

ΕΤΟΣ 24° ♦ ΜΑΪΟΣ 2005 ♦ ΑΡ. 280

Κωδ.
ΕΛ.ΤΑ:
3187

ΔΑΥΛΟΣ

€6

ΕΒΑΛΑΝ ΜΠΕΤΑ
ΣΤΟΝ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ!

ΚΑΙ Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΕΙΧΕ... ΤΟ «ΚΟΥΣΟΥΡΙ»

Τὸν ἐξεβίασε Ἄγγλος πράκτορας
καὶ ὑπέγραψε τὴ Συνθήκη Ζυρίχης

ISSN 1105-9486

9 771105 948009

05>

**ΠΑΣΧΑ: ΜΙΑ ΕΒΡΑΪΚΗ
ΑΝΘΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ**

Ίδρυτής - ιδιοκτήτης,
εκδότης - διευθυντής
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ

Κυδαθηναίων 29, Πλάκα,
105 58 Αθήνα.
Τηλέφωνα: 2103223957,
2103314986, 2109841655
Τηλεομοιότητα: 2103314997

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:
<http://www.davlos.gr>
Ηλεκτρονική αλληλογραφία:
davlos@davlos.gr

Τα Γραφεία του «Δ» λειτουργούν
πρωινές ώρες 9:30-14:30
καθημερινά (και Σάββατο).

Εκτύπωση: PRESS LINE
Μάγερ 11, Αθήνα,
Τηλ.: 210 5225479.

- Τιμή αντιτύπου: €6.
 - 12μην συνδρομή: €53.
 - Όργανισμών κ.λπ.: €80.
 - Φοιτητών: €43.
 - Εξωτερικού: €80.
 - Η συνδρομή καταβάλλεται
κατά την έγγραφη.
 - Η συνδρομή ανανεώνεται αυτόματως
μετά τη λήξη του 12μήνου.
- Διακοπή της συνδρομής γίνεται μόνον
κατόπιν τηλεφωνήματος
του ενδιαφερομένου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ.

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.
Για εξοικονόμηση χώρου το Περιοδικό
διατηρεί το δικαίωμα σύμπτυξης ή δημοσί-
ευσης σε συνέχειες των προσφερομένων
συμπεράσεων.

Όλες οι συνεργασίες και τα
ταχυδρομικά έμβασματα στη διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ,
Πόστ Ρεστάντ 175 01, Π. Φάληρο.

- Παραγγελίες μέσω Διαδικτύου
βιβλίων, τόμων, παλαιών τευχών «Δ»
και έγγραφες συνδρομητών:
στην ιστοσελίδα μας www.davlos.gr
- Επίσης έγγραφες συνδρομητών με
ένα απλό τηλεφώνημα στα
τηλέφωνα του «Δ».

Παρακαλούνται οι συνδρομητές
που αλλάζουν διεύθυνση, να το
γνωστοποιούν στο περιοδικό.

Απαγορεύεται ή εν όλω ή εν μέρει
αναδημοσίευση ή αναμετάδοση καθ'
οιονδήποτε τρόπον δημοσιευμάτων
του «Δαυλού» χωρίς τη γραπτή άδεια
του εκδότη.

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό Πρωτοποριακής Έρευνας

Έτος 24^ο, Μάιος 2005, Αριθ. 280

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο διαφαινόμενος όριζων της Ελληνικότητας 18630

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Άνοιχτή επιστολή συμφοιτητή του κ. Κ. Παπούλια 18632

ΕΡΕΥΝΕΣ

Συμφωνία Ζυρίχης: Ο Μακάριος
έκβιάστηκε για το «κουσούρι» του ... 18637
Όλιγοσιτία και άσιτία 18651
Το ανθελληνικό έβραϊκό Πάσχα 18657
Κήρυγμα έβραϊκού μίσους 18666
«Ελληνορθόδοξος Έταιρεία» 18669
Άρχαιοι λαοί της περιοχής Σκοπίων ... 18678
Πόσες γυναίκες πήγαν στον τάφο του Ίησού; 18683
Σύμπαν, Φυσική και Ποίηση 18687
Η Ψυχή από βιολογική άποψη 18699
Οι μεταθανάτιες «έμφανίσεις» του Ίησού 18711
Η παρωδία «Θείον Δράμα» 18715

ΓΕΝΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ 18649
Ο ΚΑΛΑΘΟΣ ΤΩΝ ΑΧΡΗΣΤΩΝ 18668
Παρακαλώ, μου δανείζετε την κάρτα σας; 18706
«Ο μη μεθ' ήμων καθ' ήμων» 18707
Ο ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ 18710
Ο κ. Χάντινγκτον, ο κ. Χριστόδουλος και
ο «Προσήλυτος Έλληνισμός»! 18720
Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ 18722
Ο Αιώνας του Σκότους 18722

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Μακάβρια «ιερά» τρομοκρατία 18676
Το βουλευτήριο της Πολιόχνης στην Βουλή 18694
«Φονικό» το Καρναβάλι! 18696
Πανάρχαιη γραφή έξω από την Πάτρα 18698
Οι παιδόφιλοι ιερείς των ΗΠΑ 18715

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Η άναστύλωση της Ακρόπολης (Ν. Τογανίδης) 18641

Ο «Δ» έχει την ευθύνη των κειμένων που δημοσιεύει στις
σελίδες του. Για τις δραστηριότητες, δημοσιεύσεις, διατυ-
πώσεις θέσεων κ.λπ. εκτός «Δαυλού» από πρόσωπα που
γράφουν ή έγραψαν στο Περιοδικό, ο «Δ» δεν ευθύνεται.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΧΡΙΣΤΙΑΝΟΡΡΩΜΙΟΣΥΝΗΣ

ιστορικός δρόμος που διέδραμε τὸ Νεοελληνικὸ Κράτος ἀπὸ τὸ 1845 ἔφθασε σήμερα στὸ τέλος του. Πράγματι ἡ ἰδεολογικο-πολιτικὴ πορεία του, ποὺ ξεκίνησε ἀπὸ τοὺς ἐλληνίζοντες προεπαναστατικούς διαφωτιστὲς καὶ ὠδήγησε τὸ 1821 στὴν γέννηση ἑνὸς κράτους μὲ σαφὴ συνείδηση ὅτι ἀποτελεῖ ἀναβίωση τῆς Ἑλλάδος (τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, διότι μετὰ τὸν βίαιο ἐκχριστιανισμό τῶν Ἑλλήνων στὴν πραγματικότητα δὲν ὑπῆρξε ἕκτοτε καμμιά «ἄλλη» Ἑλλάδα), μετὰ 20 χρόνια κρατικῆς ὑπαρξῆς ἐξετράπη σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς δημόσιας ζωῆς του πρὸς τὴν Χριστιανοβυζαντινορρωμιосύνη, μιὰ ἐθνικὴ συνείδηση τελείως διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ συνείδηση. Τὸ ἔθνος ἔγινε ἐπίσημα -ἰδεολογικά, θεσμικά καὶ εκπαιδευτικά- ὁρθόδοξο καὶ τὸ κράτος ἐπίδοξο ἀναβιώτης τοῦ Βυζαντίου. Ἡ «ἀπρογραμμάτιστη» αὐτὴ ἐκτροπὴ προκάλεσε ἀνεπανάρθωτες καταστροφές, ποὺ ἱστορικά ἐκφράστηκαν μὲ τὴν ἀμετάκλητη γεωγραφικὴ συρρίκνωση, πολιτικά μὲ τὴν ἀδιάκοπη ἐσωτερικὴ διάβρωση, πνευματικά μὲ τὴν πολιτισμικὴ στειρότητα καὶ ψυχολογικά μὲ τὴν τέλεια ἐκπτώση τῆς συνειδήσεως, μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἀποτελοῦμε οἱ Νεοέλληνες τοὺς παγκόσμιους πρωταθλητὲς τῆς οἰκονομικῆς διαφθορᾶς, τῆς πολιτικῆς σήψης καὶ τῆς κοινωνικῆς παραλυσίας. Οἱ ἀτομικὲς ἐξαιρέσεις, ποὺ ὑπάρχουν σὲ κάθε κανόνα, ἀποτελοῦν πάντοτε περιπτώσεις προσώπων, ποὺ ὅλα χαρακτηρίζονται ἢ ἀπὸ τὴν ἐκτὸς τοῦ Ρωμαίου Κράτους δημιουργικὴ δραστηριοποίησή τους ἢ ἀπὸ τὴν ἀνταρσία τους κατὰ τοῦ ἐπίσημου ἐλληνοχριστιανικοῦ ἰδεολογικοῦ πλαισίου καὶ τὴν ταυτόχρονη στροφὴ τους πρὸς τὴν (προχριστιανικὴ) Ἑλληνικότητα. (Μποροῦμε ἐδῶ νὰ σημειώσουμε ὅτι οἱ πλεῖστοι, ἂν ὄχι ὅλοι, αὐτοὶ οἱ «ἐλεύθεροι πολιορκημένοι» τοῦ νεοελληνικοῦ πνευματικοῦ καὶ ἐθνικοῦ προβληματισμοῦ εἶχαν «κακὸ τέλος» μέσα στὴ Ρωμαϊκὴ πνευματικὴ εἰρκή: εἴτε περιθωριοποιήθηκαν εἴτε αὐτοκτόνησαν ψυχικά ἢ βιολογικά.)

* * *

ἡμερα γιὰ πρώτη φορὰ ὅλοι πιὰ καταλαβαίνουν (ἔστω σὲ διαφορετικὸ βαθμὸ συνειδητότητας ἕκαστος) ὅτι ὁ ἱστορικός δρόμος τῆς Χριστιανοβυζαντινορρωμιосύνης δὲν μπορεῖ νὰ συνεχισθῇ ἂν καὶ τὸ κομβικὸ αὐτὸ σημεῖο στὴν Ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποὺ ζοῦμε σήμερα, δὲν ἔχει ἀκόμη ἀναδειχθῇ σὲ «σταυροδρόμι ζωῆς ἢ θανάτου» - ἢ, ἂν κάποιοι ποὺ τὸ κατάλαβαν, μᾶλλον τὸ «σπεκουλάρουν», ὡς μοιραῖοι «σκυταλοδρόμοι» τοῦ βάρους τῆς ἀδιάλειπτης ἐθνικῆς παρακμῆς ποὺ προαναφέραμε, ὡστόσο εἶναι κάτι ποὺ δὲν «ἀπωθεῖται» μὲ τίποτε. Ὅσοι φαντάζονται ὅτι ἡ «Ἑλλάδα» ποὺ ζοῦσαμε μέχρι τὸ 2004 μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ Ἑλλάδα ποὺ θὰ ὑπάρχει καὶ μετὰ τὸ 2005 καὶ προσπαθοῦν νὰ τὴ συντηρήσουν ὡς τέτοια **βρίσκονται ἐξ ὁλοκλήρου ἐκτὸς ἐποχῆς καὶ ἐκτὸς πραγματικότητας.** Ὁλόκληρη ἡ Χριστιανοβυζαντινορρωμιосύνη σ' ὅλες τὶς ἐκφράσεις της δὲν εἶναι παρὰ ἓνα ἱστορικὸ ἀπολίθωμα, ἓνα ἄταφο ἰδεολογικὸ πῶμα, ἓνας τρόπος ἀντιλήψεως τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Κόσμου ποὺ χτίστηκε πίσω ἀπὸ ἓνα προπέτα-

ΚΑΙ Ο ΔΙΑΦΑΙΝΟΜΕΝΟΣ ΟΡΙΖΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑΣ

σμα καπνού, την Ιστορική Άγνοια, προπέτασμα που σήμερα διαλύθηκε από τη ραγδαία παγκόσμια διάχυση της Έπικοινωνίας, της Πληροφορίας και της Γνώσης. Η πτωματολατρία είναι βέβαια ένα σύμπτωμα συνηθισμένο στον πολιτικοπνευματικό «χώρο» του βυζαντινισμού, αλλά τα πτώματα δεν ξαναζωντανεύουν (πολιτικά ή καθ' οίονδήποτε άλλο τρόπο) ποτέ.

* * *

ίκοσιτέσσερα χρόνια ο «Δαυλός» δούλεψε μοναχικά, σε μιὰ προσπάθεια να «ἀκούσουμε» τὰ δυσδιάκριτα μηνύματα τοῦ Σήμερα καὶ νὰ κοιτάξουμε τὸν σιγά-σιγά διαφαινόμενο ὁρίζοντα τοῦ Αὔριο. Τώρα ὁ ὁμιχλώδης αὐτὸς ὁρίζοντας ἔχει γίνει εὐκρινέστατος, πλησιέστατος καὶ λαμπρότατος. Δὲν μπορεῖ κανεὶς παρὰ νὰ πλημμυρίζη ἀπὸ χαρὰ μπροστὰ στὸ ἐξάισιο αὐτὸ θέαμα, στὴν ὑπέροχη αὐτὴ ἐλληνικὴ προσδοκία.

Υ.Γ. Στὶς 12 Μαΐου ἐκδίδάζεται στὸ Ἐφετεῖο Ἀθηνῶν σὲ τακτικὴ δικάσιμο ἡ ἔφεση ποὺ ἄσκησε ὁ «Δ» κατὰ τῆς πρωτόδικης ἀπόρριψης τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἐναντίον τῆς ΕΡΤ Α.Ε., ἡ ὁποία τὸν Ἰανουάριο τοῦ 2001 εἶχε λογοκρίνει καὶ ἀπαγορεύσει καὶ στοὺς τρεῖς διαύλους τῆς τῇ μετάδοσιν πληρωμένου διαφημιστικοῦ μηνύματός μας (καὶ εἶχε διαπράξει τὸ ἀδίκημα τῆς παράνομης κατακράτησης τοῦ καταβληθέντος ποσοῦ), μηνύματος σχετικοῦ μὲ τὶς πρόσφατες ἀνακαλύψεις Γερμανῶν ἀρχαιολόγων στὴν Ὀλυμπία, ποὺ ἀποδεικνύουν ὅτι οἱ Ἕλληνες συνέχιζαν τὶς Ὀλυμπιάδες καὶ μετὰ τὴν ἀπαγόρευσή τους καὶ τὴν ἰσοπέδωση τῆς Ὀλυμπίας ἀπὸ τοὺς χριστιανούς. Χάριν τῆς ἐνημερώσεως τῶν νεωτέρων ἀναγνωστῶν μας ὑπενθυμίζουμε ὅτι τὸ ἐπιχείρημα τῆς ΕΡΤ γιὰ τὴν «βυζαντινὴ» αὐτὴ λογοκρισίαν ἦταν, ὅτι ἡ ἀνακάλυψιν τῶν Γερμανῶν ἀρχαιολόγων, ἡ ὁποία στὰ γερμανικὰ Μ.Μ.Ε. χαρακτηρίσθηκε «εἶδσιν τοῦ αἰῶνος», **«ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμό!!!** Τὴν πρωτόδικη ἀπόρριψιν τῆς ἀγωγῆς μας εἶχαμε δημοσιεύσει σὲ φωτογραφικὴ ἀνατύπωση στὸ τεῦχος 274, ὡς μνημεῖο νομικῆς, λογικῆς καὶ πραγματικῆς «παραδοξότητος» (ἡ ΕΡΤ Α.Ε. εἶχε ἐρημοδικήσει στὴν πρωτόδικη ἐκδίκαση). Ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἐφετείου, ἡ ὁποία ἀναμένεται νὰ ἐκδοθῇ τὸν Ἰούνιον ἢ τὸν Ἰούλιο, θὰ δημοσιευθῇ, ὅποια καὶ ἂν εἴναι, ἐπίσης κατὰ λέξιν τὸν «Δ» γιὰ ἄπλετη καὶ ἀπολύτως ἀντικειμενικὴ διαφώτιση τῶν ἀναγνωστῶν μας.

Ἐπειδὴ θεωροῦμε τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴ ὡς γνήσιον σύμπτωμα τῆς ἐσχάτης ἐξαθλίωσης τοῦ Ρωμαϊκοῦ πολιτικο-δικαστικο-θρησκευτικοῦ «κομφόρμ», ἀμετάκλητη ἀπόφασίς μας εἶναι, ὅπως ἔχομε προαναγγείλει, ὅτι, ἂν δὲν δικαιωθοῦμε στὴν Ἑλληνικὴ Δικαιοσύνη, θὰ προσφύγομε στὸ Εὐρωπαϊκὸ Δικαστήριον. [Λεπτομέρειες γιὰ τὰ πραγματικὰ γεγονότα καὶ τὰ ντοκουμέντα τῆς ἁθλίας αὐτῆς μεσαιωνικοῦ τύπου λογοκρισίας καὶ τῶν συμπαρομαρτουσῶν ἰδεολογικῶν, διοικητικῶν καὶ δικαστικῶν παραμέτρων τῆς βλ. στὰ τεύχη 230, 231, 268, 274].

Δ.Ι.Λ.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ἡ ὁμοφυλοφιλία στὴν ἀρχαιότητα καὶ στὸ Χριστιανισμὸ

Κύριε διευθυντά,
Ὡς γνωστόν, τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 2003 στὸ Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τοὺς παπα-Γιώργη Μεταλληνὸ καὶ παπα-Θεόδωρο Ζήση συνέδριο «κατὰ τῆς Νεοειδωλολατρίας». (Εἶναι τὸ «συνέδριο» ὅπου ζητήθηκε ἡ αὐτεπάγγελτὴ δώξῃ τοῦ «Δαυλοῦ» ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα.) Ἐτσι ὠνόμασαν οἱ ρασοφόροι τὴν στροφὴ τῶν Νεοελλήνων πρὸς τὶς ρίζες τους –μετὰ ἀπὸ 1700 χρόνια πνευματικοῦ ἀλυσοδέματος καὶ ἰδεολογικῆς σκλαβιάς. Στὸ συνέδριο αὐτὸ –τοῦ ὁποίου ἡ ὀρθότερη ὀνομασία θὰ ἦταν «κατὰ τοῦ Ἐπανελληνισμοῦ τῶν Ἑλλήνων»– καθυβρίστηκε ξεδιάντροπα ἡ ἀρχαιοελληνικὴ κοινωνία ὡς παρὰδεδεισος διαστροφῆς καὶ κιναιδισμοῦ καὶ συκοφαντήθηκε συλλήβδην ἡ Ἑλληνικὴ Θρησκεία μὲ τὴν Ἀφροδίτῃ νὰ ἀποκαλεῖται πόρνη καὶ τὸν Δία αἰμομίκτῃ καὶ βιαστή.

Δὲν ξέρουν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ὅτι στὸ σπίτι τοῦ κρεμασμένου δὲν μιλοῦν ποτὲ γιὰ σκοινί; Στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα ὑπῆρξαν θεοπισμένοι νόμοι «κατὰ τῆς ἐταιρήσεως», δηλαδὴ κατὰ τῆς ὁμοφυλοφιλίας, οἱ ὅποιοι ἀπαγόρευαν στοὺς ὁμοφυλόφιλους τὴν κατοχὴ ὁποιοῦδήποτε δημόσιου ἀξιώματος καὶ ἐπέβαλλαν στέρηση πολιτικῶν δικαιωμάτων καὶ ἀπαγόρευση ἐμφάνισης σὲ δημόσιο χῶρο (ἀγορά, θέατρο καὶ στάδια)· μάλιστα ὁ παραβάτης αὐτῶν τῶν θεοπισμένων νόμων ἀντιμετώπιζε τὴν ποινὴ τοῦ θανάτου (τὰ πλήρη

κείμενα τῶν νόμων βλ. στὸ «Δαυλό», τεύχη 47, 98, 116-117, 157). Ὁ Ἀριστοφάνης τοὺς ἀποκαλεῖ «εὐρύπρωκτους» καὶ «λαγκάστας» στὶς «Θεσμοφοριάζουσες» του καὶ διασύρει τὸν Ἀγάθωνα γιὰ τὰ θηλυπρεπῆ του ἥθη. Στὸν «Ερωτικὸ» τοῦ Πλουτάρχου πληροφοροῦμαστε πῶς: «Τὰ λόγια τοῦ Σοφοκλέους γιὰ αὐτὰ τὰ πλάσματα (ὁμοφυλόφιλους) εἶναι ἀπολύτως σωστά, χαίρονται ὅσοι δὲν ἔχουν τέτοιους φίλους καὶ ὅσοι ἔχουν θέλουν νὰ γλιτώσουν ἀπὸ δαύτους». Τέλος στὸ ἔργο τοῦ Αἰσχίνου «Λόγος κατὰ Τιμαρχου» πληροφοροῦμαστε πῶς ὁ Τίμαρχος μνηνεύει τὸν ρήτορα Αἰσχίνῃ γιὰ κάποια ὑπόθεσι. Ὁ Αἰσχίνης, ποὺ θὰ καταδικαζόταν, ἔκανε κάτι παρὰδοξοῦ μετέτρεψε τὴν ὑπεράσπισί του σὲ ἕναν ἀγῶνα ἀπόδειξης ὅτι ὁ Τίμαρχος ἦταν ὁμοφυλόφιλος, κάτι ποὺ ἐπέτυχε. Ἀποτέλεσμα; Ἡ μὴ νύση θεωρήθηκε ἄκυρη, ὁ Τίμαρχος στέρηθηκε τῶν πολιτικῶν του δικαιωμάτων καὶ αὐτοκτόνησε ἀπὸ ντροπὴ, ἀφοῦ ἡ «ἰδιαιτερότητά» του αὐτὴ ἔγινε γνωστή.

Δὲν περιμένω νὰ αὐτοκτονήσῃ κανεὶς ἱερωμένος, μὰ οὔτε κἂν νὰ παραιτηθῇ. Ἀλλὰ ἂς σκεφτοῦν οἱ θρησκοήλητοι γονεῖς, πόσο καθαρὰ εἶναι τὰ χέρια, ποὺ βάζουν τὰ ἄβουλα παιδάκια τους νὰ φιλοῦν.

Με τιμὴ
Βασίλης Δ. Παπαγεωργίου
Φοιτητῆς, Κυψέλη

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΝΟΣ ΣΥΜΦΟΙΤΗΤΗ ΤΟΥ κ. ΚΑΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΑΧΕΝ

Κύριον Κάρολον Παπούλιαν
Πρόεδρον Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας
Προεδρικὸ Μέγαρο, Ἀθήνα.
Κοινοποίηση: Περιοδικὸ «Δαυλός», Ἀθήνα.

Ντίσσελντορφ, Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, 20.03.2005.

Κύριε Πρόεδρε,

Παίρνω τὸ θάρρος νὰ σοῦ γράψω, ὡς ἐνοίκου πλὴ τοῦ Προεδρικοῦ Μεγάρου, ἀντλώντας τὸ δικαίωμα αὐτὸ ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι γνωρισθήκαμε πρὶν περίπου μισὸ αἰῶνα στὸ Πολυτεχνεῖο τοῦ Ἀαχεν, ὅπου παίζαμε μαζὶ τόσο ποδόσφαιρο ὅσο καὶ μπάσκετ, τὴν ἐποχὴ ποὺ

Δέν εἶναι ἀθῶος ὁ ρόλος τῶν ἐλλαδεμπόρων

Κύριε διευθυντά,

Ἔχουμε ἀρκετοὺς ἐλλαδέμπορους (μὲ τὰ βιβλία τους, τάχα μου-τάχα μου, ποὺ ἐκφράζουν τὸν «πατριωτισμό» τους). Νὰ εἶναι σίγουροι πὼς ἡ ἐκτροπὴ τους (νὰ τὸ πῶ ἀφέλεια ;) θὰ γίνῃ φανερή – καὶ τότε; Ὅλοι αὐτοὶ θὰ διαπισώσουν πὼς ἡ ἐξυπηνὴ καὶ κατευθυνόμενη προπαγάνδα τους μόνον γέλιο θὰ προκαλέσῃ. Ὅμως ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ζημιὰ ποὺ προκαλοῦν εἶναι τεράστια. Οἱ ἀναγνώστες τῶν διαφόρων «ἐλληνοκεντρικῶν» βιβλίων τους πρέπει νὰ ἀμφισβητοῦν τοὺς πάντες καὶ τὰ πάντα, ἐὰν οἱ ἴδιοι δὲν ἐξακριβώσουν τὴν ἐγκυρότητα αὐτῶν

ποὺ διαβάζουν. Δὲν μποροῦμε νὰ εἴμαστε δογματικοὶ οὔτε ἀφελεῖς, ὥστε κάποιοι ἐπιτήδειοι νὰ μᾶς ἐκμεταλλεύονται, διότι τότε γινόμαστε πρόβατα καὶ δοῦλοι κάποιου ἀφέντη, μαυροφορεμένου ἢ ὄχι.

Χρειαζόμαστε προσοχή, διότι ὅλα αὐτὰ ποὺ συμβαίνουν γύρω μας δὲν εἶναι (σὲ καμμία περίπτωση) τυχαῖα ἢ ἀθῶα, ὅσο θέλουν κάποιοι «γνωστοί» μας νὰ φαίνονται.

Με τιμὴ
Παναγιώτης Νιάκαρης
Πειραιᾶς

Ἕνα «περιοδικό» ποὺ ἀσχολεῖται μόνον μὲ ἓνα ἄλλο περιοδικό!..

Ἀξιότιμε κ. Λάμπρου,

Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη νὰ δημοσιοποιήσω τὴ λύπη μου καὶ τὴν ἀγανάκτησή μου, γιὰ ὅσα εἶδα καὶ ἄκουσα, βρισκόμενος τυχαῖα στὴν Ἀθήνα, τὸ βράδυ τῆς 7ης Μαρτίου στὴν αἴθουσα τῆς ΕΣΗΕΑ, κατὰ τὴν ἐκδήλωση τοῦ περιοδικοῦ «Ἀρδην», μὲ ἀντικείμενο τὴ διάλεξη ποὺ εἶχε ὡς θέμα «Ἕλληνες: Ἰνδοευρωπαῖοι ἢ ἐξωγῆμοι»(!).

Δὲν φανταζόμουν ποτὲ πὼς ἄτομα φαινομενικὰ καλλιεργημένα, ποὺ δημοσιογραφοῦν καὶ δραστηριοποιοῦνται γύρω ἀπὸ ἰδεολογικὰ καὶ πολιτικιστικὰ θέματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὴν ἐλληνικὴ κοινωνία, θὰ μποροῦσαν ποτὲ νὰ κρύβουν μέσα τους τόσο μεγάλο (κι ἐξυπνα συγκαλυμμένο!) μῖσος καὶ τόσο φοβερὸ φανατισμὸ ἐναντίον ἐρευνητῶν τῆς Ἱστορίας μας, ποὺ ἡ θεματολογία τους περιστρέφεται γύρω ἀπὸ τὸν Ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ

Πολιτισμὸ, ἀκολουθώντας ὅμως πλὴν προωθημένη ἔρευνα καὶ πορεία. Καὶ δὲν εἶναι ὅτι ἡ ἀντιπάθειά τους στρέφεται ἐναντίον κάποιων περιοδικῶν μόνον, ποὺ ὄντως περιέχουν ἀπαράδεκτες ὑπερβολές, διαστρεβλώσεις καὶ φανταστικὰ ἀκόμη ἐπινοήματα διαφόρων ἡμιμαθῶν ἔως καὶ ἀμόρφωτων ἀρχαιολατρῶν, ποὺ ὑποτίθεται πὼς ἐρευνοῦν τὴν καταγωγὴ τῶν Ἑλλήνων, τὸν Ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ καὶ τὴν Ἀρχαία Ἑλληνικὴ σκέψη. Ἄν περιορίζοντο σὲ μόνον σ' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ περιοδικὰ, νομίζω πὼς καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Δαυλοῦ» δὲν θὰ διαφωνοῦσαμε μαζί τους, γιατί ὄντως εἶναι ἀρνητικὴ ἡ συνεισφορὰ τῶν συγγραφέων καὶ δημοσιογράφων αὐτῶν ποὺ ἐκδίδουν τέτοια χαμηλοῦ ἐπιπέδου βιβλία καὶ περιοδικὰ, ἀφοῦ μοναδικό τους κίνητρο εἶναι ἡ ἐμπορευματοποίηση ὧν ἐκείνων ποὺ ἔχουν σχέση

ὑπηρετοῦσες στὸ Ἑλληνικὸ Προξενεῖο τῆς Κολωνίας. Ἀργότερα μετὰ ἀπὸ μία προσπάθεια τοῦ τότε ὑπουργοῦ Βιομηχανίας κ. Πρωτόπαππα, τὸ 1974, εἴχαμε μία κοινὴ συνάντηση στὸ Ἑλληνικὸ Προξενεῖο Κολωνίας, καὶ ἀπὸ τότε χωρίσθηκαν οἱ δρόμοι μας. Ἐστὶν πολιτεύτηκες μὲ τὸ ΠΑΣΟΚ καὶ ἐγὼ μὲ τὴν ΕΔΗΚ. Ἡ ταπεινότητά μου, μετὰ τὴν ἀποτυχία μου στὶς ἐκλογές τοῦ 1977, ἐπιστρέψας στὴ Γερμανία, ὁργανώθηκα γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση ἐθνικῶν θεμάτων στὴν Ἑνωσὴ Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων Εὐρώπης μὲ ἔδρα τὴν Ἑλβετία, μὲ ιδιαίτερες δραστηριότητες, γιὰ τίς ὁποῖες μοῦ ἀπέστειλες ὡς ὑπουργὸς Ἑξωτερικῶν ἐπιστολὴ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 06.01.1994.

Σὲ συγχαίρω λοιπὸν θερμὰ καὶ ὑπερήφανα γιὰ τὴν ἐκλογή σου στὴν Προεδρία τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας. Ἀλλὰ λυπήθηκα, ποὺ σήμερα «Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας», σὲ εἶδα ὡς πρῶτο πολίτη τῆς χώρας μας στὴ Μητρόπολη μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι, νὰ ἀκοῦς χωρὶς καμμιὰ ἀντίδραση νὰ ψάλλονται οἱ ἀναθεματισμοὶ κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Περιμένα νὰ φωνάξῃς ὅπως ὁ αὐτοκράτορας Λέων Γ' Ἰσαυρὸς καὶ ὅπως πρὸ λίγων ἐτῶν ὁ ἐπίσκοπος Ἰωαννῖνων Θε-

μὲ τὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ προκαλεσε τὸ βράδν ἐκεῖνο ἰδιαίτερα κακὴ ἐντύπωση μαζί καὶ ἀγανάκτηση, θὰ ἔλεγα, ἦταν ὅτι οἱ ἐκδότες τοῦ περιοδικοῦ «Ἀρδην» ἐστράφησαν ἀποκλειστικὰ ἐναντίον τοῦ περιοδικοῦ «Δαυλός» καὶ τοῦ ἐκδότη του, ποὺ καμμία σχέση δὲν ἔχουν μὲ τὴν κατηγορία τῶν προαναφερθέντων ἐντύπων, ποὺ ὄντως προσβάλλουν καὶ βλάπτουν τὸν Ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ. Καὶ τὸ πὺ ἀπαράδεκτο ποὺ συνέβη στὴν ἐν λόγω ἐκδήλωση εἶναι τὸ ὅτι δὲν ἐπέτρεψαν στὸν ἐκδότῃ τοῦ «Δαυλοῦ» νὰ μιλήσῃ, ἐνῶ ζήτησε νὰ πάρῃ ἀμέσως τὸ λόγο ἐπὶ προσωπικοῦ θέματος, ὅπως εἶχε τὸ δικαίωμα, προκειμένου νὰ ἀπαντήσῃ καὶ νὰ ὑπερασπυθῇ τοῦ ἔργου τοῦ περιοδικοῦ του, ἀλλὰ καὶ τῆς προσωπικῆς του τιμῆς καὶ ἀξιοπρέπειας, ποὺ εἶχε ἄδικα τραυματιστῇ ἀπὸ τὶς ψευδεῖς, ἀσύστολες καὶ ὅλως συγκοφαντικὲς κατηγορίες ποὺ εἶχαν ἐκτοξεύσει ἐναντίον του οἱ ἄνθρωποι τοῦ περιοδικοῦ «Ἀρδην».

Ὁ τρόπος τῆς ἀντίδρασής τους καὶ ἡ ἀπαράδεκτη στὸ σημεῖο αὐτὸ στάση τους τὸ βράδν ἐκεῖνο ἀποκάλυψε ἀπλᾶ τὴν φασιστικὴ τους νοτροπία καὶ ὅτι δὲν ἐπιθυμοῦσαν ἓνα δημοκρα-

τικὸ διάλογο πάνω στὰ θέματα γιὰ τὰ ὁποῖα κατηγοροῦσαν τὸ «Δαυλό». Ἐν τέλει οἱ διοργανωτὲς τῆς ἐκδηλώσεως στὴν ΕΣΗΕΑ αὐτογελοιοποιήθηκαν, ἀφοῦ ὁ ἐπιστρατευθεὶς ἀπὸ αὐτοὺς ὡς ὁμιλητὴς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ι. Προμπονάς, εἰδικὸς στὴ Μυκηναϊκὴ Γλῶσσα, συμφώνησε πλήρως μὲ τὶς ἀπόψεις τοῦ «Δαυλοῦ» περὶ ἀνυπαρξίας τῶν «Ἰνδοευρωπαίων» καὶ περὶ ὑπάρξεως Ἑλληνικῆς Γλώσσας πολὺν πρὸ τοῦ 5.000 π.Χ., πράγματα τὰ ὁποῖα ἐρυνεύονται οἱ χριστιανοαριστεριστὲς τοῦ «Ἀρδην» καὶ οἱ ὅμοιοί τους. Δὲν εἶναι ὅμως μόνο ἡ ἐμπορικὴ ἀνησυχία τῶν ἐκδοτῶν τοῦ «Ἀρδην», ποὺ ἔχει προκαλέσει τὸν φθόνο καὶ τὸ μῖσος αὐτὸ ἐναντίον τοῦ «Δαυλοῦ». Θὰ ἄξιζε ἴσως τὸν κόπο νὰ ἐρευνησῇ κανεὶς, γιὰ νὰ μάθῃ τὸ «ποιοί» ἀκριβῶς βρίσκονται πίσω ἀπὸ τὶς «δραστηριότητες» αὐτῆς τοῦ περιοδικοῦ «Ἀρδην», ποὺ φαίνεται πῶς ὄντως προσπαθεῖ (μὲ κάθε τρόπο καὶ μέσο), νὰ ἀλλάξῃ «ἄρδην» τὴν διαμορφωθείσα κατάστασις ποὺ ἀπειλεῖ σοβαρὰ τὴν Ἑκκλησία τῆς Ἑλλάδας.

Φιλικά

Κώστας Σπανός

Φιλατρά Μεσσηνίας

Οἱ «ἀνθρωποθυσίες» ποὺ δὲν ἀποδείχθηκαν ποτε

Κύριε διευθυντά,

Σὲ ἄρθρο ποὺ τιτοφορεῖται «Ὁ σεισμός, ὁ φόβος καὶ μία θυσία» στὴν ἐφημερίδα «ΜΙΣΘΟ-ΜΙΣΘΟ» (28 Δεκεμβρίου 2004), σελ. 16-17 ὁ ἀρθρογράφος Δημήτρης Μπόλαρης ἀναφέρεται σὲ ἀνθρωποθυσία ποὺ τελέστηκε σὲ ἱερὸ στὴν περιοχή Ἀνεμοσπηλιά στὸ ὄρος Γιούχτας κοντὰ στὶς Ἀρχάνες Κρήτης. Τὰ εὐρήματα τὰ ἔφε-

ρε στὸ φῶς ὁ ἀρχαιολόγος κ. Γιώργος Σακελλαράκης, ὁ ὁποῖος κατέληξε στὸ συμπέρασμα, ὅτι πρόκειται γιὰ ἀνθρωποθυσία ἐνὸς 16χρονοῦ ἀγοριοῦ, «προφανῶς γιὰ νὰ ἐξευμενιστοῦν οἱ θεοὶ γιὰ τὸν ἐπικείμενο σεισμό». Τὸ περιεργεῖν εἶναι ὅτι αὐτά, πάντα σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο τῆς ἐφημερίδας, φυλάσσονται στὸ ἀρχαιολογικὸ μουσεῖο τοῦ Ἡρακλείου καὶ εἶναι ἀπρόσιτα

ὀκλητος: «Παύσατε τὴν ἀθλιότητα». Δυστυχῶς καὶ ἴσως γιὰ λόγους πολιτικῆς σκοπιμότητος ἐσιώπησες καὶ ἀνέχθηκες ὡς ἀνώτατος ἄρχων τοῦ κρατιδίου τῆς Ρωμιουσύνης τοὺς ἀθλίου ἀφορισμοὺς κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Μὰ τὸν «Zā», ἡ ταπεινότητά μου, ἂν εἶχε ἐξουσία, θὰ ἔστειλε τοὺς ψάλλοντες, ἐκεῖ ἀπ' ὅπου ἦρθαν, δηλαδὴ στὴν Παλαιστίνη.

Ἀπὸ τότε ποὺ οἱ τρεῖς ἰουδαιογενεῖς θρησκείες (ἰουδαϊκὴ, χριστιανικὴ καὶ ἰσλαμικὴ) ἐμφανίστηκαν στὸ ἱστορικὸ προσκήνιο, ἀκολούθησε ἡ ἀτέλειωτὴ ἱστορία τῶν πολέμων, σφαγῶν, διωγμῶν, γενοκτονιῶν καὶ ἐμφυλίων σπαραγμῶν. Οἱ δολοφόνοι τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ ἔχουν σημεῖρα τὸ θράσος νὰ ἀναθεματίζουν ἀκόμη τὸν ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ, ἀλλὰ καὶ νά... «μελετοῦν» σὲ συνεργασία μὲ κάποιους Ρωμιοὺς τῆς πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς ἐξουσίας τοῦ κρατιδίου τῆς Ρωμιουσύνης τὴν ἔτσι ὀνομασθεῖσα «Νεοειδωλολατρία»! «Ὅποια ἀθλιότης!

Ἡ προέλευσις τῆς τεράστιας ὀρθοδόξου ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας πρέπει νὰ ἀναλυθῇ μέχρι τὴν τελευταία λεπτομέρειά της. Ἐλπίζω, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἔχῃς διαβάσει τὸ ἐπανα-

για τὸ κοινό.

Ὁ κ. Σακελλαράκης ὅμως φρόντισε, τὰ εὐρήματα μαζί μὲ τὰ συμπεράσματά του νὰ γίνουν παγκοσμίως γνωστὰ μέσθ τῆς δημοσίευσης ἐνὸς λευκώματός του σὲ ξένα ἀρχαιολογικὰ περιοδικά, χωρὶς ὅμως τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Μπόλαρη νὰ ἀναφέρει οὔτε ἓνα. Ἐρωτῶ: Τὰ εὐρήματα ἐξετάστηκαν καὶ ἀπὸ ἄλλους ἀρχαιολόγους ἢ μόνον ἀπὸ τὸν συγκεκριμένο; Θεωρεῖται ἐπιστημονικὴ βεβαιότητα ἡ ἀποψη ἐνὸς μόνου ἀρχαιολόγου; Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ παρουσιάζεται ἓνα τέτοιο μὴ

τεκμηριωμένο ἄρθρο σὲ ἐφημερίδα εὐρείας ἀναγνωστικότητας (λόγῳ τῆς δωρεὰν διάθεσής της); Μήπως τὸ ἄρθρο ἐμπίπτει στὴν γενικώτερη πολεμικὴ, ποὺ διαμορφώνεται παγκοσμίως ἐναντὶον τοῦ Ἀρχαιοελληνικοῦ Πολιτισμοῦ, προφανῶς γιὰ νὰ ἀναδειχθῇ ἡ ὑπεροχὴ καὶ τελειότητα τοῦ ἰουδαιοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ;

Προσωπικὰ πιστεύω ὅτι τὸ θέμα εἶναι μεῖζονος σημασίας καὶ πρέπει νὰ ἐρευνηθῇ.

Μετὰ τιμῆς

Χαρίλαος Καραγιαννίδης

Σημ. «Δ»: Ὁ «Δαυλός» ἔχει δημοσιεύσει δύο ἐκτενεῖς ἐρευνες μὲ τὸν τίτλο *«Ἡ ἀνθρωποθυσία ποὺ δὲν ἔγινε ποτε»* (τεύχῃ 162, Ιούνιος 1995 καὶ 64-165, Αὐγ.-Σεπτ. 1995), στίς ὁποῖες μὲ ἀναντίρρητα καὶ ἀκαταμάχτα στοιχεῖα ἀπεδείχθη ὅτι τίποτε καὶ κανένα ἀπὸ τὰ ἐν λόγω εὐρήματα τοῦ κ. Γ. Σακελλαράκη στὴν Κρήτη δὲν θεμελιώνει τὴν εἰκασία του, ὅτι οἱ σκελετοὶ (δύο μόνον τοῦ 16χρονοῦ) ποὺ ἀνεκάλυψε ἀνῆκαν σὲ θύματα ἀνθρωποθυσίας.

Τηλεοπτικὴ σύναξη ἑτεροκλήτων ἐναντίον τοῦ «Δ»

Κύριε Λάμπρου,

Εἶδατε τὸ νέο καταπληκτικὸ κατόρθωμα τῆς κρατικῆς τηλεόρασης κατὰ τοῦ «Δ» στίς 18/3 τὸ βράδυ. Κι ἐσὰς προσωπικὰ σὰς πῆρε ἢ μάλιστα. Ἐνωγλήσανε φαίνεται οἱ ἀποκαλύψεις ποὺ κάνατε γιὰ τὴ συστηματικὴ καταστροφὴ τῶν ἐλληνικῶν ναῶν ἀπὸ τοὺς ὀρθόδοξους. Νεοναζιστές-νεοφασίστες-ἀκροαριστεροὶ-πανεπιστημιακοὶ θολοκοιλουριάρηδες-ἐλληνορθόδοξοι-νεορθόδοξοι-νεοταξικὰ πρωτοπαλικάρα στρωθήκανε στὸ τρίτο κανάλι τῆς συμπρωτεύουσας ν' ἀναλύσουν, ἂν εἴστε ἐντέλει ἀκροδεξιὸς ἢ ἀκροαριστερός, ἂν ὁ Πουλιανὸς ἦταν πράκτορας τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης ἢ τῆς χούντας, ἀφοῦ ἐνοχλεῖ ποὺ ἀποστομώνει μὲ τίς ἀνακαλύψεις του τίς οὐφοχριστιανικὲς βλακειές κι ἄλλα τιποτένια. Στὸ πάνελ

πῆραν τὴν πρωτιά οἱ μαθητὲς καὶ θαυμαστὲς τῆς οὐφολογίας καὶ κάποιοι ἐλλαδέμποροι κι ἀπέναντι ἀντιπαρατέθηκαν ὁ ἀνυποψίαστος Ξυροτύρης μὲ τὸν Καραμπελιά. Ὁ συντονιστὴς Σαββίδης συντόνιζε τὸ θάψιμο τῆς πρωτοποριακῆς ἐρευνας ποὺ κάνετε. Γιατί τόσο σὰς χτυπᾶνε, ἀφοῦ, ἂν εἴσαστε ἀκροδεξιὸς οὔτε Θεοδωράκη οὔτε Μαρκόπουλο θάχατε μαζί σας; Ἡ Θεσσαλονίκη τοῦ Βενιζέλου, τοῦ Παπαναστασίου, τοῦ Δελλοῦζου πέρασε στὰ χέρια τοῦ κλήρου. Κρῖμα. Ἀνθιμος, ἀνθελληνικὰ συνέδρια, παρακράτος, καταστροφὴ ἀρχαιοτήτων, γυμνὸς φασισμός.

Μὲ τιμῆς

Γιάννης Στεφανίδης

Ἀθήνα

στατικὸ κείμενο τοῦ βιβλίου *«Ἑλληνικὴ Νομαρχία»*, ποὺ συνέταξε τὸ 1806 στὴν Ἰταλία ἓνας «Ἀνώνυμος Ἀπόδημος Ἕλληνας» καὶ ποὺ ἐμελλε νὰ γίνῃ ἡ ἰδεολογικὴ διακήρυξη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐξέγερσης τοῦ 1821. Ὁ Ἀνώνυμος αὐτὸς πολίτης, ὅπως καὶ ὁ γράφων, ὁραματίζονται μία νέα Ἑλλάδα ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ἐβραιοχριστιανικῆς δεισιδαυμονίας. Ἄξεστοι καὶ ἐλλειμματικοὶ ἄνθρωποι τῆς Πολιτικῆς, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Γραμμάτων κρατοῦν μέχρι τίς ἡμέρες μας σταθερὰ τὸ ἄβουλο πλῆθος τῶν Ρωμιῶν στὸν τάφο τῆς Ρωμιοσύνης, μέσα στὸν ὁποῖο παραμένει ἀκόμη θαμμένο ἐδῶ καὶ 1.700 χρόνια τὸ μεγαλεῖο τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Κάποτε ἡ ταφόπετρά μας πρέπει νὰ πεταχθῇ στὰ σκουπίδια τῆς Ἱστορίας.

Μὲ φιλικοὺς χαιρετισμοὺς

Δρ Γεώργιος Χατζηθεωδῶρου

Υφηγητὴς Πολυτεχνείου Ἀχαρν

Πρόεδρος Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων Εὐρώπης

Ντύσσελντορφ, Γερμανία

Οἱ ἀρχαῖοι μαθηματικοὶ καὶ οἱ σημερινοὶ συνάδελφοί τους

Ἀξιότιμε κ. Λάμπρου,

Σχετικά με την ἐπιστολὴ τοῦ κ. Ταχματζίδου στὸ τεῦχος τοῦ «Δ» 274, σελ. 18073, καὶ τὴν ἐρώτησή του γιὰ τὸν Ἑρατοσθένη, θὰ ἤθελα πολὺ νὰ τὸν βοηθήσω.

Τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 2004 μαζὶ μὲ ἕνα συνάδελφό μου Ἑλληνα γιαντρά, ὁ ὁποῖος ὅπως ἐγὼ ἔχει γεννηθῇ στὴν Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ Ἑλληνες γονεῖς, δώσαμε μίᾱ διάλεξη γιὰ τὴν ἱστορία τῆς Ἀλεξανδρείας. Τὸ κοινὸ ἦταν μεικτὸ ἀπὸ Ἑλληνες καὶ ξένους, διαφόρων ἐθνικοτήτων. Ἡ διάλεξη ἦταν μέρος πολιτιστικῶν διαλέξεων τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων τῆς Manitoba (ἐπαρχίας τοῦ Καναδᾶ). Τὸ θέμα τὸ διερευνήσαμε ὅσο καλύτερα μποροῦσαμε, φυσικὰ περισσότερο στηριζόμενι σὲ ἀπὸ ξένες βιβλιογραφίες καὶ ἄρθρα καὶ μέσω τοῦ ἠλεκτρονικοῦ Διαδικτύου. Ἀπ' αὐτὸ προέκυψε ὅτι τοὺς ἀρ-

χαίους Ἑλληνες μαθηματικούς, γεωγράφους κ.ἄ. ὄχι μόνον τοὺς ἔχουν παραδεχθῇ ἀλλὰ καὶ τοὺς θαυμάζουν ξένοι ἐπιστήμονες (καὶ Αἰγύπτιοι!), πολὺν περισσότερο ἀπὸ μᾶς.

Ἐφ' ὅσον οἱ συνάδελφοι τοῦ κ. Ταχματζίδου δὲν πιστεύουν τοὺς σύγχρονους Ἑλληνες ἐρευνητές, ἴσως πιστεύουν τοὺς ξένους. Γι' αὐτὸ σὰς στέλνω φωτοτυπίες τίτλων βιβλίων ξένων συγγραφέων, ὅπως ἐπίσης ἀποσπάσματα ἀπὸ ὅ,τι λένε γιὰ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνες μαθηματικούς καὶ ἄλλους. Σχετικά με τὸν Ἑρατοσθένη, τοῦ συνιστῶ τὴν προσοχή: ἐμέτρησε τὴν περιφέρεια τῆς Γῆς μὲ ποσοστὸ λάθους μόνον 2% (ὄχι τὴ διαμέτρο).

Μετὰ τιμῆς
Δρ Ἄγγελος Μακροδημήτρης
Winnipeg, Καναδᾶς

Γιγάντια ἐπίδειξη θεοκρατικῆς ἀλαζονείας

Ἀξιότιμε κ. Λάμπρου,

Ἡ φωτογραφία ποὺ σὰς ἐσωκλείω ἀποτελεῖ, νομίζω, μίᾱ ἀπάντηση σὲ ὅλους ὅσοι ἀναρωτιοῦνται αἰῶνες τώρα, γιατί ἡ Ἑλλάδα καὶ ἡ ἀνθρωπότητα γενικώτερα βαδίζουν ἀπὸ τὸ κακὸ στὸ χειρότερο καὶ συνεχίζουν ἀκάθεκτες «νὰ τραβοῦν» στὸν κατήφορο.

Ἡ ἀπάντηση εἶναι πολὺ ἀπλὴ σὲ ὅποιον θέλει νὰ βλέπῃ. Οἱ γνωστοὶ πιστοὶ τοῦ ἐκτελεστικοῦ τῶν Ρωμαίων, αὐτοῦ τοῦ ὁργάνου τοῦ σταυροῦ, μὲ τὴν βοήθεια τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον συνεργῶν τους, ἐπιβάλλοντάς το στὴν ἀρχὴ διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου, «ἔπεισαν» ἐν συνεχείᾳ τὸ φοβισμένον πλῆθος, μετέπειτα *ποῖμνιο*, ὅτι τὸ σύμβολο αὐτὸ εἶναι ἡ μόνη ἐλπίς σωτηρίας (: ὑψώνοντάς το μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ χαθῇ ἡ ἐπαφὴ τοῦ κόσμου αὐτοῦ μὲ τὴν Ἑλληνικὴ Σκέψη, «χαρίζοντάς μας» ἔτσι τὸ ἀπόλυτο σκότος. Συγχαρητήρια σ' αὐτοὺς ποὺ μᾶς κατενίκησαν, συλλυπητήρια σ' ἐμᾶς τοὺς Ἑλληνες καὶ ντροπὴ μας ποὺ ἀπὸ Ἑλληνες γίναμε Ἰουδαιοχριστιανοὶ καὶ προσπαθοῦμε νὰ ὑποκαταστήσωμε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ποὺ χάσαμε, μὲ τὸ φῶς τῶν κεριῶν, ποὺ ἀνάβουμε, παρακαλώντας τοὺς καταστροφεῖς μας, νὰ μᾶς σώσουν...

Υ.Γ. Θὰ ἤθελα νὰ προσέξουν οἱ φίλοι ἀναγνώστες τὸ μέγεθος τοῦ σταυροῦ, συγκρίνοντάς το μὲ τὶς ἠλεκτρικὲς κολῶνες καὶ μὲ τὰ κτήρια στὸ κά-

τω μέρος τῆς φωτογραφίας, ποὺ εἶναι τεράστιες μοναστηριακὲς ἐγκαταστάσεις χτισμένες μὲ τὸν ὀβολὸν ποὺ προσέφερε τὸ ποῖμνιο (ἐξαγορὰ παραδείσου), ὡς συνήθως, καὶ σκοποὺν ἔχουν τὴν ἐκτροπὴ πιθανῶν αὐριανῶν καταστροφῶν τοῦ ἐναπομείναντος Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

Βοήθειά μας!
Παναγιώτης Ἰατροῦ
Θεσσαλονίκη

Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΕΚΒΙΑΣΤΗΚΕ ΑΠΟ ΑΓΓΛΟ ΚΑΤΑΣΚΟΠΟ

**Τὸ «κουσούρι» τοῦ «ὄπῳ» γιὰ «πιέσεις»
καὶ γιὰ τὴν ὑπογραφή τῆς Συνθήκης Ζυρίχης**

ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὶς πιὸ αἰνιγματικὲς προσωπικότητες τοῦ περασμένου αἰῶνα. Στὴν Κύπρο ἀκόμα λατρεύεται μὲ ζῆλο, καὶ ἡ ἐπικρατοῦσα ἱστοριογραφία τὸν ἀνέδειξε σὲ «ἐθνάρχῃ» καὶ τὸν διατηρεῖ στὸ ἀπυρόβλητο. Τὸ πιὸ ἀμφιλεγόμενο ἴσως ἔργο τοῦ Μακαρίου ὑπῆρξε ἡ ὁμιλία του στὴ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ ΟΗΕ τὴν παραμονὴ τοῦ Ἀττίλα Ι, στὴν ὁποία κάλεσε τὴν Τουρκία νὰ ἐπέμβῃ ὡς ἐγγυήτρια δύναμη, γιὰ νὰ ἀποκρούσῃ τὴν «ἐλληνικὴ εἰσβολή».¹ Παράλληλα κατὰ τὴν τουρκικὴ εἰσβολὴ ὁ Μακάριος ζήτησε ἀπὸ τὸν Ἀγγλο πρωθυπουργὸ Wilson, γιὰ λόγους γνωστοὺς μόνον σὲ ἐκείνον, νὰ μὴν ἐνεργήσῃ ἡ Ἀγγλία στρατιωτικὰ κατὰ τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς (ὅπως ὄφειλε νὰ πράξῃ ὡς ἐγγυήτρια δύναμη).²

1. Δηλώνοντας ὅτι «ἡ Ἑλλάδα εἰσέβαλε στὴν Κύπρο», «ὁ κίνδυνος ἐξ Ἑλλάδος εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν κίνδυνο ἐκ Τουρκίας» καὶ ὅτι «ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ τῆς Ἑλλάδας κινδυνεύουν οἱ Τουρκοκύπριοι» ὁ Μακάριος οὐσιαστικὰ νομιμοποίησε τὴν παρέμβαση τῆς Τουρκίας ὡς ἐγγυήτριας δυνάμεως. (Βλ. Α. Βλάχος, «Ἀποφοίτηση, 1974», σελ. 59.)
2. Ὁ Rupert Allason διετέλεσε μέλος τοῦ Βρετανικοῦ Κοινοβουλίου (1987-1997) καὶ ἔχει δημοσιεύσει σειρὰ βιβλίων γιὰ τὴν βρετανικὴ ἀντικατασκοπία μὲ τὸ ψευδώνυμο Nigel West. Σύμφωνα μὲ τὴν ἐφημερίδα «The Sunday Times of London» «οἱ πληροφορίες του (Allason) εἶναι τόσο ἀκριβεῖς, ὥστε νὰ θεωρῆται ἀπὸ πολλοὺς ὁ ἐπίσημος ἱστορικὸς τῶν μυστικῶν ὑπηρεσιῶν. Οἱ πηγές του εἶναι ἀναμφισβήτητα ἐξαιρετικές. Τὰ βιβλία του βρίθουν ἀπὸ πληροφορίες, ποὺ ἀποτελοῦν δυνητικὰ πρωτοεῖληδα». Ὁ Allason διατηρεῖ τὴν ἱστοσελίδα <http://www.nigelwest.com>.

Μία λιγώτερο γνωστή πτυχή του βίου και της πολιτείας του αρχιεπισκόπου Μακαρίου εξιστορείται από τον Βρεταννό βουλευτή του συντηρητικού κόμματος και συγγραφέα Rupert Allason (Nigel West) στο βιβλίο του «*The Friends: Britain's Post-War Secret Intelligence Operations*», London 1988, αντίγραφο του όποιου επισυνάπτω. Ως γνωστόν, στα τέλη της δεκαετίας του 1950 διεξήχθησαν συναντήσεις μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας υπό την καθοδήγηση της Βρεταννίας με σκοπό την επιβολή στην Κύπρο λύσεως ανεξαρτησίας. Τον Φεβρουάριο του 1959 στην Ζυρίχη ή ελληνική και τουρκική πλευρά κατέληξαν σε συμφωνία.

Ο Allason αποδίδει την «έπιτυχία» αυτή σε παρασκηνιακές δραστηριότητες στην Ελλάδα του επικεφαλής της αγγλικής αντικατασκοπίας στην Αθήνα Christopher Phillpotts και του Αμερικανού όμολόγου του της CIA Al Ulmer. Οι τελευταίοι προώθησαν την λύση της ανεξαρτησίας στην τότε κυβέρνηση Καραμανλή, «έξαγοράζοντας την εϋνοια άνωτάτων μελών της ελληνικής κυβερνήσεως με την ύπαγωγή τους στην μισθοδοσία (των μυστικών υπηρεσιών)» (σελ. 77). Σημειώνουμε εδώ ότι η συνθήκη της Ζυρίχης θεωρείται από πολλούς ως «πηγή» των μεγάλων δεινών που ακολούθησαν για την Κύπρο και τον Έλληνισμό γενικώτερα, δεινών που συνεχίζονται μέχρι σήμερα.

* * *

Μακάριος ωστόσο παρενέβη στην τελετή υπογραφής, αρνούμενος να αποδεχθῇ την συμφωνία. Ο Άγγλος ύπουργός Έξωτερικών Selwyn Lloyd του έδωσε είκοσιτετράωρη διορία να αναθεωρήσει την στάση του. Τò έπόμενο πρωί ο Μακάριος ένέδωσε.

Ο Allason αποδίδει την «άσυνήθιστη μεταστροφή του αρχιεπισκόπου στον αντίκτυπο που θα έφερε στην Κύπρο ή δημοσιοποίηση του ύλικού, που οι μυστικές υπηρεσίες είχαν συγκεντρώσει αναφορικά με την ιδιωτική ζωή του. Τò μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της νήσου τον λάτρευε ως πολιτικό αρχηγό και ως ιερέα. Γνώριζε ότι οποιαδήποτε αποκάλυψη για την όμοφυλοφιλία του θα ήταν τρομερά ζημιογόνος» (σελ. 76).

* * *

Επικοινωνήσα πρόσφατα με τον Allason (Φεβρουάριος 2005) μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τον έρωτησα, εάν έμμενη στίς απόψεις του σχετικά με τον Μακάριο. Απήντησε καταφατικά, προσθέτοντας την έξης άπιστευτη λεπτομέρεια:

«Αναφορικά με την μάλλον έξωτική ζωή του αρχιεπισκόπου είχα πάρει συνέντευξη από τον Βρεταννό σύντροφό του στο σπίτι του στο Notting

THE FRIENDS

Britain's Post-War Secret Intelligence Operations

Nigel West

WEIDENFELD AND NICOLSON
London

Άνω: Φωτοτυπία του εξωφύλλου του βιβλίου «*The Friends: Britain's Post-War Secret Intelligence Operations*» του βουλευτή Allason (Nigel West). **Κάτω:** Η παράγραφος της σελ. 76 του βιβλίου, όπου αποκαλύπτεται ο έγκρισμός του Μακάριου από τον Άγγλο πράκτορα.

76

The Friends

consent. Both the Greek and Turkish delegations protested that Makarios had been a party to every stage of the agreed compromise, but he would not budge. Reluctantly Selwyn Lloyd, who was chairing the conference, agreed to extend it for an extra twenty-four hours so as to allow Makarios to reconsider his proposed 'modifications'. After a night alone in his suite at Claridge's Makarios returned to Lancaster House the following morning and told the Foreign Secretary that he had decided to relent. At last he was ready to confirm the terms previously agreed. Exactly what occurred to persuade Makarios to change his mind and co-operate has never been revealed, but it is known that he made no attempt to contact Grivas to get his advice. One possible explanation for the Archbishop's uncharacteristic reversal is the likely impact the disclosure of the material that had been gathered during SUNSHINE relating to his private life would have had in Cyprus. There he was revered by the greater part of the island's population as a political leader and churchman. Any revelation about his homosexuality would have been terribly damaging, as he was well aware.

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου καὶ ἐθνάρχης Μακάριος. Σὲ δημοσιογραφικὴ συνέντευξη ποὺ ἔδωσε τὸ 1958 στὴν Ἀγγλίδα βουλευτὶνα καὶ δημοσιογράφο Μάριμπαρα Κάσλ ἀναίρεσε ξαφνικὰ καὶ ἀντίθετα πρὸς τὰ συμφωνηθέντα μὲ τὴν ἐλληνικὴ κυβέρνησις τὴν ἄρνησίν του νὰ ὑπογράψῃ τὴ Συμφωνία τῆς Ζυρίχης, ἐπικαλούμενος τὸ «πολιτικῶς ἐφικτό». Πράγματι ὑπέγραψε τὴ συμφωνία σὲ λίγες μέρες. Ὅμως, ὅπως ἀποκαλύπτουν τὴν ἐγκυρότατες βρεταννικὲς πηγές, ἡ ἀπότομη αὐτὴ μεταστροφή του ἦταν ἀποτέλεσμα ἐκβιασμοῦ του ἀπὸ Ἀγγλο πράκτορα, ὅτι θὰ παρουνσίαζε φωτογραφίες του μὲ σκηνές ἀπὸ τὸν ὁμοφυλοφιλικὸ του δεσμό μὲ νεαρὸ Βρεταννὸ στὸ βρεταννικὸ Τύπο.

Hill Gate περίπου ἓνα χρόνο πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ βιβλίου μου *“The Friends”*». Ἀπὸ τὸν ἰσχυρισμὸ αὐτὸν προκύπτει ὅτι ὁ Μακάριος διατηροῦσε ὁμοφυλοφιλικὸ δεσμὸ μὲ Βρεταννὸ κατὰ τὴν διάρκειά του ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα τῆς ΕΟΚΑ κατὰ τῶν Ἀγγλων.

Ἐὰν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ Allason ἀληθεύουν, τότε ἀλλάζει ἄρδην ἡ ἱστοριογραφία τοῦ Κυπριακοῦ.

Παῦλος Πὰν

ΜΕ ΜΠΕΤΟΝ... ΑΝΑΣΤΥΛΩΝΑΝ ΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ!

Τὸ ἔτος 2016 θὰ τελεσιώσῃ τὸ ἔργο

ταν ξεκίνησε ἡ ἀναστύλωση τῆς Ἀκροπόλεως, ἓνα ἔργο ποὺ οἱ συνθήκες τῆς ἐκτελέσεώς του τὸ καθιστοῦν χρονοβόρο, γράφτηκε ὅτι τὴ θέση τῶν μνημείων θὰ ἔπαιρναν ἀντίγραφα τους καὶ πὼς τὰ αὐθεντικά μέλη θὰ ἀποσύρονταν πρὸς φύλαξη στὶς ἀποθήκες τοῦ Μουσείου. Τὸ ἐνδεχόμενο αὐτὸ προκάλεσε τὴν ἀντίδραση τῆς κοινῆς γνώμης, ὅπως ἦταν ἀναμενόμενο. Τώρα προκρίθηκε ἡ λύση, τὰ μνημεῖα νὰ παραμείνουν ὡς ἔχουν, καὶ νὰ ἀντικατασταθοῦν μὲ ἀντίγραφα τὰ γλυπτὰ μέρη, ὅπως οἱ ξωφόροι καὶ οἱ μετόπες. Ἡ ἀναστύλωση θὰ ὁλοκληρωθῇ μετὰ ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια. Δίνεται μεγάλη ἔμφαση στὴν λεπτομέρεια σχεδιασμοῦ τῶν μελῶν ποὺ ἀντικαθιστοῦν ἐκεῖνα, ποὺ εἶχαν λανθασμένα τοποθετηθῇ στὰ μνημεῖα καὶ ἀποκαθίστανται οἱ ζημιές ποὺ ἔχουν ὑποστῇ ἀπὸ τὴν προηγούμενη ἀναστύλωση. Εἶναι γνωστὸ ἄλλωστε ὅτι οἱ τσιμεντένιες καὶ μεταλλικὲς προσθήκες προκάλεσαν σοβαρὴ φθορά. Σὺν τοῖς ἄλλοις, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στὰ συμπληρώματα ποὺ θὰ τοποθετηθοῦν καὶ δὲν θὰ προσέρχονται ἀπὸ ὑλικά ποὺ ἔχουν διασωθῇ, ἡ κατασκευὴ τους θὰ βασιστῇ στὴν προσεκτικὴ καὶ ὑπεύθυνη μελέτη τῆς «φιλοσοφίας σχεδιασμοῦ» τῶν μνημείων τῆς Ἀκρόπολης.

Ὁ ἀρχιτέκτονας Νίκος Τζανίδης, ἐπικεφαλὴς τῶν ἐργασιῶν ἀναστύλωσης τῆς Ἀκρόπολης.

Ὁ Νίκος Τζανίδης, ἀρχιτέκτων, ὑπεύθυνος τῶν ἐργασιῶν ἀναστύλωσης, μιλάει στὸ «Δαυλό» γιὰ ὅλα.

«Δαυλός»: *Κύριε Τζανίδη, σὲ ποιο στάδιο βρίσκονται οἱ ἐργασίες ἀναστύλωσης στὴν Ἀκρόπολη;*

Νίκος Τζανίδης: Ἔχουμε ἐστίασει στὴν βόρεια κιονοστοιχία, στὴν βόρεια πλευρά, ποὺ φαίνεται στὸν ἐπισκέπτη ὅπως μπαίνει ἀπὸ τὰ Προπύλαια. Ἔχει τελειώσει ὁ πρόναος καὶ ὁ ὀπισθόναος. Σὲ αὐτὸ τὸ τμῆμα εἴχαμε ἀποσυναρμολογήσει 8 κολῶνες καὶ κατεβάσαμε ὅλα τὰ μάρμαρα ποὺ ἦταν ἀπὸ πάνω. Ἀναφερόμαστε σὲ ἓνα μεγάλο ἀριθμὸ, γύρω

στὰ 230 κομμάτια. Στη συνέχεια βάσει προμελέτης ξεκινήσαμε την επανατοποθέτηση τῶν σπονδύλων-κιόνων, ἀφοῦ ἡ προηγούμενη τοποθέτηση ἦταν λανθασμένη. Διαπιστώσαμε ὅμως ὅτι ἡ ἐφαρμογή τῆς συγκεκριμένης μελέτης παρουσίαζε προβλήματα, ἀσυμφωνίες δηλαδή στὶς διαμέτρους τῶν σπονδύλων, γεγονὸς ποὺ προκάλεσε καθυστέρηση στὴν ἐργασία, ἀφοῦ ἔπρεπε νὰ συνταχθῇ νέα μελέτη. Κατεβάσαμε ὅσα μέλη ἦταν συμπληρωμένα μὲ τσιμέντο, ἢ οἱ διαστάσεις τους ἦταν ἀλλοιωμένες, ἢ εἶχαν τοποθετηθῇ κομμάτια ποὺ δὲν ἀνῆκαν στοὺς σπονδύλους καὶ ποὺ προέρχονταν ἀπὸ διαφορετικὰ τμήματα τοῦ μνημείου. Μὲ τὴ νέα μελέτη ξεκινήσαμε τὴν επανατοποθέτηση καὶ κατασκευάσαμε μεγαλύτερο ἀριθμὸ συμπληρωμάτων ἀπὸ ὅσα εἶχαν προγραμματιστῇ, γιὰ τὴν ἀκρίβεια κατὰ 50% περισσότερα ἀπὸ τὴν ἀρχικὴ ἐγκριση τοῦ Κεντρικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συμβουλίου. Αὐτὸ ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα τῆς ἐμπειρίας ποὺ εἶχαμε ἀποκτήσει κατὰ τὴν ἀναστύλωση τῶν κιόνων τοῦ προνάου. Διαπιστώσαμε δηλαδή πῶς, ὅταν στὴν περιφέρεια ἐνὸς σπονδύλου λείπουν μάζες, ταλαντώνεται μὲ μεγάλη εὐκολία.

Γιὰ νὰ ἀποφύγουμε ἐπομένως αὐτὸ τὸ πρόβλημα, συμπληρώσαμε μὲ περισσότερα κομμάτια τὶς ἀκμὲς τοῦ κάθε σπονδύλου. Ἡ διαδικασία αὐτὴ ἐπέφερε καθυστέρηση στὸν προβλεπόμενο χρόνο ὁλοκλήρωσης τῆς ἀναστύλωσης καί, ἐνῶ ἀρχικὰ θεωρήθηκε ὅτι μέχρι τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες θὰ ἦμαστε ἔτοιμοι, τελικῶς ἡ βόρεια πλευρὰ τοῦ Παρθενῶνα θὰ παραδοθῇ στὸ τέλος τοῦ 2006.

«Δ»: Δηλαδή πότε προβλέπεται νὰ ὁλοκληρωθῇ καὶ νὰ παραδοθῇ τὸ ἔργο;

N.T.: Γιὰ νὰ ὁλοκληρωθῇ ἡ ἀναστύλωση τοῦ Παρθενῶνα, χρειάζονται τοὐλάχιστον ἄλλα δέκα χρόνια, ἀρχῆς γεννησομένης ἀπὸ τὸ 2006. Καὶ αὐτό, γιὰ τὸ θὰ ἀναστυλωθοῦν οἱ μακροὶ τοῖχοι τοῦ σηκοῦ, θὰ τοποθετήσουμε 350 μάρμαρα καὶ θὰ γίνουν πολλὲς συμπληρώσεις. Κυρίως ὅμως ἔχουμε νὰ φτιάξουμε τὴ δυτικὴ πλευρὰ, ποὺ εἶναι σὲ ἐτοιμορροπὴ κατάσταση. Πρόκειται γιὰ τὸ πιὸ κρίσιμο σημεῖο ἀπὸ πλευρᾶς εὐστάθειας: ἐμπεριέχει διαβρωμένα σίδερα, τὰ ὁποῖα συνεχίζουν νὰ προκαλοῦν ζημιὰ, ποὺ ἐπιδεινώνει τὴν κατάσταση τῶν μαρμάρων. Δυστυχῶς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ δουλέψουμε ταυτόχρονα σὲ ὅλες τὶς πλευρὲς τοῦ Παρθενῶνα, εἶναι ἐπικίνδυνον, ἀφοῦ θὰ μετακινοῦνται οἱ γεράνοι.

Μετὰ τὴν δυτικὴ πλευρὰ θὰ ἐστιᾶσουμε στὴ νότια κιονοστοιχία, ἡ ὁποία ἔχει πλῆθος τσιμεντένιων κομματιῶν, καὶ ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ «ἐξυγίανση». Δηλαδή πρέπει σίγουρα νὰ ἀφαιρεθοῦν, νὰ δοῦμε τὶς βλάβες ποὺ ἔχουν προκαλέσει καὶ νὰ τοποθετήσουμε νέα συμπληρώματα, κατασκευασμένα εἴτε ἀπὸ ἀρχαῖα θραύσματα ποὺ βρίσκονται στὸ ἔδαφος εἴτε ἀπὸ νέο μάρμαρο. Τὸ τελευταῖο στάδιο τῆς ἀναστύλωσης εἶναι ἐκεῖνο τοῦ δαπέδου. Ἀφοῦ κοπῇ ἡ μπετονένια πλάκα ποὺ ὑπάρχει στὸ ἐσωτερικόν, θὰ ἐπισκευαστοῦν οἱ πλάκες καὶ θὰ σφραγιστοῦν, προκειμένου νὰ μὴν εἶναι δυνατὴ ἡ εἴσοδος νεροῦ, ποὺ θὰ μπορούσε νὰ διαβρώσῃ τὰ θεμέλια τοῦ μνημείου.

Ἀπὸ τοὺς ἐλέγχους ποὺ ἔχουμε ὑλοποιήσει γνωρίζουμε ὅτι βρίσκονται σὲ πολὺ καλὴ κατάσταση, καὶ δὲν τίθεται σὲ καμμία περίπτωση θέμα καθίζησης. Ὁ ρυθμὸς ἐργασιῶν ποὺ ἀκολουθοῦμε εἶναι δύσκολος, ὑπολογίσαμε ὅτι πρέπει νὰ ὁλοκληρώνουμε τὴν ἐπισκευὴ 12 μαρμάρων ἀνὰ τρίμηνο. Ἡ ἀκρίβεια ποὺ πρέπει νὰ πετύχουμε εἶναι καὶ αὐτὴ μὴ λεπτειλίαν ὑπόθεσις, ἀπὸ τὴν ὁποία δὲν πρέπει νὰ παρεκκλίνουμε. Ἀφοῦ τελειώσῃ ἡ δομικὴ ἀναστύλωση, ἓνα μικρὸ συννεργεῖο θὰ πιάνη μὴ-μὴ κολώνα, γιὰ νὰ φέρῃ τὶς ραβδώσεις ἐπακριβῶς στὶς ἀρχαῖες διαστάσεις. Στὰ θραύσματα καὶ τὰ τμήματα ποὺ

Τοιμεντένα τμήματα ποὺ προστέθηκαν στὸν Παρθενῶνα κατὰ τὴν προηγουμένη «ἀναστυλῶση»: δὲν διέφερε πολὺ ἀπὸ... βανδαλισμό.

τοποθετούμε, πρέπει να βρούμε τὸν τρόπο πὸν θὰ ὀπλιστοῦν καὶ τὴ σειρὰ μὲ τὴν ὁποία θὰ τοποθετηθοῦν. Θεωρῶ ὅμως ὅτι προχωρᾶμε πολὺ καλὰ. Ἀπαιτεῖται μεγάλη ὀργάνωση, σκέψη, χρόνος ἀλλὰ καὶ χώρος, τὸν ὁποῖο δὲν διαθέτουμε. Ἀναγκασόμαστε πολλὲς φορὲς νὰ μετακινούμε τὰ μάρμαρα, γιὰ νὰ δημιουργοῦμε ἐπιφάνειες καὶ νὰ μπορέσουμε νὰ δουλέψουμε. Πρέπει ἐπίσης νὰ σὰς πῶ, ὅτι προσπαθοῦμε νὰ ἐγκαταστήσουμε ἓνα «δί-κτυο παρακολούθησης», πὸν θὰ ἀντιλαμβάνεται τὸ εἶδος τῶν ζημιῶν. Γιὰ παράδειγμα, ἂν ἐντοπίζουμε κάποιες ρωγμές, νὰ μποροῦμε βάσει αὐτοῦ τοῦ μηχανισμοῦ νὰ τὶς «ἐρμη-νεύσουμε» καὶ νὰ πάρουμε τὰ κατάλληλα μέτρα.

Τὰ συμπληρώματα ἀπὸ καινούργιο πεντελικὸ μάρμαρο

«Δ»: *Πολὺς θόρυβος ἔχει προκληθῇ γύρω ἀπὸ τὸ ἐνδεχόμενο, τὰ μάρμαρα πὸν συνθέτουν τὰ μνημεῖα τῆς Ἀκρόπολης νὰ μὴν ἐπανατοποθετηθοῦν καὶ στὴ θέση τους νὰ μποῦν ὁμοιώματα. Εἶναι ἀληθές;*

N.T.: Ὅλα τὰ τμήματα πὸν θὰ τοποθετηθοῦν θὰ εἶναι τὰ αὐθεντικά, δὲν σκεφτήκαμε οὔτε μία στιγμή νὰ βάλουμε ἀντίγραφα, ὅπως ἀκούστηκε.

Ἀντίγραφα θὰ εἶναι μόνο τὰ γλυπτὰ μέρη, δηλαδὴ μετόπες καὶ ζωφόροι. Πρόκειται γιὰ ἀκριβῆ ἀντίγραφα, ἀπὸ καλούπια πὸν ἔχουν κατασκευασθῇ πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια. Τὰ αὐθεντικά θὰ τὰ προφυλάξουμε στὶς ἀποθήκες τοῦ Μουσείου. Πάντως, νὰ ξέρετε, σκοπὸς εἶναι νὰ βάλουμε ὅ,τι πὶδ αὐθεντικὸ ὑπάρχει, τὰ κομμάτια πὸν εἶναι στὸ ἔδαφος ἐπιδιώκουμε νὰ τὰ τοποθετήσουμε καὶ αὐτὰ στὸ μνημεῖο, γιὰ νὰ ἔχη πὶδ αὐθεντικὴ μορφὴ ἢ ὅ,τι δὲν ἀνήκει σὲ μία ὠρισμένη θέση ἢ μέλος τὸ ἀφαιροῦμε καὶ τὸ ἀφήνουμε κάτω. Ἀποσύρουμε τὰ «μπαλώματα» πὸν εἶχαν τοποθετηθῇ καὶ βάζουμε τὰ αὐθεντικά, ἂν τὰ βρούμε ἢ τὰ συμπληρώνουμε μὲ νέο μάρμαρο.

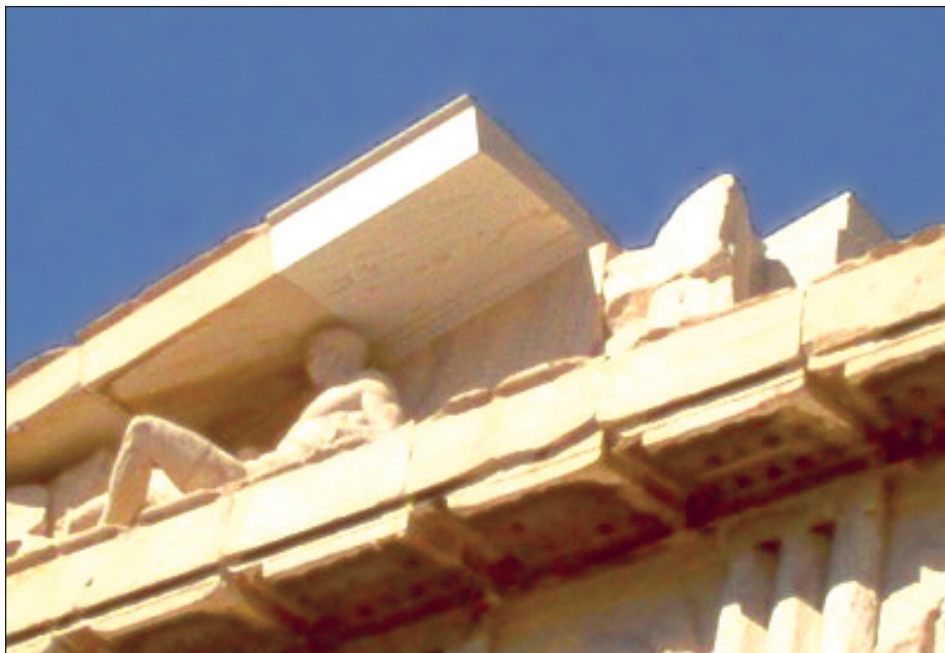
Δὲν εἶναι τόσο δύσκολο νὰ σχεδιασθῇ ἓνα τῆμα· γιὰ τοὺς κίονες συγκεκριμένα, ὅταν λείπει ἓνας σπόνδυλος, μπορεῖ νὰ καθορισθῇ τὸ σωστὸ ὕψος του, οἱ διαμέτροι βρισκονται ἀπὸ τοὺς γειτονικοὺς κίονες μὲ ἀκρίβεια χιλιοστών. Ὑπολογίζοντας τὴν θεωρητικὴ θέση τοῦ καθενός, ὀρίζοντας τὴν ἀπόσταση τοῦ κομματιοῦ πὸν λείπει, τὸ σχεδιάζουμε ἐπακριβῶς. Ἐπιπλέον ἡ ἀρχὴ πὸν ἀκολουθοῦμε εἶναι, νὰ μὴν ἀλλάζουμε τὴ «στατικὴ φιλοσοφία» τῶν μνημείων. Ἔχουν ἓνα συγκεκριμένο τρόπο πὸν στέκονται, καὶ ἡ μακρόχρονη παραμονὴ τοὺς ἀποδεικνύει ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ ἓνα καλὸ σχεδιασμό. Τὸ μνημεῖο εἶναι γεγονός ὅτι δὲν εἶναι στὴ πλήρη μορφὴ του, δὲν εἶναι ὅπως ἀρχικὰ εἶχε σχεδιασθῇ, λείπουν μέλη· καὶ αὐτὸ γιὰ ἐμᾶς τοὺς συντηρητὲς εἶναι ἓνα πολὺ δύσκολο πρόβλημα, πὸν πρέπει νὰ προσεγγίσουμε. Δὲν ὑπάρχει ἔτοιμη πληροφορία, καὶ ἀπαιτεῖται ἐνασχόληση εἰδικῶν ἐπιστημόνων, πὸν μέχρι νὰ δημιουργήσουν τὸ τελικὸ ἀποτέλεσμα, θὰ πρέπει νὰ κατασκευάσουν σειρὰ ἀπὸ πειραματικὰ μοντέλλα. Δὲν ἀλλάζουμε τὴ συμπεριφορὰ τῶν κτηρίων, ἀκολουθοῦμε τὴν ἴδια τεχνικὴ τῶν ἀρχαίων τεχνιτῶν.

«Δ»: *Εἶναι χαρακτηριστικὸ πάντως ὅτι ὑπάρχει μία ἔντονη διχρωμία μεταξὺ τῶν αὐθεντικῶν καὶ τῶν συμπληρωματικῶν τμημάτων.*

N.T.: Σίγουρα ὑπάρχει διχρωμία, ἡ ὁποία ὅμως θὰ ἀντιμετωπισθῇ, γενικὰ τὸ νέο μάρμαρο εἶναι λαμπερό. ἔχει μεγάλῃ ἀντίθεση μὲ τὰ ὑφιστάμενα. Προβλέπεται νὰ γίνῃ «πατινάρισμα», θὰ ἐφαρμοστῇ δηλαδὴ τεχνητὸς χρωματισμὸς στὶς ἐπιφάνειες αὐτές, γιὰ νὰ μὴν ὑπάρχῃ αὐτὸ τὸ «κοντράστ». Βάσει τῶν ἀναστυλωτικῶν ἀρχῶν ὁ ἐπισκέπτης πρέ-

Σπόνδυλος με τις νέες προσθήκες από μάρμαρο Πεντέλης. Προφανής η διαφορά λευκότητας άλλα και αισθητικής.

Όλα τὰ γλυπτὰ μέρη τῶν μνημείων θὰ ἀντικατασταθοῦν ἀπὸ ὁμοιώματα.

πει νὰ καταλαβαίνη, ποιά εἶναι τὰ τμήματα ποὺ ἔχουν προστεθῇ, χωρὶς ὅμως νὰ ὑπάρχει ἔντονη διαφορά.

Τὰ μάρμαρα ποὺ χρησιμοποιοῦμε τὰ φέρνουμε ἀπὸ τὴν Πεντέλη, καὶ δυστυχῶς δὲν εἶναι τόσο λευκὰ ὅσο στὴν ἀρχικὴ κατασκευή, ἔχουν μίαν γκριζὰ ἀπόχρωση, ποὺ εὐτυχῶς ἀντιμετωπίζεται. Ἔχουμε καλλιτέχνες, πού, ἀνάλογα μὲ τὸ χρῶμα ποὺ ἔχει τὸ κάθε νέο μέλος, τὸ χρωματίζουν ὁμοιόχρωμο, γιὰ νὰ εἶναι ἀντίστοιχο τοῦ παλιοῦ. Ἄν ὁ χρωματισμὸς ἀποτύχη, ἀφαιρεῖται «ἀνώδυνα» καὶ ἐπαναλαμβάνεται, μέχρι νὰ ἐπιτευχθῇ τὸ ἱκανοποιητικὸ ἀποτέλεσμα.

«Δ»: Θὰ ἀφαιρεθοῦν τὰ μεταλλικὰ τμήματα, ποὺ ἔχουν προκαλέσει μεγάλες φθορὲς στὰ μάρμαρα;

Ν.Τ.: Μία ἀπὸ τὶς κύριες δουλειὲς ποὺ κάνουμε, εἶναι νὰ ἀφαιρέσουμε ὅ,τι μεταλλικὸ στοιχεῖο ὑπάρχει στὸν Παρθενῶνα, εἴτε τῆς προηγούμενης ἀναστύλωσης εἴτε ἀρχαῖο καὶ νὰ τὰ ἀντικαταστήσουμε μὲ τιτάνιο. Σχεδιάζουμε μὲ εἰδικὸ τρόπο τὰ στοιχεῖα τιτανίου, ποὺ τοποθετοῦμε μέσα στοὺς ὀπλισμούς, ἐπειδὴ τὰ μάρμαρα εἶναι ταλαιπωρημένα, δὲν ἔχουν τὴν ἀρχικὴ ἀντοχή, ἔτσι ὥστε μακροπρόθεσμα, ἂν ἐπέλθῃ φθορά, νὰ καταστρέψῃ ἀρχικὰ τὰ ἴδια καὶ μετὰ νὰ πάθῃ βλάβη τὸ μάρμαρο. Ἀρκεῖ νὰ σᾶς πῶ ὅτι κατὰ τὴν προηγούμενη ἀναστύλωση εἶχαν χρησιμοποιηθῇ μεταλλικὰ δοκάρια προστατευμένα μὲ κάποια τσιμεντοκονία. Ὅταν ἦρθαν σὲ ἐπαφὴ μὲ νερό, φοῦσκωσαν καὶ δημιούργησαν πρόσθετες καταστροφὲς στὰ ἀρχαῖα μάρμαρα. Δηλαδή τὰ 2-3 σπασίματα ἔγιναν 5 καὶ 10.

«Δ»: Πόσο «ἀπειλητικὸς» εἶναι ὁ χρόνος γιὰ τὴν Ἀκρόπολη;

Ἡ διαφορὰ στὸ χρῶμα θὰ ἀντιμετωπισθῇ μὲ τὴν μέθοδο, ποὺ περιγράφεται στὸ κείμενο τῆς συνέντευξης τοῦ κ. Ν. Τογανίδη.

Ὁ Ναός τῆς Ἀπτερου Νίκης, πὸν «ἀπουσιάζει» ἀπὸ τὴν θέσιν του. Θὰ «ἐπιστρέψῃ» μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ δαπέδου.

Ν.Τ.: Ὑπάρχει μία σημαντικὴ φθορὰ τῆς ἐπιφάνειας τοῦ μαρμάρου. Ὅταν ἀγκουμπᾷ κανεὶς τὰ μάρμαρα, βλέπει ὅτι ἀφήνουν στὰ δάχτυλα μόρια, κόκκους. Ἡ ἐπιφάνεια ἔχει μειωθῇ 2 μὲ 3 χιλιοστὰ ἀπὸ τὴν ἀρχικὴ τῆς μορφῇ. Ἡ ἀλλοίωση αὕτη δὲν ὑπάρχει τρόπος γιὰ νὰ σταματήσῃ. Ἴσως προσωρινὰ μπορεῖ νὰ ἐπιβραδυνθῇ μὲ εἰδικὲς ἐπαλείψεις, πὸν δὲν δημιουργοῦν βλάβες στὸ μάρμαρο, εἶναι ὅμως μία διαδικασία πὸν πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνεται ἀνὰ δύο χρόνια.

«Δ»: *Θεωρεῖτε ὅτι ἓνας θόλος θὰ μπορούσε νὰ προστατεύσῃ δραστικὰ τὸν Παρθενῶνα, ὅπως ἐκεῖνοι πὸν ἔχουν τοποθετηθῇ σὲ ἀνάλογα μνημεῖα στὴν Εὐρώπη;*

Ν.Τ.: Τέτοιες ιδέες ἔχουν εἰπωθῇ καὶ στὸ παρελθόν, καὶ προφανῶς μία τέτοια λύση θὰ ἦταν ἡ καλύτερη: τὸ νὰ βρισκεται δηλαδὴ ὁ Παρθενῶνας στεγασμένος μέσα σὲ ἓνα θόλο, χωρὶς νὰ ἐπιδροῦν οἱ καιρικὲς συνθήκες πάνω του. Θὰ ἦταν μία θηριώδης κατασκευὴ, αὐτὸ δὲν εἶναι δύσκολο νὰ τὸ καταλάβῃ κανεὶς. Σίγουρα ὅμως θὰ μπορούσε νὰ ἀποφευχθῇ ἡ καταστροφὴ τῆς ἀρχαίας ἐπιδερμίδας τῶν μαρμάρων σὲ συνδυασμὸ μὲ τὰ μέσα προστασίας, πὸν συνεχῶς πρέπει νὰ ἐφαρμόζουν οἱ συντηρητές.

«Δ»: *Γιατί «ἀπουσιάζει» ὁ ναὸς τῆς Νίκης ἀπὸ τὴν ἀρχικὴ τὴν θέσιν;*

Ν.Τ.: Ὁ ναὸς πάταγε πάνω σὲ μία μπετονένια πλάκα, πὸν εἶχε ὑποστῇ βλάβες. Ὁ ὀπλισμός, πὸν εἶχε τοποθετηθῇ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς, εἶχε σκουριάσει, καὶ ἔτσι ἀποφασίστηκε νὰ ἀντικατασταθῇ πλήρως. Μπῆκε μία κατασκευὴ ἀπὸ ἀνοξείδωτο χάλυβα μὲ ἐξαιρετικὴ ἀντοχὴ ἔτσι, ὥστε νὰ μὴν ὑποχωρήσῃ ἀπὸ τὸ φορτίο πὸν θὰ «πατήσῃ» ἐπάνω. Ταυτόχρονα γίνεται καὶ μία διόρθωση τῶν κλίσεων τοῦ μνημείου, γιὰ νὰ ἔρθῃ στὴ σωστὴ ἀρχικὴ τὴν θέσιν. Μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ θὰ ἐπανέλθῃ στὸ σημεῖο πὸν ἦταν.

Ταξιαρχούλα Λαδᾶ

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ

«Οὐκ ἴδιον Ἑλλῆσι προσκυνεῖν...»

Ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ ἀναγνώστης τοῦ «Δ» κ. Χρήστος Τζέλιος (Λιστόρια, Ν.Υ.), οἱ ἀμερικανικὲς ἐφημερίδες δημοσίευσαν στὶς 21-1-05 τὴν εἰδηση ὅτι ὁ νέος πρόεδρος τοῦ κολλεγίου Bethune Cookman (Daytona Beach) ἔδωσε ἐντολὴ ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν χώρο τοῦ κολλεγίου ἄγαλμα Ἑλληνίδας θεᾶς ποὺ διακοσμοῦσε τὸ κολλέγιο ἐπὶ 31 χρόνια. «**Ἀναρωτιόμουν τί θέση θὰ μπορούσε νὰ ἔχη τὸ ἄγαλμα μιᾶς Ἑλληνίδας θεᾶς σὲ μία σχολὴ μὲ χριστιανικὴ παράδοση**», εἶπε ὁ πρόεδρος Τρουντη Κίμπε Ρήντ. Τὰ δημοσιεύματα προσθέτουν ὅτι προκάλεσε ἐκπληξη στοὺς σπουδαστὲς ἡ ἀπόφαση τοῦ προέδρου.

Εἰγὼ προσωπικὰ συμφωνῶ μὲ τὸν κ. πρόεδρο. Ἐνα ἐλληνικὸ ἄγαλμα δὲν ἔχει θέση ἀνάμεσα στοὺς πιστοὺς τοῦ Γιαχβέ. Ἐκπληξὴ καὶ ὁμολογουμένως καὶ κάποια ἀνατριχίλα μοῦ προκάλεσε ἡ ἀκόλουθη δήλωση φοιτητοῦ τοῦ πιὸ πάνω κολλεγίου: «**Ε, μὰ δὲν ἐπρόκειτο νὰ πέσουμε στὰ γόνατα νὰ προσκυνήσουμε τὴν θεά**», εἶπε ὁ φοιτητὴς τοῦ κολλεγίου Bethune Cookman στὸ ἄκουσμα τῆς εἰδησης περὶ ἀπομάκρυνσης τοῦ ἀγάλματος.

Α.Γ.

Πρὸς τί προσεύχονταν;

Εἶδαμε νὰ κατακλύζονται τὰ τηλεοπτικὰ δελτία εἰδήσεων μὲ εἰκόνες τῶν ἑκατομμυρίων ἀνὰ τὸν κόσμον Ρωμαιοκαθολικῶν, οἱ ὅποιοι προσεύχονταν ὑπὲρ τοῦ Πάπα τους. Απορία μου εἶναι, τί ζητοῦσαν ἀπὸ τὸν Ὑψιστο αὐτοὶ οἱ εὐλαβῶς προσευχόμενοι ἄνθρωποι. Μήπως ζητοῦσαν νὰ μὴν πεθάνῃ; Μὰ εἶναι γνωστὸ ἐδῶ καὶ πολλοὺς αἰῶνες, ὅτι καὶ οἱ ἐπὶ γῆς ἀντιπρόσωποι Του δὲν τυγχάνουν -ὡς πρὸς αὐτό- ἰδιαίτερης μεταχειρίσεως.

Ἀντιστρατεύονταν λοιπὸν τὴν θέληση τοῦ Παντογνώστη οἱ ὑπὲρ τῆς υἱείας τοῦ Πάπα τους προσευχόμενοι, ἀμφισβητοῦσαν δὲ τὴν δικαιοσύνην Του. Μήπως προσεύχονταν, ἀφοῦ πέθανε, γιὰ νὰ τὸν ἐντάξῃ ὁ Πάνσοφος ἐν κόλποις Σάρας, Ρεββέκας, Ἐσθήρ, Ἰουδήθ, θυγατέρων τοῦ Ἀώτ, ἢ στοὺς κόλπους κάποιων ἄλλων ἐκπάγλου καλλονῆς γυναικῶν τοῦ ἐβραϊκοῦ πανθέου; Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι ὑπάρχει κίνδυνος αὐτὴ ἡ ἐνταξὴ νὰ μὴν εἶναι τῆς ἐπιθυμίας τοῦ μεταστάντος ἀντιπροσώπου Του. Μπορεῖ π.χ. ὁ ὑψηλὸς ἐπὶ γῆς ἀξιωματοῦχος Του, ἐν παραδείσῳ τιθέμενος, νὰ ἐπιθυμῇ τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἰακώβ ἢ δὲν γνωρίζω ποίων ἄλλων, ἀφοῦ, ὅπως καὶ νᾶχῃ τὸ πρᾶγμα, ἐγὼ ἀδυνατῶ νὰ φαντασθῶ τὸ περιεχόμενο τοῦ αἰτήματος τῶν ὑπὲρ τοῦ Πάπα προσευχομένων.

Δ. Το.

Γλωσσοκτονία

Ἀπὸ τὰ δελτία εἰδήσεων σταχυολογοῦμε σπάνιο λεκτικὸ πλοῦτο ὅπως: «**βῆμα σημειωτέον**», «**κατέθεσε στὸ ὄνομα τῆς σύζυγός του**», «**τὸ σχέδιο τῆς πόλεως**», «**ἐγένε ἀγωγὸς ναρκομανῶν**», «**ἐμφανίσθηκε μία ὄρκα σὰν φάλαινα**». Ἀκολουθοῦν τὰ ἀπαραίτητα μαργαριτάρια τῶν προπονητῶν ομάδων, ποὺ εἶναι ξένοι καὶ μιλοῦν «Ἑλληνικά». Τὸ μήνυμα ποὺ βγαίνει πρὸς τὰ ἔξω εἶναι ὅτι τὰ Ἑλληνικὰ ἔτσι πρέπει νὰ ὁμιλοῦνται. Δίπλα στὸν τηλεπαρουσιαστὴ ὑπάρχει πάντα κάποιος, ποὺ κάνει χειρονομίες τὶς ὁποῖες ὑπογραμμίζει μὲ γκριμάτσες. Ἐπιτέλους πόσοι κωφάλαλοι ὑπάρχουν στὴν Ἑλλάδα;

Α.Ρ.

Ρωμοσύνη τῶν Ἀγιατολλάχ;

Παρὰ τὸ βάρος τῶν δημοσιογραφικῶν ἀποκαλύψεων γιὰ οἰκονομικά, δικαστικὰ καὶ ἠθικὰ σκάνδαλα, γιὰ ἀπάτες, λαθρεμπόριο, ἐκβιασμούς, κατασκοπίες κ.τ.λ. στὴν ἐγχώ-

ρια ἀρχιεπισκοπική ἡγεσία δὲν κουνήθηκε φύλλο! Τί νὰ πρωτοὑποθέσουμε; Ὑπάρχει κυβερνητική ἢ εὐρύτερη πολιτικοοικονομική συγκάλυψη; Γιατί ἡ ἐκκλησιαστική ἀσυνδοσία, ποὺ ἦταν ἀπὸ παλαιότερα γνωστὴ στοὺς κρατοῦντες, ἐπιβραβεύτηκε ἀπὸ τὸ κυβερνῶν κόμμα μὲ φοροαπαλλαγὲς καὶ προικίζεται ἀπὸ τὸ -ὅπως τὸ ἀποκαλοῦν ἀρκετοί- ὑπουργεῖο «ἀπαιδεΐας καὶ μονοθηρησκειᾶς» μὲ τὶς ἐτοιμαζόμενες τριτοκοσμικὲς ἱερατικὲς σχολὲς ἀγιοτολλαχικοῦ τύπου; Κυβερνάει ἐν τέλει ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἑλλάδα; Μήπως ἡ πραγματικὴ κυβέρνησις τῆς χώρας μας εἶναι ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν; Τελικὰ ἔχουμε ἄδικο νὰ ἀναρωτιώμαστε πλέον, ἂν συγκριτικὰ μὲ ἀσιατικὲς χώρες, σὰν τὴν Τουρκία π.χ., ὑπάρχει τελικὰ ἐδῶ περισσότερὴ διαφάνεια;

A.X.M.

«Πίστευε (τὸ Ὀλοκαύτωμα) καὶ μὴ ἐρευνᾶ»

«Ὁ Καναδὰς παρέδωσε τὸν ἀρνητὴ τοῦ Ὀλοκαυτώματος Zündel στὴ Γερμανία. Ὁ Zündel παραδόθηκε ἀπὸ τὸν Καναδὰ στὴ Γερμανία τὴν Τρίτη, 1η Μαρτίου. Ὅπως ἔγινε γνωστὸ ἀπὸ τὶς ὁμοσπονδιακὲς δυνάμεις συνοριακῆς φύλαξης τῆς Γερμανίας τὴν ἐπομένη, ὁ ἐξηνταπεντάχρονος παραδόθηκε στὸ ἀεροδρόμιο τῆς Φραγκφούρτης σὲ ὑπαλλήλους τῆς ἀστυνομίας τοῦ Μάννχαϊμ ὅπου βρίσκεται τώρα. Ἦδη κινήθηκε ἡ ποινικὴ δίωξις ἐναντίον του, λόγῳ τῆς ἀρνήσεώς του νὰ ἀποδεχθῇ τὴν δολοφονία ἑξὶ ἑκατομμυρίων Ἑβραίων στὰ στρατόπεδα συγκέντρωσης τῶν ἐθνικοσοσιαλιστῶν. Τὸν δρόμο γιὰ τὴν ἀπέλαση καὶ προφυλάκιση τοῦ Zündel εἶχε ἀνοίξει λίγες ἡμέρες προηγουμένως ἓνα καναδικὸ δικαστήριο. Ὁ Zündel εἶχε ἀγωνισθῇ ἐνάντια στὴν ἀπέλασή του ἐπὶ δύο χρόνια. Ὅμως τὸ δικαστήριο ἀποφάνθηκε, ὅτι «τὸ γεγονός ὅτι ὁ Zündel ἦταν μέλος ἐξτρεμιστικῆς ὁργάνωσης ἦταν αἷτιο ἀπελάσεως». Ἀπὸ τὰ τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ '50 ὁ Zündel εἶχε ἀποδημήσει στὸν Καναδὰ. Μετὰ ἀπὸ νομικὲς διαδικασίες ἐναντίον του λόγῳ τῶν ἀντισημιτικῶν του συγγραμμάτων μετέβη στὶς Η.Π.Α. τὸ 2001. Ἀπὸ ἐκεῖ ἀπομακρύνθηκε μετὰ τὴ λήξι τῆς βίξας του καὶ στὴ συνέχεια ἐπέστρεψε στὸν Καναδὰ, ὅπου τελικὰ συνελήφθη.» («Neue Zürher Zeitung», 4/3/05.) Τί σχόλιο νὰ κάνουμε ἐμεῖς γιὰ τὴν διεθνὴ καταδίωξι ἐνὸς συγγραφέα καὶ ἐν τέλει τὸν ἐγκλεισμό του στὶς φυλακὲς χωρὶς δίκη, ἐπειδὴ ἐρευνᾶ ἓνα «ἱστορικὸ» γεγονός;

Γ.Σ.Π.

Οἱ «διακριτοὶ ρόλοι» καὶ ὁ πρόεδρος Κ. Παπούλιας

Κ. Παπούλιας, πρόεδρος Ἑλ. Δημοκρατίας: «...Διακριτοὶ οἱ ρόλοι Πολιτικῆς Ἐκκλησίας...»

Μᾶλλον ὁ πρόεδρος μας ὠργίσθηκε ἀπὸ τὰ ἐπτά κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀναθέματα ποὺ ἀναίσχυντα ὁ ἀρχιεπίσκοπός μας μὲ τοὺς σὺν αὐτῷ ἱερεῖς του ἐκτόξευσε κατὰ πάντων καὶ πασῶν ἡμῶν, τὴν ἡμέρα τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας. Αὐτοὺς ὅμως τοὺς διακριτοὺς ρόλους ὁ ἴδιος τοὺς ἀνακάτεψε σφάλλοντας διπλά:

Πρῶτον, τί δουλειὰ εἶχε αὐτὸς νὰ ἀπαγγεῖλῃ τὸ δογματικὸ σύμβολο τῆς πίστεως τῶν χριστιανῶν; Ἡ μήπως ἡ ἀνωτέρω ἐνέργειά του ἦταν δηλωτικὴ ὑπακοῆς του στὴν -μέχρι στιγμῆς τοῦλάχιστον- παντοδυναμίαν των;

Δεύτερον, δὲν πρόκειται γιὰ διακριτοὺς ρόλους Πολιτικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ γιὰ διακριτοὺς ρόλους Πολιτείας-Ο.Χ. Ἱεραρχίας (διοίκησης) ἐν προκειμένῳ, μὲ τοὺς δευτέρους ἐπιχειροῦντας νὰ καθυποτάξουν, μὲ πρόσχημα τὴν «σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας» (ποιᾶς ψυχῆς καὶ ποιᾶς σωτηρίας καὶ ἀπὸ ποῖον κίνδυνο;), τὸ σῶμα μας, τὴν λογικὴ μας καὶ τὴν ὀρθοφροσύνη μας, ἀκόμη καὶ αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν μας. Ἡ μήπως κάνω λάθος, κ. Πρόεδρε;

Δ.

ΟΛΙΓΟΣΙΤΙΑ ΚΑΙ ΑΣΙΤΙΑ

Τὸ παρελθόν, παρόν καὶ μέλλον της

«Σῶμα καλῶς πρὸς εὐεξίαν κεκραμένον οὐτ'
ἐσθῆτος οὔτε τροφῆς δεῖται» (Πλούταρχος)

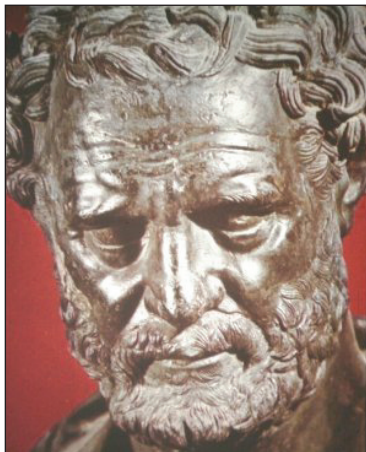

Εἶναι δυνατόν; Μπορεῖ νὰ ὑπῆρχε καὶ βέβαια νὰ ὑπάρχη («οὐδὲν καινὸν ἀλλὰ τῶν πάντων γεγονότων»: Πορφύριος) πλήρης ἀσιτία ἢ τοῦλάχιστον μόνιμη ὀλιγοσιτία; Καὶ ἐξηγοῦμαι: ἀσιτία = μὴ λήψη τροφῆς αὐτοβούλως (ἢ ἀπὸ ἔλλειψης)· ὀλιγόσιτος = ὁ τρώγων ἡθελημένα ὀλίγον ἢ ἐλάχιστα. Καὶ μπορεῖ νὰ ζῇ κανεὶς χρόνια χωρὶς τροφή ἢ μὲ ἐλάχιστη; Καί, ἂν ὑπάρχη, εἶναι «θαῦμα», «μαγεία»-κόλπο ἢ κάτι ἔλλογο ἥτοι φυσικό;

ΟΙ ΔΥΟ ΓΥΝΑΙΚΕΣ. Τὸν 20ὸν αἰ. δημοσιεύθηκαν δύο, ἀπ' ὅτι γνωρίζω, περιπτώσεις πλήρους ἀσιτίας. ❶ Ἡ περίπτωση Neumann. Ἡ χωρική ἀπὸ τὸ Konnersreuth τῆς Βαυαρίας ἀπὸ τὸ 1923, ὅταν ἦταν 25 ἐτῶν, ἀπασχόλησε/προβλημάτισε τοὺς ἰατρικοὺς κύκλους τῆς Εὐρώπης: Σταμάτησε νὰ τρῶ ὡς τελείως μετὰ τὴν αὐτοθεραπεία της ἀπὸ τύφλωση, μετὰ ἀπὸ δυστύχημα. Τὸ 1926 ὁ δρ Fr. Gerlik,¹ ἀφοῦ τὴν ἐξέτασε κλινικῶς ἀλλὰ καὶ μὲ ἀκτινοσκοπήσεις, διεπίστωσε ὅτι τὸ στομάχι της ἦταν πλέον ὑποτυπώδες καὶ δὲν ἀφώδευε. [Σημ.: Ἄλλα στοιχεῖα δὲν ἔχω.] Ὡς θεοῦσα καθολική, διετίνετο ὅτι ἡ χάρις τοῦ Γιαχβὲ μέσω τῆς ὅστας τὴν ἔτρεφε. Ἐπίσημη ἐξήγηση δὲν ἐδόθη. ❷ Ἡ ἄσημη Ἰνδὴ Giri Bala. Στὸ χωριὸ Biar τῆς Βεγγάλης ὁ περιγύρὸς της ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν κοιμάται, δὲν τρώει, δὲν πίνει τίποτα. Δὲν ἀναφέρεται ἐξέταση ἀπὸ γιατρούς.² Ἡ ἐξήγησή της: Παίρνει ἐνέργεια ἀπὸ ἥλιο/ἀτμόσφαιρα μέσω τοῦ 5ου chakra < κύκλου τοῦ λαίμου κατὰ τὴν ἀναπνοή.³ Στὰ 12 χρόνια της, ἐπειδὴ ἦταν λαίμαργη, ἀποφάσισε νὰ ἀπέχη πλήρως ἀπὸ τροφή καὶ ποτά.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΣΙΤΟΙ. Τὰ σύγχρονα αὐτὰ παραδείγματα (ὑπάρχουν ἴσως καὶ ἄλλα ἄγνωστα), ἂν εἶναι πραγματικά, παρ' ὅλο πὺν ἔτυχαν ἐκμετάλλευσης ἀπὸ θρησκείες, ἀπαιτοῦν ἐξήγηση. Ἰσως μᾶς βοηθήσῃ σ' αὐτὸ ἡ Ἑλληνικὴ Γραμματεία μὲ τὰ ἀκόλουθα τρία παραδείγματα:

❶ **Δημόκριτος.** Ὁ Διογένης Λαέρτιος (9.43) λέγει: «Ὁ Ἑρμιππος ἱστορεῖ ὅτι, ὅταν ὁ Δ. ἦταν ὑπέργηρος, ἐτοιμαζόταν νὰ ἀναστρέψῃ (ἢ περαιώσῃ) τὸν βίον του: (“πρὸς τὸ καταστρέφειν εἶναι”). Ἡ ἀδελφὴ του λυπόταν, πὺν θὰ χάλαγε τὴ γιορτὴ τῶν Θεομοφορίων. Ὁ Δ. τῆς εἶπε νὰ μὴ στεναχωριέται καὶ παρήγγειλε νὰ τοῦ φέρουν καθήμερινὰ ἀχνιστὰ ψωμιά, γιὰ νὰ κερνᾷ τὸ θάνατο (!) (“θάνατον θερμοῖς ἄρτων ἄσθμασι ξενίσειν”) καὶ βάζοντάς τα κάτω ἀπὸ τὰ ρουθούνια του, διατήρησε τὸν ἑαυτὸν του μέχρι τὸ τέλος τῆς γιορτῆς [ἥτοι 10 τοῦλάχιστον ἡμέρες: πενταήμερος ἢ γιορτὴ καὶ ≥5 ἀκόμη

Ὁ ἄσιτων Δημόκριτος.

ἡμέρες πρίν] καὶ προχώρησε (!) τὸν βίο [προήκατο] ἀβλαβῶς μέχρι τὰ 109 ἔτη» (μόνο:). [Σημ.: Ἡ μεταγραφή τῶν κειμένων δική μου.]

Ὁ Ἀθήναιος (Π 46e) δίδει ἄλλη ἐκδοχή: Ὁ Δ. λόγῳ τοῦ γήρατος (:), ὅταν ἀποφάσισε νὰ βγάλῃ ἔξω ἀπὸ τὸν βίο τὸν ἑαυτό του («ἐξάγειν αὐτὸν τοῦ ζῆν») ἀφαιροῦσε κρυφὰ κάθε μέρα τὴν τροφή του. Ἐπειδὴ ἦταν τὰ Θεσμοφόρια, οἱ συγγενιστές του τὸν παρακάλεσαν νὰ μὴν πεθάνῃ στὴ γιορτή. Πείστηκε καὶ ζήτησε νὰ τοῦβάλουν κοντά του πιατάκι μὲ μέλι, ὥστε νὰ διαβιοῖ («διαζησαι») ἀρκετὲς μέρες μόνο μὲ τὶς ἀναθυμιάσεις του («ἀναφορά»).

Ὁ δὲ Ἀνώνυμος ἱατρὸς (Πάπυρος Λονδίνου) προσθέτει: Ὁ Ἀσκληπιάδης διατείνεται ὅτι ὁ Δ. ἔμεινε μόνο 4 ἡμέρες «ἀσιτήσας». Γιὰ τὰ Θεσμοφόρια ζήτησε νὰ ἀναπνέῃ («καταπνεῖν») ἀτμὸν ἄρτου, ἔτσι

ἐνίσχυσε τὶς δυνάμεις του («ρῶννυται») καὶ ἐπέζησε «τοῦ λοιποῦ»! [Πόσο ὑπόλοιπο; Ὅσο γιὰ θάνατο οὔτε κουβέντα.]

Πῶς ἔζησε ὁ Δ. χωρὶς νερὸ 5-15 ἡμέρες; Πῶς μὲ μυρουδιὰ «διατηρεῖ, προχωρεῖ, διαβιοῖ» τὴ ζωή, ὥστε νὰ «ἀναστρέφῃ, νὰ βγάλῃ ἔξω» τὸν βίο του; Μὲ νέα στοιχεῖα θὰ προσπαθήσουμε νὰ ἀπαντήσουμε ἀργότερα.

2 Ἐπιμενίδης. Ἡ ἄλλη γνωστὴ περίπτωσις ἄσιτου. Ἡ κυρίως ἀναφορὰ εἶναι τοῦ Διογένη Λαέρτιου (1.109). Περὶ τὸ 600 π.Χ. (:), ὅταν ἦταν νέος, «κατ-εκοιμήθη» ἐπὶ 57 (!) ἔτη, χωρὶς νὰ γεράσῃ καθόλου (βρῆκε γέρο τὸν νεώτερο ἀδελφὸ του). Ἄλλοι θεωροῦν ὅτι ὁ Ε. ἀπεσύρθη σὲ ἄλλους τόπους. Μετὰ ἀπὸ πολλὰ ἄθλα «μετήλλαξε βίον» (=ἄλλαξε ζωή) τὸ 157ον, ἔτος, ὅπως ὁ Ἡρακλῆς «μετήλλαξεν βίον ἐκ θνητῶν θεὸς γενόμενος» (Ἰσοκράτης). [Φλέγων καὶ Ξενοφάνης 154, ἐνῶ οἱ Κρητῆς 299 ἔτη (!).]

Ὁ Διογένης ἰσχυρίζεται (Δ.Λ. 1.114) ὅτι ὁ Ε. μικρὸς πῆρε ἀπὸ τὶς Νύμφες (:), κάποιον «ἔδεσμα (:), καὶ φυλάττει ἐν χηλῇ (=νύχι) βοδὸς (:), προσφερόμενον κατ' ὀλίγον» (=δοκίμαζε ἐλάχιστο). Ἔτσι δὲν ἀφώδευε ποτὲ καὶ οὔτε τὸν εἶδαν νὰ τρώῃ τίποτα! Καὶ ἰσχυρίζετο «πολλάκις ἀναβεβιωκέναι» (=ὅτι ξαναζοῦσε νέα ζωή). [Σημ.: Καὶ ὁ Πλούταρχος («Σόλων») λέγει: «ὅλην ἡμέρην διατελεῖν Ε. ἄσιτον καὶ ἄποτον».]

Ἐδῶ ἔχουμε περίπτωσις καραμπινάτη! Ἕνας ἄνθρωπος κάνει τὰ πάντα. Ἐξαφανίζεται 57 ἔτη, ζῇ 2 ἔως 3 αἰῶνες, ἀλλάζει πολλὰς ζωάς, εἶναι ἄσιτος, μόνο μυρίζει κάτω.

3 Σάλμοξις. Ὁ ἄγνωστος τρίτος ἄσιτος (ἀλλὰ ὄχι καὶ τελευταῖος: ἀναφέρονται καὶ οἱ Ἄβαρις, Ἀριστέας κ.ἄ.). Οἱ Θερᾶκες Γέτες τὸν θεωροῦσαν «δαίμονα ἀθάνατον», ἱκανὸ καὶ ἄλλους «ἀθανατίζει»! Ὁ Ἡρόδοτος (4.95) λέγει: Ὁ Σ. ἦταν δοῦλος τοῦ Πυθαγόρα, ὅπου, φαίνεται, τὸν ἐμύησε («ὀμιλοῦντες»=ἔκαναν παρέα) καὶ τὸν ἐλευθέρωσε. Γύρισε στὴν πατρίδα του, τὴν Θράκη, μὲ πάμπολλα (:), χρήματα καὶ κατασκευάσε ἐιδικὸ κτήριο, «ἀνδρεῶνα», ὅπου ἐδέχετο τοὺς «ἀρίστους» πολίτας καὶ τοὺς «ἀνεδίδασκεν», ὅτι κανεὶς τους δὲν θὰ πεθάνῃ ποτὲ ζῶντας εὐτυχισμένα. Ἐπειδὴ δὲν τὸν ἐπίστευαν, μπῆκε στὸ ὑπόγειο οἰκημῆμά του καὶ ἐξηφανίσθη ἐπὶ τρία ἔτη. Ἐνῶ τὸν θεωροῦσαν πλέον νεκρό, ἐμφανίσθηκε τὸ 40 ἔτος ἀκμαιότατος.

Ἡ ἱστορία θυμίζει τὴν ἀντίστοιχη τοῦ Πυθαγόρα (Διογ. Λ. 8.39), ποῦ, ἀφοῦ ἔκτισε οἰκίσκον ὑπόγειον, μπήκε καὶ μετὰ ἀρκετὸ χρόνον (ἔτος;) ἀνέβηκε ἰσχνός. [Στὸ ἱερὸ τῶν Μουσῶν ἐπέζησε ἐπὶ 40 ἡμέρες «ἀσιτήσας».]

Η ΑΣΙΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. Οἱ Ἕλληνες χρησιμοποιοῦσαν τὴν ἀσιτία (ἀφαγία, ἀτροφία) γιὰ 4 λόγους: **α** Γιὰ ὑγιεινούς λόγους: ἦτοι νη-στεία λ.χ. τῆς νουμηνίας (=νέας σελήνης/πρώτη τοῦ μηνός), δηλαδὴ πλήρης ἀφαγία.³ [Οἱ Ἕλληνες δὲν ἐνήστευαν γιὰ θρησκευτικούς λόγους. Αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἡ ἐξιλέωση εἶναι Γιαχβεδικὴ ἐφεύρεση.] **β** Θεραπεία: Ἕνας ἀπὸ τοὺς φνισκοὺς τρόπους ποῦ χρησιμοποιοῦσαν καὶ τὰ ζῶα: «τροφῆς ἀποσχέσθαι θεραπεύονται καθάπερ λύκοι, λέοντες» (Γαληνός). **γ** Ἀπὸ ἑλλειψη ἀνάγκης τροφῆς ὅπως οἱ ἄνω περιπτώσεις. Καὶ **δ** Γιὰ πρόκληση «θανάτου»: «Γοργίας τροφῆς ἀποσχόμενος ἐτελεύτησε» (Διογ. Λαέρτ.).

Παρέμβαση: Εἶναι περιέργω ὅτι οἱ ἀρχαῖοι, ἐνῶ γιὰ τοὺς κοινούς θνητοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα χρησιμοποιοῦσαν τὸ ρῆμα *θνήσκω* < *δωρ*. *θ(α)νάσκω*, γιὰ τοὺς φιλοσόφους καὶ σοφοὺς εἶχαν ἄλλα, ποῦ εἶχαν ἄλλη ἔννοια: Λ.χ. «ἐκοιμῶντο χάλκεον ὕπνον» (Πλ. Λ) ἢ «ἔζησεν ρν' (=150) ἔτη» ἢ «ἐκαθεύδησε» (=κοιμήθηκε) ἢ «τὸν βίον προήκατο» (=προχώρησε) (Διογ. Λ. 9.43) ἢ «οἶνον πιὼν ἤλασε» (=προχώρησε) ἢ «Σωκράτους ἀπελθόντος». Ἐπίσης «ἀπόλλυμι», «ἀναχωρῶ», «ἀπάγομαι» (=ὁδηγοῦμαι μακρυνά), «ἀποχωρῶ», «ἐκλείπω».

Ἀκόμα καὶ τὸ κοινὸ ρῆμα «τελευτῶ», ποῦ σημαίνει θάνατον («τὸν βίον τελευτᾶν»), στοὺς σοφοὺς ἔχει ἄλλη ἔννοια, δηλ. «τελειῶνω» (περίοδο ζωῆς), ἐκκληρῶνω, μεταβάλλω.

Μία (ἀναπόδεικτη) ἐξήγηση εἶναι ἡ ἐξῆς: Μετὰ τὴν ὁλοκλήρωση μιᾶς περιόδου ζωῆς οἱ «σοφοί»-μύστες μετέβαιναν σὲ ἄλλα μέρη τῆς Γῆς «ἀγήραοι» νὰ συνεχίσουν μὲ μία νέα ζωὴ. Ὅρα καὶ ἐμφάνιση τοῦ Πυθαγόρα σὲ δύο συγχρόνως μέρη: «ἐν Κρότωνι καὶ Μεταποντίῳ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ὥραν» (Ἀριστ., «Μετὰ τὰ Φ»). Πάμπολλοι «ἐχάθησαν»: Ὁ Πρωταγόρας καὶ ὁ Ἴππασος «πνίγηκαν», ὁ Ἡράκλειτος «φαγώθηκε» ἀπὸ σκύλους κ.ἄ.

Οἱ Ἕλληνες ὄχι σπάνια ἀποφεύγουν καὶ σήμερα (μόνον αὐτοί) τὸ ρῆμα «πέθανε» (αὐτός). Λένε: *ἔφυγε*, *χάθηκε*, *ἔσβησε*, *ἐγκατέλειψε*, *ἀναχώρησε*, *ἐξέπνευσε*, *ἐκοιμήθη* κ.ἄ.

Τί σχέση ἔχει ἡ ἀσιτία τῶν σοφῶν μὲ τὴν μεγαζωία καὶ ἀποχώρησή τους;

Η ΕΞΗΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ. Τὸ κείμενο τοῦ Διογένη Λαερτίου γιὰ τὸν Δημόκριτο ἀρχίζει: «τὸ ὕδωρ εἶναι σίγουρα τροφὴ ὅπως καὶ τὸ γάλα, ὁ οἶνος, ἡ πιτσάνη (=κριθαρόζουμο)». Καὶ τελειώνει: «Τοῦ ἄρρεσε τὸ μέλι καὶ ὑγιῆς/ἀγήραος³ συμβούλευε: τὰ ἐντὸς μέλιτος βρέχοι (=ὑγραίνει) τὰ ἐκτὸς ἐλαίου».

Ὁ Ἐπιμενίδης: Κατὰ τὸν Πλούταρχο ὑπῆρξε «ἄσιτος» καὶ «ἀποτος».

Καὶ ὁ Ἀνώνυμος ἐξηγεῖ πῶς ἐπιζοῦσε μὲ τὸν «ἵπνον» (=ἄχνό) ὁ Δ.: «Ὅπως ἡ πάχνη στὰ λειβάδια ἀπορροφᾶται ἀπὸ τοὺς πόρους (τῆς γῆς), ἔτσι μεταφέρονται στὰ σώματά μας –“αἱ τῶν ἄρτων ὁδομαί”– μέσω τῶν ἐπιφανειακῶν πόρων τῶν ἀντιληπτῶν μόνον διὰ τῆς νοήσεως (!) –“διὰ τῶν λόγῳ ἀντιληπτῶν πόρων”. Ἀποτέλεσμα ἡ δραστηριοποίηση τῆς ζωῆς (καὶ λέμφου) –“διειγείρεσθαι τὴν ψυχὴν”».

Ὅσο γιὰ τὸν Σάλμοξιν καὶ τὸν Ἐπιμενίδη, ὁ μὲν τριετῶς ἄσιτος παραμένει ἀκμαῖος, ὁ δὲ δὲν τρώει ποτέ, μόνο εἰσπνέει κάτι ἀπὸ νύχι βοδιοῦ, ὕδωρ.

[Παρέκβαση 1: Τὸ ὕδωρ τῆς Στυγὸς δὲν μεταφέρεται μὲ κανένα δοχεῖο, μόνο σὲ ὀπλὴ ὄνον (Πλούτ. 127.954) ἢ ἵππου (Παυσ. 8.18). Τοῦτο ζητοῦσε ὁ Ἀλέξανδρος, σὲ αὐτὸ πλένεται ὁ Ἀχιλλεὺς (Βιργ., «Αἰνιάς»). Εἶναι τὸ «ἀθάνατο νερό» τῆς λαϊκῆς ποίησης. Ἡ Στυξ, ἡ φοβερὴ θεὰ ζωῆς καὶ θανάτου [κόρη τῆς ἡ Περσεφόνῃ (=θάνατος) ἀλλὰ καὶ ὁ Ζῆλος καὶ ἡ Νίκη (=δύναμις ζωῆς)], εἶναι κόρη τοῦ Ὠκεανοῦ (=ὕδωρ) καὶ τῆς Τηθύος (=δίδει ζωή). Στυξ < στυγέω = φοβοῦμαι/μισῶ < στύω = σηκώνω/δίδω δύναμις → στυλός. Ἡ σκοτώνει ἢ δίδει ἀθανασία. Οἱ θεοί, ὅταν πιοῦν τὸ νερό τῆς, γίνονται θνητοὶ γιὰ ἓνα χρόνο (ἄλλους ἐννιά τρωτοί).

Τί οὐσία εἶναι (ἐπικίνδυνη ἢ ζωοδότρα), ποῦ μεταφέρεται μόνο σὲ εἰδικὰ (πλαστικά;) δοχεῖα;

Ὁ Ἐπιμενίδης, ὅταν «ἀναβιοῦται πολλάκις», φυσικὰ δὲν μετεψυχώνεται [ἡ λέξι εἶναι ἀνύπαρκτη στοὺς ἀρχαίους, μόνο οἱ χριστιανοὶ (πατέρες κ.τ.λ.) ἀναφέρουν ψευδῶς ὅτι τὴν πίστευαν οἱ Ὁρφεύς, Πυθαγόρας, Πλάτων κ.ἄ.]. Θεωρῶ ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Ε. μεταβαίνει, ὅταν θελήσῃ σὲ ἄλλη περιοχὴ τῆς γῆς, ἀγήραος καὶ ἀνανεωμένος.

Ἡ Ἑλληνικὴ Γραμματεία βεβαιώνει ὅτι ὁ Ε. εἶναι μία ξεκάθαρη (ἀλλὰ ὄχι μόνη) περίπτωση Ἀνθρώπου (=σοφοῦ), ποῦ συνδυάζει τὴν πλήρη ἀσιτία, τὸ σφριγος-φράση, τὴν μεγαζωία μὲ τὸ «ἀγήραον»³ καὶ τὴν «μετάλλαξιν βίου καὶ τόπου» (Πλάτων, «Νόμοι» 760 + Ἰσοκράτης 119).

Παρέκβαση 2: Οἱ θεοὶ «ἔτρωγαν» ἀμβροσία < α-(μ)βροτός/μορτός = θνητός < βρωσις/βρωτὸν = φαγητὸ < Γραμμικὴ Γραφή Β ro-ro. Ἄρα δὲν ἔτρωγαν! Καὶ «ἔπιναν» νέκταρ(=) ὕδωρ < νεο-κτάρ, τὸ νέους ποιοῦν τοὺς πίνοντας (Σοῦδα): ἢ δρόσος(:). Ὅχι μόνο στοὺς θεοὺς προσέφεραν/«ἔτρωγαν» κνίσσα, δηλ. ἄχνό, ἀλλὰ καὶ στοὺς προγόνους-ἡρώες-σοφοὺς ἐναγίσματα ἤτοι «χοές» (=μέλι+νερόκρασο) ἢ μύρα/σμύρνη < μορύσσω = πασαλείφω → Ἀγγλ. smear < σμάω. Φαίνεται ὅτι οἱ Ἕλληνες γνώριζαν ὅτι οἱ σοφοὶ διατηροῦνταν ἀγήραοι μὲ ἀλοιφές καὶ μυρίσματα.]

ΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ. Ὑπάρχουν δύο εἰδῶν ἐπιστήμες. Ἡ Ἐπιστήμη ἢ ἀρχαία, ποῦ προωθεῖται ἀκόμα ἀπὸ πρωτοποριακοὺς ἐρευνητὲς καὶ ἡ «ἐπιστήμη», ποῦ ὑπηρετεῖται ἀπὸ ἐπιστήμονες-φερέφωνα τῆς ἐξουσίας, παράγοντας ἰδεολογήματα καὶ «τεχνολογία τῆς κονόμας». Ἐκτὸς ἀπὸ μεμονωμένες περιπτώσεις στὴ Δύση λ.χ. Tesla, W. Reich πολλὲς προσπάθειες ἔγιναν ἀπὸ (τέως) Σοβιετικοὺς κυνηγημένους ἀπὸ τὸ καθεστῶς, ἀγνοημένους ἀπὸ τὴ Δύση.

1 Πείραμα «Φυσιολογικῆς Πείνας» (Φ.Π.): Ὁ δορ Σ. Ἀρακελιάν, Ἀρμένιος, τὸ 1963 ἀπὸ προσωπικὴ παρατήρηση ξεκίνησε σὲ κολχόξ τῆς Μόσχας τὸ ἐξῆς πείραμα: Πῆρε 1.000 γριὲς κότες, ποῦ σταμάτησαν νὰ γεννοῦν αὐγὰ καὶ τίς ἔβαλε σὲ πρόγραμμα πλήρους ἀσιτίας. Μόνο ποῦ στὸ νερὸ ἀνακάτευε ζωμὸ ἀγγολυτικῶν βοτάνων, γιὰ νὰ

Φωτ. 3. Πορεία σὲ δάση.

σταματήση τὴν πείνα ποὺ ἔφερε θανατερὸ πανικό. Μετὰ ἓνα μῆνα ἀναζωογονήθηκαν (νέα φτερά) καὶ ἄρχισαν νὰ γεννοῦν αὐγά(!) οἱ μισές. Σὲ δύο μῆνες σχεδὸν ὅλες. Οἱ κό-
τες τοῦ πειράματος ἔζησαν 18 ἔτη ἀντὶ τοῦ Μ.Ο. τῶν 6.

Οἱ ἔρυνες ἐπεξετάθηκαν σὲ ζῶα μὲ τὰ ἴδια ἀποτελέσματα. Ὁ Σ.Α. πειραματίστηκε στὸν ἑαυτό του ὄχι μὲ πλήρη ἀσιτία ἀλλὰ μὲ ἐπαναλαμβανόμενες νηστείες: Τριήμερη στὴν ἀρχὴ κάθε μηνός, στὸ τρίμηνο μία ἐβδομάδα, στὸ ἑξάμηνο 15 ἡμέρες καὶ στὸ τέ-
λους τοῦ χρόνου ἓνα μῆνα (!) κ.ο.κ. Τὶς λοιπὲς ἡμέρες ὀλιγοσιτία μὲ 300 θερμίδες/ἡμ.,
δηλ. πέντε φορὲς λιγώτερες. Ἀποτέλεσμα: 25 χρόνια (μέχρι τὸ 1990) ἀνοσίας καὶ σφρί-
γους μὲ ἐφικτὸ στόχο τὰ 120. (Ὑπολογίζεται θεωρητικὰ ὡς Μ.Ο. τὰ 400 ἢ 500 ἔτη.)

② Μεθόδου Ἀρακελιὰν συνέχεια: Ὁ δρ Σουχαρέμι, διευθυντὴς Γεροντολογίας, ἐφαρμόζει συντηρητικὰ τὴν μέθοδο μὲ περιοδικὲς μονοήμερες νηστείες, ὥμεις τροφές καὶ ἀσκήσεις. Τὴν ὀνομάζει «ἀντοεπισκευή» μὲ ζωογόνηση γιὰ δραστήρια μακροζω-
ία. **③ Ὁμάδα Γρ. Ριζόφσκι:** 20 ἄτομα ἔλαβαν μέρος σὲ πορεία 537 χλμ. στὰ δάση σὲ συνθήκες ἀσιτίας ἐπὶ 15 ἡμέρες. Μετὰ τὸ πέρας τῆς πορείας ἡ φυσικὴ κατάστασή τους ἦταν πολὺ καλή. **④ Πρόγραμμα Puchino «Τὸ Ὑγιὲς Χωριό»:** Χτίσθηκε, γιὰ νὰ πλαισι-
ώσῃ τὸ Ἀνώτερο Ἰνστιτοῦτο Βιοφυσικῆς τῆς ΕΣΣΔ. Ἀποφάσισαν νὰ ζήσουν μὲ κοινὲς ἀρχές (κοινωνικότητα, χαρά, ὀλιγοφαγία καὶ ἄσκηση). Ἀποτέλεσμα; Κατάργηση τῶν
γιατρῶν.

Η ΟΛΙΓΟΣΙΤΙΑ. Πλὴν τῆς περιοδικῆς πλήρους ἀποχῆς ἀπὸ τροφή, συνήθως μονο-
ήμερης, τῆς «νηστείας» (ὄχι τῆς Γιαχβεδικῆς ἐπιλεκτικῆς λ.χ. ἀποχῆ ἀπὸ λάδι), οἱ Ἑλ-

ληγες ζούσαν με ὀλιγοσιτία, με ἐλάχιστη ἀλλὰ ἐκλεκτή τροφή. Ἦταν κυρίως σοῦπες < *Φοπὸς* (=ζωμοί/χυλοί: «*εὐεξίη χυμῶν κατεργασίη*»: Ἴπποκράτης) καὶ ξηροφαγία ἥτοι ἄρτος, τυρός, ἐλαῖαι, κρόμυνα, σῦκα, σταφίδες. Ἐπίσης χορτοφαγία (λάχανα, ραφανίδες, βολβοί). Βασικώτερα ὁ οἶνος (κεκραμένος), τὸ μέλι, αἱ ὀπῶραι.

Ὅχι μόνον ἦταν λίγο τὸ φαγητό, ἀλλὰ ἔτρωγαν (συνηθέστατα) μία μόνο φορὰ τὴν ἡμέρα, σὺν 4 τὸ ἀπόγευμα (*μονοσιτέειν*). Ὁ Ἴπποκράτης προτείνει: «*ξιμφέρει μονοσιτέειν*», «*ὁ κατὰ τὸ ἔθος μονοσιτέειν*», «*ἄμεινον μονοσιτέειν*» (Ἀέτιος + Ὁρειβάσιος). [Τὸ πρῶν βουτούσαν ψωμὶ σὲ ἄκρατον οἶνον.]

Η ΕΞΗΓΗΣΗ ΣΗΜΕΡΑ. Ὁ δρ F. Pop τὸ 1970 ἐπιβεβαίωι τὶς μελέτες τοῦ ἱατροῦ A. Gurvitz (1922), ποὺ ἀπέδειξε ὅτι ὅλοι οἱ ὄργανισμοὶ ἐκπέμπουν εἰδικὴ ἀκτινοβολία, τὰ βιοφωτόνια (φάσμα 260-800 nm) κυρίως ἀπὸ τὸ DNA (90%). Ἔτσι ἡ ζωὴ ρυθμίζεται/ἀποδομεῖται ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολία αὐτή.

Ὅμως οἱ ἐγκεφαλικὲς ἐκπομπὲς βιοκυμάτων⁷ δὲν ἔχουν ἀκόμα μελετηθῇ. Ἡ δύναμις ὅμως τῆς σκέψης-νοὸς (λόγος) εἶναι ἀπεριόριστη (ἄπειρο δὲν ὑπάρχει)⁸ ὅσο καὶ ὁ «κόσμος (μας) ὁ αὐτὸς ἀπάντων» (Ἡράκλ.). Ἔτσι ἡ ἀναδόμηση, ἥτοι ἡ ἀνανέωση-ἐπισκευὴ τοῦ DNA μας καὶ ἡ διαγραφὴ βλαβερῶν καὶ ἐπαναγραφὴ νέων ὠφέλιμων πληροφοριῶν εἶναι ἐφικτή, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἡ βούλησις καὶ ἡ γνώσις (θέλω/μπορῶ + γνωρίζω/κάνω). [Λ.χ. διαγραφὴ: «*θα κρυώσω, θὰ κολλήσω, γέρασα, πεινάω*». Ἐγγραφὴ: «*αὐτὸ τὸ μαράζι τὸ πετάω, ἡ ἀρρώστια ἐξαφανίζεται*».]

Ἡ βελτίωση τῆς λειτουργίας τοῦ ὄργανισμοῦ μας ὡς συνόλου εἶναι ἐφικτή. Μποροῦμε νὰ σταματᾶμε τὴν πορεία τοῦ χρόνου (γήρανση) καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ προκαλοῦμε τὴν ἀντιστροφή⁴ του (ξανάνωμα) μετὰ τὴν ἀπεριόριστη δημιουργία νέων κυττάρων καὶ ἄριστη λειτουργία τῶν παλιῶν.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ. Εἴμαστε ἄνθρωποι, ὄχι ζῶα. Ὁ Ἄνθρωπος, ὅπως ὁ «κόσμος, ἦν ἔστιν καὶ ἔσται, πῦρ (=ἐνέργεια νοητικὴ) αἰεζῶν» (Ἡράκλειτος).

Οἱ σκέψεις μας (λόγος) μᾶς δίδουν ἐκπληκτικὲς δυνατότητες. Ἡ βούλησις τοῦ Προμηθεᾶ ἀποκαθιστοῦσε τὸ ἦπαρ του. Καὶ οἱ μυθικοὶ Faust, Monte-Christo, Saint Germain δημιουργοῦσαν τὸ ἀγέρανόν τους. Δύσκολο; Ἄς ἀρχίσουμε ἀπὸ τὴν ὀλιγοσιτία καὶ μονοσιτία, ἀφοῦ δοκιμάσουμε μασῶντες/μυζῶντες/λείχοντες/μυρίζοντες ἡδονικὰ τὰ ἐδέσματα («*ἀρετὴ... μεθ' ἡδονῆς*»: Ἀριστοτέλης). Ὅλα χωρὶς ἐγωισμό, ἐπίδειξη, κακότητα, ὄφελος. Ἀξίζει.

Βιβλιογραφία

1. Παραμιλώνσα Γιογκανάντα, «*Ἡ αὐτοβιογραφία*», Ἐκδ. Ἑστία.
2. Κ. Καρμιράντζος, «*Ἡ Γιόγκα καὶ οἱ Ἕλληνες*», «Δ», τ. 240.
3. Κ. Καρμιράντζος, «*Ὁ λέμφος καὶ τὸ σφρίγος*», «Δ», τ. 262.
4. Κ. Καρμιράντζος, «*Οἱ χυμοὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι*», «Δ», τ. 264.
5. Α. Τσακαλιᾶς, «*Ἀειζῶα*», Ἐκδ. Ἑσοπτρον.
6. Α. Τσακαλιᾶς, «*Διαλέξεις*», Ἐκδ. Ἑσοπτρον.
7. Κ. Καρμιράντζος, «*Τέσσερα μυστικὰ τῶν Ἑλλήνων*», «Δ», τ. 243.
8. Κ. Καρμιράντζος, «*Τὸ ἄπειρον*», «Δ», τ. 251.

Κωστῆς Καρμιράντζος

Ἀρχιτέκτων Ε.Μ.Π.

ΤΟ ΑΝΘΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΒΡΑΪΚΟ ΠΑΣΧΑ

Σταχυοθόγηση στοιχείων μίσους
καὶ ἀκραίου φασισμού-ρατσισμού

λη τῇ Μεγάλῃ Ἑβδομάδᾳ οἱ Ἕλληνες ἀκοῦν στοὺς ναοὺς τοὺς ἱερεῖς νὰ ψάλλουν ὕμνους, ποὺ ἐκθειάζουν κάθε τι τὸ ἐβραϊκό, ἐνῶ παράλληλα ἐξαπολύουν ἀπειλὲς ἐναντίον ὅλων τῶν ἄλλων λαῶν, εἰδικώτερα δὲ ἐναντίον ἡμῶν, τῶν Ἑλλήνων. Οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες, ἀποπροσανατολισμένοι ἀπὸ τὴν ἐπὶ 17 αἰῶνες συνεχῇ χριστιανικὴ παντοδυναμία, θεωροῦν ἐπὶ πλέον ὅτι «τὸ Πάσχα εἶναι ἐλληνικὴ γιορτὴ». Τὸ Πάσχα ἦταν καὶ εἶναι σημαντικώτατὴ ἐβραϊκὴ γιορτὴ, ποὺ δὲν ἔχει καμμία σχέση μετὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν παράδοσή μας. Δὲν πρόκειται περὶ γιορτῆς ἀγάπης, ὅπως προπαγανδίζεται, ἀλλὰ περὶ γιορτῆς ἐβραϊκοῦ μίσους, ρατσισμοῦ καὶ ἀπειλῶν ἐναντίον ὁποιουδήποτε μὴ ἐβραϊκοῦ.

Ἀποσπάσματα ἀπὸ λειτουργικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ διαβάζονται στὶς ἐκκλησίες τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀναθεματίζουν ἢ καθυβρίζουν τοὺς Ἕλληνες καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα, ἐνῶ παράλληλα ἐξυμνοῦν τὸν Ἑβραϊσμό, ἔχουν καὶ στὸ παρελθὸν παρουσιασθῇ πολλὲς φορὲς στὶς στήλες τοῦ «Δαυλοῦ» (βλ. τ. 191, 192, 224-225, 247). Εἰδικώτερα στὸ «Τριώδιο», ποὺ διαβάζεται στὶς ἐκκλησίες ὅλη τὴν περίοδο τῆς Σαρακοστής, περιέχονται πολλὲς ὕβρεις, κατάρες, συκοφαντίες καὶ ἀπαράδεκτοι ἀναθεματισμοὶ κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ (βλ. «Δ», τ. 192).

ΜΙΑ ΑΠΟΤΡΟΠΑΙΗ «ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ» ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Ὁ παρὸν ἄρθρο θὰ ἐστιασθῇ στὴν τελευταία πρὸ τοῦ Πάσχα «Μεγάλῃ Ἑβδομάδᾳ», δηλ. ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων μέχρι τὸ Μεγάλο Σάββατο. Ἐπιλέξαμε καὶ σὰς παρουσιάζουμε μόνο τὰ ἀποσπάσματα, ποὺ διαβάζονται στοὺς ἐλληνικοὺς ναοὺς. Ἐντύπωση προκαλεῖ ἡ κατ' ἐπανάληψη ὕμνολογία τοῦ ἐβραϊκοῦ στοιχείου. Οἱ λέξεις ποὺ ἀκούγονται συχνὰ συνοδευόμενες ἀπὸ κοσμητικὰ ἐπίθετα καὶ καλολογικὰ στοιχεῖα εἶναι: *Σιών, Ἰσραὴλ καὶ Ἱερουσαλήμ*. Ὅτιδήποτε ἄλλο, ποὺ δὲν ἔχει σχέση μετὰ τὸ Ἰσραὴλ, καθυβρίζεται καὶ ἀπειλεῖται. Ἕνα μικρὸ δείγμα γιὰ τοῦ λόγου τὸ ἀληθές:

Κυριακὴ τῶν Βαΐων

- «*Ἴδου ὁ Βασιλεὺς σου, Σιών.*» (Στὸν Μικρὸ Ἑσπερινό, ἥχος πλ. δ΄.)
- «*Λαμπρύνου, ἦ Σιών, ἡ νέα, καὶ βαΐοις ἀνύμνει μετὰ παιδῶν ἰδοὺ ὁ Βασιλεὺς σου,*

σφύζων πρὸς πάθος ἔρχεται.» (Στὸν Μικρὸ Ἑσπερινό, ἦχος β', οἶκος τοῦ Εὐφραθά.)

● «Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος, Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.» (Στὸν Μεγάλον Ἑσπερινό, ἦχος πλ. β' καὶ εἰς τὸν Λιτό, Στιχηρὸ ἰδιόμελον, ἦχος α'.)

Ἐπισημαίνεται ὅτι ἡ λέξις ὡσαννὰ εἶναι ἐβραϊκὴ καὶ σημαίνει «δεόμαστε στὸ Θεὸ γιὰ τὴ σωτηρία». Ὁμοίως καθαρὰ ἐβραϊκὴς εἶναι καὶ οἱ συχνὰ χρησιμοποιούμενες λέξεις μεσσίας, ἀμὴν καὶ ἀλληλουία. Μεσσίας σημαίνει «κεχωρισμένος», «Χριστός». Ἀμὴν σημαίνει «μακάρι», «σίγουρα», «εἶθε νὰ γίνη». Ἀλληλουία σημαίνει «δόξα στὸ Γιαχβέ». [Ἑλληνορθόδοξος προσπαθώντας νὰ δικαιολογήσῃ τὸν φιλοεβραϊσμὸ τῆς Ὁρθοδοξίας, ὑποστήριξε ἀπὸ παράθυρο τηλεοπτικοῦ διαύλου, ὅτι ἡ λέξις ἀλληλουία προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ λέξις ἀλληλουχία. Ἀστειότητες. Τί νόημα ἔχει νὰ ψέλνῃ ὁ ἱερέας ἀλληλουχία-ἀλληλουχία. Ἡ ἐβραϊκότητα τῆς συγκεκριμένης λέξεως ἀναλύεται στὸ ἐπίσημο βιβλίον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ὁρολόγιον τὸ Μέγα» (ἔκδοσις 1983, σελ. 17). Ἰησοῦς ἐπίσης εἶναι ἡ ἐλληνικὴ ἀπόδοσις τοῦ ἐβραϊκοῦ Γιεσουά, ποὺ σημαίνει «ὁ Γιαχβὲ εἶναι ἡ σωτηρία».]

● «Ὁ ἡγαπημένος Ἰσραήλ» (στὸν Μεγάλον Ἑσπερινό, ἦχος πλ. β') καὶ «τῷ ἡγαπημένῳ Ἰσραήλ» (τροπάριον στὸν Ὁρθρο).

● «Διὸ εὐφραίνεται θυγάτηρ Σιών.» (Στὸν Μεγάλον Ἑσπερινό, ἦχος β'.)

● «Χαῖρε, εὐφραίνου, πόλις Σιών.» (Στὸν Μεγάλον Ἑσπερινό καὶ στὸ Λυχνικό, ἦχος πλ. δ'.)

● «Οἱ μισοῦντες Σιών, αἰσχύνθητε ἀπὸ τοῦ Κυρίου· ὡς χόρτος γὰρ πυρὶ ἔσσεσθαι ἀπεξηραμμένοι.» (Στὸν Ὁρθρο, ἀντίφωνο τῶν ἀναβαθμῶν τοῦ δ' ἤχου.)

● «Εὐφράνθητι Ἱερουσαλήμ· καὶ πανηγυρίσατε οἱ ἀγαπῶντες Σιών.» (Στὸν Ὁρθρο, καταβασία, ὁ διασώσας ἐν πυρὶ, ὥδὴ ἡ, ὁ εἰρμός.)

● «Αἶνεσιν Ἐκκλησία ὁσίων τῷ ἐνοικοῦντι Σιών σοὶ Χριστέ, προσφέρει ἐν σοί, Ἰσραήλ, τῷ ποιητῇ αὐτοῦ, χαίρει.» (Ἀπὸ τροπάριον στὸν Ὁρθρο.)

● «Ἄσατε λαοί, θεοπρεπῶς ἐν Σιών, καὶ εὐχὴν ἀπόδοτε Χριστῷ ἐν Ἱερουσαλήμ.» (Ὁμοίως.)

● «Ἀσύγκριτος ὑπάρχει εὐπρέπεια ἐν Σιών.» (Ὁμοίως.)

● «Κύριος παρέστη Σιών γὰρ ἐξελέξατο.» (Ὁμοίως.)

● «Σιών Θεοῦ ὄρος τὸ ἅγιον, καὶ Ἱερουσαλήμ.» (Ὁμοίως.)

● «Ἰσραήλ τοῦ Θεοῦ τὸ βασίλειον.» (Ὁμοίως.)

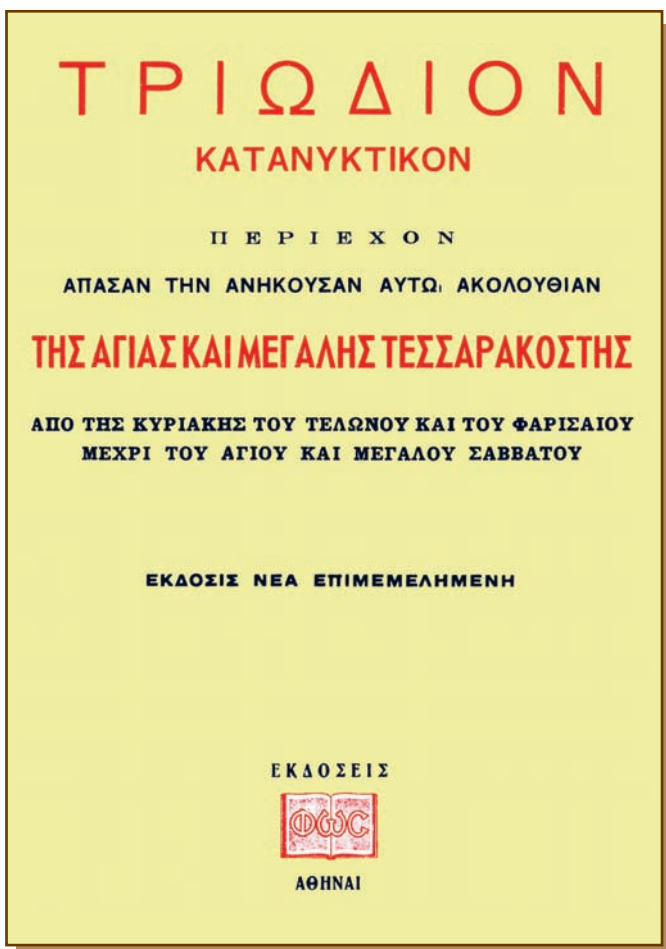
● «Θεοπρεπῶς σε, Βασιλεῦ Ἰσραήλ.» (Ὁμοίως.)

● «Ὁ Βασιλεὺς σου, Σιών.» (Ὁμοίως.)

● «Ὁ Θεός σου, χαῖρε, Σιών, σφόδρα, ἐβασίλευσεν εἰς τοὺς αἰῶνας Χριστός.» (Ὁμοίως.)

● «Ποιμὴν ἡμῶν Χριστὸς ὁ Βασιλεὺς Ἰσραήλ. Ὑπόδεξαι, Ἰουδαία, τὸν Βασιλέα.» (Στὸ Ἀπόδειπνο, ὥδὴ θ', ἀλλότριον τῶν μητέρων.)

● Τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων διαβάζονται ἐπίσης τὸ ἀπαράδεκτο γιὰ τοὺς Ἕλληνες ἀπόσπασμα τοῦ Ζαχαρία «ἐξεγερῶ τὰ τέκνα σου, Σιών, ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων» (Ζαχ. θ', 9-15), ἓνα τοῦ Σοφονίου καὶ ἓνα τοῦ Ἰεζεκιήλ, ποὺ ὁμιλοῦν γιὰ λύτρωση τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Κρητικούς, ἐπαναλαμβάνοντας τὰ «χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών» καὶ ἄλλα παρόμοια (Σοφ. γ', 14-19).

Ἡ χρήση τοῦ λειτουργικοῦ βιβλίου «Τριώδιον» ἀρχίζει «ἀλὰ ἐβραϊκὰ», δηλαδή τὸ Σάββατο βράδν, παραμονὴ τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου καὶ τελειώνει τὸ βράδν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. Ὑποτάχθηκε Τριώδιον διότι ἀρχικὰ οἱ ὁμάδες τῶν τροπαρίων εἶχαν τρεῖς ψόδες. Στὶς 536 σελίδες του, ποὺ καλύπτουν περίοδο ἑβδομήντα ἡμερῶν, ὑβρίζεται κάθε τι τὸ ἐλληνικόν, ὑμνολογεῖται ἡ Σιών, τὸ Ἰσραήλ, ἡ Ἱερουσαλήμ καὶ ὅ,τιδήποτε ἐβραϊκόν, ἐνῶ παράλληλα κηρύσσεται ἄπλετο μῖσος κατὰ ὅλων τῶν μὴ Ἑβραίων, κυρίως δὲ τῶν Ἑλλήνων. Γιὰ παράδειγμα:

- «Μᾶλλον δὲ Πυθαγόραν καὶ Κρόνον καὶ Ἀπόλλωνα ἢ τινὰ τῶν ἄλλων θεῶν, ὃν τὸν βίον ἐξήλωσας, τερπόμενος ταῖς ἀσελγείαις αὐτῶν.» (Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας)
- «Τὰ τῶν Ἑλλήνων δυσσεβῆ δόγματα... ἀνάθεμα.» (Συνοδικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας)
- «Τοῖς τὰ ἐλληνικὰ διεξιούσι μαθήματα... ἀνάθεμα.» (ὁμοίως)
- «Σοφὸν καὶ ρήτορα ὡς μορὸν ἀπελέγξαντες τῇ γνώσει.» (Πέμπτη τῆς β' ἑβδομάδος.)

[Ὅλοι οἱ ἀναθεματισμοὶ καὶ οἱ ἀπειλὲς ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, ποὺ περιέχονται στὸ «Τριώδιον», δημοσιεύτηκαν στὸ «Δαυλό», τ. 192.]

Μεγάλη Δευτέρα

Τη Μεγάλη Δευτέρα αρχίζει να ψάλλεται στις εκκλησίες ένα μεγάλο corpus κειμένων, τὸ ὁποῖο ὑβρίζει καὶ ἀπειλεῖ κάθε ἄλλον λαὸ ἐκτὸς τοῦ περιούσιου.

• «Εὐρεθείη ἡ χεὶρ σου πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς σου, ἡ δεξιὰ σου εὖροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε. Ὅτι θύσεις αὐτοὺς ὡς κλίβανος πυρός, εἰς καιρὸν τοῦ προσώπου σου Κύριος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ συνταράξει αὐτούς, καὶ καταφάγεται αὐτοὺς πῦρ.» (Ψαλμὸς Κ΄.)

• «Ὅτι σὺ ἐπάταξας πάντας τοὺς ἐχθραίνοντάς μοι ματαίως, ὀδόντας ἀμαρτωλῶν συνέτριψας.» (Ψαλμὸς Γ΄.)

• «Ἐπ’ ἐμὲ διήλθον αἱ ὀργαί σου, οἱ φοβερισμοί σου ἐξετάραξάν με.» (Ψαλμὸς ΠΖ΄.)

• «Κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτόν.» (Ψαλμὸς ΡΒ΄.)

• Τὸ ἀποκορύφωμα τῆς σκληρότητας καὶ τῆς ἐκδίκησης (τῆς ἄδικης ἐκδίκησης) περιγράφεται στὸ ἐπεισόδιο μὲ τὴ συνκιά, ποὺ βρῆκε στὸ δρόμο του ὁ Ἰησοῦς, τὴν καταράστηκε καὶ ἐκείνη ξεράθηκε, ἐπειδὴ δὲν βρῆκε σῦκα νὰ φάῃ· καὶ νὰ φαντασθῇ κανεὶς ὅτι «δὲν ἦταν ὁ καιρὸς τῶν σύκων» («κατὰ Ματθαῖον» κα’ 18-20, «κατὰ Μάρκον», ια’ 13-14, 20-23). Διαβάζεται τὴ Μεγάλη Δευτέρα τὸ πρωί. Ἐδῶ δὲν πρόκειται μόνον γιὰ κακία καὶ κακοήθεια (τί τοῦ ἔφταιγε ἡ συνκιά, τὴν ὁποία ἐπὶ τέλους δὲν εἶχε κἄν φυτέψει αὐτός;). Ὑπεισέρχεται ἐπὶ πλέον καὶ ὁ παράγων παραφροσύνη. Γιατὶ μόνον ἕνας παράφρων ἀπαιτεῖ νὰ βρῇ ὥριμα σῦκα, ὅταν δὲν εἶναι ὁ καιρὸς τῆς καρποφορίας. Τὸ θαῦμα θὰ ἦταν νὰ πέραναγαν τὴν ἄλλη ἡμέρα, καὶ ἡ συνκιά νὰ ἦταν γεμάτη σῦκα. Τέτοια κακία, ἐναντίον μάλιστα ἀψύχου πράγματος, μόνον σὲ ἕνα ἱστορικὸ ἀνάλογο καταγράφηκε: στὸ μαστίγιωμα τῆς θάλασσας στὸν Ἑλλήσποντο γιὰ τιμωρία γιὰ τὴ θαλασσοταραχὴ ἀπὸ τὸν Πέρση βασιλεῖα κατὰ τὰ Μηδικά. Τὸ σῦκο εἶναι θρεπτικώτατος καρπός, γεμάτος σπέρματα καὶ ἔχει σχῆμα ὄρχεως. Ἡ συνκῆ, μακρόβιος, ποὺ πολλαπλασιάζεται εὐκόλα μὲ ὅλους τοὺς τρόπους, ἦταν στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα σύμβολο τῆς γονιμότητας καὶ τοῦ Διονύσου, ἕνα προσωνύμιο τοῦ ὁποίου ἦταν *Συκίτης* (Ἀθήναιος, 3.14.15: «Δ», τ. 277). Τὸ μῖσος τοῦ Ἰησοῦ ἐπομένως μᾶλλον δὲν στρεφόταν ἅμεσα ἐναντίον τοῦ δέντρου, ἀλλὰ ἐναντίον αὐτοῦ ποὺ τὸ δέντρο συμβόλιζε: τοῦ Ἑλλήνα θεοῦ Διονύσου. (Περὶ σφόδρα γιὰ τὸ μῖσος, τὸ διχασμὸ καὶ τὸν μισελληνισμὸ τῶν κηρυγμάτων τοῦ Ἰησοῦ ὑπάρχουν στὸ σχετικὸ ἄρθρο τοῦ «Δ», τ. 272-273.)

• Τὴ Μεγάλη Δευτέρα διαβάζονται ἐπίσης ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν Βίβλο γεμάτα ἐβραϊκὲς ἐξωπραγματικὲς ἱστορίες (Ἰεζεκιήλ α’, 1-20, Ἰώβ α’, 1-12) καὶ ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν Ἑξοδό (α’, 1-20), στὸ ὁποῖο παρατίθενται πλεῖστα ἐβραϊκὰ ὀνόματα «*νιῶν τοῦ Ἰσραὴλ εἰσπορευομένων εἰς Αἴγυπτον*» (Ἰακώβ, Ρουβὴμ, Συμεὼν, Λευὶ, Ἰούδα, Ἰσάακ, Ζαβουλὼν, Βενιαμίν, Δάν, Νεφθαλεὶμ, Γάδ, Ἀσήρ). Τί σχέση ἔχουμε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες, ὥστε νὰ ἀσχολοῦμαστε μὲ τὸ ποιοὶ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ εἰσπορεύτηκαν στὴν Αἴγυπτο, νὰ τὸ διαβάζουμε στὸν ναὸν μας καὶ ἐπὶ πλέον νὰ τὸ θεωροῦμε ἱερὸ μας κείμενο; (Κείμενα ἀπὸ τὴν «Ἑξοδό», τὸν «Ἰεζεκιήλ» καὶ τὸν «Ἰώβ» διαβάζονται καὶ ἄλλες ἡμέρες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας.)

• Ὁλόκληρη τὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα ἐπίσης ψάλλεται ὁ Ψαλμὸς Ν΄, στὸν ὁποῖο μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀναφέρεται: «*Ἀγάθυνον, Κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιών, καὶ οἰκοδομηθῇ τὰ τείχη Ἱερουσαλὴμ*». (Πρόκειται περὶ ἐξαιρετικὰ δημοφιλοῦς ψαλμοῦ· εἶναι ὁ ψαλμὸς ἐκεῖνος, ποὺ πρέπει νὰ ἀπαγγέλλη πολλές φορὲς ὁ πιστὸς σὰν τιμωρία γιὰ τυχόν «παρεκκλίσεις» του, ὅπως προβλέπεται στὸ «Πηδάλιον»: βλ. «Δ», τ. 274.)

Ψαλμός Κ'. (20)

Εὐρεθείη ἡ χεὶρ σου πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς σου, ἡ δεξιὰ σου εὖροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε. Ὅτι θήσεις αὐτοὺς ὡς κλίβανον πυρός, εἰς καιρὸν τοῦ προσώπου σου· Κύριος ἐν ὄργῃ αὐτοῦ συνταράξει αὐτούς, καὶ καταφάγεται αὐτοὺς πῦρ. Τὸν καρπὸν αὐτῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἀπολείς, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων. Ὅτι ἐκλιναν εἰς σέ κακά, διελογίσαντο βουλάς, αἷς οὐ μὴ δύνανται στήναι. Ὅτι θήσεις αὐτοὺς νῶτον, ἐν τοῖς περιλοίποις σου ἐτοιμάσεις τὸ πρόσωπον αὐτῶν. Ὑψώθητι, Κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου, ἄσσομεν καὶ ψαλοῦμεν τὰς δυναστείας σου.

Ὁ αὐτός.

Δεῦτε καὶ ἡμεῖς σήμερον, πᾶς ὁ νέος Ἰσραὴλ, ἡ ἐξ ἐθνῶν Ἑκκλησία, μετὰ τοῦ Προφήτου Ζαχαρίου ἐκβοήσωμεν· Χαίρε σφόδρα θύγατερ Σιών, κήρυσε θύγατερ Ἱερουσαλήμ· ὅτι ἰδοὺ ὁ Βασιλεὺς σου, ἔρχεται σοι πραῦς καὶ σώζων, καὶ ἐπιβεθικῶς ἐπὶ πῶλον δνου, υἱὸν ὑποζυγίου· ἐόρταζε τὰ τῶν Παίδων, κλάδους χερσὶ κατέχουσα εὐφήμησον· Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος, Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

Προφητείας Σοφονίου τὸ Ἀνάγνωσμα.

Κεφ. Γ'. 14 — 19.

Τάδε λέγει Κύριος· Χαίρε σφόδρα, θύγατερ Σιών, κήρυσε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ· εὐφραίνου καὶ κατατέρπου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, θύγατερ Ἱερουσαλήμ. Περιεῖλε Κύριος τὰ ἀδικήματά σου, λελύτρωταί σε ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν σου. Βασιλεὺς Ἰσραὴλ Κύριος ἐν μέσῳ σου, οὐκ ὄψη κακὰ οὐκέτι. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐρεῖ Κύριος τῇ Ἱε-

ρουσαλήμ· Θάρσει, Σιών, μὴ παρείσθωσαν αἱ χεῖρές σου· Κύριος ὁ Θεός σου ἐν σοί, δυνατὸς σώσει σε, ἐπάξει ἐπὶ σέ εὐφροσύνην καὶ καινιεῖ σε ἐν τῇ ἀγαπήσει αὐτοῦ καὶ εὐφρανθήσεται ἐπὶ σέ ἐν τέρψει ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἐορτῆς. Καὶ συνάξω τοὺς συντετριμμένους σου. Οὐαί, τίς ἔλαθεν ἐπ' αὐτὴν ὄνειδισμόν; Ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ ἐν σοὶ ἔνεκέν σου ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγει Κύριος, καὶ σώσω τὴν ἐκπεπισμένην, καὶ τὴν ἀπωσμένην εἰσδέξομαι, καὶ θήσομαι αὐτοὺς εἰς καύχημα καὶ ὀνομαστοὺς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

Προφητείας Ζαχαρίου τὸ Ἀνάγνωσμα.

Κεφ. Θ'. 9-15.

Τάδε λέγει Κύριος· Χαίρε σφόδρα, θύγατερ Σιών· κήρυσε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ· ἰδοὺ ὁ Βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι, δίκαιος καὶ σώζων αὐτός, πραῦς καὶ ἐπιβεθικῶς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον. Καὶ ἐξολοθρεύσει ἄρματα ἐξ Ἐφραὶμ καὶ Ἰππον ἐξ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξολοθρεύσεται τόξον πολεμικόν, καὶ πληθος καὶ ἐλρήνη ἐξ ἐθνῶν καὶ κατάρξει ὁδῶν ἕως θαλάσσης καὶ ἀπὸ ποταμῶν ἕως διεκβολῶν γῆς. Καὶ σὺ ἐν αἵματι διαθήκης σου ἐξαπέστειλās δεσμίους σου ἐκ λάκκου οὐκ ἔχοντος ὕδωρ. Καθήσεσθε ἐν ὀχυρώμασι δέσμοι τῆς συναγωγῆς, καὶ ἀντὶ μιᾶς ἡμέρας παροικίας σου διπλᾶ ἀνταποδώσω σοι· διότι ἐνέτεινά σε, Ἰούδα, ἐμαυτῷ εἰς τόξον ἐπλησᾶ τὸν Ἐφραὶμ καὶ ἐξεγερῶ τὰ τέκνα σου, Σιών, ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων καὶ ψηλαφήσω σε ὡς ρομφαίαν μαχητοῦ· καὶ Κύριος ἔσται ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐξελεύσεται ὡς ἀστραπὴ βολίς, καὶ Κύριος παντοκράτωρ ἐν σάλπιγγι σαλπιεῖ καὶ πορεύσεται ἐν σάλῳ ἀπειλῆς αὐτοῦ. Κύριος παντοκράτωρ ὑπερασπιεῖ αὐτούς.

Ἀποσπάσματα ὕμνων ἐνδεικτικῶν τοῦ χριστιανικοῦ μίσους, ποὺ ψάλλονται κατὰ τὸν Ἑσπερινὸ τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων.

Μεγάλη Τρίτη

• «Κάθον ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.» (Στὸν Ὅρθρο, ἀπὸ τὸ «κατὰ Ματθαῖον», κβ', 44.)

• «Ἐλπισάτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν Κύριον.» (Στὸν Ὅρθρο, προκείμενον, ἥχος δ', ψαλμὸς ΡΛ').

Μεγάλη Τετάρτη

• «Εὐλογῆσαι σε Κύριος ἐκ Σιών.» (Στὸν Ὅρθρο, «προκείμενον», ἥχος πλ. β', ψαλμὸς ΡΛΓ').

• «Οἱ φοβούμενοι τὸν Κύριον, εὐλογήσατε τὸν Κύριον. Αἰνεῖτε τὸ ὄνομα Κυρίου, αἰνεῖτε, δοῦλοι, Κύριον.» (Στὸν Ὅρθρο, «προκειμένον», ἥχος β΄, ψαλμὸς ΡΛΔ΄.)

• «Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθῃτε· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπωλωλότεα οἴκου Ἰσραὴλ.» (Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ «κατὰ Ματθαῖον», ι΄, 1-2, 5-8.)

• «Οὗκ ἐστὶ καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.» (Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ «κατὰ Ματθαῖον», ιε΄, 21-28.) Τὸ κυναρίοις (σκυλιά) ἀναφέρεται στοὺς Ἕλληνες. Πρόκειται γιὰ μία καταπληκτικὴ ἱστορία, ποὺ περιγράφεται κι ἀπὸ τὸν Μᾶρκο (ζ΄, 25-30) κι ἀφορᾷ στὴ θεραπεία τῆς κόρης μιᾶς «Ἑλληνίδος Συροφοίνισσας τὸ γένος» (Μᾶρκ. ζ΄, 26). Ἰδῶ θέλει ἀρκετὴ προσοχή, γιατί μόνο τὸ πρωτότυπο κείμενο μιλάει γιὰ Ἑλληνίδα. Ἄν διαβάσετε τὸ κείμενο στὴ νεοελληνικὴ ἀπόδοση τῶν χριστιανῶν μεταφραστῶν, κατὰ κανόνα μεταφράζεται τὸ «Ἑλληνίδα» σὲ «εἰδωλολάτρεις», ὁπότε ὁ ἀνυποψίαστος ἀναγνώστης προσπερνᾷ τὸ κείμενο, χωρὶς νὰ ἀντιληφθῇ τὴν πραγματικὴ σημασία του. Ἡ γυναῖκα αὐτὴ λοιπὸν ἔπρεπε στὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ παρακαλῶντας τον νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἄρρωστη κόρη της, καθότι ὁ Ἰησοῦς ἐμφανίζεται κατ' ἐξοχὴν ὡς θεραπευτής.]

Ποιά ἦταν ὅμως ἡ ἀντίδραση τοῦ Ἰησοῦ; «Κι ἐκεῖνος δὲν τῆς ἀποκρίθηκε οὔτε μίᾳ λέξει. Καὶ τότε οἱ μαθητὲς τὸν πλησίασαν καὶ τοῦ εἶπαν διώξε την, γιατί φωνάζει ἀπὸ πίσω μας. Κι ἐκεῖνος τοὺς ἀποκρίθηκε: “Δὲν εἶμαι σταλμένος παρὰ μόνο γιὰ τὰ χαμένα πρόβατα τοῦ οἴκου τοῦ Ἰσραὴλ. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ παίρνῃς τὸ ψωμὶ ἀπὸ τὰ παιδιὰ καὶ νὰ τὸ δίνῃς στὰ σκυλιά.”» (Ματθ. ιε΄, 26 καὶ Μᾶρκ. ζ΄, 27-28.) «Ναί, Κύριε», τοῦ ἀπάντησε τότε ἡ γυναῖκα, «ἀλλὰ καὶ τὰ σκυλιὰ τρῶνε ἀπὸ τὰ ψίχουλα ποὺ πέφτουν κάτω ἀπὸ τὸ τραπέζι τῶν κυρίων τους». Τότε μόνον ἱκανοποιήθηκε αὐτός, καὶ «θεραπεύτηκε ἡ κόρη της ἀπὸ τὴν ὥρα ἐκεῖνη». Ἡ συμπεριφορὰ τοῦ «Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ» στὸ περιστατικὸ αὐτὸ δὲν ἐγείρει καμμία ἀμφιβολία, εἶναι σαφέστατη: Θεωρεῖ τοὺς Ἕλληνες σκυλιά, ποὺ δὲν ἀξίζει νὰ τρῶνε οὔτε τὰ ψίχουλα ποὺ πέφτουν ἀπὸ τὸ τραπέζι τῶν κυρίων τους, τῶν Ἑβραίων.

Πέραν αὐτοῦ ὅμως μιὰ τέτοια συμπεριφορὰ γεννᾷ κι ὠρισμένα ἐπὶ πλέον ἐρωτήματα. Ἦ πρώτη ἀντίδρασή του, ὅπως εἶδαμε, ἦταν νὰ ἀρνηθῇ τὴν θεραπεία. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἰατροί, ἀλλὰ καὶ οἱ σύγχρονοι, ὀρκίζονται τὸν περίφημο «Ὅρκου τοῦ Ἱπποκράτη», στὸν ὁποῖο συνομολογοῦν, πὼς θὰ ἀσκήσουν τὴν τέχνη τους σὲ κάθε ἕναν ποὺ θὰ τοὺς τὸ ζητήσῃ, εἴτε αὐτὸς εἶναι ἄνδρας εἴτε γυναῖκα εἴτε ἐλεύθερος εἴτε δοῦλος. Σὲ κανένα σημεῖο τοῦ Ὅρκου δὲν ὑπάρχει περιορισμὸς τῆς ἄσκησης τοῦ ἐπαγγέλματός τους, ἐπειδὴ ὁ ἀσθενὴς εἶναι ἀλλόφυλος ἢ ἀλλόθρησκος. Ὁ Ἱπποκράτης οὔτε κἂν τὸ σκέφτεται νὰ κἀνῃ τέτοιον εἶδος διακρίσεις. Ὁ Ἰησοῦς ὄχι μόνο τὸ σκέφτεται, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐφαρμόζει.

Ἡ θεραπευτικὴ δεινότητά τοῦ Ἰησοῦ ἦταν τελικὰ περιορισμένη σὲ ποσότητα, καὶ ὅταν παρεῖχε μερικὰ «ψίχουλα» σὲ κάποιον ἀλλόφυλο, αὐτὸ σήμαινε, ὅτι τὰ στεροῦσε ἀπὸ τὰ «χαμένα πρόβατα τοῦ Ἰσραὴλ» («Δ», τ. 272-273).

Μεγάλη Πέμπτη

• «Οἱ μακαριστοί, ἐν τῇ Σιών.» (Ἀπὸ τροπάριο στὸν Ὅρθρο.)

• «Ὅτι τάδε λέγει Κύριος τῷ λαῷ μου Ἰσραὴλ.» (Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸν Ἱερεμία, ια΄ 18-23 καὶ ιβ΄ 1-5, 9-11, 14-15.)

• «Ὁ πρωτότοκος υἱός μου Ἰσραὴλ.» (Ἰδιόμελον, ἥχος γ΄, ψαλλόμενον τὴν ἑσπέρα.)

• «Πᾶσα κτίσις ἡλλοιοῦτο φόβῳ.» (Ἀπόστιχο ἰδιόμελο, ἥχος α΄.)

• «Φόβος καὶ τρόμος ἐπέπεσε τῇ κτίσει.» (Δοξαστικόν, ἥχος πλ. δ΄.)

Εβραϊκή οικογένεια γύρω από το πασχαλινό τραπέζι. Πρώτα πλένουν καλά τα χέρια τους, απαγγέλλουν προσευχές, πίνουν από ένα ποτήρι κρασί που κάνει το γύρο του τραπεζιού κι ύστερα ο πατέρας εύλογεί, τεμαχίζει και μοιράζει τον άρτο. Πάντα στο έβραϊκό πασχαλινό τραπέζι υπάρχουν τα σύμβολα της ιστορίας του έβραϊκού Πάσχα: ένα από αυτά είναι το αυγό. Ένα καλά βρασμένο ολόκληρο αυγό συμβολίζει το ναό της Ιερουσαλήμ, όπου γίνονταν οι θυσίες. Το βασικώτερο όμως στοιχείο του έβραϊκού Πάσχα είναι το άρνι.

● Αποσπάσματα από την «Έξοδο» και τον «Ίώβ» εξακολουθούν να διαβάζονται και τη Μ. Πέμπτη, όπως κάθε ημέρα, αλλά ο Ίεζεκιήλ έχει αντικατασταθῇ από τον «Ιερεμία».

Μεγάλη Παρασκευή

● «Τότε λαλήσει πρὸς αὐτοὺς ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταράξει αὐτούς.» «Αἴτησαι παρ' ἐμοῦ καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου.» «Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ράβδῳ σιδηρᾷ, ὡς σκευὴ κεραμέως συντρίψεις αὐτούς.» «Δουλεύσατε τῷ Κυρίῳ ἐν φόβῳ καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ.» (Ὡρα πρώτη, αποσπάσματα ἀπὸ τὸν ψαλμὸ ΚΑ΄)

● «Ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.» (Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν «πρὸς Γαλάτας ἐπιστολή», στ' 14-18.)

● «Πᾶσα ἡ κτίσις ἡλλοιοῦτο φόβῳ.» (Τὴν ἐσπέρα, ἥχος α΄.)

Μεγάλο Σάββατο

● «Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών, κήρυσσε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ· εὐφραίνου καὶ κατατέρπου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, θύγατερ Ἱερουσαλήμ. Λελύτρωταί σε ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν σου Βασιλεὺς Ἰσραὴλ.» (Ἀπόσπασμα Σοφονίου, γ' 8-15, τὴν ἐσπέρα· τὸ ἴδιο ποὺ εἶχε διαβαστῇ καὶ τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων.)

● «Εὐλογεῖτε, Ἀνανία, Ἀζαρία καὶ Μισαήλ, τὸν Κύριον.» (Ἀπὸ τὸν Ὕμνο τῶν Τριῶν Παίδων.) Εἶναι τόσο σημαντικοὶ γιὰ τὴν Ἑλλάδα ὁ Ἀνανίας, ὁ Ἀζαρίας καὶ ὁ Μισαήλ, τοὺς ὁποίους ἐπικαλοῦνται τὸ βράδυ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου οἱ ἱερεῖς;

Στὶς δώδεκα τὰ μεσάνυχτα ψάλλεται τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν», ὁ παιᾶνας τῆς Χριστιανοσύνης, ὁ ὁποῖος προοιμιάζεται μὲ ἀπειλὲς καὶ ἐκδικήσεις: «Ἀναστήτω ὁ Θεὸς καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ καὶ φυγέτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ

μισοῦντες αὐτόν... Ὡς ἐκλείπει καπνὸς ἐκλείπewσαν, ὥς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός, οὕτως ἀπολoῦνται οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ δίκαιοι εὐφρανθήwσαν.»

ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

ἀρχὴ τοῦ Πάσχα ἀνάγεται μὲν στοὺς Αἰγυπτίους, ποὺ γιόρταζαν τὴν ἐαρινὴ ἰσημερία, τότε ποὺ ἡ ἡμέρα ἀρχίζει νὰ γίνεται μεγαλύτερη ἀπὸ τὴ νύκτα: π*ι*-σάχ, δηλαδὴ «διάβαση», ἔλεγαν τὴ γιορτὴ τους οἱ Αἰγύπτιοι, δηλ. διάβαση τοῦ Ἥλιου ἀπὸ τὸν Ἰσημερινό. Ὅμως οἱ Ἑβραῖοι ἐν τέλει ἰδιοποιήθηκαν καὶ διέσωσαν αὐτὸ τὸ ἔθιμο· στὴ γλῶσσα τους λέγεται Π*ε*σάχ («πέρασμα») ἡ Γιορτὴ τῶν Ἀζύμων (Λουκ. κβ', 1) καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἡ σπουδαιότερη γιορτὴ τους. Σύμφωνα μὲ τὴν Βίβλο τὸ Πάσχα ὠρίσθηκε ἀπὸ τὸν Γιαχβέ, θεσπίστηκε ἀπὸ τὸν Μωυσή καὶ καθιερώθηκε σὲ ἀνάμνηση τῆς ἐξόδου τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο καὶ τὸ πέρασμά τους ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα («Ἐξοδος», κεφ. ιβ'). Λέγεται καὶ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων (Ἰωάν. β', 13, ια', 55) ἢ Πάσχα τοῦ Κυρίου (Γιαχβέ) («Ἐξοδος» ιβ', 11). Γιορτάζεται τὴν πρώτη πανσέληνο μετὰ τὴν ἐαρινὴ ἰσημερία. Ἡ «ἐξηγήση» ἐλληνορθόδοξων κνύλων, πὼς ἡ λέξι Πάσχα προέρχεται ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸ ρῆμα *πάσχω*, στερεῖται σοβαρότητας. Ἡ λέξι Πάσχα εἶναι ἐξελληνισμὸς τῆς ἐβραϊκῆς λέξης *πεσάχ*.

«Θέλω πατάξει πᾶν πρωτότοκον ἐν τῇ γῇ τῆς Αἰγύπτου, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους», διεμήνυσε στοὺς Ἑβραίους ὁ Γιαχβέ («Ἐξοδος, ιβ' 12). Προκειμένου νὰ τὸ πετύχῃ αὐτό, τοὺς παράγγειλε πρῶτα νὰ σφάξουν ἓνα ἀρνὶ καὶ νὰ τὸ φᾶνε τὸ βράδυ μὲ ἄζυμα καὶ πικρὰ χόρτα καὶ μετὰ μὲ τὸ αἷμα του νὰ βάψουν τὸ ἀνώφλιο καὶ τοὺς δύο παραστάτες τῶν θυρῶν τῶν σπιτιῶν τους, ὥστε «ὁ Κύριος θέλει παρατρέξει τὴν θύραν καὶ δὲν θέλει ἀφήσῃ τὸν ἐξολοθρευτὴν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς οἰκίας σας, διὰ νὰ πατάξῃ». Τελικὰ «ὁ Κύριος ἐπάταξε πᾶν πρωτότοκον ἐν τῇ γῇ τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τοῦ πρωτοτόκου τοῦ Φαραώ, ὅστις κάθηται ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως τοῦ πρωτοτόκου τοῦ αἰχμαλώτου, τοῦ ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ· καὶ πάντα τὰ πρωτότοκα τῶν κτηνῶν... Δὲν ἦτο οἰκία εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ὑπῆρχε νεκρός». Ὅλες αὐτὲς οἱ θεόπνευστες ἐνέργειες, ποὺ περιγράφονται μὲ ἀνατριχιαστικὲς λεπτομέρειες στὸ ιβ' κεφάλαιο τῆς «Ἐξόδου» τοῦ ἱεροῦ μας βιβλίου, τῆς Βίβλου, ἐορτάζονται τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα.

Αὐτὸ τὸ ἐβραϊκὸ Πάσχα ὁ Ἰησοῦς οὔτε κατήργησε οὔτε ὑποτίμησε, τοῦναντίον πῆρε τοὺς μαθητὲς του καὶ ἀνέβηκε στὰ Ἱεροσόλυμα –τὸ τρίτο καὶ τελευταῖο ἔτος τοῦ δημόσιου βίου του–, γιὰ νὰ τὸ ἐορτάσουν σὺν νομοταγεῖς Ἑβραῖοι (Μάρκ. 14,1, Λουκ. 22,1, Ἰωάν. 2,23). Ὅλες οἱ περιγραφὲς τῆς Καινῆς Διαθήκης μιλοῦν ξεκάθαρα, ὅτι τὰ γεγονότα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος ἐξελίχθησαν τὴν ἑβδομάδα ποὺ προηγήθηκε ἀπὸ τὸ Πάσχα τῶν Ἑβραίων. Ὁ λεγόμενος Μυστικὸς Δεῖπνος ἦταν τὸ πασχαλινὸ τραπέζι γιὰ τὸν ἐορτασμὸ τοῦ ἐβραϊκοῦ Πάσχα ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ καὶ τοὺς μαθητὲς του. «Ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε τὸν Πέτρο καὶ τὸν Ἰωάννη λέγοντας: “Πηγαίνετε νὰ ἐτοιμάσετε νὰ φάμε γιὰ τὸ Πάσχα”.» (Λουκ. 22,8). «Οἱ μαθητὲς ἔκαναν ὅπως τοὺς πρόσταξε ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐτοίμασαν τὸ Πάσχα.» (Ματθ. 26, 19). Τὸ Πάσχα τῶν Ἑβραίων κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο γιορτάστηκε ἡμέρα Σάββατο, ἐνῷ ἡ ὑποτιθέμενη ἀνάσταση σύμφωνα μὲ τοὺς εὐαγγελιστὲς (Ματθ. 28,1, Μάρκ. 16,1, Λουκ. 24,1, Ἰωάν. 20,1) ἔγινε τὴν ἐπομένη ἡμέρα («μὲ τῶν Σαββάτων»), ποὺ ἀργότερα ὠνομάστηκε Κυριακή. Ἀπὸ ἐκεῖ πῆραν τὴν ὀνομασία τους καὶ οἱ ἄλλες ἡμέρες

της εβδομάδας (Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη κ.τ.λ.). Στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο της Νικαίας (325 μ.Χ.) καθωρίστηκαν τὰ τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ χριστιανικοῦ Πάσχα. Ἀποφασίστηκε νὰ γιορτάζεται μετὰ τὴν εὐκαιρία τῆς ἀνάστασης τοῦ Ἰησοῦ τὴν πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν πρώτη πανσέληνο μετὰ τὴν ἑαρινὴ ἰσημερία.

Σύμφωνα μετὰ τοὺς χριστιανοὺς ὁ Ἰησοῦς γεννήθηκε στὶς 25 Δεκεμβρίου, ὁπότε κάθε 25 Δεκεμβρίου γιορτάζεται ἡ γέννησή του. Τὴν ὄγδοη ἡμέρα ἔγινε ἡ περιτομὴ του, ὁπότε λογικὰ γιορτάζεται τὴν 1η Ἰανουαρίου. Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ γιὰ ὅλες τὶς ἄλλες γιορτές. Αὐτὸ ποὺ δὲν ἔχει σταθερὴ ἡμερομηνία εἶναι τὸ Πάσχα. Κάποια μέρα τῆς Ἀνοιξῆς ὅμως, πιστεύουν, ὁ Ἰησοῦς ἀναστήθηκε. Πότε ἦταν αὐτὴ ἡ ἡμέρα; Γιατί δὲν μελέτησαν οἱ Πατέρες τὶς Γραφές τους, δὲν ζήτησαν καὶ τὴν ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὥστε νὰ ἀποφασίσουν ποιά ἡμερομηνία ἔγινε ἡ ἀνάσταση; Γιορτάζοντας κάθε χρόνο σὲ ἄλλη ἡμερομηνία, μόνο ἀπὸ σύμπτωση μπορεῖ νὰ ταυτίσουν τὴν ἡμέρα τῆς ὑποτιθέμενης ἀνάστασης μετὰ τὴν ἡμέρα τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς. **Ἡ ἐβραϊκὴ καταγωγὴ τοῦ Πάσχα εἶναι καθαρὰ ὁ λόγος, ποὺ δὲν ἑορτάζεται σὲ συγκεκριμένη ἡμερομηνία, ἀλλὰ εἶναι κινητὴ ἑορτή.**

Οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες χριστιανοὶ τηροῦν μετὰ θρησκευτικὴ εὐλάβεια τοὺς ἐβραϊκοὺς συμβολισμοὺς τοῦ Πάσχα, δηλαδή:

- Τὸ βασικὸ στοιχεῖο του, τὸ ψητὸ ἀρνί, ποὺ ἔσφαξαν οἱ Ἑβραῖοι κατ' ἐντολὴ τοῦ Γιαχβέ: Ἀρνὶ τρῶνε ἀπὸ τότε κατ' ἔθιμο κάθε Πάσχα οἱ Ἑβραῖοι.

- Τὰ αὐγά, ποὺ συμβολίζουν τὸ ναὸ τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅπου γίνονταν οἱ θυσίες.

- Τὸ κόκκινο χρῶμα, ποὺ συμβολίζει τὸ αἷμα τοῦ ἀρνιοῦ, ποὺ ἔβραψαν τὶς θύρες τους οἱ Ἑβραῖοι.

Ἐμπλεγμένοι -δυστυχῶς- οἱ Ἕλληνες στὴ σχιζοφρένεια τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ ιδεολογήματος γιορτάζουν ἐν ἀγνοίᾳ τους τὸ ἐβραϊκὸ αἰμοσταγὲς Πάσχα ὑμνολογώντας στοὺς ναοὺς ὁτιδήποτε ἐβραϊκὸ, καθυβρίζοντας, παρὰλληλα τοὺς ἑαυτοὺς τους καὶ τὸν πολιτισμὸ τῶν προγόνων τους. Νομίζουν ὅτι ἀποτελεῖ γιορτὴ ἀγάπης καὶ πιστεύουν ὅτι τὰ ἐβραϊκὰ ἔθιμά του ἀποτελοῦν γνήσια καὶ ἀναπόσπαστα στοιχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Παράδοσης. Τραγικὴ εἰρωνεία καὶ ἐθνικὸ κῶμα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- «Τριψίδιον», ἐκδόσεις «Φῶς».
- «Ὡρολόγιον τὸ Μέγα», ἔκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
- «Πεντηκοστάριον», ἐκδόσεις «Φῶς».
- Γ. Γρηγορομιχελάκης, «Τὸ βιβλίον ποὺ ἡ Ἐκκλησία σου δὲν θέλει νὰ διαβάσῃς», ἐκδόσεις «Δαδούχος», Θεσσαλονίκη, 2002.
- Γ. Γρηγορομιχελάκης, «Δεκαπέντε ἐσταυρωμένοι καὶ ἀναστημένοι σωτῆρες», ἐκδόσεις «Δαδούχος», Θεσσαλονίκη, 2003.
- Ε. Ἀτταβύριος, «Ὑμνολόγιον τῆς ἐβραϊκῆς μυθολογίας... καὶ ὕβρεις κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος», «Δαυλός», τεύχος 191.
- Ε. Ἀτταβύριος, «Τὸ Τριψίδιον: Ἀναθεματισμοὶ καὶ ἀπειλὲς ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ», «Δαυλός», τεύχος 192.
- Ν. Τοῖτσος, «Ἐπὶ ἀναθεματισμοὶ κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ψάλλονται σήμερον στὶς ἐκκλησίες τῆς Ἑλλάδος», «Δαυλός», τεύχος 224-225.
- Δ. Λάμπρου, «Κ. Στεφανόπουλος: Νὰ παύσουν οἱ ἀναθεματισμοὶ κατὰ τῶν Ἑλλήνων», «Δαυλός», τεύχος 247.

Κίμων Ἐλευθερίου

ΙΔΑΝΙΚΗ «ΠΑΙΔΕΙΑ» ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΜΑΣ:

Ἐκκλησία ἐπὶ Τουρκοκρατίας εἶχε τὸν πρῶτο ἀλλὰ καὶ τὸν τελευταῖο λόγο στὸ ἂν θὰ λειτουργοῦσαν σχολεῖα, πῶς θὰ λειτουργοῦσαν καὶ μὲ ποιά διδακτικὰ βιβλία. Ἐδῶ θὰ σταθοῦμε στὰ τελευταῖα, στὰ διδακτικὰ βιβλία τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσης (δημοτικὰ σχολεῖα), ποὺ ἦταν τὰ ἐξῆς δύο: ἡ Ὀκτώηχος ἢ Ὀκταήχι καὶ οἱ Ψαλμοὶ ἢ Ψαλτήρι. Εἰδικώτερα θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ τὸ δεύτερο, ποὺ παρουσιάζει καὶ τὸ μεγαλύτερο ἐκπαιδευτικό-ψυχοπλαστικὸ ἐνδιαφέρον...

Τὸ Βιβλίον τῶν Ψαλμῶν λοιπὸν ὑπάγεται στὴν συλλογὴ τῶν «Ἑβδομήκοντα» (ποὺ ἦσαν βέβαια ἑβδομήντα δύο) ἑλληνομαθῶν ραββίνων, ποὺ μετέφρασαν τὴν Π. Διαθήκην, ἄρα ἀνήκει στὸν «Κανόνα» τῆς καὶ ἀποτελεῖ μέχρι σήμερον λειτουργικὸ βιβλίον τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι μία συλλογὴ 150 ψαλμῶν παρακλητικῶν, ἐπικλητικῶν ἢ δοξαστικῶν πρὸς τὸν προστάτη-συνεργὸ θεοῦ τῶν Ἑβραίων στοὺς ἐθνικοὺς τοὺς πολέμους κατὰ τῶν γειτόνων τοὺς λαῶν. Εἶναι συνεπῶς ἄξιον ἀπορίας τὸ ὅτι ἐπιλέχθηκε σὰν τὸ πιὸ κατάλληλο γιὰ ἀνήλικους καὶ μὲ τρυφερὴ ψυχὴ διδακτικὸ βιβλίον. Γιατί ὅπως θὰ φανῇ ἀπὸ μία δειγματοληπτικὴ παράθεση τῶν ψαλμῶν, περιλαμβάνει, ἀναδεικνύει ἕνα θεὸ ρατσιστὴ, ἐθνικιστὴ, ἐθνοκτόνο, πολεμοχαρὴ καὶ ἐκδικητικόν.

Ὡς πηγὲς χρησιμοποιοῦνται ἡ «Ἀγία Γραφή» («Παλαιὰ Διαθήκη»), τόμος δεύτερος, ἔκδοση Δημητράκος 1955 καὶ τὸ «Ψαλτήριον», ἔκδοση «Ἀδελφότης τῶν Θεολόγων ὁ Σωτὴρ» 1996, κατὰ μετάφρασιν τοῦ καθηγητῆ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Παναγιώτη Τρεμπέλα.

Μετάφραση

- Z13. ἐὰν δὲν μεταστραφῆτε (οἱ ἐθνικοὶ - Ἕλληνες), ὁ Θεός μας θὰ ἐτοιμάσῃ τὸ σπαθὶ τοῦ θανάτου. Ἦδη τέντωσε τὸ τόξο του καὶ μετάρπρε τὰ βέλη του σὲ φλογερὰ ἀκόντια.
- Z7. ἀνάστα, Κύριε, μὲ ὀργή, ὑψώσου μὲ θυμὸ κατὰ τῶν ἐχθρῶν μου.
- Θ18. οἱ ἄσεβεῖς (=μὴ Ἑβραῖοι) ἃς ἐπιστρέψουν στὸν Ἄδην, ὅλα τὰ ἔθνη, ποὺ λησμονοῦν τὸν Θεόν (μας).
- Θ37. ὁ Κύριος (ὁ Θεός μας) θὰ βασιλεύσῃ αἰωνίως καὶ τὰ ἔθνη (τὰ ἀλλόθρησκα) θὰ ἀφανιστοῦν ἀπὸ τὴν γῆν του.
- Z38. θὰ καταδιώξω τοὺς ἐχθρούς μου (=μὴ Ἑβραίους), θὰ τοὺς προφτάσω καὶ δὲν θὰ ἐπιστρέψω, μέχρι νὰ τοὺς ἐξαφανίσω· θὰ τοὺς συντρίψω, μέχρι νὰ μὴ μποροῦν νὰ σταθοῦν ὄρθιοι.
- IZ43. καὶ θὰ τοὺς κάνω σκόνη πρὸ τοῦ ἀνέμου καὶ θὰ τοὺς πετάξω σὰν λάσπη τοῦ δρόμου.

ΕΝΑ ΚΗΡΥΓΜΑ ΕΒΡΑΪΚΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ

Ὁ Λὼτ «γονιμοποιεῖ» τὶς κόρες του. (Γελοιογραφία ἀπὸ τὸ Διαδίκτυο.)

- IZ44. ἐλευθερώσέ με ἀπὸ ἐμφύλιες διαμάχες καὶ κατέστησέ με ἀρχηγὸ τῶν (ἄλλων) ἔθνων.
- IZ40. καὶ μὲ ἔζωσες μὲ δύναμιν πολεμικὴν, τοὺς πεδίκλωσες ὅλους (τοὺς μὴ Ἑβραίους) ἐκείνους ποὺ ἐπαναστατοῦν ἐναντίον μου.
- IZ41. καὶ τοὺς ἐχθροὺς μου ἔκανες νὰ ὀπισθοχωρήσουν καὶ τοὺς μισοῦντες με κατέστρεψες.
- IZ48. (εἰσαί) ὁ Θεὸς ὁ ἐκδικητὴς μου καὶ ὁ ὑποτάσσων εἰς ἐμὲ τοὺς (ἄλλους) λαούς.

Σπαθοφόρος καὶ τοξότης λοιπὸν ὁ Γιαχβὲ (Z13), ὀργίλος (Z7), ἔθνοκτόνος (Θ18), ρατσιστικὰ ἐθνικιστὴς (IZ44), μεροληπτικὸς (IZ40), ἐξολοθρευτὴς (IZ41) καὶ προπάντων ἐκδικητὴς (IZ48) ὅλων τῶν λαῶν πλὴν τῶν ἐκλεκτῶν του Ἑβραίων.

Σπύρος Παπαδάκης

Ο ΚΑΛΑΘΟΣ ΤΩΝ ΑΧΡΗΣΤΩΝ

«Προσήλυτος (στὸν Ἰουδαϊσμό) Ἑλληνισμός»!

Ἀλληλούια! Ἄλαλα τὰ χεῖλη τῶν ἀσεβῶν! Ἐπιτέλους θὰ πληρωθῇτε πνεύματος (μόνο πνεύματος, διότι σὲ χαλεποὺς καιροὺς λιτότητας ἀκόμα καὶ τὸ Ἱερὸν Ταμεῖον φεῖδεται χρημάτων, ἄσχετα ἐὰν εὐρίσκεται στὸ φορολογικὸ ἀπυρόβλητο). Τί συμβαίνει; Μὰ καλὰ, ποὺ ζήτε, στὴ Ρουάντα; Ἐδῶ τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς γνώσεως! Κυκλοφορεῖ καὶ συγκλονίζει. Πάρτε, κόσμε. Ποιό; Μὰ φυσικὰ τὸ νέο περισπούδαστο σύγγραμμα τοῦ προκαθημένου ντέ! Τσακιστήτε νὰ τὸ προμηθευτῇτε, γιὰ νὰ ξεστραβωθῇτε. Σᾶς ἐγγνῶμαι ὅτι ἀξίζει τὴ χριστιανικὴ τιμὴ ἀντιτύπου τῶν € 60, γιὰτὶ εἶναι πνευματικὸ προϊόν ἀγιοπνευματικῆς φωτίσεως καὶ ἐνδελεχοῦς μελέτης, ἓνας συνδυασμὸς ποὺ συνιστᾷ κόλαφο στὰ μοῦτρα τῶν διανοουμένων τύπου «Δαυλοῦ». Καὶ ὁ τίτλος αὐτοῦ: «Ἑλληνισμὸς Προσήλυτος». Ὅ,τι ἔπρεπε δηλαδὴ γιὰ μία ρηξικέλευθη ἀπάντηση στὶς πλάνες τῶν νεοπαγανιστῶν. Τολμῶ νὰ τὸ χαρακτηρίσω ἐγκόλπιον τῆς ἐθνικῆς σας αὐτογνωσίας, ἀκόμα καὶ ἂν δὲν εἶναι ἀπόλυτα πρωτότυπο. Ὑπενθυμίζω ὅτι εἶχε προηγηθῇ χρονικὰ πρὸ δεκαετίας ὁ ἅγιος πατὴρ Καντιώτης μὲ τὸ «μπεστ σέλλερ» του «Ἐπιστροφή στὴν Ἀρχαία Εἰδωλολατρεία», ποῦ, ὡς γνωστόν, ἔσκιε χασέδες κυκλοφοριακά!

Τὴν δόξαν αὐτὴν ζηλώσας λοιπὸν ὁ μεγάλος, σηκώθηκε μία ὥραία πρωία, ὕστερα ἀπὸ ἓναν ἀνήσυχο ὕπνο καὶ εἶπε τὸ ἱστορικόν: «οὐκ ἔᾶ με καθεῦδειν τὸ τοῦ Καντιώτου τρόπαιον». Πῆρε λοιπὸν χαρτὶ καὶ μολύβι κι ἀφοῦ ἐνήστευσε καὶ ἐδέηθη πλειστάκις, ἄρχισε νὰ συντάσῃ τὸ πόνημά του. Τώρα λοιπὸν ποὺ ὠλοκληρώθηκε, εἶναι στὴ διάθεσή σας, γιὰ νὰ μορφωθῇτε ἀδογματίστα. Διαβάστε το, γιὰ νὰ μάθετε ποιά ἦταν ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ θρησκεία καὶ γιατί τὴν ἐγκατέλειψαν οἱ πρόγονοί σας.

Ἀπὸ τίς σελίδες τοῦ συγκεκριμένου κεφαλαίου συνάγεται ἀβίαστα ἐν ὀλίγοις, ὅτι ἔκατσαν καὶ σκέφτηκαν κάποια στιγμή οἱ ἀρχαῖοι: «οὔφ πᾶ μ' αὐτὸ τὸ Δωδεκάθεο, μπαφιάσαμε: Πιάσε λίγο Γιαχβέ, ἔτσι γιὰ ποικιλία»! Καὶ ἦρθε ὁ Παῦλος καὶ τοὺς τὸν σέρβριε..! Διαβάστε το, γιὰ νὰ μάθετε ποιοὶ κατέστρεφαν τοὺς ἀρχαίους ναοὺς. Εἶπαν πάλι οἱ ἀρχαῖοι, ὡς φαίνεται: «Ρὲ παιδιά, τί τὰ θέλουμε τὰ παλιομάμαρα καὶ τὰ κωλοαγάλματα μὲ τὰ “τσουτσούνια” ἔξω; (σ.σ.: καλημέρα σας, κυρία Στασινοπούλου). Γιὰ φωνάξτε τὸν Ἀλάρικο, νὰ μᾶς τὰ κἀνὴ ἀσβέστη καὶ ἀγκωνάρια, νὰ χτίσουμε κανὰ μοναστήρι»! Διαβάστε το, γιὰ νὰ μάθετε, ποιοὶ ἔκλεισαν τίς φιλοσοφικὲς σχολές. Προφανῶς εἶπαν πάλι οἱ ἀρχαῖοι: «Ρέ, τί πίπες μᾶς τσαμπουνᾶνε οἱ διδάσκαλοι ἐδῶ μέσα; Γιὰ βάλτε λουκέττο, νὰ ἡρεμήσῃ τὸ κεφάλι μας, καὶ πᾶμε στὸ Κατηχητικὸ νὰ ἀκούσουμε καμιὰ περικοπή, νὰ στανιάρουμε»: Διαβάστε το, γιὰ νὰ μάθετε ποιοὶ διέσωσαν τὸν ἀρχαῖο ἐλληνικὸ Λόγο. Οἱ Πατέρες φυσικά. Σκέφτηκαν καὶ εἶπαν: «Ἄς θεολογήσουμε, νὰ τὸν διαστρεβλώσουμε, νὰ τὸν καπελώσουμε, μὲ καὶ τὸν σώσουμε»! Ὅσο γιὰ τίς γενικευμένες σφαγὲς Ἑλλήνων, ποὺ παρέμειναν προσηλωμένοι στὰ πατρῶα, ἔ, αὐτοὶ μᾶλλον «χαρακίρι» ἔκαναν, ἀπογοητευμένοι ἀπὸ τὴ ματαιότητά τῆς μὴ χριστιανικῆς ζωῆς τους! Διαβάστε το ἐν τέλει, γιὰ νὰ κρίνετε μόνοι σας ποιὸν καὶ ποιούς μπουρδολόγους καὶ ἀρλουμποπαρλαπιπογράφους θὰ πάρη κάποια μέρα τὸ

Σάρωθρον

Η «ΕΛΛΗΝ- ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»

**Πώς μία ρωσοτουρκική σύμπραξη
«γέννησε» τὸν «Ἑλληνοχριστιανισμό»**

Συνθήκη τοῦ Λονδίνου στὶς 6 Ἰουλίου 1827, ἡ ὁποία νομιμοποίησε διεθνῶς τὴ δημιουργία Ἑλληνικοῦ Κράτους, καὶ ἡ Ναυμαχία τοῦ Ναυαρίνου στὶς 20 Ὀκτωβρίου 1827 ἀπετέλεσαν σημεῖα-σταθμοὺς τοῦ Νεοελληνισμοῦ. Χάρη καὶ στὴν βοήθεια αὐτὴ τῶν τριῶν μεγάλων ἐγγυητριῶν δυνάμεων τῆς ἐποχῆς (Μεγάλη Βρεταννία, Ρωσία, Γαλλία) ἡ νεωτέρα Ἑλλὰς ἀπέκτησε αὐτονομία καὶ ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία. Στὶς 7 Μαΐου τοῦ 1832 οἱ τρεῖς Προστάτιδες Δυνάμεις, ἐνεργῶντας στὸ ὄνομα τοῦ διεθνῶς ἀναγνωρισμένου πλέον Νεοελληνικοῦ Κράτους, προσέφεραν τὸ στέμμα στὸν 17χρονο τότε Ὅθωνα, γιὰ τοῦ φιλέλληνα, ἀρχαιολάτρη καὶ θερμοῦ ὑποστηρικτῆ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 βασιλέα τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου Α'. Ἡ Βαυαρία τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν μία δύναμη μὲ περιορισμένη ἰσχὴν καὶ σχετικὰ οὐδέτερη γιὰ τὶς τρεῖς Μεγάλες Δυνάμεις. Ἐπομένως ἦταν καὶ ἡ καταλληλότερη, γιὰ νὰ κυβερνήσῃ τὸν τόπο χωρὶς ἀποικιοκρατικὲς προθέσεις.

Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1833 ἔφθασε στὸ Ναύπλιο ὁ Ὅθων. Ὁ Λουδοβίκος εἶχε ὀρίσει ἤδη τρεῖς ἀντιβασιλεῖς καὶ τὴν συνοδεία τους, ποὺ θὰ κυβερνοῦσαν τὸν τόπο μεταβατικά, μέχρι νὰ ἐνηλικιωθῇ ὁ Ὅθων. Τὸν κόμη Ἀρμανσπεργκ, ποὺ ὠρίσθηκε ὡς πρόεδρος τῆς Ἀντιβασιλείας, τὸν καθηγητὴ Μάουρερ, ποὺ θὰ ἀναλάμβανε τὰ θέματα Δικαιοσύνης, Ἐκκλησίας καὶ Παιδείας καὶ τὸν στρατηγὸ Ἐνδεκ, ποὺ θὰ ὠργάνωνε τὸν στρατό. Ἡ Ἀντιβασιλεία κυβέρνησε τὴν χώρα σὲ δύο περιόδους ἀπολυταρχικά, ἀφοῦ δὲν ἐμπιστευόταν τὶς ντόπιες δυνάμεις, οἱ ὁποῖες ἤδη ὠργανώνονταν ἐναντίον τῆς ἀπὸ τὸ παρακράτος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Μὲ τὴν ἐπανάστασι τοῦ 1821 ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶχε ἀποκοπῇ ἀπὸ τοὺς δύο παραδοσιακοὺς τῆς συμμάχους, τὴν Ὁθωμανικὴ ἐξουσία καὶ τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Παρέμενε δὲ τὶς πρῶτες δύο δεκαετίες σὲ χαοτικὴ κατάστασι μέσα στὸ Νεοελληνικὸ Κράτος, ἀλλὰ δὲν σταμάτησε νὰ καιροσκοπῇ, καραδοκῶντας γιὰ τὴν ἐξουσία.

Ὁ Μάουρερ σὲ συνεργασία μὲ τοὺς Ἑλληνες διαφωτιστὲς καὶ τὸν κληρικὸ Θεόκλητο Φαρμακίδη προχώρησαν σὲ θρησκευτικὴ μεταρρύθμισι καὶ εἰσηγήθηκαν ἀπὸ κοινοῦ τὸ διάταγμα τοῦ Ἰουλίου-Αὐγούστου τοῦ 1833, ποὺ προέβλεπε: ἀνακίρηξι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς αὐτοκέφαλης, πλήρη ὑπαγωγή τῆς στὴν κρατικὴ ἐξουσία καὶ χωρισμὸ τῆς ἀπὸ τὸ κοσμικὸ κράτος. Ἐνα τρίτο μέρος τῆς μεταρρυθμίσεως ὁλοκληρώθηκε λίγο ἀργότερα καὶ προέβλεπε τὴν μερικὴ διάλυσι τῶν ἀνδρικῶν μοναστηριῶν καὶ τὴν ὁλοκληρωτικὴ σχεδὸν διάλυσι τῶν γυναικειῶν (ἐκτὸς τριῶν, ποὺ ἀντιστοιχοῦσαν σὲ τρεῖς μεγάλες γεωγραφικὲς περιοχές). Οἱ μοναχὲς κάτω τῶν σαράντα ἐτῶν γύρισαν ὑποχρεωτικὰ στὸν ἐγκόσμιον βίον, μὲ ρητὴ ἐντολὴ νὰ κάνουν οἰκογένειες καὶ ἀπογόνους. Ἐπίσης ἀπαγορεύτηκαν ὅλες οἱ δωρεὲς ἰδιωτῶν στὴν Ἐκκλησία. Ὅλη ἡ μοναστηριακὴ περιουσία περιήλθε στὸ κράτος καὶ χρησιμοποιήθηκε γιὰ τὴν παιδεία καὶ τὸν στρατό. Ἀπ' τὰ 524 μοναστήρια διατηρήθηκαν τὰ 146 (τὰ μισὰ ἀπ' αὐτὰ στὴν Μάνη) πάντοτε ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψι τοῦ κράτους. Αὐτὰ ἀπεφασίσθησαν χωρὶς τὴν γνώμη τοῦ Φαναρίου. Ἀρχηγὸς τῆς νέας Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ὠρίσθηκε ὁ ἴδιος ὁ βασιλιάς, ἐνῶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀποτελεῖτο πλέον ἀπὸ ἑπτὰ κληρικοὺς ἐπιλεγμένους μὲ τὴν βασιλικὴ ἐγκρίσι. Οἱ ἐξουσίαι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου περιορίσθηκαν στὸ ἐλάχιστο καὶ ἐλέγχονταν ὁλοκληρωτικὰ ἀπὸ τὸ κράτος. Ὡς ἐπίτροπος καὶ μέλος, ποὺ παρακολουθοῦσε στενὰ τὶς ἐργασίες τῆς Συνόδου, ὠρίσθηκε ὁ Φαρμακίδης, ἐνῶ ὑπουργὸς Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Παιδείας ὠρίσθηκε ὁ Σπυρίδων Τρικούπης.

Ἡ διευθέτησις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἀντανάκλωσε τὴν προσήλωσι στὶς κλασικὲς ἀξίες τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ τοῦ Διαφωτισμοῦ, ποὺ στὴν Ἑλλάδα ἐκφράζονταν ἀπὸ μία μεγάλη μερίδα διαφωτιστῶν Ἑλλήνων ὅπως οἱ Φιλικοί, ὁ Ἀδαμάντιος Κοραΐς, ὁ Θεόφιλος Καΐρης, ὁ Σκαρλάτος Βυζάντιος, ὁ Κωνσταντῖνος Σχινᾶς κ.ἄ. Οἱ διαφωτιστὲς θεωροῦσαν ὅτι ἡ ἐπανάστασις ἐστρέφετο ἐναντίον τῆς ὀθωμανικῆς ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τυραννίας. Γράφει ἡ φιλελεύθερη ἐφημερίδα τῆς ἐποχῆς «Ἀθηνᾶ» τοῦ Ἑμμανουὴλ Ἀντωνιάδη στὶς 16-5-1836:

«Ἦς ἐνθυμηθῶμεν, τί ἦσαν ἐπὶ τῆς τουρκικῆς τυραννίας οἱ ἀρχιερεῖς μας. Ἄν ἐξαιρέσωμεν ὀλίγους τινάς, ὅλοι οἱ ἄλλοι ἦσαν δεσπότες καὶ τύραννοι τῶν χριστιανῶν. Ἐψηφίζοντο ἀρχιερεῖς ὅχι κατ' ἐκλογὴν ἀρετῆς καὶ παιδείας ἀλλὰ μὲ κολακείας καὶ ἀνδραποδίσαι καὶ μὲ παχείας προσφορὰς χρημάτων. Ἀρπάζοντες δὲ οὕτως τὴν ποιμαντικὴν ράβδον ἐφορολογοῦσαν ἀσπλάγχως τὰ δυστυχῆ τῶν ποίμνια, ἐπωλοῦσαν καπηλικῶς τὴν ἱεροδιακονίαν καὶ ἱερωσύνην, τοὺς ἐγκαινιασμούς, τοὺς ἀγιασμούς, τὰς λειτουργίας καὶ ὅλας τὰς λοιπὰς τελετὰς. Ἐξέδιδον δὲ μὲ βαρεῖαν χρηματικὴν τιμὴν τοὺς ἀπανθρώπους ἐκείνους ἀφορισμούς, ἐπεριφρονοῦσαν τὴν παιδείαν καὶ κατέτρεχον τοὺς πεπαιδευμένους, ὡσάκις δὲν εὔρισκαν αὐτοὺς κόλακας τῆς ἀρχιερατικῆς τραπέζης τῶν καὶ συνηγόρους τῶν αὐθαιρέτων καὶ τυραννικῶν τῶν πράξεων.»

Τόσα ἀλλὰ καὶ περισσότερα συμβαίνουν καὶ σήμερα. Ὁ δὲ Ἑλληνισμός, γιὰ νὰ ἀνασάνῃ ἀπ' τὸν βίαιον καὶ θανατηφόρον ἐναγκαλισμὸ τοῦ μὲ τὴν Ἐκκλησία μπορεῖ νὰ δῇ ὡς πρότυπο τῆς πορείας του τὰ προαναφερθέντα μέτρα τοῦ Κράτους, ποὺ ἐλήφθησαν, προτοῦ υἱοθετήσῃ γύρω στὰ 1850 ὡς ἐπίσημη ἰδεολογία του τὸ τραγελαφικὸ κατασκευάσμα τοῦ «Ἑλληνοχριστιανισμοῦ».

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΣΥΝΩΜΟΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

Ὁ αὐτοκέφαλος ἀπέβλεπε ν' ἀποσπᾷ τὴν Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία ἀπ' τὴν τουρκικὴ καὶ τὴν ρωσικὴ ἐπιρροή, καὶ αὐτὸ ἦταν ἓνας τρόπος γιὰ νὰ φυλαχθῇ ἡ ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία. Γρήγορα οἱ δύο μερίδες ἦρθαν σὲ ἀντιπαράθεσι, ἀπ' τὴν μία μεριὰ οἱ φιλελεύθεροι διαφωτιστὲς καὶ ἡ Ἀντιβασιλεία καὶ ἀπ' τὴν ἄλλη ἡ Ἐκκλησία,

Κόμης Κάρολος Νέσσελροδ, πρωθυπουργός και ύπουργός Ἐξωτερικῶν τῆς Ρωσίας ἀπὸ τὸ 1813 μέχρι τὸ 1856. Μέσῳ τοῦ πρέσβεως τῆς Ρωσίας στὴν Ἀθήνα Γ. Κατακάζυ ἦταν ὁ μυστικὸς χρηματοδότης καὶ καθοδηγητὴς τῆς συνωμοσίας τῆς «Φιλορθοδόξον Ἐταιρείας», ἔχοντας στὴν περίπτωσιν αὐτὴ καὶ τὴν συγκυριακὴ σύμπραξιν τῆς συνήθως ἐχθρᾶς Τουρκίας. Ἀμφότερες οἱ δύο αὐτὲς δυνάμεις προσδοκοῦσαν αὐξήσιν τῆς ἐπιρροῆς τους στὸ νεοσυσταθὲν Ἑλληνικὸ Κράτος μὲ τὴ βοήθειαν τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

οί ὀρθόδοξοι συντηρητικοὶ κύκλοι (πολιτικοὶ καὶ ὀπλαρχηγοί) μαζί με τὴν μεγάλη θρησκόληπτη μερίδα τοῦ λαοῦ, τὸ «ποιμνιον». Μαζί τους συμμάχησε καὶ τὸ ἤδη φιλορωσικὸ καποδιστριακὸ κόμμα τῶν Ναπαίων με ἀρχηγὸ τὸν Θεόδωρο Κολοκοτρώνη. Ἡ Ἀντιβασιλεία συμμάχησε με τὸ φιλογαλλικὸ κόμμα τοῦ Ι. Κωλέτη καὶ ἀρχικῶς παραμέρισε ἐλαφρὰ τὸ φιλοαγγλικὸ κόμμα τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, ἂν καὶ στὴν συνέχεια ταυτίσθηκε πολιτικὰ μαζί του.

Ἡ Ἐκκλησία ἀντέδρασε γρήγορα στὰ νέα μέτρα. Ὁ ἀγιορείτης ἐπίσκοπος Προκόπιος Δενδρινὸς ξεσήκωσε τὸ «ποιμνιον» τοῦ Ναυπλίου με τὴν ἀστήρικτη δικαιολογία, ὅτι ἡ Ἀντιβασιλεία εἶχε σχέδιο νὰ μετατρέψῃ τοὺς ὀρθόδοξους Νεοέλληνες σὲ προτεστάντες. Τὴν ἴδια ἐποχὴ ἀρκετοὶ ἐπίσκοποι καὶ μητροπολίτες συνωμοτοῦσαν ἐναντίον τῶν Βαναρῶν με τὴν βοήθεια τοῦ Ρώσου πρεσβευτοῦ Γ. Κατακάζυ. Τὴν 3ῃ Φεβρουαρίου τοῦ 1833 πείσθηκε ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης (ὁ ὁποῖος στὰ «Ἀπομνημονεύματά» του εἶναι καταπέλτης κατὰ τοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ ἀνθελληνικοῦ ρόλου του ἐπὶ Τουρκοκρατίας) νὰ στείλῃ ἐπιστολὴ στὸν ὑπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς «ὀμόδοξης» Ρωσίας Νέσελροδ, ἐκφράζοντας τὴν ἀνισυχία του γιὰ τὴν «ἀντιεκκλησιαστικὴ πολιτικὴ» τῆς Ἀντιβασιλείας. Ὁ Γέρος τοῦ Μοριά στὴν περίπτωσι αὐτὴ δὲν μπόρεσε νὰ ἀντιληφθῇ ὅτι οἱ «φιλορθόδοξοι» δὲν ἐργάζονταν ὑπὲρ τῆς Αὐτοκεφαλῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ ὑπεκινοῦντο ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο, τὸ ὁποῖο πάλι ὑποστηριζόταν ἀπὸ τὴν Ἁγία Πετρούπολη καὶ τὸ Σουλτάνο. Ὁ Ρώσος ὑπουργὸς στὴν ἀπάντησή του καὶ ἐξ ὀνόματος τοῦ τσάρου συμβούλεψε τὴν συσπείρωσι τῶν Ἑλλήνων γύρω ἀπὸ τὴν πίστη τους στὴν θρησκεία καὶ στὴν Ἐκκλησίαν.

Οἱ ρωσόφιλοι κυκλοφόρησαν ἓνα κείμενο πρὸς ὑπογραφὴ ἀπευθυνόμενο πρὸς τὸν τσάρο, ζητώντας τὴν ἀνάκληση τῆς Ἀντιβασιλείας, ὥστε νὰ ἀναλάβανε ὁ Ὅθων, ἡ μετὴν εἰσήγησι τοῦ καθηγητοῦ Φράντς νὰ ὀρισθῇ ὡς μοναδικὸ μέλος τῆς Ἀντιβασιλείας ὁ κόμης Ἀρμανσμεργκ, ποὺ εἶχε ἤδη διαφωνήσει μετὰ τὰ ἄλλα μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας. Ἡ Ἀντιβασιλεία ἀντέδρασε στὴν συνωμοσίαν καὶ ἀπέλασε τὸν Φράντς, ἐνῶ συνέλαβε καὶ φυλάκισε τοὺς Γενναῖο καὶ Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, τὸν Πλαπούτα, τὸν Τζαβέλλα καὶ ἄλλους γνωστούς γιὰ τὴν ἀφοσίωσή τους στὸ ρωσόφιλο κόμμα τῶν Ναπαίων στρατιωτικούς. Ἡ Ἀντιβασιλεία πῆρε σκληρὰ μέτρα ἐναντίον ἀρκετῶν πολιτικῶν καὶ τοῦ ἀντιφρονούντος Τύπου. Ὁ ἀκολουθήσις ἡ ἐνοπλὴ ἐξέγερσις τῆς Μεσσηνίας καὶ τῆς Ἀρκαδίας τὸν Αὐγούστο τοῦ 1834 με ἀρχηγούς Ναπαίους ὀπλαρχηγούς.

Τὸν Μάιο τοῦ 1835 στέφεται βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων ὁ Ὅθων. Κι ἐνῶ ἡ χώρα ἦταν ἓνα καζάνι ποὺ ἐβράζε, θ' ἀκολουθήσις κι ἄλλη ἐξέγερσις ὑπὸ τὶς προτροπὲς τῆς Ἐκκλησίας στὴν Ἀκαρνανία. Ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ διαχρονικὴ της μανία γιὰ πλοῦτο καὶ ἐξουσία γιὰ ἄλλη μίαν φορὰ ἦταν ἡ κύρια αἰτία τοῦ ἐμφυλίου ποὺ ξέσπασε τότε στὴν χώρα.

Τὸν Μάιο τοῦ 1836 ὁ Μάουρερ καὶ ἡ Ἀντιβασιλεία μέσα σὲ πανηγυρικὴ ἀτμόσφαιρα ἔκαναν τὰ ἐγκαίνια τοῦ πρώτου Πανεπιστημίου τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ὕστερα ἀπὸ 1310 ἔτη βυζαντινοτουρκικοῦ μεσαίωνα, μετὰ τὸ κλείσιμο τῶν φιλοσοφικῶν σχολῶν τὸ 526 μ.Χ. ἀπ' τὸν Ἰουστινιανό. Ἡ Ἐκκλησία κατηγόρησε τὸ Πανεπιστήμιον ὡς «διδασκαλεῖον ἀναρχίας καὶ δυσσεβείας».

«ΦΙΛΟΡΘΟΔΟΣΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»: Η ΡΩΣΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Τὴς 27 Δεκεμβρίου τοῦ 1839 ἡ ἐφημερίδα «Ἀθηνᾶ» κατηγοροῦσε τὸ κόμμα τῶν Ναπαίων ὡς ὑπεύθυνο γιὰ πανελλήνια συνωμοσίαν ἀνατροπῆς τοῦ πολιτεύματος μετὴν συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ρωσικῆς διπλωματικῆς ἀποστολῆς. Τὸν Ἰούνιο τοῦ 1839 ἡ Ἐκκλησία προχώρησε στὴν δημιουργία παρανόμου μυστικῆς ὁργάνωσις μετὴν ἵδρυσις τῆς «Φιλορθοδόξου Ἐταιρείας».

Μακρυγιάννης: «Καὶ στείλαν τὸν ἅγιον Οἰκονόμον, παιδί τῆς Ρουσίας... καὶ ἐργάζεται εἰς τὰ πολιτικά ὑπὲρ τῆς Ρουσίας καὶ ἕναν Ἀνατόλιον ἀρχιμανδρίτη εἰς τὰ στρατιωτικά. Κι ὅλοι αὐτῆνοι φτειάζαν τὴν Φιλορθόδοξο Ἑταιρεία κι εἶχαν χρήματα καὶ φόδιαζαν καὶ κατηχοῦσαν.» («Ἀπομνημονεύματα».)

Σκοπὸς τῆς ἑταιρείας ἦταν νὰ στρατολογήσῃ καὶ νὰ ὀργανώσῃ μέλη στὴν πρωτεύουσα καὶ στὴν ἐπαρχία μὲ σκοπὸ τὴν ἀνατροπὴ τοῦ καθεστώτος καὶ τὴν ἐγκαθίδρυση τοῦ Πατριαρχείου σὲ ἡγετικὸ ρόλο. Ὡς πρόσχημα ἐμφανίζοταν ἡ διήθεν ἀπελευθέρωσις τῆς Μακεδονίας, Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ὅμως παρακάτω θὰ δοῦμε καὶ τὴν ἄμεση συμμετοχὴ τῶν Τούρκων στὴν Ἑταιρεία. Ἡ Ἐκκλησία προδίδε ἀκόμη μία φορὰ τὴν χώρα στοὺς παλιοὺς συμμάχους τῆς, τοὺς Τούρκους.

Τὰ μέλη τῆς χωρίζονταν σὲ τρεῖς βαθμοὺς. Στὰ «ἀπλᾶ» μέλη ὅπου μποροῦσε νὰ ἀνήκῃ ὁ καθένας, στὰ μέλη δευτέρου βαθμοῦ μὲ τὸν τίτλο «μέγας», ποὺ ἀποτελοῦνταν ἀπὸ κληρικοὺς

καὶ ἀπέβλεπαν ἀποκλειστικά στὴν ἐπανάρθωση τῆς Ὁρθοδοξίας στὸν κυρίαρχο πολιτικὸ ρόλο, καὶ στὰ μέλη τοῦ τρίτου βαθμοῦ μὲ τὴν ἐπωνυμία «φρικτός», ποὺ ἀποτελοῦνταν ἀπὸ ἀνωτέρου βαθμοῦ κληρικούς καὶ ἐπιφανεῖς Ναπαίους ὀπλαρχηγούς. Ἡ οὐσιαστικὴ κατήχησίς τους ἀπέβλεπε στὴν διὰ τῶν ὅπλων ἀνατροπὴ τοῦ βασιλικοῦ πολιτεύματος καὶ στὴν σύστασι «ὀρθοδόξου βασιλείου». Τὸ καταστατικὸ τῆς προέβλεπε:

- α) τὴν ἀκύρωση τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ὑποταγὴ τῆς στὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ποὺ ἐλεγχόταν ὥπως καὶ σήμερα ἀπὸ τοὺς Τούρκους·
- β) τὴν καταδίωξη καὶ ἐξαφάνιση ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὅλων τῶν δυτικότερων εὐρωπαϊκῶν σχολείων·
- γ) τὴν ἐξαφάνιση ὅλων τῶν νέων ἐκδοθέντων βιβλίων ἀνεξαρτήτως περιεχομένου·
- δ) τὴν ὑποχρέωση τοῦ νέου «ὀρθοδόξου βασιλέως» νὰ ἀναγνωρίζῃ τὴν Ὁρθοδοξίᾳ ὡς μοναδικὴ καὶ ἐπίσημη θρησκεία τοῦ κράτους·

Ἡ Ἐταιρεία χρηματοδοτεῖτο ἀπὸ Τούρκους καὶ Ρώσους, οἱ ὁποῖοι ἀπέβλεπαν στὴν κυριαρχία ἐπὶ τοῦ νεοσύστατου κράτους. Ἀρχηγὸς τῆς Ἐταιρείας ὠρίσθηκε ὁ ρωσόφιλος ἀλλὰ καὶ φίλα προσκείμενος στὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν Γ. Γλαράκης καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ πολιτικοῦ ὑπευθύνου ἀνέλαβε ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κυβερνήτη Τζωρτζέτος Καποδίστριας, ἐνῶ ἡ στρατιωτικὴ πτέρυγα ἀνατέθηκε στὸν Γενναῖο Κολοκοτρώνη, γιὰ τοῦ Θεοδώρου. Μέγιστη διοικητικὴ θέσι στὴν συνωμοσίᾳ κατεῖχε ἡ ἴδια ἡ Ἱερὰ Σύνοδος. Ἄλλα ἐπίσημα μέλη τῆς ἦταν ὁ Νικήτας Σταματελόπουλος ἢ Νικηταράς, ὁ Ρενιέρης, ὁ Κ. Οἰκονόμου, ὁ ἐπίσκοπος Δαμαλά, ὁ ἐκθρονισμένος ἐπίσκοπος Ἀγαθάγγελος κ.ἄ.

Γράφει ὁ Μακρυγιάννης στὰ ἀπομνημονεύματά του: «**Ἀφοῦ** (ὁ Λιονταρίδης) **ἦρθε ἐδῶ, τοὺς παρήγγειλε ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς δουλέψῃ καὶ στείλῃ τὸν ἅγιον Οἰκονόμον, παιδὶ τῆς Ρουσίας, κι ἓναν Ἀνατόλιον ἀρχιμανδρίτη, κι ὁ Οἰκονόμος ἐργάζεται εἰς τὰ πολιτικὰ ὑπὲρ τῆς Ρουσίας κι ὁ Ἀνατόλιος εἰς τὰ στρατιωτικά. Καὶ πῦραν καὶ τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Κυβερνήτη μας, ὀνομαζομένους κυβερνητικούς. Κι ὁ ἀδελφὸς τοῦ Καποδίστρια Τζωρτζέτος κι ὅλοι αὐτῆνοι φτειάζαν πρὸ καιροῦ τὴν Φιλορθόδοξο Ἐταιρεία μέσα κι ἔξω στὴν Τουρκίᾳ καὶ εἶχαν καὶ χρήματα καὶ ξόδιαζαν καὶ κατηκοῦσαν καὶ προδόθηκαν (...). Στὸ σπῆτι τοῦ Ἀνατόλιου μαζεύονται πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ κι ἐργάζονται γι' αὐτὰ (...). Τῷ δωσε γράμματα (ὁ Ἀνατόλιος) σὲ Τούρκους καὶ Ρωμαίους Κρητικούς καὶ τὸν ἔστειλε εἰς Κρήτη κι ἐκεῖ νὰ στείλῃ στρατεύματα ὁ Μεταλῆς κι ὁδηγὸς ὁ Λαρίων, γιὰ νὰ γένῃ τὸ κίνημα.**» Στ' ἀπομνημονεύματα τοῦ Μακρυγιάννη φαίνεται ξεκάθαρα ἡ ἐμπλοκὴ τῶν Ρώσων καὶ τῶν Τούρκων στὴν «Φιλορθόδοξο Ἐταιρεία».

Στὸ βιβλίον «Ἄθρον Δόγμα Τοῦ Οἰκουμενισμοῦ», Ἀγαθάγγελου Ἐσφιγμενίτη, 1998, κεφ. «Τὸ Ἱεροκρατικὸν Σύστημα», σελ. 93, ὁ Ἁγιορείτης αὐτὸς καλόγερος ἀναφέρεται στὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς καὶ καταλήγει γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς Φιλορθοδόξου Ἐταιρείας: «**Εἰς οἰονδήποτε χριστιανικὸν κράτος ἡ Ἐκκλησία ἦτο καὶ εἶναι ἡ διέπουσα δύναμις, εἰς ἣν ὑποτάσσεται ἡ κοσμικὴ ἐξουσία.**» Ἐδῶ βλέπουμε ὅτι ἡ περιβόητη «**Βυζαντινὴ Συναλληλία**», δηλαδὴ ἡ συγκυβέρνησις ἀπὸ κοινοῦ Κράτους καὶ Ἐκκλησίας, ποὺ ὑφίστατο κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας («**Βυζάντιο**»), δὲν ἦταν ἀρκετὴ γιὰ τοὺς κληρικούς. Οὐσιαστικῶς ἡ Ἐκκλησίᾳ μέσω τοῦ «**ἱεροκρατικοῦ συστήματος**», ποὺ εὐ-αγγελιζόταν, καὶ σὲ ρόλο Ἀσιάτου δεσπότη ἐτοιμαζόταν νὰ κυβερνήσῃ ὁλοκληρωτικὰ τὴν χώρα καὶ νὰ ὑποτάξῃ ἀκόμη καὶ τὸ κοσμικὸ κράτος.

Ἡ συνωμοσία τῆς «Φιλορθοδόξου Ἑταιρείας» ἀποκαλύφθηκε στὰ τέλη τοῦ 1839, ὅταν ὁ Μακεδόνας ἀγωνιστὴς Ἑμμανουὴλ Παπᾶς παραδόθηκε στὸν βασιλιᾶ Ὅθωνα, μὲ ἔγγραφα ποὺ ἐνοχοποιοῦσαν ὡς ἀρχηγούς τῆς τοῦς Νικητὰ Σταματελόπουλο καὶ Τζωρτζέτο Καποδίστρια. Σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα τοῦ Ἑμμανουὴλ Παπᾶ οἱ συνωμότες σχεδίαζαν νὰ συλλάβουν τὸν βασιλιᾶ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς δοξολογίας γιὰ τὴν πρωτοχρονιά τοῦ 1840. Θὰ τὸν ἀνάγκαζαν νὰ ἀσπασθῇ τὴν Ὁρθοδοξία ἢ νὰ παραιτηθῇ.

Ἡ συνωμοσία εἶχε ἤδη ἐξαπλωθῇ στὶς ἐπαρχίες μέσω τοῦ κλήρου. Ἐπειδὴ οἱ συνωμότες ἀνῆκαν σὲ μία παράταξη τὴν ὁποία στηρίζε ἡ ρωσικὴ διπλωματία, ἡ κυβερνήση ἀπέφυγε νὰ προχωρήσῃ σὲ αὐστηρὰ μέτρα ἐναντίον τους, γιὰ νὰ μὴν δυσσεβεστῇ τὴν Ρωσία, μὲ τὴν ὁποία εἶχε ἀποκτήσει καλὲς διπλωματικὲς σχέσεις τὰ τελευταῖα ἔτη.

Ἡ ἐφημερίδα «Αἰὼν», ὄργανο τῶν Ναπαιῶν, ἀναφέρθηκε στὴν συνωμοσία λίγες ἡμέρες μετὰ τὴν ἀποκάλυψή της. Κατὰ τὴν δίκη ἡ σύστασις καὶ ἡ δρᾶσις τῆς μυστικῆς «Φιλορθοδόξου Ἑταιρείας» δὲν μπόρεσε ν' ἀποδειχθῇ. Οἱ δικαστές, βαθιὰ ἐπηρεασμένοι (ὅπως καὶ σήμερα) ἀπ' τὴν Ἐκκλησία καὶ τοὺς λοιποὺς συντελεστές, ἀθώωσαν τοὺς κατηγορουμένους. Μὲ τὴν ἀπόφαση αὕτη γινόταν πλέον κατανοητὸ ἀπ' τοὺς φιλελεύθερους ὅτι ἡ Ἐκκλησία μὲ τὴν δεισιδαιμονικὴ πειθὴ της, ποὺ ἀσκοῦσε ὡς διὰ μαγείας στοὺς Ἑλλήνες πολιτικούς, δικαστὲς καὶ στοὺς ἀμόρφωτους ὄπλαρχηγούς, ἀλλὰ καὶ τὸ «ποίμνιον», σύντομα θὰ ἔφερνε τὴν ἀνατροπὴ τους. Στὴν περίπτωσι τῆς «Φιλορθοδόξου Ἑταιρείας» ἔγινε καταφανὲς ὅτι ὁ ἴδιος ὁ βασιλιάς, ἀν καὶ γνώριζε ὅτι ἡ Ἐκκλησία καὶ μερικοὶ πολιτικοὶ ἡγέτες ἔκαναν προξικόπημα ἐναντίον του, δὲν μπόρεσε νὰ τιμωρήσῃ ἐκείνους ποὺ εἶχαν νόμιμα συλληφθῇ καὶ κριθῇ ἔνοχοι συνωμοσίας καὶ δικάστηκαν στὰ δικαστήρια τοῦ κράτους. Ἡ ἀνατροπὴ τῶν Βαυαρῶν θὰ ἔρθῃ τὰ ἐπόμενα ἔτη ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, μὲ πρόσχημα τὴν καθιέρωσι Συντάγματος («συντρίμματος», ὅπως τὸ ἀποκάλεσαν μετὰ, ὅταν κατάλαβαν ὅτι μὲ τὸ σύνταγμα αὐτὸ δὲν ἄλλαξε τίποτα), ποὺ χρησιμοποίησε ὡς μαριονέττες τῆς τοὺς μεγάλους ἥρωες ἀλλὰ ἀμήνους στὶς πολιτικὲς ραδιουργίες Κανάρη, Μακρυγιάννη, Γρίβα καὶ ἄλλους δεμένους μὲ τὴν θρησκεία καπεταναίους τοῦ '21 ἀλλὰ καὶ τὸν πολιτικὰ εὐκολόπιστο καὶ ἀμόρφωτο ὄχλο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ποιαδήποτε προσπάθεια θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως, ποὺ ἔγινε σ' αὐτὸν τὸν τόπο, καταποντίσθηκε μὲ τὴν συνωμοσία καὶ τὴν βία τῶν κληρικῶν καὶ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ τυφλοῦ «ποιμνίου», ποὺ ἀντιδρῶσε ὑπὲρ τῶν δεσποτάδων του καὶ συκοφαντήθηκε ὡς «ἐθνικὴ προδοσία» ἀπὸ τὴν ἐλληνοχριστιανικὴ Ἱστορία. Ὅπως εἶδαμε στὰ τεύχη τοῦ «Δαυλοῦ» 274, 275, 276, οἱ Ἰσαυροὶ, μεταρρυθμιστὲς βασιλεῖς τοῦ Ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους (Βυζάντιο) εἴτε δηλητηριάσθηκαν εἴτε σφαγιάσθηκαν εἴτε ἀνατράπηκαν μὲ κάθε θεμιτὸ καὶ ἀθέμιτο τρόπο ἀπὸ τοὺς κληρικούς. Στὴν σημερινὴ ἐποχὴ ἡ κατάστασις εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἴδια – ἴσως – καὶ χειρότερη: Ἱερεῖς ποὺ αὐτοονομάζονται «ἰδεολόγοι» καὶ ζοῦν στὸ σκοτάδι ὡς ἀπομονωμένα καὶ δυστυχημένα ἀγρίμια στερημένοι ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ζωῆς καὶ στὴν ἄλλη μεριὰ ἱερεῖς ὑποκριτές, θηλυπρεπεῖς, βιαστὲς ἀνηλίκων ἀλλὰ πάνω ἀπ' ὅλα ἐξουσιαστὲς τοῦ λαοῦ. Τὸ σύνθημα «δὲν φταίει ἡ θρησκεία, οἱ κληρικοὶ φταίνε» εἶναι μία ἀπὸ τίς πολλὰς παγίδες ποὺ στήνει ἐδῶ καὶ ἀρκετὰ χρόνια ἡ Ἐκκλησία στὸν λαό. Ἡ «θρησκεία τῆς ἐρήμου» πάσχει στὴν βάση της, στὴν ἰδεολογία της. Ὅσο αὐτὸς ὁ λαὸς θὰ κοιμᾶται τὸν «ὑπνὸ τοῦ δικαίου» καὶ θὰ κἀνῃ ἀγρυπνίες, γιὰ νὰ φύγουν οἱ ἀμαρτίες τῶν κληρικῶν του, τόσο τὸ Ρωμαϊκὸ κράτος θὰ σέρνεται ὡς ὁ οὐραγὸς τῆς Εὐρώπης.

Βασίλειος Μαυρομμάτης

ΜΑΚΑΒΡΙΑ «ΙΕΡΗ» ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

αζάνι που βράζει ή χώρα μετά την αποκάλυψη των άτασθαλιών στον ἐκκλησιαστικό καὶ γενικώτερα στον ἱερατικό χώρο. Ἐμείς ὡστόσο καμμία ἔκπληξη δὲν νιώθουμε, καθὼς ὅλα αὐτὰ μᾶς ἦταν γνωστά: τὰ καταγγίλαμε πλείστες φορές μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες τοῦ «Δαυλοῦ». Ἡ ἔκπληξη προῆλθε ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι σχεδὸν τὸ σύνολο τῶν πολιτῶν ἀναθάρρησαν καὶ ἄρχισαν νὰ γνωστοποιοῦν τὴν μία περίπτωση μετὰ τὴν ἄλλη, καθὼς ἔπαψε νὰ πείθῃ ἡ θεάρεστη δραστηριότητα τῶν ἱερωμένων, καὶ νομίζουν ὅτι ἡ παρὰστασις ἔλαβε τέλος.

Πλανώμεθα ὅμως, ἂν θεωροῦμε ὅτι ὄντως ἔλαβε τέλος, καθὼς ἡ δράσις συνεχίζεται ἀπὸ ὠρσιμένους ἐκ τῶν ὑπηρετούντων τὸν Χριστιανισμό, ποὺ προφανῶς τρέφουν τὴν πεποίθησι ὅτι μποροῦν νὰ ἀνακηρυχθοῦν ὡς ἅγιοι, ἂν ἀφήσουν πίσω τοὺς «ἔργο» καὶ δημιουργήσουν νέες στρατιὲς πιστῶν.

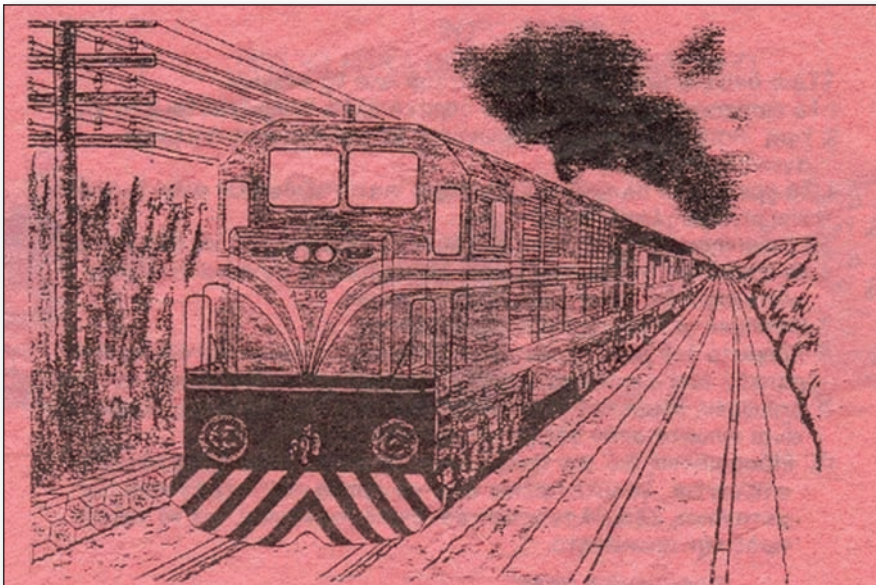
Ἀγιορείτης μοναχὸς μὲ τὸ ὄνομα Νικόδημος προσπαθεῖ ἐπίμονα νὰ προσηλυτίσῃ μαθητὲς τοῦ Δημοτικοῦ στὸν Χριστιανισμό, ἀδιαφορῶντας γιὰ τὶς θρησκευτικὲς πεποιθήσεις τῶν οἰκογενειῶν τους. Καὶ τὸ πράττει μὲ τρόπο τρομοκρατικό, διαταράσσοντας τὴν ψυχολογία τῶν παιδιῶν. Μᾶς ἔχει ἀναφερθῇ ἐιδικώτερα ἡ περίπτωση μιᾶς μαθήτριας, μουσουλμάνας, τῆς ἑκτῆς Δημοτικοῦ στὴν Πάτρα, στὴν πόλιν ὅπου ἐστιάζεται ἡ δράσις τοῦ μοναχοῦ. Ὁργανωμένη φαίνεται νὰ εἶναι αὐτὴ ἡ δράσις, ἀφοῦ στὴν ὑπόθεσι φέρεται νὰ εἶναι ἀναμειγνύμενος καὶ συνεργάτης του, ποὺ ἐντοπίζει περιπτώσεις παιδιῶν μὲ διαφορετικὸ θρησκευμα ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ Χριστιανισμοῦ, σημειώνει τὶς διευθύνσεις τους καὶ σὲ σύντομο χρόνον τοὺς ἀποστέλλει ὀνομαστικὰ ἔναν φάκελλο στὶς οἰκίαις τους. Ὁ φάκελλος (φωτοτυπία τῶν δύο ὄψεων του **βλ. στὴν ἔναντι σελίδα**) λοιπὸν περιέχει ἓνα ἔντυπο, ποὺ στὴν μία πλευρὰ ἀπεικονίζει μιὰ ἀμαξοστοιχία καὶ στὴν ἄλλη διατυπώνεται ὁ δεκάλογος περὶ ἀναχωρήσεως ἀπὸ αὐτὴ τὴν ζωὴ! Εἰδικώτερα ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς:

«**1** Ὅρα ἀναχωρήσεως: κάθε λεπτό, καθ' ὅλο τὸ 24ωρον. **2** Τὰ εἰσιτήρια ἐκδίδονται στὸν οὐρανόν, ἀλλὰ πληρώνονται στὴ γῇ. **3** Τιμὴ εἰσιτηρίου: αὐτὸ πληρώνεται μὲ πολλὴ ἀγάπη, ὑπομονή, ἀγῶνες καὶ θυσίες. **4** Τὰ βρέφη δὲν πληρώνουν εἰσιτήριο, γιατί ταξιδεύουν στὴν ἀγκαλιά τῆς μητέρας Ἐκκλησίας. **5** Τὸ εἰσιτήριο εἶναι προσωπικὸ καὶ δὲν μεταβιβάζεται σὲ ἄλλο ἄτομο. **6** Οἱ ἐπιβάτες ταξιδεύουν χωρὶς ἀποσκευές, οἱ ἄγγελοι τὶς ἔχουν μεταφέρει σὲ προηγούμενο δρομολόγιο. **7** Εἰσιτήριο μετ' ἐπιστροφῆς δὲν ἐκδίδεται. **8** Χρήματα δὲν μεταφέρονται, οἱ ἐπιβάτες τὰ ἔχουν καταθέσει στὴν τράπεζα τῶν οὐρανῶν, οἱ ἀποδείξεις βρίσκονται στὰ χέρια τῶν πτωχῶν. (Καὶ στοὺς προσωπικοὺς λογαριασμοὺς τῶν ἱερέων θὰ συμπληρώσουμε ἐμεῖς, μὴν ξεχνιώμαστε.) **9** Δηλώσεις συμμετοχῆς δὲν χρειάζονται. Τὰ ὀνόματα τῶν ἐπιβατῶν εἶναι γνωστὰ στὸν ὁδηγὸ τῆς ἀμαξοστοιχίας. **10** Εἰδοποιήσεις διὰ τὴν ἡμέρα ἀναχωρήσεως κάθε ἐπιβάτου δὲν στέλλονται, γι' αὐτὸ πρέπει ὅλοι νὰ εἴμεθα πάντοτε ἔτοιμοι διὰ μετανοίας, ἐξομολογήσεως καὶ Θείας Κοινωνίας γιὰ τὸ ταξίδι πρὸς τὴν αἰωνιότητα.»

Ὁ φόβος τοῦ θανάτου ἀποτελεῖ τὴν ἀφανῆ μέν, ἀλλὰ διαχρονικὴ καὶ στέρεη βάση ὅλων τῶν θρησκειῶν. Καὶ δὲν εἶναι βέβαια ἡ πρώτη φορά, ποὺ τέτοιου εἴδους ἔντυπα ἔχουν ὡς ἀποδέκτες παιδιὰ, ποὺ εἶναι περισσότερο εὐάλωτα ἀπὸ τὸν ὅποιονδήποτε. Ἕνας δεκάλογος –δεκάλογος τοῦ παραλόγου– ποὺ ἀποτελεῖ μιὰ ἄτυπη προαναγγελία θανάτου, γιὰ τὴν ὁποία θὰ πρέπει νὰ προετοιμάζονται μετὰ χαρᾶς μάλιστα. Διατυπωμένος ἀπὸ τὴν ἀρχὴ μέχρι τὸ τέλος μὲ μεταφορικὲς ἐννοιες, γιὰ νὰ γίνετα καλύτερα ἀντιληπτὸς στὶς παιδικὲς συνειδήσεις.

Ταξιαρχοῦλα Λαδᾶ

ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Ώψη Α΄.

ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙ ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΩΣ ΑΠΟ ΑΥΤΗ ΤΗ ΖΩΗ

1. Ώρα αναχωρήσεως κάθε λεπτό καθ' όλο το 24ωρον.
2. Τα εισιτήρια εκδίδονται στον ούρανό αλλά πληρώνονται στη γη.
3. Τιμή εισιτηρίου, αυτό πληρώνεται με πολύ αγάπη, υπομονή, αγώνες και θυσίες.
4. Τα βρέφη δεν πληρώνουν εισιτήριο γιατί ταξιδεύουν στην άγκαλιά της μητέρας Εκκλησίας.
5. Το εισιτήριο είναι προσωπικό και δεν μεταβιβάζεται σε άλλο άτομο.
6. Οι επιβάτες ταξιδεύουν χωρίς απόσκευες, οι άγγελοι τής έχουν μεταφέρει σε προηγούμενο δρομολόγιο.
7. Εισιτήριο μετ' έπιστροφής δεν εκδίδεται.
8. Χρήματα δεν μεταφέρονται, οι επιβάτες τά έχουν καταθέσει στην τράπεζα τών ουρανών, οι αποδείξεις βρίσκονται στα χέρια των πτωχών.
9. Δηλώσεις συμμετοχής δεν χρειάζονται, τά όνόματα των επιβατών είναι γνωστά στον οδηγό τής άμαξοστοιχίας.
10. Ειδοποιήσεις διά την ημέρα αναχωρήσεως κάθε επιβάτου δεν στέλνονται, γι' αυτό πρέπει όλοι νά είμεθα πάντοτε έτοιμοι διά μετανόιας, Έξομολογήσεως και Θείας Κοινωνίας, γιά τό ταξίδι προς τήν αίωνιότητα.

Ώψη Β΄.

ΑΡΧΑΙΟΙ ΛΑΟΙ «ΠΡΟΓΟΝΟΙ» ΤΩΝ ΣΚΟΠΙΑΝΩΝ

Οί Σθαῦοι ἐμφανίστηκαν ἐπὶ Βυζαντίου

τὸ τεῦχος 128-129 (Αὔγ.-Σεπτ. 1992) τοῦ περιοδικοῦ «Δαυλός» ἐδημοσιεύθη ἄρθρο μου μὲ τὸν τίτλο «Μακεδόνες-Σλαῦοι-Σκοπιανοί», ὅπου ἀπεδείχθη ὅτι ἡ παρουσία τῶν Σλαύων, οἱ ὅποιοι ἀντικατέστησαν ἢ ὑποδούλωσαν τοὺς λαοὺς τῶν Γετῶν, Κελτῶν, Ὀρβηλίων, Γαλαβρίων, Δαρδανίων καὶ Σκορδίσκων, ἀρχίζει, ὅταν αὐτοὶ ἐμφανίστηκαν ὡς φύλακες τῶν ὁρίων τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, ὑπὸ βυζαντινὰς σημαίας, ὅπως γράφει ὁ Μ. Λεφτσέγκο στὸ βιβλίο του «Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας» (σελ. 107). Ἡ προέλευση τοῦ γένους τῶν Μακεδόνων δὲν καθορίζεται ἐπακριβῶς ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνες συγγραφεῖς. Παρέχονται ὅμως διάφορες ἐκδοχὲς ἀπὸ πολλοὺς, οἱ ὁποῖες ὅμως δὲν καταγράφονται στίς ἐν χρήσει ἱστορίες. Ἐπιβάλλεται λοιπὸν μία παρουσίαση κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ τῶν διαφορῶν ἐκδοχῶν, ἔτσι ὅπως παρουσιάζονται ἀπὸ τὶς διαφορὲς ἀρχαῖες παραδόσεις, γιὰ ἐνημέρωση τοῦ σημερινοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ.

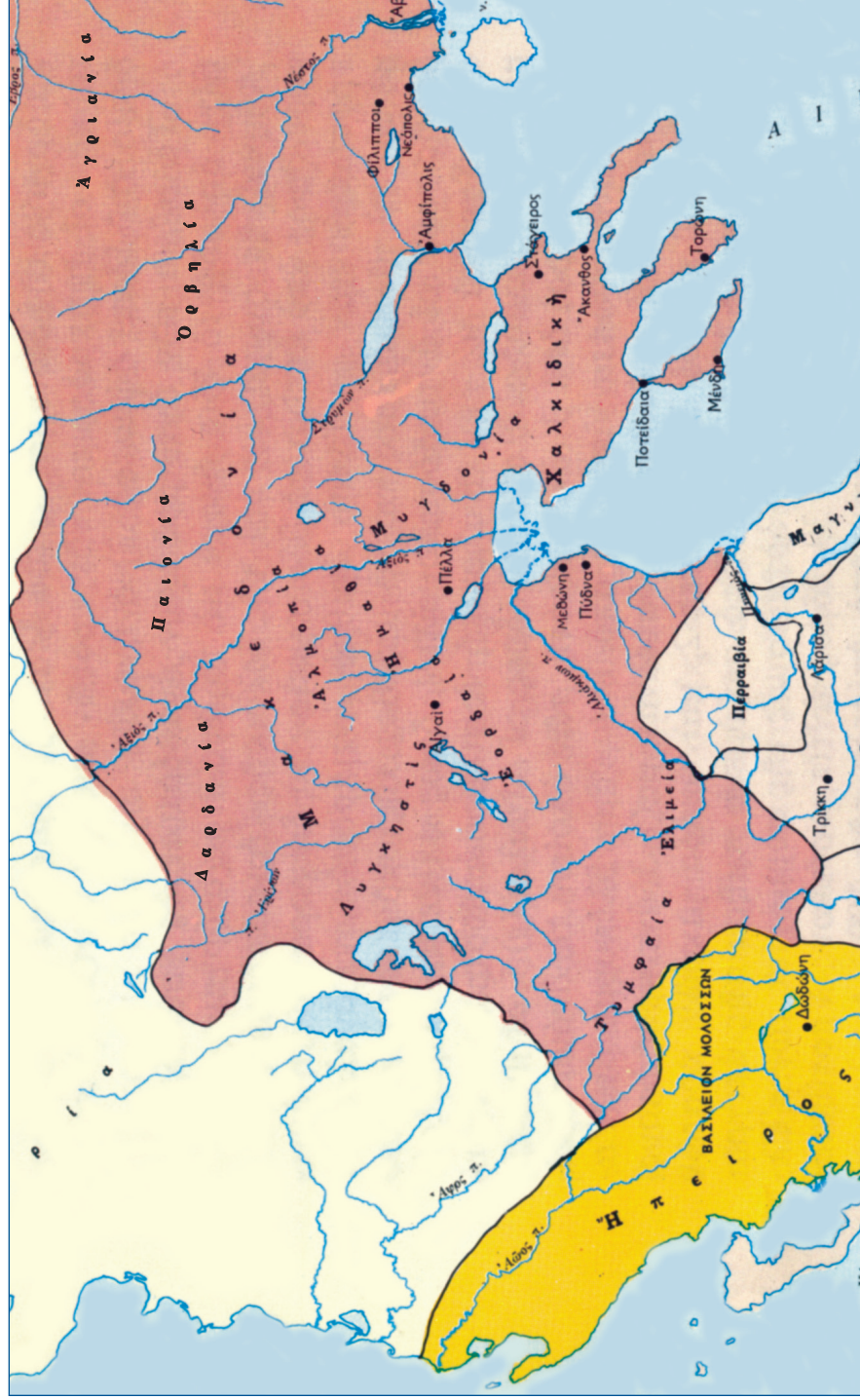
1 Ἡ ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΧΗ

χρονολογικὸς ἐντοπισμὸς τῆς ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποία ἐθεσπίσθη ἡ ὀνοματολογία τῶν θεῶν, πραγμάτων καὶ ἀντικειμένων εἶναι δύσκολος. Ὅμως ὁ Ἡρόδοτος (βιβλ. Β, παρ. 50) λέγει: «οἱ Πελασγοὶ ἔδωσαν στοὺς θεοὺς τὰ ὀνόματά τους» καὶ στὴν παρ. 58 συμπληρώνει: «Ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ εἶχε ἀνέκαθεν τὴν γλῶσσα τὴν ὁποία μεταχειρίζεται». Καὶ ὅχι μόνον αὐτά, ἀφοῦ διασφύζονται τὰ ὀνόματα τῶν πενήντα (50) γυνῶν τοῦ Λυκάονα, ποὺ ἦταν γνιὸς τοῦ Πελασγοῦ, τοῦ πρώτου κατοίκου τῆς Ἀρκαδίας, καθὼς καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, τὶς ὁποῖες κατασκεύασαν, κατ' ἀντιγραφὴν τῆς πρώτης πόλης ποὺ εἶδε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τῆς Λυκοσούρας, ὅπως λέγει ὁ Πανσανίας στ' «Ἀρκαδικά» του (παρ. 38,1).

Γιὰ τοὺς Πελασγοὺς ὁ Αἰσχύλος στίς «Ἰκέτιδες» (μετ. Μ.Α., ἐκδ. Γ. Φέξης, σελ. 19) γράφει: «Ἐγώ, ὁ Πελασγὸς καὶ ἀρχηγὸς αὐτῆς τῆς Γῆς, εἰμὶ γνιὸς τοῦ γηγενοῦς Παλαίχθονος, ἀπὸ μένα τὸν βασιλεῖα ἔλαβε τ' ὄνομα τὸ γένος τῶν Πελασγῶν, ποὺ καρποῦνται τὴν Γῆν καὶ ἐπικρατῶ σὲ ὅλα τὰ μέρη ἀπὸ τὸν ἀγνὸν (ποταμὸ) Στρυμῶνα καὶ πρὸς τὴ δύση τοῦ ἡλίου. Ὅριζω τὴν χώρα τῶν Πεορραιῶν καὶ τὴν πέραν τῆς Πίνδου, τῶν Παιόνων καὶ ὅλα τὰ ὅρη τῆς Δωδώνης· τὰ ὅρια φθάνουν στὴν ὕψη θάλασσα· ἐπὶ ὅλων αὐτῶν ἐπικρατῶ.»

Γιὰ τὴν παρουσία τους ἐπὶ τῆς Γῆς ὁ Ἀπολλώνιος ὁ Ρόδιος στ' «Ἀργοναυτικά» του (μετ. Α.Δ. Βόλτη, ἐκδ. Καρδαμίτσα 1988, στίχοι 265-267) λέγει: «λένε, ὅτι οἱ πρώτοι Ἀρκαῖδες (ἀπόγονοι τῶν Πελασγῶν) ἔζησαν πάνω στὴ Γῆ πρὶν ἀκόμη νὰ γίνῃ ἡ Σελήνη καὶ τρέφονταν πάνω στὰ βουνὰ μὲ βελανίδια». Στὴν ἀποψη αὕτῃ προστίθεται καὶ ἡ θέση τοῦ Α. Σταγειρίτης, ἀπὸ τὴν

Χάρτης της αρχαίας Μακεδονίας. Σημειώνονται οι όνομασίες των περιοχών όπου κατοικούσαν τα αναφερόμενα στο άρθρο πανάρχαια μακεδονικά φύλα.

«Ωγυγία» του (ἐκδ. Ἐλεύθερη Σκέψη 1994, τόμος Δ, σελ. 530), κατὰ τὴν ὁποίαν: «ἀπὸ τὸν Πελασγόν, τὸν Ἀρκάδα, τὸν ὁποῖον ὁ Ἡσίοδος καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀποκαλοῦν αὐτόχθονα, κατάγονται οἱ Πελασγοί, τὸ ἀρχαιότατο γένος τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὠνομάζοντο Προσέληνοι, ἐπεὶ δὴ γεννήθηκαν πρὶν ἀπὸ τὴν Σελήνη. Αὐτοὺς τοὺς ἀγρίους, αἰόκους καὶ διεσπαρμένους στὰ βουνὰ τοὺς συνάθροισε ὁ Πελασγὸς στὴν πρώτη πόλιν τοῦ κόσμου, ἀφοῦ τοὺς δίδαξε τὴν κατασκευὴ τῶν καλυβῶν καὶ τοὺς ἔβγαλε ἀπὸ τὴν σπηλιά». Καὶ ὁ Ἀριστοτέλης στὴν «Περὶ Τεγεατῶν Πολιτεία» του «ὀνομάζει τοὺς Ἀρκάδες Προσέληνους, γιατί ὑπῆρξαν πρὶν ἀπὸ τὴ Σελήνη».

Τὸ γεγονός τοῦτο ἀποδεικνύει πρωτόγονη κατάσταση ἀρχανθρώπων. Ἡ παρουσία ἀνθρώπων αὐτῆς τῆς καταστάσεως δικαιολογεῖται μόνο μετὰ ἀπὸ μία καταστροφὴ τοῦ προηγούμενου ἀνθρωπίνου γένους ἔνεκα μιᾶς ἐνδοπλανητικῆς ἀναστατώσεως. Ἡ περιγραφή μιᾶς τέτοιας πλανητικῆς ἀναταραχῆς παρέχεται στὸ βιβλίον μου «Ἡ Ἀναχρονολόγησις τῆς Προϊστορίας» (ἐκδ. «Δαυλός» 1999, σελ. 111-113), ὅπου, ἀπὸ τὰ ἀστρονομικὰ στοιχεῖα ποὺ ἀναφέρει ὁ Νόννος ὁ Πανωπολίτης στὰ «Διονυσιακά» του (ἐκδ. Loeb 1984, βιβλ. 1ον, στίχοι 176-197), ἀποδεικνύεται, ὅτι ἔγινε στὰ 27.810 χρόνια π.Χ. Τότε ἡ Γῆ ἀπέκτησε δορυφόρο, ὅπως ἀναλύεται στὶς παραπάνω σελίδες τοῦ βιβλίου μου.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἀποδεικνύεται, ὅτι τότε οἱ Πελασγοὶ παρουσιάσθηκαν πάνω στὴ Γῆ, ὁπότε ἐπαληθεύονται οἱ προηγούμενες θέσεις γιὰ τὴν ἀρχικὴ παρουσία τῶν Πελασγῶν. Ἡ τρίτη γενεὰ μετὰ τὸν γενάρχη Πελασγὸ ἀντιστοιχεῖ στὰ πενήντα παιδιὰ τοῦ Λυκάονα, ποὺ ἦσαν ἐγγονοὶ τοῦ Πελασγοῦ τοῦ Α'. Τοποθετώντας τὴν παρουσίαν τοῦ αὐτόχθονα ἡ γηγενῆ Παλαίχθονα στὸ ἔτος 27.800 π.Χ., ὁ Πελασγὸς ὁ Α' γεννήθηκε στὸ ἔτος 27.700 π.Χ. καὶ τὰ ἐγγόνια του περὶ τὸ 27.740 π.Χ. Ὁ ὑπερπληθυσμὸς τῆς χώρας βρῆκε διέξοδο στὸν ἀποικισμὸ καὶ στὴν μετανάστευση πρὸς βορρᾶν, νότον, δύση καὶ ἀνατολὴ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν ἀρκετῶν παιδιῶν τοῦ Λυκάονα, ὅπου μετέφεραν τὴν τέχνη τῆς κατασκευῆς τῆς καλύβας καὶ τὴν ἤδη διαμορφωθεῖσα πρώτη γλῶσσα. Μιὰ γενικὴ εἰκόνα τοῦ θέματος δίδεται στὶς σελ. 107-108 τοῦ ἀναφερθέντος βιβλίου μου.

Εἶναι πιθανὸν μαζὶ μὲ τὸν Θεσπρωτὸ τοῦ Λυκάονος, ἐγγονὸ τοῦ Πελασγοῦ, ὁ ὁποῖος ἴδρυσε τὴν Θεσπρωτίαν στὰ βορειοδυτικὰ τῶν σημερινῶν Ἰωαννίνων τῆς Ἠπείρου, ποὺ ὡς ὀνομασίαν ὀφείκει ἀκόμη καὶ σήμερον, νὰ μετανάστευσε καὶ ὁ ἀδελφὸς του Μακεδὼν, ποὺ ἐγκατεστάθη στὶς ἀνατολικὰς πλαγιὰς τῆς Πίνδου καὶ ἔδωσε τὸ ὄνομα του στὴν περιοχὴ καὶ στὸ λαὸ ποὺ βρῆκε ἐκεῖ. Ἄλλωστε ὁ Ἡρόδοτος στὸ Α' βιβλίον (παρ. 56) τῶν «Ἱστοριῶν» του ἀναφέρει ὅτι «στὴν Πίνδον κατοικοῦσε τὸ καλούμενον ἔθνος τῶν Μακεδόνων», σὲ ἀπροσδιόριστους χρόνους.

2 Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΧΗ

Ἑλλάνικος ὁ Μυτιληναῖος στὸ ἀπόσπασμα 74, καταγραμμένο ἀπὸ τὸν Στέφ. Βυζάντιο, διασφίξει ὅτι: «Τὸ ὄνομα Μακεδονία προέρχεται ἀπὸ τὸν Μακεδόνα, τὸν γνιὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θυίας, τοῦ Δευκαλίωνος, ὅπως λέγει ὁ Ἡσίοδος... καὶ κατ' ἄλλους ἀπὸ τὸν Μακεδόνα τοῦ Αἰόλου, καθὼς λέγει ὁ Ἑλλάνικος στὸ πρῶτο βιβλίον του περὶ τῶν ἱερειῶν τοῦ Ἀργους, ἐξ οὗ καλοῦνται οἱ σημερινοὶ Μακεδόνες, τότε ὁμως συγκατοικοῦσαν μετὰ τῶν Μυσῶν». Ἡ Θυία τοῦ Δευκαλίωνος πρέπει νὰ ἔζησε ἀμέσως μετὰ τὸν ὁμώνυμο κατακλυσμὸ τοῦ πατέρα της, ὁ ὁποῖος, ὅπως ὑπολογίζεται στὸ ἀναφερθὲν βιβλίον μου (σελ. 110-111), ἔγινε περὶ τὸ 3.615 π.Χ. Ἄρα ἡ Θυία ἔζησε περὶ τὸ ἔτος 3.585 π.Χ., καὶ ἀπὸ τότε φέρεται νὰ ἐμφανίζεται τὸ ὄνομα Μακεδονία.

Ὁ Δευκαλίων ἦταν γνιὸς τοῦ Ἰαπετοῦ, ποὺ καταγόταν ἀπὸ τὴ γενιὰ τῶν Τιτάνων. Στούς Τιτάνες ὁ Ὀρφεὺς («Ὀρφικά», ἐκδ. Ἑγκ. Λεξ. «Ἡλίου» 1984) συγκατελέγει «καὶ τὸν Ἡρακλὴ τῶν Ἰδαίων Δακτύλων», ὁ ὁποῖος ἔζησε περὶ τὸ ἔτος 7.350 π.Χ., ὅπως ὑπολογίζεται, ἀπὸ

ἀστρονομικά στοιχεία τοῦ Ὁρφέα στὸ ἀναφερθὲν βιβλίον μου (σελ. 214). Ἐπίσης στὸν «Ὑμνον τῶν Τιτάνων» προσθέτει: «Τιτάνες, λαμπρὰ τέκνα Οὐρανοῦ καὶ Γῆς, πρόγονοι τῶν πατέρων μας, ποὺ ζοῦσατε πάνω στὴ Γῆ...». Ὅποτε ὁ γενάρχης Δευκαλίων καὶ οἱ μετέπειτα ἀπόγονοί του, οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες, κατάγονται ἐκ τοῦ γένους τῶν Τιτάνων. Ἡ ἑτέρα πληροφορία, ποὺ ἀνάγει τὸν Μακεδόνα ὡς ἀπόγονο τοῦ Αἰόλου, τροποποιεῖ τὰ ἐξαγόμενα, διότι ὁ Αἰόλος, ὅπως γράφει τὸ Ἑγκ. Λεξ. «Ἥλιος» (τόμος Β', σελ. 268), «ἦταν γυιὸς τοῦ Ἑλλήνα, τοῦ Δευκαλίωνα, καὶ αὐτὸς ἐγγονὸς τούτου». Ἐπομένως αὐτὸς ὁ Αἰόλος ἔζησε περὶ τὸ ἔτος 3.565 π.Χ., ὅπως ἀναφέρεται στὴ σελίδα 215 τοῦ βιβλίου μου.

3 Η ΤΡΙΤΗ ΕΚΔΟΧΗ

Κλ. Αἰλιανὸς στὸ ἔργο του «Περὶ ζώων» (βιβλίον 10ον, παρ. 47) ἀναφέρει ὅτι: «Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἡμαθίας (ὅπως ὠνομάζετο προηγουμένως ἡ Μακεδονία) Λυκάων ἐγέννησε τὸν Μακεδόνα, ἐκ τοῦ ὁποῖου ὠνομάσθη ἡ χώρα, καὶ δὲν φύλαξε τὸ ἀρχαῖο ὄνομά της. Ἐκ τούτου ἐγεννήθη ὁ ἀνδρεῖος καὶ ὁμορφος Πίνδος». Περὶ τοῦ Λυκάωνος τούτου δὲν παρατίθεται ἄλλη ἀρχαία μαρτυρία, ὁπότε δὲν διαστανρώνεται ἡ πληροφορία. Στὰ «Σχόλια στὸν Διονύσιο τὸν Περιηγητὴ» καταχωρίζεται ὅτι «ἡ σημερινὴ Μακεδονία ὠνομάζετο Ἡμαθία ἀπὸ τὸν Ἡμαθίωνα τοῦ Διδὸς καὶ τῆς Ἡλέκτρας» ὕστερα ὠνομάσθη Μακεδονία ἀπὸ τὸν Μακεδόνα τοῦ Αἰακοῦ. Κάποτε ἐκαλεῖτο Πελαγονία». Ὁ Ἡμαθίων κατὰ τὸν Νόννο τὸν Πανωπολίτη («Διονυσιακά», ἐκδ. Loeb 1948, βιβλ. 3ον, στ. 195) φέρεται «ὡς ἀδελφὸς τοῦ Δαρδάνου», οἰκήτορος τῆς Δαρδανίας στὴν Τρωάδα. Ὁ Δάρδανος ἦταν ὁ ἔβδομος πρόγονος τοῦ Ἑκτορα καὶ προηγεῖτο τούτου κατὰ 210 περίπου χρόνια. Δεδομένου ὅτι ὁ Τρωικὸς πόλεμος ἄρχισε τὸ ἔτος 3.078 π.Χ., ὅπως ὑπολογίζεται ἀπὸ ἀστρονομικὰ στοιχεία τοῦ Ὀμήρου στὸ ἀναφερθὲν βιβλίον μου (σελ. 263), ὁ Δάρδανος ἔζησε περὶ τὸ ἔτος 3.297. Ὅποτε περίπου τὴν ἴδια ἐποχὴ ἔζησε καὶ ὁ Ἡμαθίων, καὶ ἀπὸ τότε ὑπῆρχε ἡ ὀνομασία Ἡμαθία.

Ἐπομένως ἡ ὀνομασία «Ἡμαθία» χρονολογεῖται περίπου ἀπὸ τοῦ ἔτους 3.297 π.Χ. Ὁ Αἰακὸς ἦταν πατέρας τοῦ Πηλέως, ποὺ ἦταν πατέρας τοῦ Ἀχιλλέως, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μέρος στὸν Τρωικὸ πόλεμο, καὶ τοῦ Τελαμῶνος, ποὺ ἦταν πατέρας τοῦ Αἴαντος, ποὺ ἦταν καὶ αὐτὸς στὸν Τρωικὸ πόλεμο. Δὲν παρέχεται ἄλλη πληροφορία γιὰ ἕτερον γυιὸ μὲ τὸ ὄνομα Μακεδών. Ἐὰν ὅμως εἶχε γυιὸ μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα, τότε ἔπρεπε νὰ ἦταν περίπου συνομήλικος τοῦ Πηλέως καὶ τοῦ Τελαμῶνος καὶ νὰ εἶχε γεννηθῇ περὶ τὸ ἔτος 3.150 π.Χ.

4 Η ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ἀρκετοὶ ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀναφέρονται στὸ θέμα, ἄλλοι περιληπτικὰ καὶ ἄλλοι ἐν ἐκτάσει. Ἐξ αὐτῶν ἐπιλέγεται ὁ Πορφύριος, γιατί στὰ «Χρονικά» του (ἀπόσπασμα 1) διασώζει ἀρκετὲς πληροφορίες ἐπὶ τοῦ θέματος γράφοντας: «Κατὰ πρῶτον ἀρχίζω μὲ μίαν σύννοψη ξεκινώντας ἀπὸ τὸν Κάρανο, τὸν πρῶτο βασιλεῖα τῶν Μακεδόνων, μέχρι τοῦ Ἀλεξάνδρου. Τὸ γένος τῶν βασιλευσάντων στὴ Μακεδονία κατάγεται ἀπὸ τὸν Ἡρακλέα. Ὁ Κάρανος ἀπὸ τὸ Ἄργος, ποὺ ἦταν ἀδελφὸς τοῦ Φειδῶνος καὶ βασίλευε στὸ Ἄργος, θέλοντας νὰ δημιουργήσῃ δική του χώρα, συναθροίσας δύναμη ποὺ παρεσχέθη ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ του καὶ ἀπ' ὅλη τὴν Πελοπόννησο, ἐξεστράτευσεν κατὰ τοὺς τόπους τῆς Μακεδονίας, συμμαχήσας μὲ κάποιον ἐκ τῶν Ὀρεστίων λεγομένων ἀρχόντων κατὰ τῶν βαρβάρων, ποὺ κατοικοῦσαν γύρω ἀπὸ τὴ χώρα τους, μὲ ἀντάλλαγμα τῆμισὴ χώρα τῶν Ὀρεστίων, ὅπου ἔκτισε πόλη καὶ δημιούργησε βασιλεία, τὴν ὁποία διεδέχετο τὸ γένος του».

Οἱ Ὀρεστίοι κατὰ τὸν Στράβωνα («Γεωγραφικά», βιβλ. 7α, κεφ. 1) κατοικοῦσαν σὲ μεγάλο μέρος τοῦ ὑψηλοῦ ὄρους (τῆς Πίνδου). Ἡ ἐν λόγω περιοχὴ σήμερον ἐντοπίζεται στὸ Ἄργος Ὀρεστικὸν τῆς δυτικῆς Μακεδονίας. Σὲ αὐτοὺς ἦλθε ὁ Κάρανος ἐκ τοῦ Ἀργους καὶ ἐκεῖ βοήθη ἤδη λαὸ μὲ τὸ ὄνομα Μακεδόνες, ὅπως λέγει πιὸ πάνω ὁ Πορφύριος. Ἄρα οἱ Μακεδόνες

αὐτοὶ ἦσαν γείτονες τῶν Ὀρεστίων, πρὶν φθάσῃ ἐκεῖ ὁ Κάρανος. Τὰ προηγούμενα ἱστορικὰ στοιχεῖα ἀποδεικνύουν καθαρὰ ὅτι ἐπώνυμοι βασιλεῖς τῶν Μακεδόνων κατ'ἀγονταί ἀπὸ τὸ Ἄργος τῆς Πελοποννήσου, καὶ τὸ οἰκογενειακὸ τους δένδρο ἔχει ὡς γενάρχη τὸν Ἡρακλῆ. Ἡ παρουσία τῆς δυναστείας τους στὴ Μακεδονία ἀρχίζει ἀπὸ τὸ ἔτος 794 π.Χ., ὅταν ὁ Κάρανος μετέβη πρὸς βοήθειαν τῶν Ὀρεστίων καὶ διατηρήθηκε γιὰ 460 περίπου χρόνια. Ὁ λαὸς ἐπὶ τοῦ ὁποίου βασίλευσαν κατάγεται ἀπὸ τὴν Ἀρκαδία τῆς Πελοποννήσου, ἀνήκοντας στὸ γένος τῶν Πελασγῶν, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦσαν τὸ πρῶτο γένος τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἔμεινε ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς Γῆς μετὰ τὴν διαπλανητικὴ ἀναταραχὴ –ἴσως τοῦ κομήτη Τυφῶνος. Ἐφεραν τὸ ὄνομα *Μακεδνοὶ* ἢ *Μακεδόνες*, καὶ ἡ παρουσία τους ἐκεῖ χρονολογεῖται, ὅπως ἀνεφέρθη στὶς τρεῖς παραπάνω ἐκδοχές, ἀπὸ τὰ 27. 740 ἢ 3.565 ἢ 3.150 π.Χ.

Σήμερα ἡ Μακεδονία διαιρεῖται σὲ τρεῖς περιοχές, ποὺ διακρίνονται ὡς Ἀνατολική, Κεντρικὴ καὶ Δυτικὴ Μακεδονία τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ στὸ διεθνὲς στερέωμα ξεφύτρωσε τώρα τελευταῖα καὶ μία ἄλλη «*Μακεδονία*» μὲ τὸν τίτλο «*Δημοκρατία τῆς Μακεδονίας*» τῶν Σκοπίων. Ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ Μακεδονία καὶ πῶς δημιουργήθηκε;

5 Η ΣΚΟΠΙΑΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ἰ ἀρχαῖοι Ἕλληνες συγγραφεῖς ἀγνοοῦν τελείως τὴν ἐθνικότητα τῶν Σλαύων. Ἀναφέρεται ὅμως ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς συγγραφεῖς μία φυλὴ μὲ τὸ ὄνομα «*Σκλάβοι*», οἱ ὁποῖοι μαζί μὲ τοὺς Γέτες, τοὺς Οὐνους καὶ τοὺς Ἀβάρους ἐλυμαίνοντο τὴ Θράκη. Οἱ ἀρχαῖοι, ποὺ κατοικοῦσαν στὴν περιοχὴ τοῦ σημερινοῦ κράτους τῶν Σκοπίων, σύμφωνα μὲ μαρτυρίες τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἦσαν: οἱ «*Ἀγριᾶνες*» ποὺ συνώρευναν μὲ τοὺς Μακεδόνες τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀναφέρονται ἀπὸ τὸν Ἀρριανὸ στὸ βιβλίο του «*Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις*» (βιβλ. 1ο, κεφ. 28ον) ὡς σύμμαχοι τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου στὴν ἐκστρατεία του ἐναντίον τῶν Περσῶν, οἱ «*Παῖονες*», ποὺ συνώρευναν μὲ τὴν Μακεδονία τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐξεστράτευσαν κατὰ τῶν Περσῶν ὡς σύμμαχοι κι αὐτοὶ τῶν Μακεδόνων, ὅπως γράφει ὁ Ἀρριανὸς (βιβλίο 3ο, κεφ. 12). Στοὺς Παῖονες ἀναφέρεται ὁ Ὅμηρος στὴν Ἰλιάδα (Α 428) ὅπως καὶ ὁ Ἡρόδοτος στὸ 5ο βιβλίο του. Οἱ «*Ὀρβήλιοι*» ἀναφέρονται ἀπὸ τὸν Πολύαινο στὰ «*Στρατηγήματά*» του (βιβλίο 4ο, κεφ. 2ο). Καὶ τέλος οἱ «*Δάρδανοι*», οἱ «*Γαλαβροὶ*» καὶ οἱ «*Σκορδίσκοι*», οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται ἀπὸ τὸν Στράβωνα στὰ «*Γεωγραφικά*» του (βιβλίο 7ο, κεφ. 5ο). Μιὰ λεπτομέρεια ἀναφέρει ὁ Ἀρριανὸς στὰ «*Ἰλλυρικά*» του (μέρος 11-12), λέγοντας: «*Μαζὶ μὲ τοὺς Κέλτες καὶ οἱ Σκορδίσκοι τῶν Ἰλλυριῶν καὶ οἱ Μαῖδοι καὶ οἱ Δάρδανοι ἐπέδραμον κατὰ τῆς Μακεδονίας*». Τῆς Μακεδονίας τοῦ Φιλίππου καὶ ὄχι τῶν Σλαύων, γιατί τότε ἦσαν ἄγνωστοι στὴν περιοχὴ αὐτῇ. Οἱ Ἀγριᾶνες καὶ οἱ Παῖονες κατοικοῦσαν στὴ συνέχεια τῶν βορείων συνόρων τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας καὶ τὴν διαχώριζαν ἀπὸ τὶς χῶρες τῶν Δαρδανίων, Γαλαβρίων, Ὀρβηλίων καὶ Σκορδίσκων.

Τὴν χώρα τῶν τεσσάρων αὐτῶν ἀρχαίων λαῶν κατέχει σήμερα ὁ λαὸς τῶν Σκοπιανῶν, καὶ ἡ πόλη τῶν σημερινῶν Σκοπίων ἰδρύεται στὸ χωρὸ μετὰξὺ Γαλαβρίων καὶ Ὀρβηλίων. Παρουσιάζεται δὲ στὸ ἱστορικὸ προσκήνιο ἐπὶ τοῦ Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορα Βασιλείου τοῦ Β' τοῦ ἐπονομαζόμενου «*Βουλγαροκτόνου*», στὴν περίοδο 976-1025 μ.Χ. Περὶ τούτου ἡ Ἱστορία γράφει: «*Ὁ αὐτοκράτωρ Βασίλειος διέλυσε τὸ κράτος τοῦ Σαμουήλ τὸ ἔτος 1018 μ.Χ., καὶ τὸ διαίρεσε σὲ δύο διοικήσεις. Τὴν Ἀνατολικὴν μὲ ἔδρα τὸ Δορύστολο καὶ τὴ Δυτικὴν μὲ ἔδρα τὰ Σκόπια.*» Ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα ἡ πόλη Σκόπια ἔχει μίαν ζωὴ 986 χρόνων. Θὰ μπορούσε ἄνετα νὰ διαλέξῃ ἓνα ἀπὸ τὰ ὀνόματα τῶν τεσσάρων ἀρχαίων λαῶν ποὺ κατοικοῦσαν στὴν περιοχὴ, γιὰ νὰ ἔχῃ μίαν ἀρχαιολογικὴ ρίζα καὶ ἱστορικὴ παρουσία.

Κων. Β. Κουτροβέλης

Ταξίαρχος Γεωργ. Ὑπηρ, Στρατοῦ

ΚΑΙ ΜΙΑ... ΚΑΙ ΔΥΟ... ΚΑΙ ΤΡΕΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ -ΟΜΟΙΩΣ ΚΑΙ ΑΝΔΡΕΣ

Ἀλληλοαναιρούμενες ἀναφορὲς στὰ Εὐαγγέλια

ν καὶ ἡ ἐποχὴ ποὺ ὑποτίθεται ὅτι ἔζησε ὁ Ἰησοῦς εἶναι μία ἀπὸ τὶς καλύτερα τεκμηριωμένες ἱστορικά, κανεὶς ἱστορικὸς δὲν ἀναφέρει, ὡς γνωστόν, τίποτε γιὰ τὴ ζωὴ του. Οἱ μόνες ἀναφορὲς γιὰ τὸ πρόσωπό του γίνονται στὰ Εὐαγγέλια, τὰ ὁποῖα ὑποτίθεται ὅτι τὰ ἔγραψαν μαθητὲς του, αὐτόπτες μάρτυρες τῶν συμβαινόντων, μὲ τὴν ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀπὸ τὴν ἐπισταμένη μελέτῃ τῆς Καινῆς Διαθήκης ὁμως προκύπτει ὅτι τὰ κείμενα ἔχουν πάρα πολλές ἀντιφάσεις, ἀναχρονισμούς, ἀσυναρτησίες, κενὰ κι ἀλληλοαναιρούμενα στοιχεῖα. Θὰ ἐξετασθοῦν στὴ συνέχεια δειγματοληπτικὰ ὠρισμένες ἀπὸ τὶς ἀναφορὲς τῶν τεσσάρων εὐαγγελιστῶν γιὰ τὴν περίοδο τῆς Σταύρωσης καὶ τῆς Ἀνάστασης τοῦ ἰδρυτῆ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας.

Ποιὸς μετέφερε τὸ σταυρὸ στὸ Γολγοθᾶ;

- «Καθὼς ἔβγαιναν (οἱ στρατιῶτες ἀπὸ τὸ διοικητήριον), ἀντάμωσαν ἓναν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν Κυρήνη, ποὺ λεγόταν Σίμωνας. Αὐτὸν ἀγγάρεψαν, **γιὰ νὰ μεταφέρῃ τὸ σταυρὸ** τοῦ Ἰησοῦ. Ἐφτασαν στὸν τόπο ποὺ λέγεται Γολγοθᾶς –ὁ λεγόμενος Κρανίου Τόπος.» (Ματθ. 27, 32-33.)

- «Ἀγγαρεύουν τότε ἓναν περαστικό, ποὺ ἐρχόταν ἀπὸ τὸ χωράφι, τὸ Σίμωνα τὸν Κυρηναῖο, τὸν πατέρα τοῦ Ἀλέξανδρου καὶ τοῦ Ρούφου, **γιὰ νὰ μεταφέρῃ τὸ σταυρὸ** τοῦ Ἰησοῦ. Τὸν φέρουν στὸν τόπο ποὺ λέγεται Γολγοθᾶς, τὸ ὁποῖο ἐρμηνεύεται Κρανίου Τόπος.» (Μάρκ. 15, 21-22.)

- «Μόλις τὸν παρέλαβαν, ἔπιασαν τὸ Σίμωνα, ἓναν Κυρηναῖο, ποὺ ἐρχόταν ἀπὸ τὴν ἐξοχὴ **καὶ τοῦ φόρτωσαν τὸ σταυρὸ νὰ τὸν μεταφέρῃ**, ἀκολουθώντας τὸν Ἰησοῦ.» (Λουκ. 23, 26.)

- «Τὸν παρέλαβαν τὸν Ἰησοῦ (οἱ στρατιῶτες ἀπὸ τὸν Πιλάτο) κι ἀναχώρησαν **μεταφέροντας ὁ ἴδιος τὸ σταυρὸ του βγήκε ἀπὸ τὴν πόλιν μέχρι τὸν λεγόμενο Κρανίου Τόπο**, ὁ ὁποῖος στὰ Ἑβραϊκὰ λέγεται Γολγοθᾶς.» (Ἰωάν. 19, 17.)

Ποιὸς τελικὰ μετέφερε τὸ σταυρὸ; Ὁ Σίμωνας, ὅπως μας βεβαιώνουν οἱ τρεῖς πρῶτοι, ἢ ὁ Ἰησοῦς, ὅπως μᾶς ἐξιστορεῖ ὁ τέταρτος;

Τί ἔγραφε ἡ πινακίδα στοῦ σταυροῦ;

● «Ἀφοῦ τὸν σταυρώσαν, μοιράστηκαν τὰ ροῦχα του βάζοντάς τα σὲ κλήρωση. Κάθισαν κατόπιν ἐκεῖ καὶ τὸν φύλαγαν. Ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του **τοποθέτησαν γραπτὴ** τὴν αἰτία τῆς καταδίκης του: **“Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων”**.» (Ματθ. 27, 35-37.)

● «Ἡ αἰτία ἐπίσης τῆς καταδίκης του ἦταν διατυπωμένη σὲ ἐπιγραφὴ, τοποθετημένη ἀπὸ πάνω του: **“Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων”**.» (Μάρκ. 15,26.)

● «Υπῆρχε καὶ μία ἐπιγραφὴ ἀπὸ πάνω του γραμμὴν μὲ γράμματα ἑλληνικά, ρωμαϊκά καὶ ἑβραϊκά: **“Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων”**.» (Λουκ. 23,38.)

● **“Ἐγραψε καὶ μία ἐπιγραφὴ ὁ Πιλάτος καὶ τὴν τοποθέτησε πάνω στοῦ σταυροῦ.** Ἡ ἐπιγραφὴ ἔλεγε: **“Ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων”**. Τὴν ἐπιγραφὴ αὐτὴ τὴ διάβασαν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, γιατί ἦταν κοντὰ στὴν πόλιν ὁ τόπος ὅπου σταυρώθηκε ὁ Ἰησοῦς καὶ ἦταν γραμμὴν στὰ Ἑβραϊκά, στὰ Ἑλληνικά καὶ στὰ ρωμαϊκά. Ἐλεγον λοιπὸν στὸν Πιλάτο οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων: **“Μὴ γράφης ‘ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων’, ἀλλὰ γράψε ὅτι ἐκεῖνος εἶπε: ‘εἰμαι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων’”**. Ὁ Πιλάτος τοὺς ἀπάντησε: **“ὁ,τι ἔγραψα, ἔγραψα”**.» (Ἰωάν. 19, 19-22.)

Οἱ περιγραφὰς τῶν ἀναγραφομένων στὴν πινακίδα δὲν συμφωνοῦν μεταξὺ τους. Ἐπὶ πλέον, ἐνῶ οἱ τρεῖς εὐαγγελιστὲς ἀναφέρουν ὅτι οἱ στρατιῶτες τοποθέτησαν τὴν πινακίδα στοῦ σταυροῦ, ὁ Ἰωάννης ἰσχυρίζεται ὅτι αὐτὸ τὸ ἔκανε ὁ ἴδιος ὁ Πιλάτος.

Ποιά ἦταν τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Ἰησοῦ ἐπάνω στοῦ σταυροῦ;

● «Γύρω στὶς τρεῖς ἡ ὥρα ἀναφώνησε ὁ Ἰησοῦς μὲ δυνατὴ φωνὴ καὶ εἶπε: **“ Ἥλί, Ἥλί, λαμὰ σαβαχθανί;”** ποὺ σημαίνει: “Θεέ μου, Θεέ μου, γιατί μ’ ἐγκατέλειψες;”. Ὅταν τὸ ἄκουσαν αὐτὸ μερικοὶ ἀπ’ αὐτοὺς ποὺ στέκονταν ἐκεῖ, ἔλεγον: **“Τὸν Ἥλία φωνάζει αὐτός”**. Τότε ἔνας ἀπ’ αὐτοὺς ἔτρεξε ἀμέσως, πῆρε ἓνα σφουγγάρι, τὸ γέμισε μὲ ξύδι καὶ ἀφοῦ τὸ τοποθέτησε σ’ ἓνα καλάμι, τοῦ τὸ ἔδωσε νὰ πιῇ. Οἱ ὑπόλοιποι ἔλεγον: **“ Ἄσε νὰ δοῦμε, ἂν θὰ ἔρθῃ ὁ Ἥλιος νὰ τὸν σώσῃ”**. Ὁ Ἰησοῦς ὁμως, ἀφοῦ ἔκραξε ξανὰ μὲ δυνατὴ φωνή, ἄφησε τὸ πνεῦμα.» (Ματθ. 27, 46-50.)

● «Στὶς τρεῖς ἡ ὥρα ἀναφώνησε ὁ Ἰησοῦς μὲ δυνατὴ φωνή: **“Ἐλωί, Ἐλωί, λαμὰ σαβαχθανί;”** ποὺ σημαίνει: “Θεέ μου, Θεέ μου, γιατί μὲ ἐγκατέλειψες;”. Μόλις τὸ ἄκουσαν μερικοὶ ἀπ’ αὐτοὺς ποὺ παρευρίσκονταν ἐκεῖ, ἔλεγον: **“Δῆτε, τὸν Ἥλία φωνάζει”**. Ἐτρεξε τότε ἓνας καὶ ἀφοῦ γέμισε ἓνα σφουγγάρι μὲ ξύδι καὶ τὸ περιτύλιξε σ’ ἓνα καλάμι, τοῦ τὸ ἄπλωσε νὰ πιῇ λέγοντας: **“Ἀφήστε νὰ δοῦμε, ἂν ἔρχεται ὁ Ἥλιος νὰ τὸν κατεβάσῃ”**. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἀφοῦ ἔβγαλε μία δυνατὴ φωνή, ἐξέπνευσε.» (Μάρκ. 15, 34-37.)

● «Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε μὲ δυνατὴ φωνή: **“Πάτερ, εἰς χεῖρας σου παρατίθεται τὸ πνεῦμα μου”**. Μόλις εἶπε τὰ λόγια αὐτά, ἐξέπνευσε.» (Λουκ. 23,46.)

● «Εἶπε: **“Τετέλεσται”** καὶ ἀφοῦ ἔγειρε τὸ κεφάλι του, παρέδωσε τὸ πνεῦμα του.» (Ἰωάν. 19,30.)

Τὰ τέσσερα Εὐαγγέλια καὶ πάλι διαφωνοῦν μεταξὺ τους. Μοιάζουν νὰ συμφωνοῦν περισσότερο ὁ Ματθαῖος μὲ τὸ Μάρκο· ἡ μόνη διαφορὰ τους εἶναι τὸ ἐὰν εἶπε «Ἥλί, Ἥλί» ἢ «Ἐλωί, Ἐλωί (λαμὰ σαβαχθανί)». Ἄν καὶ ἡ διαφορὰ φαίνεται ἀσήμαντη, εἶναι ἴσως ἡ πιδ σημερινὴ ἀπ’ ὅλες. Στὴ Βίβλο ἄλλες φορὲς ὁ Θεὸς ἀναφέρεται στὸν ἐνικὸ καὶ ἄλλες στὸν πληθυντικὸ ἀριθμὸ. Στὴν Γένεσι γιὰ παρὰδειγμα 143 φορὲς ἀναφέρεται στὸν ἐνικὸ καὶ 165 φορὲς στὸν πληθυντικὸ. Αὐτὸ πρέπει νὰ ὁφείλεται στὴ συρραφὴ διαφόρων προγενεστέρων παραδόσεων, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία ἦταν μονοθεϊστικὴ καὶ ἡ ἄλλη πολυθεϊστικὴ. Τὸ «Ἥλί», ποὺ λέει ὁ Ἰησοῦς στοῦ «κατὰ Ματθαῖον», εἶναι ὁ ἐνικὸς ἀριθμὸς τῆς λέξης θεός. Τὸ «Ἐλωί» ὁμως,

Ἡ ἁγία Μαρία Μαγδαληνὴ ἀναφέρεται στὰ εὐαγγέλια ὅτι ἦταν μία ἀπὸ τίς... μία ἢ δύο ἢ τρεῖς γυναῖκες, ποὺ εἶδαν τὸν... ἓνα ἢ δύο «ἀγγέλους» ἢ «ἄνδρες» καὶ τὸν ἀνοιχτὸ τάφο τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ. Ἦταν ἐπαγγελματίας πόρνη, ἀλλὰ ἁγιοποιήθηκε, διότι «μετενόησε». Τὸ χριστιανικὸ εὗρημα τῆς «μετανοίας» (δὲν ὑπῆρχε ὡς θρησκευτικὴ ἀρετὴ στὴν Ἀρχαιότητα) χρησιμοποιήθηκε ἀπὸ τὴ νέα θρησκεία ὡς πρόσχημα γιὰ τὴν «παραγραφή» μέχρι καὶ εἰδεχθῶν ἐγκλημάτων τῆς ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ ὡς «ἐλαφρυντικό» («εἰλικρινὴς μετάνοια») στὸ Δίκαιο ποὺ ἰσχύει σ' ὅλα τὰ χριστιανικὰ κράτη. (Στὴν εἰκόνα: «Ἡ Μετανοοῦσα Μαγδαληνή». Ἔργο τοῦ Ἑλ Γκρέκο.)

ποὺ λέει στὸ «κατὰ Μάρκον», εἶναι ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς τῆς ἴδιας λέξης. Ἐφ' ὅσον ὁ Ἰησοῦς ἀπευθύνεται πρὸς πολλοὺς θεοὺς, ὅπως περιγράφεται στὸ «κατὰ Μάρκον», φαίνεται πὼς εἶχε πολυθεϊστικὴ θρησκευτικὴ ἀντίληψη.

Πέραν αὐτοῦ ὅμως τὴ φράση πρὸς τοὺς θεοὺς ἢ τὸν θεὸ καὶ πατέρα του τὴν ἀπευθύνει ὁ Ἰησοῦς στὰ Ἑβραϊκά. (Ἡ ἐπισήμανση αὐτὴ γίνεται, διότι οἱ ὀρθόδοξοι ἐλλαδέμποροι τὰ τελευταῖα χρόνια ἔχουν ἀρχίσει νὰ ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὴθεν μιλοῦσε Ἑλληνικά.)

Ποιοὶ πῆγαν στὸν τάφο τοῦ Ἰησοῦ καὶ τί ἔγινε ἐκεῖ

- «Ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία ἦρθαν νὰ δοῦν τὸν τάφο τοῦ Ἰησοῦ. Ξαφνικά, τότε, ἔγινε μεγάλος σεισμός. Γιατὶ **σταλμένος ἀπὸ τὸν Κύριο, ἓνας ἄγγελος**, κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ ἦρθε καὶ κύλισε τὴν πέτρα ἀπὸ τὴν εἵσοδο τοῦ τάφου καὶ καθόταν πάνω της.» (Ματθ. 28, 1-3.)

- «Ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, ἡ Μαρία, ἡ μητέρα τοῦ Ἰάκωβου **καὶ ἡ Σαλώμῃ** ἀγόρασαν ἀρώματα, γιὰ νὰ πᾶνε καὶ νὰ τὸν ἀλείψουν. Πολὺν καιρὸς πρὶν τῆς πρώτης ἡμέρας μετὰ τὸ Σάββατο ἔρχονται στὸ μνήμα, τὴν ὥρα ποὺ εἶχε ἀνατελεῖ ὁ ἥλιος, κι ἔλεγαν μεταξύ τους: “Ποιὸς θὰ κυλίσῃ, γιὰ μᾶς τὴν πέτρα ἀπὸ τὴ θύρα τοῦ μνήματος;” Μὰ ὅταν κοίταξαν, βλέπουν ὅτι ἡ πέτρα εἶχε κυλιστῇ μακριὰ ἀπὸ τὴ θέση της. Ἦταν ἡ πέτρα αὐτὴ πάρα πολὺ με-

γάλη. Ὅταν μπήκαν στο μνήμα, εἶδαν **ἕναν νέο** ποὺ καθόταν στὰ δεξιά, ντυμένο μὲ λευκὰ ἐνδύματα.» (Μάρκ. 16, 1-5.)

● «Στὸ μεταξὺ ἀπὸ κοντὰ τὸν ἀκολούθησαν καὶ οἱ γυναῖκες ποὺ εἶχαν ἔρθει μὲ τὸν Ἰησοῦ ἀπὸ τῆ Γαλιλαία [δὲν ἀναφέρονται ὀνόματα, ἀλλὰ πρὶν ἀναφέρεται ὅτι ἦταν **“πολλὲς γυναῖκες”** (Λουκ. 23,27)] καὶ εἶδαν τὸ μνήμα καὶ ὅτι τοποθετήθηκε ἐκεῖ τὸ σῶμα του. Ἐπέστρεψαν τότε καὶ ἐτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα. Τὸ Σάββατο βέβαια δὲν ἔκαναν τίποτε, ὅπως ὀρίζει ὁ νόμος. Τὴν ἐπομένη ἡμέρα ὅμως, ἀπὸ τὰ βαθιὰ κιόλας χαράματα, ἦρθαν στοὺς μνήμα **μαζὶ μὲ μερικὲς ἄλλες**, ἔχοντας μαζὶ τοὺς τὰ ἀρώματα ποὺ εἶχαν ἐτοιμάσει. Ἐκεῖ **βρῆκαν τὴν πέτρα μετατοπισμένη ἀπὸ τὸ μνήμα**, καὶ ὅταν μπήκαν μέσα, δὲν βρῆκαν τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου. Κι ἐνῶ ἔμεναν ἐκεῖ ἀπορώντας γι’ αὐτό, παρουσιάστηκαν ξαφνικὰ μπροστὰ τοὺς **δύο ἄντρες** μὲ ἀστραφετὰ ἐνδύματα.» (Λουκ. 23, 55-56 καὶ 24, 1-4.)

● «Τὸ πρῶτὸ λοιπὸν τῆς πρώτης μέρας τῆς ἐβδομάδας καὶ ἐνῶ ἀκόμα ἦταν σκοτεινιά, **πάει ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ** στοὺς μνήμα καὶ **βλέπει τὴν πέτρα μετατοπισμένη ἀπὸ τὸ μνήμα.**» (Ἰωάν. 20,1.)

Τί νὰ πιστέψῃ ὁ καλοπροαίρετος πιστός; Τὸν Ματθαῖο (δύο γυναῖκες καὶ ἕνας ἄγγελος), τὸ Μάρκο (τρὲς γυναῖκες καὶ ἕνας νέος), τὸ Λουκᾶ (πολλὲς γυναῖκες καὶ δύο ἄντρες) ἢ τὸν Ἰωάννη (μόνη ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή);

Σε ποιὸν ἐμφανίστηκε πρῶτα ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὴν ἀνάσταση;

● «Οἱ γυναῖκες τότε βγήκαν γρήγορα ἀπὸ τὸ μνήμα μὲ φόβο ἀλλὰ καὶ χαρὰ μεγάλη καὶ ἔτρεξαν νὰ τὸ ἀναγγείλουν στοὺς μαθητὲς του. Καὶ καθὼς πῆγαιναν νὰ τὸ ἀναγγείλουν στοὺς μαθητὲς του, **τὶς ἀντάμωσε ξαφνικὰ ὁ Ἰησοῦς**, λέγοντας: “Χαίρετε!” Κι ἐκεῖνες, ἀφοῦ τὸν πλησίασαν, ἀγκάλιασαν τὰ πόδια του καὶ τὸν προσκύνησαν. Τότε λέει σ’ αὐτὲς ὁ Ἰησοῦς: “Μὴ φοβᾶστε, πηγαίνετε νὰ τὸ ἀναγγείλετε στοὺς ἀδελφούς μου νὰ πάνε στὴ Γαλιλαία καὶ ἐκεῖ θὰ μὲ συναντήσουν”.» (Ματθ. 28, 8-10.)

● «Ἐτσι λοιπὸν, μετὰ ποὺ ἀναστήθηκε, τὸ πρῶτὸ τῆς πρώτης ἡμέρας μετὰ τὸ Σάββατο, **ἐμφανίστηκε πρῶτα στὴ Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ**, ἀπὸ τὴν ὁποία εἶχε βγάλει ἐφτὰ δαιμόνια.» (Μάρκ. 16,9.)

● «Τὴν ἴδια ἐκείνη μέρα **δύο ἀπὸ τοὺς μαθητὲς του** πῆγαιναν σ’ ἕνα χωριὸ ποὺ ὀνομάζεται Ἑμμαούς, τὸ ὁποῖο ἀπέχει ἐξήντα στάδια ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ. Αὐτοὶ λοιπὸν μιλοῦσαν μεταξὺ τοὺς γιὰ ὅλα αὐτὰ ποὺ συνέβησαν. Μὰ καθὼς αὐτοὶ μιλοῦσαν καὶ ἀντάλλαζαν σκέψεις, **τοὺς πλησίασε ὁ Ἰησοῦς ὁ ἴδιος καὶ βάδιζε μαζὶ τοὺς.**» (Λουκ. 24,13-15.)

● «Ἡ **Μαρία** λοιπὸν στεκόταν ἔξω, κοντὰ στοὺς μνήμα, καὶ ἔκλαιγε. Καθὼς ἔκλαιγε, ἔσκυψε νὰ δῇ μέσα στοὺς μνήμα καὶ βλέπει δύο ἀγγέλους μὲ λευκὰ ἐνδύματα νὰ κάθονται ἐκεῖ ποὺ ἦταν τοποθετημένο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, ὁ ἕνας πρὸς τὸ σημεῖο ποὺ βρισκόταν τὸ κεφάλι του καὶ ὁ ἄλλος πρὸς τὸ σημεῖο ποὺ βρισκόταν τὰ πόδια του. Τῆς λένε τότε ἐκεῖνοι: “Γυναῖκα, γιατί κλαῖς;” Τοὺς ἀπαντᾷ: “Πῆραν τὸν Κύριό μου καὶ δὲν ξέρω ποὺ τὸν ἔβαλαν”. Καὶ καθὼς τὰ εἶπε αὐτά, **γύρισε πρὸς τὰ πίσω καὶ βλέπει νὰ στέκεται ὁ Ἰησοῦς.**» (Ἰωάν. 20, 11-14.)

Γιὰ ἕνα σκεπτόμενο, ἔλλογο ἀνθρώπο ἀποτελεῖ χάσιμο χρόνου ἡ ἀνάγνωση καὶ ἡ μελέτη κειμένων μὲ τόσες πολλὲς ἀντιφάσεις. Ὁ Χριστιανισμὸς ὅμως εἶναι ἡ θρησκεία ποὺ μᾶς ἐπεβλήθη ὅχι διὰ τῆς ἔλλογης ἐπικοινωνίας ἀλλὰ βιαίως καὶ μὲ αὐτοκρατορικὰ διατάγματα τῶν κατακτητῶν καὶ ἐπιβίωνει εἰς βάρος τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὰ τελευταῖα 1.700 χρόνια, ὅποτε εἴμαστε -δυστυχῶς- ὑποχρεωμένοι νὰ ἐξετάσουμε τὴν κάθε φράση, ποὺ μᾶς παρουσιάζεται σὰ θεόπνευστο ἱερό μας κείμενο.

Κίμων Ἐλευθερίου

ΤΟ ΣΥΜΠΑΝ, Η ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ Η ΠΟΙΗΣΗ

«Οὐδὲν κοινόν ἐστιν Ὀμήρῳ καὶ Ἐμπεδοκλῇ», γράφει ὁ Ἀριστοτέλης. Ὁ Ξενοφάνης, ὁ Παρμενίδης καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς διατύπωσαν τὶς σκέψεις τους γιὰ τὴν φύση καὶ τὸν κόσμον μὲ στίχους. Ὁ Ἡσίοδος γράφει τὴν «Θεογονία» σὰν ποίημα καὶ ἀργότερα ὁ Λατίνος ποιητὴς Λουκρήτιος δίνει μίαν ποιητικὴν ἐρμηνεία τοῦ Σύμπαντος βασισμένη στὴν φιλοσοφία τοῦ Ἐπίκουρου. Μὲ μία πρώτη ματιὰ «οὐδὲν κοινόν ἐστι» μεταξὺ Φυσικῆς καὶ Ποίησης. Μὲ ἄλλη ματιὰ βλέπει τὸν κόσμον ἡ Φυσικὴ καὶ θέλει νὰ τὸν ἐρμηνεύσῃ. Ἡ Ποίηση δὲν ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἐρμηνεία τοῦ κόσμου, ἀλλὰ πασχίζει νὰ δώσῃ τὸ πάθος καὶ τὴ συγκίνηση ποὺ δημιουργεῖται στὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου κυρίως ἀπὸ τὴ σχέση μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τὴ ζωὴ.

Καὶ οἱ δύο ὅμως πρέπει νὰ μιλήσουν γιὰ τὰ ὅσα ἀνακαλύπτουν καὶ τοὺς συνεπαίρνουν. Κι ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ ἀναζητηθοῦν οἱ ὁμοιότητες καὶ θὰ γίνουν οἱ συγκρίσεις. Γιατὶ ὅποιες καὶ νὰ εἶναι οἱ διαφορὲς στὴ γλώσσα ποὺ υἱοθετεῖ ἡ κάθε μιά τους, ἄλλα τόσα εἶναι καὶ τὰ κοινὰ μεταξὺ τους, ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν μποροῦν νὰ ξεφύγουν.

Ἐνα ἐνδιαφέρον χαρακτηριστικὸ μεταξὺ Φυσικῆς καὶ Ποίησης πρέπει νὰ ἐξαχθῇ ἀπ' ὅλα ὅσα ἀναφέρθηκαν μέχρι τώρα. Ἐνῶ ἡ Φιλοσοφία, ἡ Θρησκεία ἔχουν ἀμπελοχώραφα νὰ μοιράσουν μὲ τὴν Φυσικὴ καὶ ἀναπόφευκτα συγκροτοῦνται μεταξὺ τους, μὲ τὴν Ποίηση δὲν φαίνεται νὰ ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ σύγκρουση. Ἡ μία δὲν ἀμφισβητεῖ τὴν ἄλλη. Ἡ μία ἀντίθετα ἐμπνέει τὴν ἄλλη. Στὸν τομέα αὐτὸ βρίσκεται κυρίως ἡ βάση τῆς σχέσης τους καὶ ἡ συνεργασία.

Στὴν Ποίηση ἐπιλέγονται λέξεις, ποὺ θὰ πετύχουν τὸ στόχον τους: Νὰ ἐγείρουν συναισθήματα. Στὴν Φυσικὴ ἐπιλέγονται προτάσεις ποὺ ἀπευθύνονται στὴ λογικὴ. Λογικὴ καὶ συναίσθημα ἔχουν διαφορὲς, ἀλλὰ καὶ κοινὸς παρανομαστὲς, ποὺ βρίσκονται στὴν ἀνθρώπινη φυσιολογία.

Φυσικὴ καὶ Ποίηση

Ἡ φυσικοὶ καθοδηγοῦνται ἐπανελημμένα ἀπὸ τὴν αἴσθηση τῆς ὁμορφιάς τῆς φύσης, σὲ ὁποιοδήποτε χωρὸ ψάχνουν, ἀπὸ τὸ ἀπείρως μικρὸ ὡς τὸ ἀπείρως μεγάλο. Ἀπὸ τὰ κουάρκ ὡς τοὺς γαλαξίες. Ἡ Φυσικὴ καὶ οἱ κατακτήσεις τῆς ἐπηρεάζουν τὸν ποιητὴ μὲ πολλοὺς τρόπους. Μὲ τὴν ἀγωνία τῆς ἀναζήτησης τῆς ἐρμηνείας τοῦ κόσμου καὶ τῶν φαινομένων, μὲ τὸν πλοῦτον τῶν νέων λέξεων ποὺ

έφευγίσκονται, για να περιγράψουν την πραγματικότητα, με τις νέες φιλοσοφικές αναζητήσεις που δημιουργούν οι ανακαλύψεις.

Από την άλλη μεριά η Ποίηση κατευθύνει τον φυσικό στην αναζήτηση λύσεων. Η Ποίηση με την ένταση των συναισθημάτων και τη φιλοσοφική διάθεση δημιουργεί κατάλληλο υπόδαφος για την πορεία της Φυσικής. Οί πρώτοι φιλόσοφοι και ποιητές ήταν ταυτόχρονα έρευνήτες της φύσης. Όλα αυτά γίνονται φανερότερα και με τις παρακάτω σκέψεις:

① Η Φυσική συγγενεύει με την Φιλοσοφία, όπως είδαμε, και συνεπώς με την Ποίηση, καθώς η Φιλοσοφία συχνά κατευθύνει τον ποιητή, μαζί με την έλξη των συναισθημάτων.

② Στις εισαγωγές πολλών εκλαϊκευμένων βιβλίων παρατίθενται στίχοι από ποιήματα, γιατί ο συγγραφέας θέλει να δημιουργήσει ένα κοινό τόπο ενδιαφέροντος. Με το θέμα αυτό θα ασχοληθούμε εκτενέστερα παρακάτω.

③ Η μοντέρνα Φυσική δημιούργησε πολλές λέξεις, που τροφοδότησαν την Ποίηση (ό Όδυσσεας Έλύτης λ.χ. γράφει για το παντρεμένο ούράνιο κ.λπ.). Κι αυτό βέβαια θα συνεχιστεί.

④ Κοινοί τόποι υπάρχουν μεταξύ Φυσικής και Ποίησης. Ένας είναι το φως, όπως είδαμε. Άλλος, η αναζήτηση της όμορφιάς. Η σημερινή Φυσική απαιτεί εξισώσεις, που να ικανοποιούν την αισθητική και πολλοί φυσικοί έλκονται από αυτήν την αισθητική, προκειμένου να καταλήξουν σε θεωρίες. Άκόμα και στο βιβλίο του Μάξη για μία και μόνη φορά, προκειμένου να χαρακτηριστεί η θεωρία των κβάντα, χρησιμοποιείται λέξη, που δεν θα την ξαναβρούμε άλλοι: «*η θεωρία των κβάντα αποδείχτηκε ότι είναι μία από τις ωραιότερες κατακτήσεις του ανθρώπινου πνεύματος*». (Είναι γνωστή η αποστροφή των σχολικών βιβλίων σε λέξεις έξω από την τυπικότητα και τον φορμαλισμό. Τώρα εύτυχως πάει ν' αλλάξει η κατάσταση.)

⑤ Η Φυσική όπως και η Ποίηση απαιτεί εγρήγορηση της φαντασίας. Ο υπερρεαλισμός, που αφύπνισε μία υπερπραγματικότητα στην Ποίηση και τη Ζωγραφική, αυτός κατευθύνει και τις σύγχρονες έρευνες των φυσικών, όπως μπορούμε να πούμε για τις νέες θεωρίες των κουάρκ, των χορδών και του χάους.

⑥ Τα κουάρκ, συστατικά των πρωτονίων και των νετρονίων, είναι λέξη από λογοτεχνικό έργο. (Ο φυσικός Gell-Mann τὰ ώνόμασε κουάρκ από μία αινιγματική φράση που βρήκε σε μυθιστόρημα του James Joyce.)

⑦ Η Φυσική είναι ένας διαρκής διάλογος με την φύση. Πρόκειται και για ποιητικό διάλογο, γιατί οι απαντήσεις που παίρνουμε είναι συχνά αλλόκοτες, μās πάνε αλλού, μās ανοίγουν άλλες πόρτες· κι εκεί που νομίζουμε ότι έχουμε λάβει την απάντηση, αναφύονται νέα ζητήματα.

⑧ Συχνά επιχειρούμε να καταγράψουμε φαινόμενα που συμβαίνουν στην Φυσική με όρους λογοτεχνίας. «Ένας μικρός κεντρικός πυρήνας περιβάλλεται από ένα νέφος ηλεκτρονίων, που βουίζουν γύρω του σαν μέλισσες», γράφει ο Gribbin («Κβαντική Φυσική και Πραγματικότητα»). «Λες και τὰ πρωτόνια είναι ένα τενεκεδένιο κουτάκι, όπου μέσα του υπάρχουν χαλαρά συνδεδεμένα και “κουδονίζουν” τὰ κουάρκ σαν να ήταν τρία μικρά χαλίκια», διαβάζουμε αλλού (Άλκης Γαλαδās, άρθρο στο «Βήμα»).

«Όπως και η Ποίηση, η Φυσική είναι μία δημιουργική δραστηριότητα, που συνδυάζει τη συγκίνηση με τη διανόηση, και οι άνθρωποι που ασχολούνται μ' αυτήν αξίζει να αποκαλούνται καλλιτέχνες», γράφει στην εισαγωγή του βιβλίου του «Φυσική για Ποιητές» ο Robert March.

Ἄνω: Ὁ Λόγος (ἀναλογία-συμμετρία) στὸν φυτικὸ κόσμο. Κάτω: Ὁ Λόγος στὴ νιφάδα τοῦ χιονιοῦ. Ὁ Λόγος εἶναι «ξυνός» (κοινός) στὸ Σύμπαν καὶ στὴν ἀνθρώπινη (ἐπιστημονικὴ ἢ ποιητικὴ) γλῶσσα, στὸν Ἄνθρωπο.

Ὅμορφιὰ καὶ συμμετρία

πρόοδος στην Φυσική καθοδηγείται συχνά από κριτήρια... αισθητικά. Ἡ ὁμορφία μιᾶς θεωρίας πείθει συχνά τοὺς φυσικοὺς γιὰ τὴν ἀλήθεια της. «*Ἡ ὁμορφία τῶν σύγχρονων θεωριῶν μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ σκιά τῆς ὁμορφιάς, ποὺ θὰ ἀντικρύνουμε στὴν Τελικὴ Θεωρία*», γράφει ὁ Steven Weinberg, τιμημένος μὲ νόμπελ, στὸ βιβλίο του «*Ὀνειρα γιὰ μίᾶ Τελικὴ Θεωρία*».

Ἐνα ἀπ' τὰ στοιχεῖα τῆς ὁμορφιάς εἶναι ἡ συμμετρία. Ἡ ἀναζήτηση τῆς συμμετρίας ἦταν πάντα ἕνας φωτεινὸς καθοδηγητικὸς δρόμος γιὰ τοὺς φυσικοὺς. Σήμερα ἡ συμμετρία καὶ ἡ ὑπερσυμμετρία ἀναζητοῦνται ἐπίμονα στὰ στοιχειώδη σωματίδια καὶ ἀποτελοῦν σημαντικὸ τομέα ἔρευνας. Ἐνα παράδειγμα συμμετρίας εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι σὲ κάθε σωματίδιο ἀντιστοιχεῖ ἕνα ἀντισωματίδιο. Ἀλλὰ οἱ θεωρίες ἀναζητοῦν ὁμορφία καὶ συμμετρία, γιατί, φαίνεται, αὐτὰ ἀποτελοῦν χαρακτηριστικὸ γνῶρισμα τῆς φύσης. Ὁ Πλάτων καὶ οἱ νεοπλατωνικοὶ δίδασκαν ὅτι ἡ ὁμορφία, ποὺ παρατηροῦμε στὴν φύση εἶναι μίᾶ ἀνάκλαση τῆς ὁμορφιάς τοῦ Ἑσχατοῦ, τοῦ Νοῦ.

Ἡ ὁμορφία καὶ συμμετρία τῆς φύσης ἀναπτύσσει στοὺς ἐπιστήμονες αἰσθήματα δέους καὶ θαυμασμοῦ καὶ προσπαθώντας νὰ τὴ διαβάσουν καὶ νὰ τὴν ἐρμηνεύσουν ἀναζητοῦν θεωρίες ποὺ νὰ ἱκανοποιοῦν καὶ τὴν αἰσθητική. Ἡ ἀτομικὴ καὶ πυρηνικὴ ὕλη, τὰ σωματίδια ἀλλὰ καὶ ἡ ὑποπυρηνικὴ ὕλη φαίνεται νὰ ὑπακούουν σὲ ἀπλές, κομψές καὶ πολὺ σπουδαίες ἀρχές συμμετρίας. Αὐτὲς τὲς ἀρχές συμμετρίας ἀναζητοῦν οἱ ἐπιστήμονες, βρίσκοντας κλειδιὰ γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ κόσμου. Ἐμεῖς μποροῦμε νὰ δώσουμε παράδειγμα συμμετρίας, θυμίζοντας στὸν ἀναγνώστη τὰ ὠραῖα σχήματα τῶν κρυστάλλων, τῶν λουλουδιῶν, τῶν νιφάδων τοῦ χιονιοῦ, τῶν χρωματισμῶν μιᾶς πεταλούδας, τῶν περιπλοκῶν σχεδίων πολλῶν ὀστράκων κ.λπ.

Κάτι θέλει νὰ μᾶς πῇ ἡ φύση μὲ τὲς συμμετρίες αὐτές, σκέφτονται πάντοτε οἱ φυσικοί. Συνεχίζουν νὰ ἐρευνοῦν μὲ ἕνα εἶδος εὐλάβειας καὶ εἶναι πεπεισμένοι ὅτι εἰσδύοντας βαθύτερα στὰ ἔγκατα τῆς ὕλης θὰ δοῦν κάποτε νὰ ξεπροβάλλῃ ἡ ἐνότητα ποὺ ζητοῦν. Τότε, πιστεύουν, μὲ μιὰ ὁμορφὴ καὶ ἀπλὴ μαθηματικὴ περιγραφή θὰ δώσουν τοὺς τρόπους μὲ τοὺς ὁποίους συμπεριφέρεται ἡ φύση. Αὐτὴ τὴν ἀπλὴ μαθηματικὴ περιγραφή τὴν ἀναζητοῦν μὲ πολὺπλοκες θεωρίες καὶ πολὺπλοκα μηχανήματα, κι αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ δῇ κανεὶς καὶ μὲ ποιητικὴ διάθεση.

Ἑρωτας καὶ χρόνος

Χρόνος δὲν εἶναι μόνο γιὰ τὴν Φυσικὴ ἕνα πρόβλημα ἄλυτο, μιὰ ἀκατανόητη ὄντοτητα, ποὺ ὅμως τὴν συναναστρεφόμαστε, μιλοῦμε μαζί της καὶ κάνουμε μαθηματικὲς πράξεις. Εἶναι καὶ μίᾶ ἀπ' τὲς βασικὲς παραμέτρους τοῦ ἔρωτα, ἀπὸ ὅποια πλευρὰ καὶ ἂν τὸν πιάσουμε.

Ὅ,τι σώσης μὲς στὴν ἀστραπὴ καθαρὸ στὸν αἰῶνα θὰ διαρκέσῃ, γράφει ὁ Ὀδυσσεύς Ἐλύτης, ἀναφερόμενος στὸ δευτερόλεπτο τῆς ἀστραπῆς, στὸν ἐλάχιστο χρόνο Δι (τὸ «νῦν» τοῦ Ἀριστοτέλη), ποὺ εἰσέρχεται σὰν μετρήσιμο μέγεθος στὴν ἀρχὴ τῆς ἀβεβαιότητας τοῦ Heisenberg. Ὁ ἴδιος στὸ ἴδιο ἔργο «*Ἀξιὸν Ἑστὶ*» θεωρεῖ τὸ χρόνο «*γλύπτῃ τῶν ἀνθρώπων παράφορο*». Αὐτὸ τὸ δευτερόλεπτο τῆς ἐλάχιστης διάρκειας εἶναι ἐλαστικὸ σὲς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων.

«*Τὸ διαρκέστερο δευτερόλεπτο εἶναι αὐτὸ τοῦ σεισμοῦ*», λέει ὁ Ἀκίρα Κουροσάβα. Ὁ Σεφέρης ἀναζητᾷ τὸν ἔρωτα «*ποὺ κόβει τὸ χρόνο στὰ δύο*». Ὁ Γ. Γραμματικῆς σὲ ἄρ-

Με ακρίβεια χιλιοστοῦ τοῦ χιλιοστοῦ οἱ μέλισσες κατασκευάζουν στίς κηρήθρες τους ἀπολύτως κανονικὰ γεωμετρικὰ πρίσματα. Κανεῖς σύγχρονος δὲν μπόρεσε νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸν «μαθηματικὸ Λόγο» τῶν μελισσῶν. Κι ὅμως ὁ Ἡράκλειτος εἶχε ξεκαθαρίσει ὅτι Λόγος εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο λειτουργεῖ ὅλη ἡ Φύσις εἴτε στὴν ἀνόργανη εἴτε στὴν ὀργανικὴ ὄψη της.

θρο του στο «Βῆμα» (26/12/93) με τίτλο «Διαλογισμοὶ ὑπὸ τὴν ἀπειλὴ ἐνὸς καινούργιου χρόνου» ἀρχίζει με ποίημα τοῦ Eliot καὶ συνεχίζει με στίχους ἀπὸ τὰ «Κεριά» τοῦ Καβάφη. (Οἱ περασμένες μέρες πίσω μένουν / μιὰ θλιβερὴ σειρὰ κεριῶν σβησμένων.)

Ἀξίζει νὰ κλείσουμε με τοὺς στίχους τοῦ Eliot:

«Χρόνος παρὼν καὶ χρόνος παρελθὼν
ἴσως καὶ οἱ δύο παρόντες νὰ εἶναι εἰς χρόνο μέλλοντα.
Κι ὁ μέλλον χρόνος ἔγκλειστος εἰς χρόνο παρελθόντα.»

Ἀγριοδούλουδα καὶ Φυσικὴ

ἄλλο μπορεῖ νὰ δείχνῃ ἄραγε παρὰ τὴ συγγένεια τῆς Φυσικῆς με τὴν Ποίηση τὸ ὅτι πολλοὶ συγγραφεῖς ἐκλαϊκευτικῶν βιβλίων Φυσικῆς συχνὰ παραθέτουν ἐπιλεγμένους στίχους μέσα στοῦ κείμενο ἢ στὴν ἀρχὴ τοῦ κάθε κεφαλαίου;

«Καθὼς γερνᾶμε, ὁ κόσμος γίνεται πιδ ξένος,
πιδ περίπλοκο τὸ σχέδιο τῶν πεθαμένων καὶ τῶν ζωντανῶν.
Ὅχι ἡ ἔντονη, ἀπομονωμένη στιγμὴ, χωρὶς πρὶν ἢ μετὰ,
μὰ ὁλάκερη μία ζωὴ, ποὺ καίγεται κάθε στιγμὴ.»

Με αὐτὸ τὸ ἀπόσπασμα τοῦ Eliot ἀρχίζει τὸ 5ο κεφ. τοῦ βιβλίου του ὁ Weinberg («Ὁνειρα γιὰ μία Τελικὴ Θεωρία»). Τὸ κεφάλαιο ἔχει τίτλο «Ἱστορίες γιὰ τὴ Θεωρία καὶ τὸ Πείραμα». Με στίχους τοῦ Andrew Marvell προλογίζει τὸ 9ο κεφάλαιο, ποὺ ἀναφέρεται

στο Χρόνο, ο Paul Davies («Θεὸς καὶ Μοντέρνα Φυσική»).

«Ὅμως ἀκούω πάντα πίσω μου τὸ φτερωτὸ
ἄρμα τοῦ χρόνου νὰ τρέχει ἀπὸ κοντά.»

Ἀπὸ τὸ ἴδιο βιβλίο παραθέτουμε δύο ἀκόμα ἀποσπάσματα, ποὺ βρίσκονται στὴν ἀρχὴ τοῦ 17ου κεφαλαίου:

- «*Ἡ φύση εἶναι ἀπλὴ καὶ γι' αὐτὸ εἶναι πολὺ ὁμορφη.*» (Richard Feynmann.)
- «*Ἄν πάρετε μόνο τὴν ὁμορφιὰ καὶ τίποτε ἄλλο, ἔχετε πάρει τὸ καλὺτερο ἀπ' ὅσα ἐπινόησε ὁ Θεός.*» (Elisabeth Browning.)

Καὶ θὰ μπορούσαν νὰ δοθοῦν πολὺ περισσότερα παραδείγματα. Ἄς πᾶμε ὅμως λίγο πὺρ πέρα. Ἄς ψαρέψουμε στίχους μέσα στὰ κείμενα τῶν βιβλίων Φυσικῆς.

Στὸ «*Τάο καὶ Φυσική*» τοῦ Capra ὁ συγγραφέας προσπαθεῖ νὰ δείξῃ τίς ἀναλογίες τῆς σύγχρονης Φυσικῆς μὲ τίς ἀνατολικὲς Φιλοσοφίες. Παραθέτει θαυμάσιους στίχους. Διαλέγουμε μερικoύς:

«Ἄς ξεχάσουμε τὰ διαστήματα τοῦ χρόνου. Ἄς ξεχάσουμε τὴ σύγκρουση τῶν ἀπόψεων. Ἄς κάνουμε ἐκκλιση στὸ ἄπειρο κι ἂς ἀναζητήσουμε τὴ θέση μας ἐκεῖ.» (Τσουάνγκ Τσέ, ταοϊστής.)

«Ὁ Ἄνθρωπος ἀκολουθεῖ τοὺς νόμους τῆς Γῆς.
Ἡ Γῆ ἀκολουθεῖ τοὺς νόμους τοῦ Οὐρανοῦ.
Ὁ Οὐρανὸς ἀκολουθεῖ τοὺς νόμους τοῦ Τάο.
Τὸ Τάο ἀκολουθεῖ τοὺς νόμους τῆς αὐθύπαρκτης φύσης του.» (Τάο Τε Τσίνγκ.)

Οἱ στίχοι τοῦ Οὐίλλιαμ Μπλέηκ στὸ ἴδιο βιβλίο καταδεικνύουν τὴν ἐνότητα τῶν πάντων, τὴν ἰδέα ὅτι κάθε σωματίδιο τῆς Φυσικῆς περιέχει καὶ περιέχεται ἀπ' ὅλα τὰ ἄλλα σωματίδια. Θυμίζουν τὴ «Μοναδολογία» τοῦ Λάμπινιτς, ὅπου κάθε μονάδα ἀντικατοπτρίζει τὸ Σύμπαν.

«Ἄν θεὸς νὰ δῇς ὅλο τὸν κόσμο
μέσα σ' ἓναν κόκκο ἄμμου,
ἂν θεὸς ν' ἀντικρύσῃς ὁλόκληρο τὸν οὐρανὸ
στὴν ὄψῃ ἐνὸς ἀγριολούλουδου,
κλεῖσε στὴ χούφτα σου τὸ ἄπειρο
καὶ τὴν αἰωνιότητα μέσα σὲ μίαν ὥρα...»

Τέλος μπορούμε νὰ διαλέξουμε γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς ἀποψῆς τῶν κοινῶν τόπων Φυσικῆς καὶ Ποίησης ἀπόψεις φυσικῶν: «*Ἡ Φυσικὴ εἶναι μία μορφὴ ἐνόρασης καὶ ὡς τέτοια εἶναι μία μορφὴ τέχνης.*» (Bohm.) «*Ἄν κανεὶς ἐργάζεται, γιὰ νὰ βρῇ ὁμορφες ἐξισώσεις, βρίσκεται στὸ σωστὸ δρόμο.*» (Paul Dirac.) «*Ἡ Θεωρία τῶν Χορδῶν, ἀπ' τὴ στιγμή ποὺ θὰ τὴ μάθῃ κάποιος, τοῦ φαίνεται τόσο σαγηνευτικὴ, τόσο κομψή, ποὺ δύσκολα τὴ βγάξει ἀπ' τὸ νοῦ του.*» (Michael Green, ἀπ' τοὺς ἰδρυτὲς τῆς Θεωρίας τῶν Χορδῶν.)

Μὲ τὴν καλυτέρευση τῆς ἐκπαίδευσης στὴ χώρα μας, μὲ τὴν προσπάθεια ποὺ πρέπει νὰ ἀναληφθῇ, ὥστε ἡ Φυσικὴ νὰ γίνῃ κατανοητὴ καὶ εὐχάριστη, μὲ τὴν διάδοση τῶν ἐκλαϊκευτικῶν βιβλίων Φυσικῆς, θὰ ἔχουμε ἀργότερα καὶ ἀπόψεις ποιητῶν σχετικὰ μὲ τὴν ὁμορφιὰ καὶ τίς ἀγωνίες τῆς Φυσικῆς. Μέχρι τώρα ἔχουμε λέξεις δανεικές, ἴσως γιὰ τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα πᾶσχουν ἀπὸ μίαν χρόνια μονομέρεια, καὶ τὰ θαυμαστὰ τοῦ κόσμου δὲν φτάνουν μέχρι τὴν ψυχὴ τῶν μαθητῶν.

Πρέπει ιδιαίτερα να δώσουμε έμφαση στην αδυναμία αυτή του σχολείου να έμπνεύσει το ενδιαφέρον για το θαυμαστό κόσμο της Φυσικής στα παιδιά. Η λεγόμενη μεταρρύθμιση είχε αυτή τη δυνατότητα, να διαμορφώσει μία Φυσική «ενδιαφέρουσα, αφομοιώσιμη και ποιητική» για όσους μαθητές του Λυκείου δεν ακολουθήσουν σπουδές θετικές. Έκανε δυστυχώς μία Φυσική με τους ίδιους φορμαλισμούς του παρελθόντος: Τύποι, ασκήσεις, τέστ, διαγωνίσματα. Και η ουσία έξω πάντα απ' αυτά.

Άς κλείσουμε με τους στίχους του Έλύτη: Γιατί δεν είναι μόνο οι φυσικοί που θα μās μιλήσουν για την άορατη ύλη, για το άλλο Σύμπαν, που παραμονεύει δίπλα μας:

«(Άξιόν ἐστι...)

...ή παρασημαντική ενός άλλου κόσμου

ή παλιά δοξασία ότι πάντα υπάρχει

το πολύ σιμά και όμως άορατο.»

Βιβλιογραφία

1. Steven Weinberg, «Τὰ Πρώτα Τρία Λεπτά», Εκδόσεις Ειρμός.
2. Stephen Hawking, «Ο Κόσμος μιάς ιδιοφύας», Εκδόσεις Κάτοπτρο.
3. Ίσαακ Άσιμωφ, «Μαύρες Τρύπες στο Διάστημα», Εκδόσεις Γλάρος.
4. John Gribbin, «Τὰ Μυστήρια του Χρόνου», Εκδόσεις Ώρορα.
5. Sir Fred Hoyle, «Τὰ Δέκα Πρόσωπα του Σύμπαντος», Εκδόσεις Κάτοπτρο.
6. Hubert Reeves, «Η Κοσμική Έξέλιξη (Προσμονή μέσα στο άπειρο)», Εκδόσεις Ράππα.
7. John Gribbin, «Τὰ Μυστήρια του Χώρου», Εκδόσεις Ώρορα.
8. Stephen Hawking, «Τὸ Σύμπαν», Εκδόσεις Κάτοπτρο.
9. Σκλόφски-Κάρλ Σαγκάν, «Τὸ Σύμπαν», Εκδόσεις Ώρορα.
10. Fritjof Capra, «Τάο και Φυσική», Εκδόσεις Ώρορα.
11. John Gribbin, «Κβαντική Φυσική και Πραγματικότητα», Εκδόσεις Ώρορα.
12. Paul Davies, «Θεός και Μοντέρνα Φυσική», Εκδόσεις Κάτοπτρο.
13. Steven Weinberg, «Όνειρα για μία Τελική Θεωρία», Εκδόσεις Κάτοπτρο.
14. Alastair Rae, «Κβαντομηχανική, Πλάνη ή Πραγματικότητα;», Εκδόσεις Κάτοπτρο.
15. Σαλτερή-Περιστεράκη, «Ο Άτομικός μας Κόσμος», Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας.
16. Εὐτύχης Μπιτσάκης, «Διαλεκτική και Νεώτερη Φυσική», Εκδόσεις Ήριδανός.
17. Γεωργίου Μπάνου, «Στοιχεία Αστρονομίας και Διαστημικής», σχολικό βιβλίο της Β' τάξης Λυκείου.
18. Σχολικά βιβλία Φυσικής, Νίκου Δαπόντε, Ανδρέα Κασέτα.
19. Σχολικό βιβλίο Φιλοσοφίας Γ' Λυκείου, Κυριάκου Κατσιμάνη-Εὐαγγέλου Ρούσου (1999).
20. «Χριστιανισμός και Θρησκείματα», Σχολικό βιβλίο της Β' Λυκείου (1999).
21. John Briggs και F. David Peat, «Ο Ταραγμένος Καθρέφτης», Εκδόσεις Κάτοπτρο.
22. Άρθρα στις εφημερίδες των Ν. Αντωνίου, Γ. Γραμματικάκη, Άλκη Γαλαδά.
23. Τ. Αχον, «Πέρα από το "Τάο και την Φυσική"», Εκδόσεις Δίαυλος.
24. Χρίστου Γεωργούση, «Τὸ Σύμπαν και οί τρύπες του», Εκδόσεις Φιλιππότη.
25. Τσέλλερ-Νεστλέ, «Ιστορία της Ελληνικής Φιλοσοφίας», Εκδόσεις Ι.Δ. Κολλάρος.
26. Κάρλ Γιάσπερς, «Είσαγωγή στη Φιλοσοφία», Εκδόσεις Δωδώνη.
27. Heisenberg, «Φυσική και Φιλοσοφία», Εκδόσεις Κάλβος.
28. Ρόζενταλ Γιούντιν, «Φιλοσοφικό Λεξικό», Εκδόσεις Άναγνωστίδη 1963.
29. Robert March, «Φυσική και Ποιητές», Εκδόσεις Δίαυλος.
30. «Κάρλ Μάρξ, Ροζέ Γκαροντύ», Εκδόσεις Όλκος 1974.

Χρῖστος Γεωργούσης

ΤΟ ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΛΙΟΧΝΗΣ

Ὁ πρόπλασμα τοῦ ἀρχαιότερου (περίπου 2.500 π.Χ.) βουλευτηρίου (βλέπετε τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Π. Κουβαλάκη με τίτλο «Πολιόχνη: Μία Ἑλληνικὴ Δημοκρατία 5.000 χρόνων» στὸν «Δ», τ. 183, 1997), ἐκείνου ποὺ ἀνακαλύφθηκε ὕστερα ἀπὸ τὶς συστηματικὲς καὶ πολυεπεὶς ἀνασκαφὲς τῆς Ἰταλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς στὴν Πολιόχνη τῆς Λήμνου, θὰ κοσμῇ πλέον μόνιμα τὸ Ἑλληνικὸ Κοινοβούλιο. Ἐχει τοποθετηθῇ ἔξω ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων καὶ εἶναι ἐντυπωσιακό. Ὡς κατασκευὴ ἀλλὰ καὶ ὡς μέγεθος τὸ τρισδιάστατο πρόπλασμα τῆς Πολιόχνης ἀπεικονίζει πιστὰ τὴν ἀρχαία πόλη, δίνοντας ἔμφαση στὸ βουλευτήριο, ποὺ ἀναδεικνύεται μὲ ἰδιαίτερο φωτισμό, γιὰ νὰ ξεχωρίζῃ ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα κτίσματα. Ξεχωρίζουν ἐπίσης ἡ σιταποθήκη καὶ τὰ μέγαρα. Διακρίνονται ἀκόμη ἀγγεῖα καὶ σκεύη στὰ σημεῖα ποὺ ἐπακριβῶς ἐντοπίστηκαν ἀπὸ τοὺς ἀρχαιολόγους.

Ὡστόσο τὸ βουλευτήριο τῆς Πολιόχνης, ὅπως εἶναι γνωστό, ἀποτελέσε δημόσιο κτήριο συναθροίσεων τῶν κατοίκων καὶ πρόδρομο τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Δήμου καὶ ὄχι τῶν σημερινῶν Κοινοβουλίων.

Ἡ κατασκευὴ, ποὺ φυλάσσεται σὲ καλαίσθητο θόλο, συνοδεύεται ἀπὸ πληροφορίες γιὰ τὸ ἱστορικὸ μέρος αὐτοῦ τοῦ σημαντικοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου. Τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ προπλάσματος, ἡ ἰδέα καὶ ἡ ὕλοποίησις τοῦ ὁποίου ἦταν πρωτοβουλία τοῦ ὑπουργείου Αἰγαίου καὶ Νησιωτικῆς Πολιτικῆς, ἔγιναν ἀπὸ τὴν πρόεδρο τῆς Βουλῆς κ. Ἄννα Ψαρουδά-Μπενάκη, ἡ ὁποία ἐπεσήμανε στὴν ὁμιλία της: «Καθὼς βρισκόμαστε στὶς ἀπαρχὲς τῆς ὀριστικῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνοποίησης, ἀντιλαμβάνεστε πὼς ἓνα τέτοιο μνημεῖο ἔχει ἰδιαίτερη σημασία γιὰ τὴ χώρα μας καὶ γιὰ ἐμᾶς ὡς Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων νὰ μπορούμε νὰ τὸ ἐπιδεικνύουμε.»

Ἡ ἔφορος Κλασικῶν Ἀρχαιοτήτων Νομοῦ Λέσβου καὶ πρόεδρος τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἑλλήνων Ἀρχαιολόγων Ἀγλαΐα Ἀρχοντίδου ἀνέφερε τὰ σημαντικότερα ἱστορικὰ στοιχεῖα, ποὺ συνδέονται μὲ τὴν ἀρχαιότερη ὀργανωμένη πόλη τῆς Εὐρώπης, τὴν Πολιόχνη, ἡ ὁποία, ὅπως εἴπαμε, εἶχε ἀνασκαφῇ κατὰ τὴν προπολεμικὴ περίοδο ἀπὸ τοὺς ἀρχαιολόγους τῆς Ἰταλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς. «Ἡ Πολιόχνη εἶναι τὸ καλύτερο παράδειγμα τῆς περιόδου ποὺ λέγεται Τρωικὸς Πολιτισμὸς καὶ γίνεται πιδὼ σημαντικὴ ἀκόμα, ὄχι μόνο γιὰτὶ εἶναι μία ὀργανωμένη πόλη μὲ δρόμους, κοινόχρηστους χώρους, μὲ ἐξαιρετικὲς ἰδιωτικὲς οἰκίαι, μὲ διοικητικὰ κέντρα καὶ κατοικίαις ἐξαίρετες, οἱ ὁποῖαι ἀποδίδονται στοὺς ἀρχηγοὺς ἢ στὸν ἀρχηγὸ τῆς Πολιόχνης, ἀλλὰ γιὰτὶ σὲ αὐτὴ τὴν πόλη ἤδη ἀπὸ τὸ 3000 π.Χ. καὶ μέχρι τὸ 1600 π.Χ. λειτουργεῖ ὁ ἀρχαιότερος χώρος διαλόγου στὸν Κόσμο. Ἐδῶ γεννήθηκε τὸ σπέρμα τοῦ διαλόγου, τὸ σπέρμα ποὺ ἐμεῖς σήμερα ὀνομάζουμε δημοκρατία.»

Τὴ μακέττα φιλοτέχνησε ὁ Πέτρος Δημητριάδης καὶ τὴν παρουσίαση ἐπιμελήθηκε ὁ ἀρχιτέκτων Λουκιανὸς Παγώνης.

Ταξιαρχοῦλα Λαδᾶ

Στὴν φωτογραφία τῆς ἐναντι σελίδας: Ἡ μακέττα τῶν ἐρειπίων τῆς Πολιόχνης Λήμνου, ὅπως ἐκτίθεται στὴ Βουλί. Τὸ μακρόστενο κτήριο, ποὺ ἐνδείκνυται μὲ βέλος στὴ φωτογραφία, ἦταν ὁ χώρος ὅπου οἱ κάτοικοι διαλέγονταν μεταξύ τους, συζητῶντας τὰ δημόσια θέματα τῆς πόλεως. Συνεπῶς δὲν ἦταν Κοινοβούλιο (συνέδριο ἀντιπροσώπων), ἀλλὰ Ἐκκλησία τοῦ Δήμου (συνέδριο ὅλων τῶν πολιτῶν).

ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

ὁ ἔντυπο (σ.σ. φωτοτυπία τοῦ ὁποίου βλ. στήν **ἐναντι σελίδα**) εἶναι ἔκδοση τῆς Χριστιανικῆς Ἑστίας Λαμίας καὶ τοιχοκολλήθηκε στήν πόλη αὐτὴ 5-6 ἡμέρες περίπου πρὶν τὴν ἔναρξη τῶν καρναβαλικῶν ἐκδηλώσεων. Ἐνοιωσα ὀργὴ καὶ ἀγανάκτηση μόλις τὸ διάβασα, βλέποντας γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ ὅτι ὁ χριστιανικὸς μεσαίωνας συνεχίζεται ἀκόμη.

Δεκαπέντε λόγοι, λέει τὸ ἔντυπο, ἐπιβάλλουν νὰ ποῦμε ὅχι στὸν πολιτισμό, ὅχι στήν ἐλευθερία ἔκφρασης, ὅχι στὴ γιορτὴ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀνοιξῆς: «*νὰ κάνουμε ἀρχὴ μετάνοιας, πρὶν εἶναι ἀργά*» (γιὰ ποιοὺ πράγμα;) καὶ νὰ γυρίσουμε στὴ χριστιανικὴ ἠθική. Ἀπὸ ποῦ ν' ἀρχίσῃ κανεὶς καὶ ποῦ νὰ τελειώσῃ; Ἀπὸ τὴν ἠθικὴ τῆς «*θρησκείας τῆς ἀγάπης*»; Ἀπὸ τὸ βιβλικὸ πορνογράφημα μὲ τὸν προαγωγὸ τῆς συζύγου του καὶ μάγο Ἀβραάμ ἢ ἀπὸ τὸν Ἀὐτὸ, ποὺ κοιμόταν ἀγκαλιὰ μὲ τὶς δύο κόρες του σ' ἓνα αἰμομικτικὸ ὄργιο ἄνευ προηγουμένου; Ἡ ἀπὸ τὸν Ἰακώβ ποὺ εἶχε ἐρωμένες καὶ τὶς δύο ἀδελφές Λεῖα καὶ Ραχὴλ στὸ κρεββάτι του κάθε βράδυ –καὶ ὁ κατάλογος τελειωμὸς δὲν ἔχει. Δυστυχῶς αὐτὰ τὰ πράγματα ἀποτελοῦν τὴν ἠθικὴ βάση ποὺ μαθαίνουν τὰ μικρὰ παιδιὰ μας ἀπὸ τὶς πρῶτες τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ. Καὶ φτάσαμε στὸ ὕψιστο δείγμα τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς, βλέποντας ἄφωνοι νὰ ἐκτυλίσσωνται κάθε μέρα στήν τηλεόραση μπροστὰ στὰ μάτια μας σκηνὲς ἀπειρῶν κάλλους μὲ πρωταγωνιστὲς τὸ «*ἀδελφάτο τῶν δεσποτῶν*» τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας.

Πολυέξοδο, λένε, τὸ καρναβάλι σὲ καιροὺς χαλεποῦς. Καὶ τοῦτο, ἐνῶ γέμισαν τὴν Ἑλλάδα μὲ τὶς βίλλες καὶ τὶς πισίνες, ὅπου ἀπολαμβάνουν τὴν τρυφηλὴ ζωὴ τους τὰ μέλη τοῦ δεσποτάτου. Καὶ καθένας ἔχοντας καὶ τὸ 1,5 δις στήν ἄκρη, προὶόν τῶν χρυσοφόρων παγκαριῶν καὶ τῆς ἐκμετάλλευσης-προσκύνησης ἀγίων εἰκόνων ποὺ δακρύζουν, λειψά-νων, ζωῶν, τιμῶν ξύλων (ὑπάρχουν ἄραγε καὶ ἄτιμα ξύλα;)...

Εἶναι φονικὸ, λένε, τὸ καρναβάλι, γιατί, λένε, καρναβαλιστὲς σκότωσαν τὸν ἅγιο Τιμόθεο, ἐπίσκοπο Ἐφέσου. 100 καὶ πλέον ἑκατομμύρια ἁθῶν μαρτύρησαν καὶ ἐσφάγησαν στήν ἀναγκαστικὴ ἐπιβολὴ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Τὸ 75% τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀφανίσθηκε καὶ μαζί του καὶ ὁλόκληρος ὁ ἀνεπανάληπτος Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς κατὰ τὴν ἐπιδρομὴ τοῦ χριστιανοῦ Ἀλάρικου, ποὺ ἐκτελοῦσε τὴν ἐντολὴ τοῦ σχιζοφρενοῦς χριστιανοῦ αὐτοκράτορα Ἀρκαδίου «*ἐς ἔδαφος φέρειν*» (401 μ.Χ.). Αὐτὸ τὸ αἷμα θὰ τὸ ξεπλύνῃ ἄραγε μιὰ συγγνώμη; Καὶ ἔπεται ἡ Ἱερὴ Ἐξέταση τοῦ τρομεροῦ Μεσαίωνα, μὲ ἄλλα ἑκατομμύρια μαρτυρικῶν θανάτων. Αὐτὸ τὸ φονικὸ τσουνάμι εἶναι ἀδύνατο νὰ τὸ χωρέσῃ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς. 3.000 χρόνια ὁ πολιτισμὸς γύρισε πίσω.

Εἶναι προκλητικὸ, λένε, τὸ καρναβάλι λόγῳ τῆς γυμνότητος τῶν συμμετεχόντων. Ἐδῶ θὰ δανεισθῶ μία παράγραφο ἀπὸ τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Κ. Καρμιράντζου «*Τὰ δρώμενα τῆς Ἀγιάννας*» («*Δ*», τεύχος 278, Μάρτιος 2005): «*Ὁ πονηριανισμὸς παγκοσμίως, ἀποτέλεσμα τῆς ἠθικῆς (ὄχι τοῦ ἥθους) τῶν θρησκειῶν τῆς Ἐρήμου, ἔχει ἐπιβάλει τοὺς νόμους του. Στὸ στόχαστρό του γιὰ δύο χιλιάδες χρόνια ἔχει τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς, τὴν ἡδονὴ (σωματικὴ/νοητικὴ), τέλος τὸ σῶμα. [“Τὰ ἔργα τῆς σαρκός... ἀκαθαρσία, ἀσελγεία, εἰδωλολατρία, μέθη, κῶμοι” (Παῦλος, πρὸς Γαλάτας 5.19): “οἱ ἐν σαρκὶ ὄντες, θεῷ οὐκ ἀρέσει” (Πρὸς Ρωμ. 8.8).] Ἀκάθαρτα λοιπὸν τὸ γυννὸν (ἀθλητισμός), ὁ ἔρωτας, ὁ ὀργασμός, τὰ γεννητικὰ μας ὄργανα...»*

Γιῶργος Κονταξῆς

ΤΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΣ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΣΤΙΑ ΛΑΜΙΑΣ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΝΩΣΙΣ ΓΟΝΕΩΝ « Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ » (Γ.Ε.Χ.Α)
Πλ. Διάκου 9 Τηλ. 22310 22349 35 100 ΛΑΜΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΝΑ ΠΟΥΜΕ

ΟΧΙ ΣΤΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ

- 1^{ος} Είναι **ειδωλολατρικό** έθιμο που έτελείτο προς τιμήν των ψευδοθεών Διονύσου και Βάχχου
- 2^{ος} Είναι **ανήθικο** με αποτέλεσμα να έχουμε τόσα έκτροπα και στατιστικά περισσότερες εκτρώσεις (φόνους).
- 3^{ος} Είναι **προκλητικό** λόγω της γυμνότητας που επικρατεί στους περισσότερους συμμετέχοντες.
- 4^{ος} Είναι **ξενόφερτο** σήμερα με τά γκρούπς που έρχονται από τό έξωτερικό.
- 5^{ος} Είναι **πολυέξοδο**, γιατί διατίθενται γι' αυτό τόσα κονδύλια, σέ μιά εποχή μάλιστα που μεγάλο ποσοστό Έλλήνων ζή στο όριο τής φτώχειας.
- 6^{ος} Είναι **άσκοπο**, διότι δέν προσφέρει τίποτε άλλο εκτός από (αρτο και) θεάματα.
- 7^{ος} Είναι **μή παραδοσιακό** αφού σ' αυτό κυριαρχεί ή Βραζιλιάνικη και Ξένη μουσική Σάμπα.
- 8^{ος} Είναι **αντιεκκλησιαστικό**, γιατί απαγορεύεται από τούς ιερούς κανόνες τής Έκκλησίας μας
- 9^{ος} Είναι **παράκαιρο**, διότι ή περίοδος του Τριωδίου είναι περίοδος περισυλλογής, αυτοεξετάσεως, μετανοίας.
- 10^{ος} Είναι **ανίερο**, διότι διακωμωδούνται σ' αυτό τά ιερά Μυστήρια τής Έκκλησίας μας.
- 11^{ος} Είναι **αντιχριστιανικό**, διότι επικρατεί ή παραμόρφωση, ή μεταμπίηση και ή παρένδυση.
- 12^{ος} Είναι **αντιδεοντολογικό** διότι χάνουν χρόνο τά παιδιά μας μέ τίς πρόβες και χρήματα γιά στολές.
- 13^{ος} Είναι **άσπλαχνο**, διότι τή στιγμή που άλλοι θρηνούν για τό Τσουνάμι έμεις διασκεδάζουμε κατ' αυτόν τόν τρόπο.
- 14^{ος} Είναι **φονικό**, διότι καρναβαλιστές σκότωσαν τόν άγιο Τιμόθεο επίσκοπο Έφέσου.
- 15^{ος} Είναι **σατανικό**, διότι πολλά στοιχεία του καρναβαλιού παραπέμπουν σέ σατανικές καταστάσεις και έκδηλώσεις.
Μετά από όλα αυτά πώς μπορούμε ως Όρθόδοξοι Χριστιανοί νά συμμετέχουμε σέ καρναβαλικές έκδηλώσεις;
Άς προσέξουμε κι άς κάνουμε άρχή Μετανοίας πριν είναι άργά.

Γ.Ε.Χ.Α. Λαμίας

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΝΑΡΧΑΙΗ ΓΡΑΦΗ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΜΜΕΝΗ ΣΕ ΛΟΦΟ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ!

Είχαμε παρουσιάσει σε περασμένο τεύχος του «Δαυλοῦ» τὰ διαδραματιζόμενα στήν περι-
οχή Ὁρτὸς στήν Πάτρα, δηλ. ἀναφερθήκαμε στὰ διάσπαρτα ἀρχαιολογικά εὐρήματα πού
κείνται ἀνάμεσα σέ λάσπες καί ἀγριόχορτα παραπλεύρως ἀρχαιολογικῶν χώρων καί στήν
πλήρη ἀδιαφορία τῆς ἀρμόδιας ἐφορίας ἀρχαιοτήτων, παρ' ὅλες τῖς ἐπισημάνσεις τῶν πολι-
τῶν. Αὐτὴ τὴν φορὰ λόγῳ δυνατῆς βροχῆς ἦρθε στὸ φῶς ἄλλο ἓνα εὔρημα σὲ διαφορετικὸ
σημεῖο τῆς πόλης, συγκεκριμένα στὸ λόφο τῆς περιοχῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ἀνάμεσα σὲ
ἀπολιθωμένα ὀστὰ καί κοχύλια. Ἕνα ὄστρακο πού προκαλεῖ ἐνδιαφέρον καί ἐνδεχομένως
θὰ μπορούσε νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς ἀρχαιολόγους σὲ σημαντικὰ συμπεράσματα σχετικὰ μὲ τὴν
μετακίνηση πληθυσμῶν κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους, καθὼς δείχνει νὰ φέρῃ μία ἀρ-
χαία γραφή, πού ἔχει ἐπίσης ἐντοπισθῇ σὲ εὐρήματα τῆς Κοιλιάδος τοῦ Ἰνδοῦ.

Σύμφωνα μὲ τὸ παρακάτω σχῆμα («ψαροκόκκαλο»), ὅπως δημοσιεύτηκε στὸ τεύχος 251
τοῦ «Δαυλοῦ», Νοέμβριος 2002, τὸ μεταλλικὸ εὔρημα φαίνεται νὰ παρουσιάσῃ σημαντικὴ
ὁμοιότητα μὲ τὸ δέκατο στοιχεῖο, ἐξ ἀριστερῶν, τῆς κάτω σειρᾶς, πού εἶναι δείγμα πανάρ-
χαιας γραφῆς τῆς νήσου τοῦ Πάσχα ἀλλὰ καί τῆς κοιλιάδος τοῦ Ἰνδοῦ, ὅπως ἔχει βρεθῇ
πάνω σὲ κεραμικὰ δοχεῖα, σφραγίδες καί ἄλλα ἀντικείμενα. Ἡ συγκεκριμένη γραφή ἦταν
εἰκονογραφικὴ-ἰδεογραφικὴ, καί οἱ μελετητὲς μέχρι καί σήμερα δὲν μπόρεσαν νὰ τὴν ἀπο-
κρυπτογραφήσουν. Οἱ χαρακτῆρες δὲ εἶναι ἐλάχιστοι, ἐνῶ τὸ ἐκτενέστερο κείμενο πού ἔχει
ἀνακαλυφθῇ περιέχει μόλις 26 χαρακτῆρες. Λόγῳ μάλιστα τῆς συντομίας τῶν χαρακτήρων οἱ
ἐρευνητὲς κατέληξαν στὸ συμπέρασμα, ὅτι ἐνδεχομένως ἡ γραφή αὐτὴ νὰ χρησιμοποιήθηκε
μόνο γιὰ οἰκονομικὲς συναλλαγές.

Ταξιαρχούλα Λαδᾶ

Ἄνω: Ἡ γραφή πού ἐντοπίστηκε στὸ νησί τοῦ Πάσχα. **Κάτω:** Ἀριστερὰ ἡ σφραγίδα πού βρέθηκε
σὴν Ἰνδία. **Δεξιὰ** τὸ ὄστρακο πού ἐντοπίστηκε στὸ λόφο τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πάτρας. Εἶναι
ὅμοιο («ψαροκόκκαλο») μὲ τὸ 10ο (ἐνδείκνυται μὲ βέλος) σημεῖο τῆς ἄνω πανάρχαιας καί μὴ
ἀποκρυπτογραφηθείσας ἀκόμη γραφῆς, πού προφανῶς εἶχε ἐξαπλωθῇ σ' ὅλη τὴν Ὑδρόγειο.

Η «ΨΥΧΗ»

Προσέγγιση μέσω τῆς Βιοηθολογίας καὶ τῆς νέας φυσικῆς ἐπιστήμης

σο οἱ ἐπιστῆμες προχωροῦν –καὶ φαίνεται ὅτι σήμερα προχωροῦν μὲ ἱλιγγιώδεις ρυθμούς–, ἀποκαλύπτουν τὴν περίτεχνη ὁργάνωση καὶ τὴν ἐξαιρετικὴ ὠραιότητα τοῦ Σύμπαντος, ἀλλὰ ὅσο ἡ γνώση αὐξάνει, τόσο πολλαπλασιάζονται τὰ ἐρωτήματα καὶ οἱ ἀπορίες. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ μελέτη τοῦ Σύμπαντος κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῶν σημερινῶν γνώσεων ὁδηγεῖ σὲ ἀναπόφευκτα ἀδιέξοδα, ὥς γίνῃ δεκτὴ ἡ γνώμη τοῦ φυσικοῦ Paul Davis, ποὺ λέει ὅτι «ἡ φύση εἶναι προϊὼν τῆς δικῆς τῆς τεχνολογίας καὶ τὸ Σύμπαν εἶναι νοῦς: ἓνα αὐτοπαρατηρούμενο καὶ αὐτοοργανούμενο σύστημα, μέσα στὸ ὁποῖο ἡ δική μας διάνοια θὰ μπορούσε νὰ θεωρηθῇ τοπικὴ νησίδα συνείδησης σὲ μία θάλασσα νόησης», κάτι ποὺ δὲν ἀπέχει πολὺ, ἐννοιολογικὰ τουλάχιστον, ἀπὸ τὴ ρήση τοῦ Ἡράκλειτου: «Οὐκ ἐμοῦ ἀλλὰ τοῦ λόγου ἀκούσαντας ὁμολογεῖν σοφὸν ἐστὶν ἓν πάντα εἶναι».

Ἀκόμη ἀπὸ τὴν βαθεὴ ἀρχαιότητα, τότε ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε λίγο-λίγο νὰ ξεφεύγῃ ἀπὸ τὴ στενὴ τελεονομικὴ ἀντίληψη, φάνηκαν πνεύματα ἀνοιχτά, ποὺ κατῴρθωσαν νὰ ἰδοῦν ἄλλες σφαῖρες. Ξεκινώντας ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους φιλοσόφους, αὐτοὺς τοὺς ἐξέχοντες σμιλευτὲς τοῦ πνεύματος, ποὺ ἡ παρουσία τους ἀπὸ δύο χιλιάδες χρόνια σφράγισε τὶς σημερινές μας γνώσεις, θὰ ἀνακαλύψουμε μία ἀλληλουχία σκέψεων, ποὺ καὶ σήμερα ἀκόμη δὲν ἔχει ξεπεραστῇ.

Ἡ Ψυχὴ καὶ ἡ Φύσις-Σύμπαν

ναλύνοντας κανεὶς βαθύτερα τὴν Ὀρφικὴ Φιλοσοφία μένει κατάπληκτος ἀπὸ τὶς γνώσεις ποὺ εἶχαν, χωρὶς τὸ πείραμα, χωρὶς τὴ δυνατότητα τῆς σημερινῆς παρατήρησης μὲ τὰ τεχνικὰ μέσα ποὺ ὑπάρχουν (ἢ μήπως τὰ εἶχαν καὶ αὐτὰ κάποια ἐποχὴ ποὺ δὲν τὴ ξέρουμε;), μὲ μόνῃ τὴ δύναμη τῆς σκέψης καὶ τῆς ἀπλῆς παρατήρησης τῶν φαινομένων. Ἄραγε εἶναι ἰκανὴ ἡ δύναμη αὐτὴ νὰ φτάσῃ σὲ τέτοια βάθη σοφίας, ἂν δὲν προϋπῆρχε τὸ «κάτι»; Ὁ Ὀρφικὸς Ὕμνος στὴν Φύση δὲν εἶναι ἀπλᾶ ἓνας δοξαστικὸς ὕμνος στὴ μητέρα φύση, ἀλλὰ εἶναι ἡ ἐκφραση μιᾶς βαθειᾶς γνώσης, ποὺ σήμερα ἀκόμη μόλις τὴν ἀνιχνεύουμε.

*ὦ Φύσι, παμμήτειρα θεά, πολυμήχανε, μήτερ,
οὐρανίη, πρέσβειρα, πολύκτιτε δαῖμον, ἄνασσα,
πανδάματορ, ἀδάμαστε, κυβερνήτειρα, πανανγές,*

*αὐτοπάτορ, ἀπάτορ, ἄρσεν, πολύμητι, μεγίστη
πάντων μὲν σὺ πατήρ, μήτηρ, τροφὸς ἡδὲ τιθηνὸς
αἰδὴ, κινησιφόρος, πολύπειρε, περίφρον
ἀνὰ στροφάλιγι θόον ρύμα δινεύουσα.»*

(Ὡ θεὰ Φύση, μητέρα τῶν πάντων, πολυμήχανη, μητέρα, ἐπουράνια, σεβαστὴ θεὰ ποὺ κτίζει τὰ πάντα, βασίλισσα, ἐσὺ δαμάξεις τὰ πάντα, εἶσαι ἀκατανίκητη, ἐσὺ κυβερνᾷς, λάμπεις πολύ, ...σὺ εἶσαι πατέρας τῶν πάντων, καὶ μητέρα, τροφὸς καὶ βυζάστρα... εἶσαι αὐτογέννητη, γιατί πατέρα δὲν ἔχεις, εἶσαι ἀρσενική, πολυμήχανη, πάρα πολὺ μεγάλη... ἀθάτη, ποὺ κινεῖς τὸ πᾶν, μὲ μεγάλη πείρα, σῶφρων, μὲ ταχὺ ρυθμὸ θέτεις σὲ περιστροφικὴ δίνηση τὰ ὄντα.)

Τί περισσότερο δεχόμαστε σήμερα; Τί περισσότερο ἀπὸ τὶς φυσικὲς δυνάμεις, ὡς ὑπέρτατες δυνάμεις ποὺ ρυθμίζουν τὰ πάντα; Τὸ Σύμπαν τὸ δεχόμαστε ὡς ὕλη καὶ κίνηση καὶ τὶς δυνάμεις ποὺ ἀναπτύσσονται ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀρχικὴ δύναμη. Τί λιγώτερο διατυπώνει ὁ Ὅρφικὸς αὐτὸς ὕμνος, καὶ πῶς αὐτὴ ἡ τότε σκέψη μπόρεσε νὰ φτάσῃ σὲ τόση τελειότητα;

Περνώντας ἀπὸ τοὺς Ὅρφικοὺς στὴν φυσικὴ τους συνέχεια, τοὺς Πυθαγόρειους, παρατηροῦμε πῶς ἐκφράζεται ἡ ἴδια ἔννοια μὲ ἄλλη διατύπωση. Οἱ Πυθαγόρειοι δέχονται ὅτι ἡ ψυχὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἴδια συστατικὰ ποὺ πλάστηκε καὶ ὁ ὕλικὸς κόσμος, μὲ ἄλλα λόγια τὴ μονάδα καὶ τὴν ἀόριστη δυνάδα, συνενωμένες ἀδιάρρηκτα καὶ συλλειτουργοῦσες μὲ τελειῶς ἰδιάζοντα τρόπο. Ἡ δυνάδα περιέχει ἐν ἑαυτῇ τὴν κίνηση καὶ τὴ ζωὴ. Γιὰ τοῦτο κατὰ τοὺς Πυθαγόρειους ὁ ψυχικὸς πυρῆνας, ποὺ ἀποτελέστηκε ἀπὸ τὴν ἴδια κοσμικὴ οὐσία ἔχει καὶ αὐτὸς τὴν ἴδια κίνηση καὶ ζωὴ καὶ τὶς μεταδίδει καὶ στὸ σῶμα στὸ ὁποῖο ἐνσαρκώνεται.

Ὁ Πλάτων, ὁ συνεχιστὴς τῶν δύο αὐτῶν φιλοσοφικῶν ρευμάτων, παραδέχεται ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀεικίνητη, ἀφθαρτὴ καὶ ἀγέννητη. Δέχεται ἀκόμη ὅτι ἡ ψυχὴ ❶ εἶναι ὁρατὴ, ❷ οἱ ψυχικὲς καὶ διανοητικὲς ἰκανότητες τῶν ἀνθρώπων εἶναι προῖον πείρας, ❸ ἔχει αὐτενέργεια καὶ αὐθυπαρξία, ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὶς ιδιότητές της καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν ὁργανισμὸ καὶ ❹ εἶναι ἀπλή, δὲν μεταβάλλεται στὸ χρόνο. Ἄλλοι Ἕλληνες φιλόσοφοι διατύπωσαν ἀπόψεις γιὰ τὴν ψυχὴ ποὺ τὸ βάθος τους ξεπερνάει ἀκόμη καὶ τὰ σημερινὰ ἐρευνητικὰ ἐπιτεύγματα.

Ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἔλεγε ὅτι «οὔτε κάποιος θεὸς ἔφτιαξε τὸν κόσμον οὔτε κάποιος ἀπὸ τοὺς ἄνδρες, ἀλλὰ ὑπῆρχε πάντοτε», δηλαδὴ στηρίζεται στὸ ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς φύσης δὲν εἶναι πνευματικὴ, δηλαδὴ δὲν δέχεται τὴν διαμόρφωση τοῦ κόσμου ἀπὸ κάποια πνευματικὴ διάνοια. Κατ' αὐτὸν ἀρχὴ εἶναι ἡ ὕλη, τὸ πνεῦμα ἀποτελεῖται ἀπὸ ὕλικά στοιχεῖα καὶ ὑπάρχει ἡ δύναμη τῆς σύνθεσης, *Φιλότης* καὶ *Νεῖκος*, οἱ ιδιότητες τῆς μονάδος. Ὁ φιλόσοφος αὐτὸς δέχεται ὅτι τέσσερα εἶναι τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ ἡ κίνηση. Δὲν ὑπάρχει μετάβαση ἀπὸ τὸ μὴ ὄν στὸ εἶναι, οὔτε καὶ ἀπὸ τὸ ὄν στὸ μὴ ὄν.

Ὁ Ἀναξαγόρας, δέχεται ὅτι ὅλα τὰ πράγματα ὑπῆρξαν ἀνέκαθεν συνενωμένα, ἅπειρα κατὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴ σμικρότητα. Δὲν ἦταν ὁρατὰ ἐξ αἰτίας τῆς σμικρό-

Έρως και Ψυχή: Γλυπτό σύμπλεγμα, ρωμαϊκό αντίγραφο ενός ελληνικού έργου του 2ου π.Χ. αιώνα (Μουσείο Καπιτωλίου, Ρώμη). Το σύμπλεγμα Έρωτος-Ψυχής εξυπονοεί ότι και οι δύο αυτές οντότητες είναι «στοιχεῖα τοῦ Σύμπαντος», σύμφωνα με τὴν ἀρχαιοελληνικὴ Κοσμολογία: Ὁ Έρως ἀποτελεῖ τὴν ἑλξη, ποὺ συμπυκνώνει τὴν ἀστρική σκόνη, σὲ οὐράνια σώματα, καὶ ἡ Ψυχὴ τὸν Λόγο, δηλ. τὴν συνεκτικὴ οὐσία ποὺ συντηρεῖ καὶ ἐνίζει τὸ Σύμπαν.

τητας καὶ βρίσκονταν μέσα στὸ Σύμπαν, στὸν ἀέρα καὶ τὸν αἰθέρα, μέγιστα στὴν ἔκταση. Μέσα σὲ αὐτὰ τὰ ἀπειροελάχιστα πράγματα ὑπῆρχαν τὰ σπέρματα ὅλων τῶν πραγμάτων.

«Νοῦς ξέχωρο, ἄπειρο καὶ αὐτοκρατές,
τῆς δὲ κινήσεως αἴτιον εἶναι τὸν νοῦν.»

Τίποτα δὲν γίνεται ἀπὸ τὸ μὴ ὄν. Γένεση εἶναι ἡ συνένωση στοιχείων καὶ φθορὰ ὁ διαχωρισμός.

Ὁ Δημόκριτος εἶπε ὅτι :

«μηδὲν τε ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι, μηδὲ εἰς τὸ μὴ ὄν φθείρεσθαι», καὶ
«ἀτόμους δὲ ἀπείρους εἶναι κατὰ μέγεθος καὶ πλήθος, φέρεσθαι δ' ἐν τῷ
ὅλῳ δινουμένας, καὶ οὕτω πάντα τὰ συγκροίματα γεννᾶν».

Τὰ αἴτια τῶν φαινομένων ἀνάγονται πάλι σὲ ἄλλες αἰτίες:

«οὐδὲν χρῆμα μᾶτην γίγνεται, ἀλλὰ πάντα ἐκ λόγου τε καὶ ὑπ' ἀνάγκης».

Πίστευε τέλος ὅτι νοῦς καὶ ψυχὴ ταυτίζονται.

Ὁ μέγας καὶ σκοτεινὸς Ἡράκλειτος στὸ σφζόμενο ἀπόσπασμά του (ἀριθ. 67) εἶπε: «Στὸν πηγαμιό σου δὲν θὰ βρῆς τὰ πέρατα τῆς ψυχῆς, ἀπ' ὅλους τοὺς δρόμους κι ἂν περάσῃς, τόσο βαθὺ λόγο περιέχει». Ὁ Ἀξελὸς ἐρμηνεύοντας τὸν Ἡράκλειτο θεωρεῖ ὅτι στὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ τὸ «Γνώθι σ' αὐτόν» παίρνει ἓνα βαθὺ νόημα: Τὸ ἐγὼ καὶ τὸ Σύμπαν ἀλληλοεξαρτῶνται, ὑπάρχει ἓνας μυστικὸς δρόμος ποὺ ὁδηγεῖ συνεχῶς ἀπὸ τὸ ἓνα στὸ ἄλλο... Ἡ ἀναζήτηση εἶναι συνεχῆς, ὅπως συνεχῆς εἶναι τὸ συμπαντικὸ γίνεσθαι. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ποτὲ πὼς ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ποὺ ψάχνει ἀποτελεῖ ἓνα ἀπόσπασμα τῆς ὁλότητας, ποὺ καὶ αὕτη ὑπακούει στὸ μοναδικὸ καὶ θεῖο νόμο τοῦ συμπαντικοῦ γίνεσθαι. Σημειώνει ἀκόμη ὅτι ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι καθόλου ἐντοπισμένη σὲ κάποιο μέρος τοῦ σώματος. Κινεῖται καὶ φανερώνεται ἐκεῖ ποὺ θίγεται ἡ σωματικὴ εὐαίσθησία. Εἶναι ἐνσωματωμένη στὸ σῶμα, μὲ τὸ ὁποῖο εἶναι δεμένη. Ἔτσι μοιάζει νὰ ἀποφεύγεται ὁ дуῖσμός τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. Ὁ λόγος εἶναι ἡ κινητήρια δύναμη τῆς ψυχῆς καὶ ἡ ψυχὴ ζωντανεύει τὸ σῶμα.

Στὴ σύγχρονη σχετικὰ ἐποχὴ μας ἀναπτύχθηκαν πλῆθος φιλοσοφικῆς θεωρίες, ποὺ ὅμως στὴ βάση τους δέχονται τὴν τελεονομικὴ ἢ τὴν ὑλιστικὴ ἄποψη. Ὁ κάθε φιλόσοφος, ἀνάλογα μὲ τὶς ἀπόψεις του καὶ μὲ τὴν πολιτικὴ του τοποθέτηση, δέχεται μὲ τὸν τρόπο του τὴν ὑπαρξὴ τῆς δύναμης αὐτῆς ποὺ καθορίζει τὸ πᾶν.

Ἡ σύνθεση, ἡ ἀποσύνθεση καὶ ἡ ἀνασύνθεση

τὶς σημερινὲς ἀντιλήψεις ὁ θάνατος εἶναι ἀκριβῶς αὐτὸ ποὺ λέει ὁ φιλόσοφος. Τὸ ἐρώτημα ὅμως μένει. Τί γίνεται μετὰ; Ὁ ὀργανισμὸς ἀποσυντίθεται, αὐτὸ ποὺ τοῦ ἔδινε τὴν ἱκανότητα νὰ ζῇ, μὲ ἄλλα λόγια ἡ σύνθεση τῶν ἐπὶ μέρους στοιχείων, διαλύεται καὶ καταστρέφεται. Ἐξαφανίζεται ὅμως τὸ κάθε τί; Ἐκεῖνο ποὺ σίγουρα ξέρουμε εἶναι ὅτι γίνεται ἀποσύνθεση καὶ διάλυση τοῦ κυττάρου. Ἐξ ἴσου σίγουρο εἶναι ὅτι ἐξαφανίζονται ὡς αὐτοτελεῖς ὀντότητες καὶ

Ἡ ἔνωση τῆς βιολογικῆς καὶ ψυχικῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξῆς διασπάστηκε στὸν δυϊσμὸ ψυχῆ-σώμα τῆς Θεοκρατίας καὶ χρησιμοποιήθηκε ὡς φόβητρο γιὰ τὴν ὑποταγὴ στὰ ἱερατεῖα τῶν καταπονημένων ἀπὸ τὴν ἀπειλὴ τῆς μεθανάτιας τιμωρίας τῆς ψυχῆς. Στὴν φωτογραφία «Ἡ Κόλαση», πίνακας τοῦ Λ. Σιντορέλλι, ὅπου βασανίζονται οἱ δῆθεν μετὰ θάνατον ἐπιβιώνουσες ψυχές. Ἡ Τέχνη στὴν ὑπηρεσία τῆς θεοκρατικῆς τρομοκρατίας.

τὰ συνιστώντα τὸ κύτταρο στοιχεῖα. Ὅμως εἶναι ἐξ ἴσου σίγουρο ὅτι δὲν ἐξαφανίζονται καὶ δὲν καταστρέφονται τὰ συνιστώντα τὰ στοιχεῖα μικροσωματίδια. Πρακτικὰ αὐτὰ εἶναι ἀθάνατα, π.χ. τὰ ἠλεκτρόνια καὶ γυρίζουν καὶ ἐπανέρχονται στὸν κύκλο τῆς ζωῆς. Γνωρίζουμε μὲ κάθε βεβαιότητα ὅτι στὰ δύο γεννητικὰ κύτταρα τοῦ ὁποιοῦδήποτε ὁργανισμοῦ, φυσικὰ καὶ τοῦ ἀνθρώπου, περιέχεται ἐν δυνάμει ἡ πληροφορία γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ θυγατρικοῦ ὁργανισμοῦ, ὅπως ἐπίσης εἶναι γνωστὸ ὅτι σὲ ὠρισμένα εἶδη ὑπάρχει ἡ δυνατότητα ἀνάπλασης ὁλόκληρου τοῦ ὁργανισμοῦ ἀπὸ ἓνα μικρὸ τμῆμα σωματικῶν καὶ ὄχι γεννητικῶν κυττάρων, τὰ ὁποῖα ἐπομένως περιέχουν τὶς πληροφορίες ἐκεῖνες ποὺ χρειάζονται γιὰ τὴν ἀνασύνθεση τοῦ ὁργανισμοῦ. Γνώση, στὴν ὁποία στηρίζονται καὶ ὅλες οἱ σημερινὲς προσπάθειες τῆς κλωνοποίησης.

Εἶναι ἀκόμη ἀπολύτως γνωστὸ ὅτι ἡ ἔδρα τῶν πληροφοριῶν εἶναι μέσα στὸ χρωματοσωματικὸ δίκτυο τῶν κυττάρων. Βλέποντας βαθύτερα ἀντιλαμβάνεται κανεὶς ὅτι ὁ ὁργανισμὸς εἶναι ἀποτέλεσμα σύμπλοκης λειτουργίας τῶν γόνων ποὺ ὑπάρχουν μέσα στὰ χρωμοσώματα. Ἀναπόφευκτα ἡ σκέψη μας ὁδηγεῖται, καὶ ἀπὸ τὶς μέχρι σήμερα γνώσεις στὴ μοριακὴ βιολογία, ὅτι καὶ ἡ ἔδρα τῆς πληροφορίας τοῦ νοητικοῦ πρέπει νὰ εἶναι, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλιῶς, σὲ κάποιο γονίδιο. Ἐξετάζοντας λοιπὸν τὴν ἀποσύνθεση ἑνὸς ὁργανισμοῦ καὶ φτάνοντας στὸ ἔσχατο γενετικὸ ὕλικό, ὅπως τὸ γνωρίζουμε σήμερα, τὸ γονίδιο, διαπιστώνομε ὅτι ἡ ἀποσύνθεσή του θὰ δώσῃ νουκλεϊνικὸ ὀξύ. Μὲ τὴ διάλυση τῶν μορίων τοῦ δεσοξυριβονουκλεϊνικοῦ ὀξέος (DNA) στὰ συνιστώντα στοιχεῖα του θὰ φθάσῃ μοιραῖα στὰ μικρότατα στοιχεῖα ποὺ συνιστοῦν τὰ ἄτομα τῆς ὕλης, ἠλεκτρόνια, νετρόνια, καὶ ἴσως καὶ πιὸ μικρὰ ποὺ ἀκόμη δὲν εἶναι γνωστά, πού, ὅπως ἤδη ἐλέχθη πρακτικῶς θεωροῦνται ἀθάνατα.

Ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ μόνο σκέψεις μποροῦν νὰ ἀναπτυχθοῦν, ποὺ βασίζονται στὴ μέχρι σήμερα συσσωρευμένη βιολογικὴ, φιλοσοφικὴ καὶ στοχαστικὴ γνώση. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἡ ἔδρα τοῦ νοητικοῦ εἶναι κάποιος γόνος, καὶ ἡ ἔννοια τοῦ νοητικοῦ, ὅπως ἀναφέρθηκε, ταυτίζεται μὲ τὴν ἔννοια τῆς ψυχῆς, ἀνακύπτει τὸ ἐρώτημα, ἂν ἡ πληροφορία αὐτὴ εἶναι κατανεμημένη σὲ ὁλόκληρη τὴν ἄλυσίδα τοῦ DNA ἢ ὑπάρχει ἀποτυπωμένη στὸ μικρότατο συνιστῶν μόριο. Εἶναι πολλὲς οἱ ἐνδείξεις, ὅτι τοῦλάχιστον ἡ βασικὴ πληροφορία τῆς ἑναρξῆς σύνθεσης βρίσκεται σὲ αὐτὸ τὸ ἐλάχιστο σωματίδιο. Ἀμέσως βέβαια προκύπτει τὸ ἄλλο ἐρώτημα, ἂν δηλαδὴ εἶναι δυνατόν σὲ αὐτὸ τὸ ἐλάχιστο σωματίδιο νὰ ὑπάρχῃ ἐν δυνάμει ἡ πληροφορία αὐτή. Κατ' ἀρχὴν λοιπὸν γιὰτὶ ὄχι. Κανένας λόγος δὲν ὑπάρχει ποὺ νὰ ἀποκλείῃ αὐτὴ τὴ διάταξη.

Ὁ ἄνθρωπος κατώρθωσε νὰ χωρέσῃ ἀπίθανο ἀριθμὸ πληροφοριῶν σὲ ἓνα μικροτσίπ, δὲν εἶναι λοιπὸν λογικὸ νὰ σκεφθῇ κανεὶς ὅτι ἡ φύση θὰ εἶναι ἱκανὴ νὰ ἐπιτύχῃ πολλὴ μεγαλύτερες ἐπιδόσεις; Ἄλλωστε εἶναι ἀκόμη τόσο μεγάλο τὸ πλῆθος ἐκεῖνων ποὺ δὲν γνωρίζουμε, ὥστε ἐκεῖνα ποὺ ξέρουμε νὰ μοιάζουν μὲ ὅ,τι φαίνεται ἀπὸ ἓνα μεγάλο παγόβουνο. Δεχόμενοι ἐπομένως αὐτὴ τὴν ἀποψη καταλήγομε στὸ ὅτι τὸ πέρασμα ἀπὸ τὴν ἀνόργανη πολυμοριακὴ κατάσταση τῆς ζωῆς ἐξαεῖται ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ κάποιο ὕλικό σωματίδιο π.χ. ἓνα ἠλεκτρόνιο μὲ ὁλόκληρο τὸ συγκρότημα ποὺ τὸ συνδέει, ποὺ ἔχει τὴν κατάλληλη πληροφορία, θὰ ἔλθῃ σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν ἀνόργανη αὐτὴ ὕλη.

Στήν περίπτωση αυτή τὸ σωματίδιο δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀόριστη *Δυάδα* τῶν Πυθαγορείων, τὸν *Φάνητα* τῶν Ὀρφικῶν, τὴν *Ψυχὴ* τοῦ Πλάτωνα, τὴν *Ἐντελέχεια* τοῦ Ἀριστοτέλη, ἢ αὐτὸ ποὺ διατυπώνεται ἀπὸ τοὺς Engels, Monod καὶ Davies. Ὑπὸ αὐτὸ τὸ πρῶμα τῆς σκέψεως ἡ θεωρία τῆς πανσπερμίας στὴ δημιουργία τῆς ζωῆς βρῖσκει μίᾳ πολὺ καλὴ βιολογικὴ ἐξήγηση, καὶ ἀκόμη ἡ ἀόριστη Δυὰς τοῦ Πυθαγόρα τὴ βιολογικὴ τῆς ἔκφραση.

Μὲ αὐτὸ τὸ ὑπόδειγμα ἡ θέση τοῦ βιολογικοῦ κύκλου μπορεῖ νὰ ἐκφρασθῇ: Ζωὴ → Θάνατος → Ἀποσύνθεση ὑλικοῦ σώματος → Διασπορὰ σωματιδίων ποὺ περιέχουν τὴν πληροφορία τοῦ νοητικοῦ → Ἐλεύθερη διακίνησή τους στὸ χῶρο (ὅποιο χῶρο, καὶ πέρα ἀπὸ τὸ γήινο περιβάλλον) → Ἐπαναφορὰ τους σὲ ὑλικὸ σῶμα κ.ο.κ. Ἄρα ἡ δημιουργὸς δύναμη, εἴτε αὐτούσια, ὅπως τὴ θέλει ὁ Πυθαγόρας καὶ ἄλλοι, εἴτε ἐν συνθέσει ἀπὸ ἐν δυνάμει συνιστῶντα στοιχεῖα, ὅπως θέλει ὁ Ζήνων, ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἢ ὅπως δέχονται νεώτεροι στοχαστές, δίνει τὴ δυνατότητα, μὲ τὴν ἀένανη στὸν ἄπειρο χῶρο τοῦ Σύμπαντος κίνησή της, ἀνάπτυξης, ἔκφρασης ζωῆς.

Βιβλιογραφικὲς ἐπιλογές

1. Ἀδριανόπουλος, Α.Γ., «Οἱ νόμοι τῆς ζωῆς», ἐκδ. Ἀργυρόπουλος-Ζουμαδάκης, σελ. 121 (ἐκδ. Κληρονόμων).
2. Ἀδριανόπουλος, Α.Γ., «Ἀρχαῖοι Ἕλληνες φιλόσοφοι», Alvin Redman Hellas, 1971, σελ. 431.
3. Ἀξελός, Κ. (Μεταφ. Δ. Δημητριάδης, 1974). «Ὁ Ἡράκλειτος καὶ ἡ φιλοσοφία», ἐκδ. Ἐξάντας, 1962, σελ. 152.
4. Ἀξελός, Κ., «Πρὸς τὴν πλανητικὴ σκέψη», Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας, Ἀθήναι, 1989, σελ. 437.
5. Bates, M., «*Man in nature*», Prentice-Hall Inc. 1965, p. 116.
6. Γάβριγγερ, Π., «Ὀρφικοὶ ὕμνοι», ἐκδ. Βιβλιοθήκης Σφινγός, Ἀθήναι, 1982, σελ. 200.
7. Γκρασσέ, Π.Π., «Ἐσὺ ὁ μικροῦλης Θεός», ἐκδ. Ράππα, 1971, σελ. 326.
8. Davies, P., «Θεὸς καὶ μοντέρνα Φυσικὴ», Κάτοπτρο, σελ. 382.
9. Dobzhansky, T., «*Evolutionism and man's hope. Lectures in Biological sciences*», 1963, p. 97-110.
10. Dobzhansky, T., «*Evolution, genetics and man*», J. Wiley and Sons, Inc. 1966, p. 398.
11. Ἐνγκελς, Φρ., «*Διαλεκτικὴ τῆς Φύσης*», Μεταφ. Θ. Μαρίνου, Ἀθήνα, σελ. 462.
12. Folsom, C.E., «*The origin of life*», Freeman and Co., 1978, p. 168.
13. Miller, S.L. and Orgel, L.E., «*The origins of life on the earth*», Prentice Hall, Inc. 1974, p. 229.
14. Monod, J., «*Le hazard et la nécessité*», Ed. Du Seuil, 1970, p. 197.
15. Μπιτσάκης, Ε., «*Διαλεκτικὴ καὶ νεώτερη Φυσικὴ*», ἐκδ. Ζαχαρόπουλος, 1973, σελ. 365.
16. Oparin, A.I. «*Life-its nature, origin and development*», Oliver and Boyd, 1961, p. 207.

Κ. Κ. Θανασουλόπουλος

Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΠΑΡΑΚΑΛΩ, ΜΟΥ ΔΑΝΕΙΖΕΤΕ ΤΗΝ «ΚΑΡΑ» ΣΑΣ;

«Βρέ, μπὰς καὶ δὲν φταῖνε οἱ νταβατζήδες»; Ἔτσι ἀναρωτήθηκα μπροστὰ στὴν λατρεμένη πεθερά μου, τὴν ὥρα ποὺ ἔτρωγε τὴν ταραμοσαλάτα καὶ ἐπετίθετο μὲ βουλιμία στὰ μακαρόνια μὲ τὴν σὺς ναπολιτέν.

- Ἄνοιξες πάλι τὸ βρωμόστομά σου; ρώτησε κεραυνοβολώντας με ἄγρια.

- Εἶδα ὄνειρο. Ἐνα πολὺ παράξενο ὄνειρο, μὰ ἦταν σὰν νὰ τὸ εἶχα ξαναδεῖ, τόσο οἰκεῖο μοῦ φάνηκε.

- Ἄχ, φοβάμαι νὰ ρωτήσω τί ὄνειρο εἶδες, μὴ μὲ κολάσης πάλι! ὠμολόγησε, σοκαρισμένη ἐκ τῶν προτέρων, ἡ θεοσεβούμενη πεθερά.

- Ποῦ λές, εἶδα πὼς στὴν γειτονιά μου δύο ἱερεῖς μαλώνανε. Τὰ ράσα τους ἀνέμιζαν καὶ οἱ χειρονομίες τους δὲν ἦσαν καὶ τόσο ἱερές, λόγω τοῦ ἔντονου διαλόγου τους. Ὁ ἕνας διαμαρτυρόταν πὼς δὲν τὰ βγάζει πέρα (οἰκονομικά;) καὶ ὁ ἄλλος σήκωνε τοὺς ὤμους μὲ ἀδιαφορία! “Δὲν εἶσαι ἔξυπνος!” φώναξε ὁ πρῶτος. “Τί θές νὰ κάνω;” ρωτοῦσε ὁ δεύτερος. “Ἐνα τηλεφώνημα”, ἔδινε τὴ λύση ὁ πρῶτος λαλήσας. Καὶ πράγματι ὁ δεύτερος ἔτρεχε στὸ πρόχειρο γραφειάκι του μέσα στὸν ὑπὸ κατασκευὴ ἱερὸ ναὸ τοῦ “ἁγίου Σουλπικίου” (ἃς ποῦμε), ποὺ ὅμως εἶχε τελευταίας τεχνολογίας κλιματιστικά (σὰς θυμίζει κάτι;), ἄδραχνε μὲ βιάση τὸ ἀκουστικὸ τοῦ τηλεφώνου καὶ σχημάτιζε τὸν ἀριθμὸ σὲ κάποιο νησὶ τοῦ ἀνατολικοῦ Αἰγαίου (Λέσβο, ἃς ὑποθέσουμε).

“Ἄγιε πατέρα, τὴν εὐλογία σας. Σὰς παρακαλῶ, εὐαρεστηθῆτε νὰ μοῦ δανείσετε γιὰ λίγο τὴν “κάρα” σας. Κάποια μερεμέτια θέλω νὰ κάνω στὸ “μαγαζί” μου, καὶ μοῦ λείπουν μερικὰ ψιλὰ. Ἐχω καλὴ πελατεία, ἀλλὰ τὸ μαγαζὶ χρειάζεται λίγο σενιάρισμα. Ἄ... εὐχαριστῶ γιὰ τὴν κατανόηση, πάτερ, καὶ ἀσπάζομαι τὴν δεξιὰ σας!”.

- Καὶ πράγματι, μητερούλα, στὸ ὄνειρό μου, ἐστάλη ἡ «θαυματουργὴ κάρα» καὶ ἄρχισαν τὰ πλήθη νὰ συρρέουν κατὰ ἀγέλες, καταβάλλοντας τὸ ἀντίτιμο στὴν τιμὴ ποὺ τοὺς ἔγινε, νὰ ἔλθῃ δηλαδὴ ἡ κάρα νὰ τοὺς δῇ. Καὶ ἕνας λεβεντόγερος (τόσο λεβεντόγερος, ποὺ καὶ τὸν γιό σου θὰ ἀπατοῦσα γιὰ χάρη του) εἶδε τὸ συγκεντρωμένο πλήθος (ἢ ἐξαρτώμενο ὄχλο), καὶ πρὸς μεγάλη μου ἐκπλήξη τὸν ἄκουσα νὰ ἀναφέρῃ μία ρήση τοῦ (ἁφωρισμένου) Καζαντζάκη μὲ τρανταχτὴ φωνή, κουνώντας ὅμως μὲ ἀπογοήτευση (γιατί ἄραγε;) τὸ κεφάλι του: “Μεγάλὴ πραγματεία ὁ θεός, τελειωμὸ δὲν ἔχει!”. Ἐκεῖ ξύπνησα, μητερούλα».

Ἡ μητερούλα, μὲ ὕφος σαράντα καρδιναλίων καὶ μὲ ἀπαξία πρὸς τὴν ἀσέβεια καὶ τὴν βλακεία μου, σήκωσε τὰ πᾶμπολλα κιλά της, πῆρε ἀγκαζὲ τὰ ἀρθριτικά, τὴν χοληστερίνη, τὶς ἀσήκωτες πέτρες τῆς χολῆς, τὴν ἀκράτειά της, φόρεσε τὸ μοναδικὸ καλὸ ταγιερᾶκι ποὺ φορεῖ τὶς Κυριακές, ἔβαλε στὴν τσάντα τὸν ὀβολόν της ἀπὸ τὴν πενιχρὴ ἀγροτικὴ σύνταξη (τοῦ ΟΓΑ) ποὺ παίρνει καὶ ἔφυγε ὄχι πρὸς ἄγνωστη κατεύθυνση, ἀλλὰ γιὰ νὰ προσκυνήσῃ μία θαυματουργὴ κάρα, ἢ κάποια ζώνη, ἢ κάποιο χέρι ἢ πόδι ἐνὸς ὁσίου, ἁγίου, θὰ σὰς γελᾶσω.

Μητερούλα, δὲν ὑπάρχουν νταβατζήδες χωρὶς πόρνες, δὲν θρέφονται οἱ λύκοι χωρὶς πρόβατα, δὲν ὑπάρχουν ἔξυπνοι ἢ πονηροὶ χωρὶς βλάκες ἢ ἀφελεῖς, δὲν ὑπάρχουν ἀφέντες χωρὶς δούλους! Κατάλαβες; Καληνύχτα, μητερούλα.

Μάρω Κιουλάφα

Υ.Γ.: Τὰ πρόσωπα καὶ τὰ γεγονότα τῆς χιουμοριστικῆς μας ἱστορίας δὲν εἶναι φανταστικά, ὅπως καὶ ὁ τόπος διεξαγωγῆς. Ὁ ὑπὸ ἀνέγερση ἱερὸς ναὸς εἶναι τοῦ ἁγίου Νικίτα στὶς Σέρρες, καὶ ἡ κάρα εἶναι τοῦ ἁγίου Ραφαήλ, ποὺ ἦλθε ἀπὸ τὴν Μυτιλήνη.

«Ο ΜΗ ΜΕΘ' ΗΜΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΩΝ...»

Ὁ διωγμὸς τῶν «μὴ πιστῶν» στὶς ΗΠΑ

Ὁ κείμενο, τὸ ὁποῖο παρατίθεται κατωτέρω σὲ μετάφραση, καταγράφει τὶς ἀναλογίες ποὺ ὑπάρχουν ἀνάμεσα στὸν τρόπο λειτουργίας τῆς Ἐκκλησίας στὶς θεοκρατικὲς πλέον Ἡνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Καὶ στὶς δύο χώρες ἡ Ἐκκλησία περιθωριοποιεῖ τοὺς πολίτες ποὺ δὲν θέλουν νὰ ἀποτελοῦν μέλη της καὶ προσπαθεῖ νὰ τοὺς στιγματίσῃ ὡς κοινωνικὰ ἀδιάφορους ἢ καὶ ἐπιζήμιους (πάντα μέσω τῆς συκοφάντησής τους). Ἔτσι καὶ στὶς δύο χώρες ἡ Ἐκκλησία λειτουργεῖ ὡς φόβητρο. Γενικὰ πρόκειται γιὰ μία κραυγαλέα περίπτωση κατατρομοκράτησης πολιτῶν, ἡ ὁποία ἐνίοτε φθάνει μέχρι τὴν εὐθεῖα ἐκτόξευση ἀπειλῶν. «Ὅποιος δὲν εἶναι μαζί μου, εἶναι ἐναντίον μου», ὅπως εἶπε καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

“Εἶμαι Ἀμερικανός, γέννημα-θρέμμα Νεο-Ἰορκέζος, ἐξάδελφος πυροσβέστη καὶ ἄθεος. Τὰ τρία πρῶτα μὲ ἐντάσσουν στὸν κύκλο τῆς θλίψης καὶ τῆς φρίκης, ποὺ ἀκόμη περιβάλλει τὴν 11η Σεπτεμβρίου. Τὸ τέταρτο φαίνεται ὅτι μὲ ἀποκλείει ἀπὸ ὅποιαδήποτε δυνατότητα ἐκφρασης συμπάθειας καὶ πατριωτισμοῦ.

» Ὁ Πρόεδρος μιλᾷ ὅχι ἀπλᾶ γιὰ μία ἡμέρα Μνήμης ἀλλὰ γιὰ μία ἡμέρα **Προσευχῆς** καὶ Μνήμης. Σ’ αὐτὴν τὴν τελετὴ ἀποτίεται φόρος τιμῆς σὲ ἀνθρώπους κάθε θρησκείας: Καθολικούς, Μουσουλμάνους, Προτεστάντες, Ἑβραίους, Βουδιστές... οὔτε μία ὅμως λέξη συμπάθειας γιὰ τὰ θύματα, ποὺ ἔχασαν τὴν ζωὴ τους ἐκείνη τὴν ἡμέρα καὶ ἔτυχε νὰ εἶναι ἄθεοι. Ἡ μόνη ἐνδειξη συμπαθείας ἦλθε ἀπὸ τὸν Βρεταννὸ πρωθυπουργὸ Τόνυ Μπλέρ, ὁ ὁποῖος εἶπε: **“Αὐτὴ ἡ φρίκη εἶναι ὑπόθεση ὅλων μας, τῶν πιστῶν ὅποιασδήποτε θρησκείας ἀλλὰ καὶ ἐκείνων ποὺ δὲν ἀσπάζονται καμμία θρησκεία”.**

» Ἔτσι λοιπὸν θρηνῶ μόνος μου. Ὅμως δὲν θὰ σιωπήσω γιὰ τὶς ἀθλίες λεκτικὲς ἐπιθέσεις ποὺ γίνονται εἰς βάρος τῶν ἀθέων, λὲς καὶ ἦταν ἐκεῖνοι ποὺ ὠδήγησαν τὸ ἀεροπλάνο στοὺς Δίδυμους Πύργους. **Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι δὲν ἦταν οἱ ἄθεοι ποὺ διέπραξαν αὐτὸ τὸ ἐγκλημα ἀλλὰ οἱ πλέον θρησκευόμενοι ἄνθρωποι.**

» Ἐνδεικτικὸ παράδειγμα **ἄστοχης ἐχθρότητας** ἀποτελεῖ δηλητηριῶδες σχόλιο, ποὺ δημοσιεύθηκε σὲ ἐφημερίδα τῆς χώρας: **“Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴν παρατηρήσουμε τὴν σιωπὴ τῶν ἀθέων αὐτὲς τὶς μέρες... Λὲς καὶ ἄνοιξε ἡ γῆ καὶ τοὺς**

(«Free Inquiry», Άνοιξη 2002)

κατάπιε”. Τέτοιου είδους παρατηρήσεις αποτελούν προσβολή όχι μόνο για το σύστημα των αξιών μου αλλά και για το προσωπικό μου θάρρος. Δεν πιστεύω ότι διαθέτω το αξιοθαύμαστο θάρρος των πυροσβεστών και των αξιωματικών της αστυνομίας της Νέας Υόρκης. Όμως υπηρέτησα την πατρίδα μου επί 18 μήνες στο Βιετνάμ και γι’ αυτό μου άπενεμήθη μετάλλιο. Ωδήγησα πάνω σε γέφυρες, όπου υπήρχαν φήμες ότι είχαν τοποθετηθεί έκρηκτικά, βρισκόμουν σε αεροπλάνο που δέχθηκε έχθρικά πυρά, από το παράθυρο έβλεπα ανθρώπους να τους θερίζουν οί σφαίρες και ξυπνούσα στην μέση της νύχτας από τους ήχους θανατηφόρων πυροβολισμών. Καθώς τα θραύσματα κτυπούσαν την τσιγκινι όροφή, το μόνο που μπορούσα να κάνω ήταν να αναρωτιέμαι, εάν έπρόκειτο για χώματα ή για όβιδες.

» Ποτέ δεν άνεζήτησα την προστασία κάποιου θεού. Η υπόθεση και μόνο, ότι μπροστά σε θανάσιμο κίνδυνο οί άθεοι εγκαταλείπουν τις πεποιθήσεις τους, είναι πέραν οίουδήποτε όριου προσβλητική. Ποτέ δεν θα σκεφτόμουν να ύποτιμίσω άλλους άν-

θρώπους για τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις, ειδικότερα αν σ' αυτές βρίσκουν παρηγοριά σ' αυτούς τους δύσκολους καιρούς. Αναρωτιέμαι λοιπόν, γιατί αυτοί οι "ένάρετοι" άνθρωποι νομίζουν ότι έχουν το δικαίωμα να μου επιτίθενται για τις δικές μου.

» Δεν νομίζω ότι θα έπρεπε οι άθεοι, οι άγνωστικιστές και οι ανθρωπιστές, οι όποιοι αποτελούν το 10% του πληθυσμού, να θεωρούνται αποδιοπομπαίοι τράγοι μόνο και μόνο, επειδή προσεγγίζουν την ζωή από άλλη σκοπιά, διαφορετική από εκείνη της πλειοψηφίας. Άλλωστε η φιλοσοφία μας δεν ζημιώνει κανέναν. Για μας η ζωή είναι γεμάτη από τυχαία γεγονότα, καλά και άσχημα. Θεωρούμε ότι οι άνθρωποι πρέπει να αναλαμβάνουν εξ ολοκλήρου την ευθύνη των πράξεών τους. Είμαστε ανθρωπιστές και πιστεύουμε ότι οι άνθρωποι δεν θα έπρεπε να υποφέρουν σ' αυτήν την ζωή. Εμείς ενστερνιζόμαστε την αρχαιοελληνική ρήση **“Πάντων μέτρον άνθρωπος”**.”

[Μετάφραση : Α. Γ.]

Katherine Bourdonnay

* Ο λόγος αυτός της κ. Bourdonnay μετεδόθη από την Εθνική Ραδιοφωνία των ΗΠΑ το πρωί της 27ης Δεκεμβρίου του 2001 με τον τίτλο: «Πενθών άθεος».

Πόσο ψυχοφθόρο είναι για τον χριστιανικό κόσμο το κάλεσμα του Ναζωραίου με τη γνωστή του φράση «Όποιος θέλει να έρθει πίσω μου ας έρθει» (να ακολουθήσει δηλαδή όποιος θέλει ελεύθερα;). Είναι πράγματι αυτό ελευθερία, όταν (ταυτόχρονα με το παραπάνω κάλεσμα) υπονοήται (για να μην πω πως εκφράζεται καθαρότατα) από τους (άποστολους) μαθητές του (Ναζωραίου) και όσους ακολουθούν πως, αν δεν το κάνουμε, αν δηλαδή δεν ακολουθήσουμε, αν δεν υποταχθούμε και δεν τον «όμολογήσουμε»(;), θά... τραβήξουμε προς την κόλαση; Αυτό δεν φέρνει μόνο σύγχυση στην ανθρώπινη ψυχосύνθεση; Σύγχυση σε όλο τον χριστιανικό κόσμο με τις παραφυσίες και τα παρακλάδια του;

Ουσιαστικά δεν διακρίνω καμμία ελεύθερη επιλογή. Καμμία ελευθερία. Φαίνεται ότι ο πρόεδρος των Η.Π.Α και η αυλή του από αυτήν ακριβώς την φράση έμπνευστηκαν, για να διακηρύξουν, ως καλά μέλη κι αυτά της χριστιανικής οικογένειας, πως «όποιος δεν είναι μαζί μας είναι εναντίον μας» (την ίδια φράση δηλαδή που έχει πει και ο Ναζωραίος!).

Αυτή η νοοτροπία (έκβιασμος μάλλον) πόσες ανθρώπινες ψυχές τρομοκρατεί και εξαφανίζει και ποιού νοϋ έφεύρημα είναι ;

Παν. Νιάκαρης

Ο ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ

Ἀπὸ τὰ μπατζάκια μας

Ἔ, ὄχι, ρε παιδιά! Τόση δημοκρατία δὲν τὴν σηκώνω. Τρέχει ἀπὸ τὰ μπατζάκια μου. Δὲν τὴν ἀντέχει ὁ ὀργανισμός μου. Γράφω γιὰ τὸ Εὐρωσύνταγμα, ποὺ θὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν Βουλὴ καὶ δὲν θὰ τεθῇ σὲ δημοψήφισμα ἀπὸ τὸν κυρίαρχο Λαό. Ὅπως θὰ συμβῇ σὲ κάτι ὑπανάπτυντες καὶ ὀλοκληρωτικὲς χώρες ὅπως ἡ Γαλλία, ἡ Γερμανία, ἡ Αὐστρία ἢ ἡ Ὁλλανδία... Σιγά, ποὺ θὰ μιμηθοῦμε τοὺς κουτόφραγκους, ποὺ ἀποφασίζουν γιὰ τὰ ἀτομικὰ τους δικαιώματα, τὴν οἰκονομία καὶ τὴν ἐθνικὴ τους κυριαρχία. Γιὰ τέτοιους φασίστες τοῦ κερατᾶ θὰ μιλάμε; Ἐνῶ ἐμεῖς, ἄνετοι κι ὠραῖοι, ἔχουμε κατεβάσει τὰ παντελόνια μας, νὰ μᾶς – ἄντε μὴ γράψω... Τοὺς ἐξαίρετους καὶ φιλοπάτριδες πολιτικούς μας βεβαίως τοὺς γνωρίζουμε. Σιγὰ τὰ ψά! Τοὺς ψηφίζουμε ἀνὰ τετραετία, γιὰ νὰ διευρύνουν τὸ οἰκονομικὸ καὶ κοινωνικὸ χάος. Ἀλλὰ μέχρι ἐκεῖ. Ὁ Ἕλληνας εἶναι ἐντελῶς ἐλεύθερος νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμη του. Ὁ Ἕλληνας μπορεῖ νὰ ἀποφαίνεται γιὰ ἀκόμη πιὸ σοβαρὰ ζητήματα, ὅπως ποιὸ τραγούδι θὰ μᾶς ἀντιπροσωπεύσῃ στὴν Eurovision ἢ ποιὸς παίκτης θὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ Fame Story. Αὐτὸ θὰ πῇ πλέρια δημοκρατία καὶ λαϊκὴ κυριαρχία. Τὸ Εὐρωσύνταγμα σὲ τί τὸν ἀφορᾷ καὶ σὲ τί τὸν κόφτει; Ἄσε ποὺ μπορεῖ νὰ καλομάθῃ καὶ νὰ ζητᾷ κάθε τρεῖς καὶ λίγο δημοψήφισμα.

Κι ὅποιος κερατᾶς λέει πὼς τὸ πολιτικὸ μας σύστημα εἶναι ὀλιγαρχικὸ ψεύδεται ἀσύστολα. Ὅγδόντα μητροπολίτες, πενήντα οἰκογένειες καὶ δέκα μεγαλοεργολάβοι-ιδιοκτῆτες Μ.Μ.Ε. – αὐτοὶ λίγοι εἶναι ποὺ μᾶς κυβερνᾶνε; Γιά, σᾶς παρακαλῶ... Δὲν εἶδατε, τί ἔγινε μὲ τὸν βασικὸ μέτοχο, ποὺ ὅλη ἡ χώρα ξενυχτοῦσε ἀπὸ τὴν σκασίλα της, ἂν ὁ νόμος αὐτὸς θὰ ἄρесе στὶς Βρυξέλλες; Κι ἔφτασαν ὅλα τὰ κόμματα, πλὴν αὐτοῦ τῆς ἀξιωματικῆς ἀντιπολίτευσης, ποὺ εἶναι σὲ μόνιμη χαλάρωση, νὰ ὑψώσουν τὸν νόμο τοῦ βασικοῦ μετόχου σὲ λάβαρο ὑπεράσπισης τοῦ Συντάγματός μας. Λέτε νὰ μᾶς δουλεύουν; Μπά! Δὲν νομίζω. Ἀλλά, ρε καλόπαιδα (προσοχή, τυπογράφε, μετὰ τὸ κάππα τὸ ἄλφα), ἂν τὸ λέῃ ἡ περδικούλα σας, γιατί δὲν κάνετε τὸ δημοψήφισμα; Μὲ σᾶς ὑποθηκεύουμε τὸ παρόν μας. Μὲ τὸ Εὐρωσύνταγμα τὸ μέλλον τοῦ τόπου μας καὶ τῶν παιδιῶν μας. Γιατί νὰ μὴν ἔχουμε ἄποψη;

Γιῶργος Πετρόπουλος

ΟΙ ΜΕΤΑΘΑΝΑΤΙΕΣ «ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ» ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

“Ένα χάος αντιφάσεων στὰ Εὐαγγέλια

ελετώντας την Καινή Διαθήκη γρήγορα διαπιστώνει κανείς, ότι είναι γεμάτη αντιφάσεις, αναχρονισμούς και κενά. Σὲ παλαιότερα τεύχη τοῦ «Δαυλοῦ» εἶχαν ἐξετασθῇ οἱ ἀσυμφωνίες τῶν εὐαγγελιστῶν σχετικά μετὰ τὴν καταγωγή, τὴν βάπτισι, τὴ σταύρωση καὶ τὴν ἀνάστασι τοῦ Ἰησοῦ (τεύχη 275, 276 καὶ 280 ἀντίστοιχα). Στὸ ἄρθρο αὐτὸ θὰ ἐξετασθοῦν τὰ μετὰ τὴν ἀνάστασι τοῦ Ἰησοῦ «γεγονότα», καθὼς καὶ οἱ προοπτικὲς γιὰ τὴ θρυλούμενη ἐπιστροφὴ του κατὰ τὴ Δευτέρα Παρουσία.

Πόσο καιρὸ ἔμεινε ὁ Ἰησοῦς στὴ Γῆ μετὰ τὴν ἀνάστασίν του; Πότε ἀναλήφθηκε στὸν οὐρανὸ; Ἄς ἐξετάσουμε τί περιγράφουν οἱ –φωτισθέντες μετὰ τὴν ἐπιφοίτησι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος– εὐαγγελιστές:

- Ὁ Ἰησοῦς δὲν ἀναλήφθηκε ποτε σύμφωνα μετὰ τὸ Ματθαῖο, ὁ ὁποῖος στὸ κεφάλαιο κη' περιγράφει, ὅτι τὴν Κυριακὴ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία συνάντησαν τὸν Ἰησοῦ φεύγοντας ἀπὸ τὸ μνῆμα. Ἀργότερα οἱ ἔνδεκα μαθητὲς ἔφυγαν γιὰ τὴ Γαλιλαία καὶ σ' ἓνα βουνὸ συνάντησαν τὸν Ἰησοῦ, ὁ ὁποῖος τοὺς εἶπε: «*Εγὼ θὰ εἶμαι μαζί σας πάντα ὥς τὴ συντέλεια τοῦ κόσμου*» (κη' 20). Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο τὸ εὐαγγέλιο τελειώνει, χωρὶς νὰ κάνῃ λόγῳ γιὰ καμμία «ἀνάληψη». Ἐπομένως ὁ Ἰησοῦς σύμφωνα μετὰ τὸ Ματθαῖο δὲν ἔφυγέ ποτε ἀπὸ τὴ Γῆ, ἀλλὰ παρέμεινε περιμένοντας τὴ συντέλεια τοῦ κόσμου.

- Οὔτε ὁ Ἰωάννης περιγράφει καμμία ἀνάληψη, ἀλλὰ μόνον κάποιες ἀπροσδιόριστες χρονικὰ ἐμφανίσεις τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τὴν ἀνάστασι στοὺς μαθητὲς του (ἀπὸ τὸ κ' 19 ἕως τὸ τέλος).

- Ὁ Λουκᾶς δίνει τὴ δική του ἐκδοχὴ γιὰ τὰ «γεγονότα» ἀπὸ τὴν ἀνάστασι ἕως τὴν ἀνάληψη ἐκτενῶς στὸ κεφάλαιο κδ'. Τονίζει ὅμως ὅτι ὅλα αὐτὰ ἔγιναν «*τὴν ἰδίᾳ ἡμέρᾳ (τῆς ἀνάστασης)*» (κδ' 13), «*ὅταν πλησίαζε τὸ βράδυ*» (κδ' 29). «*Κατόπιν τοὺς ὡδήγησε (ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὲς) ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν ὥς τὴν Βηθυνία, σήκωσε τὰ χέρια του καὶ τοὺς εὐλόγησε. Καθὼς τοὺς εὐλογοῦσε, ἄρχισε νὰ ἀπομακρύνεται ἀπ' αὐτοὺς καὶ νὰ ἀνεβαίνει στὸν οὐρανόν*» (κδ' 50-51). Ἐπομένως σύμφωνα μετὰ τὸ Λουκᾶ ὁ Ἰησοῦς ἀναλήφθηκε τὸ ἴδιο βράδυ τῆς Κυριακῆς.

• Ὁ Μάρκος κάνει λόγο γιὰ τρεῖς διαδοχικὲς ἐμφανίσεις τοῦ Ἰησοῦ τὴν ἡμέρα τῆς ἀνάστασης στὸ κεφάλαιο ιστ' 9-14 καὶ συμπληρώνει: «Ἀναλήφθηκε στὸν οὐρανὸ καὶ κάθισε στὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ» (ιστ' 19). Ἐπομένως καὶ σύμφωνα μὲ τὸ Μάρκο ὁ Ἰησοῦς ἀναλήφθηκε τὴν Κυριακή.

• Ὁ Παῦλος δὲν διευκρινίζει τὸ χρόνο, ποὺ ἔμεινε ὁ Ἰησοῦς στὴ Γῆ· ἀναφέρει ὅμως, στὴν «Α' πρὸς Κορινθίους» ἐπιστολή του ὅτι ἐμφανίστηκε πολλὲς φορὲς: στὸν Κηφᾶ, στοὺς δώδεκα (καὶ στὸν Ἰούδα;), σὲ περισσότερους ἀπὸ 500 «ἀδελφούς» συγχρόνως, στὸν Ἰάκωβο, στοὺς ἀποστόλους καὶ τέλος στὸν Παῦλο σὰν ἔκτρομα (ιε' 1-8). Οὔτε ὁ Παῦλος κάνει λόγο γιὰ ἀνάληψη.

• Οἱ «Πράξεις» δίνουν τὴ δική τους –διαφορετικὴ ἐπίσης– ἐκδοχή: «Μετὰ τὸ θάνατό του (ὁ Ἰησοῦς) παρουσιάστηκε σ' αὐτοὺς (στοὺς ἀποστόλους) ζωντανὸς μὲ πολλὰ τεκμήρια ἐπὶ 40 ἡμέρες» (α' 3). «Μόλις τὰ εἶπε αὐτὰ κι ἐνῶ ἐκείνοι (οἱ μαθητές) τὸν κοίταζαν, ἀνυψώθηκε πρὸς τὸν οὐρανό, καὶ μία νεφέλη τὸν ἔκρυψε ἀπὸ τὰ μάτια τους. Καὶ καθὼς τὸν κοίταζαν νὰ ἀνεβαίνει πρὸς τὸν οὐρανό, δυὸ ἄντρες μὲ ἄσπρο ἔνδυμα παρουσιάστηκαν ἐμπρὸς τους καὶ τοὺς εἶπαν: “Γαλιλαῖοι, τί σταθήκατε καὶ κοιτᾶτε στὸν οὐρανό; Αὐτός, ὁ Ἰησοῦς, ποὺ ἀναλήφθηκε ἀπὸ ἀνάμεσά σας στὸν οὐρανό, ἔτσι θὰ ἔρθῃ πάλι, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ποὺ τὸν εἶδατε νὰ πηγαίνει στὸν οὐρανό. Τότε αὐτοὶ γύρισαν στὴν Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ποὺ ἦταν κοντὰ στὴν Ἱερουσαλὴμ» (α' 9-12). Ἐπισημαίνεται, ὅτι, ἐνῶ ἡ συγγραφή τῶν «Πράξεων» ἀποδίδεται στὸν εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ, ἡ περιγραφή τῆς ἀνάληψης στὶς «Πράξεις» εἶναι τελείως διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχη στὸ ὁμώνυμο εὐαγγέλιο.

* * *

νεξάρτητα ὅμως τοῦ ἂν καὶ πότε ἀναλήφθηκε ὁ Ἰησοῦς, ἀναμένεται ἀπὸ τοὺς χριστιανούς νὰ ἐπιστρέψῃ κατὰ τὴ Δευτέρα Παρουσία του. Πότε θὰ γίνῃ αὐτό; «Κανεῖς δὲν ξέρει, οὔτε οἱ ἄγγελοι στὸν οὐρανὸ οὔτε ὁ Υἱός, ἀλλὰ μόνο ὁ Πατήρ. Προσέχετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε, γιατί δὲν ξέρετε πότε θὰ ἔρθῃ ὁ καιρὸς» (Μάρκ. ιγ' 32-33).

Μπορεῖ κανεῖς νὰ μὴν γνῶριζε τὸν ἀκριβῆ χρόνο τῆς Δευτέρας Παρουσίας τοῦ Ἰησοῦ, πουθενὰ ὅμως δὲν ἀναφέρεται, ὅτι θὰ καθυστεροῦσε ἐπὶ χιλιετίες. Σύμφωνα μὲ αὐτὰ –ποὺ κατ' ἐπανάληψη ἀναφέρονται στὴν Καινὴ Διαθήκη–, τὴν ἐπιστροφὴ τοῦ Ἰησοῦ θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν ἀναμένουν οἱ ἄνθρωποι σὲ ἐξαιρετικὰ σύντομο χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τὴν ἐποχή του.

Ἄς δοῦμε τί λέει σὲ ἀρκετὰ σημεῖα ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς:

• «Σᾶς βεβαιώνω, πὼς ὑπάρχουν μερικοὶ ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ποὺ βρίσκονται ἐδῶ, οἱ ὁποῖοι δὲν θὰ γευτοῦν τὸ θάνατο, πρὶν δοῦν τὸν Υἱὸ τοῦ Ἀνθρώπου νὰ ἔρχεται στὴ Βασιλεία του» (Ματθ. ιστ' 28, Μάρκ. θ' 1 καὶ Λουκ. θ' 27).

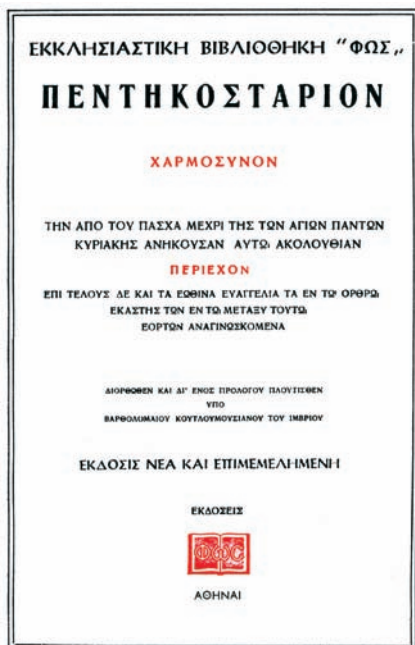
• «Σᾶς βεβαιώνω, ὅτι δὲν θὰ παρέλθῃ ἡ γενιὰ αὐτή, ὥσπου νὰ γίνουν ὅλα αὐτὰ (ἡ Δευτέρα Παρουσία)» (Ματθ. κδ' 34).

• «Σᾶς βεβαιώνω, πὼς ὅλα αὐτὰ θὰ γίνουν, ὅσο ἀκόμη ζοῦν οἱ ἄνθρωποι αὐτῆς τῆς γενιᾶς» (Μάρκ. ιγ' 30, Λουκ. κ' 32 καὶ Ματθ. κγ' 36).

Τὸ θέμα αὐτὸ τὰ πρῶτα χριστιανικὰ χρόνια δημιούργησε μεγάλο θεολογικὸ κενό.

Στήν ανάληψη ἦταν παρόντες οἱ μαθητὲς τοῦ Ἰησοῦ, ὁ ὁποῖος, καθὼς τοὺς εὐλογοῦσε, ἄρ-
χισε νὰ ἀπομακρύνεται ἀπ' αὐτοὺς καὶ νὰ ἀνέρχεται πρὸς τὸν οὐρανό, ὅπου, ὅταν ἔφτασε,
ἔκατσε δεξιὰ τοῦ Γιαχβέ. Κι ὅμως δύο ἀπὸ τοὺς μαθητὲς του, ὁ Ματθαῖος κι ὁ Ἰωάννης,
αὐτόπτες -ὑποτίθεται- μάρτυρες τοῦ «συμβάντος», ἐμπνευσμένοι ἐπὶ πλέον κι ἀπὸ τὴν
ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, οὐδεμία νύξη ἔκαναν στὰ εὐαγγέλια, πὺν φέρεται πὼς
συνέγραψαν, γιὰ ἓνα τόσο σημαντικὸ γεγονός. (Ἡ εἰκόνα εἶναι ἀπὸ τὴ μονὴ Σταυρονική-
τα τοῦ Ἁγίου Ὁρους.)

Καταδασία.

Αυτήριον κάθαρσιν ἀμπλακημάτων,
Πυρίπνοον δέξασθε Πνεύματος δρόσον,
Ὡ τέκνα φωτόμορφα τῆς Ἐκκλησίας·
Νῦν ἐκ Σιών γάρ ἐξελήλυθε νόμος,
Ἦ γλωσσοπυρσόμορφος Πνεύματος χάρις.

Ὡδὴ θ'. Ὁ Εἰσμός.

«**Φ**ωτίζου, φωτίζου, ἡ νέα Ἱερουσαλήμ· ἡ
»γάρ δόξα Κυρίου, ἐπὶ σέ ἀνέτειλε. Χόρευε
»νῦν, καὶ ἀγάλλου Σιών· σὺ δὲ ἀγνή, τέρπου
»Θεοτόκε, ἐν τῇ ἐγέρσει τοῦ τόκου σου».

Προκείμενον.

Βασιλεύσει Κύριος εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ Θεός
σου Σιών, εἰς γενεάν καὶ γενεάν.

Ο μισοῦντες Σιών, γεννηθήτωσαν δὴ, πρὶν
ἐκσπασθῆναι, ὡς χόρτος· συγκόψει γάρ Χρι-
στός, αὐχένους αὐτῶν, τομῇ βασάνων.

Ἡ ἀκατάσχετη ὕμνολογία ὑπὲρ τῆς Σιών καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ δὲν γίνεται μόνο κατὰ τὸ Τριῳδιον («Δ», τ. 280), ἀλλὰ συνεχίζεται κανονικὰ καὶ κατὰ τὴν Πεντηκοστή. Στὶς εἰκόνες φαίνονται δειγματοληπτικὲς φωτοτυπίες ἀπὸ τὸ ἐπίσημο λειτουργικὸ βιβλίο «Πεντηκοστάριον». Στὴν κάτω δεξιὰ περικοπὴ, ποὺ ψάλλεται κατὰ τὸν Ὅρθρο τῆς Κυριακῆς τῶν Ἁγίων Πάντων, ἀναφέρεται ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ κόψῃ σὰ χόρτα τοὺς αὐχένους αὐτῶν ποὺ μισοῦν τὴ Σιών. (Γιὰ τὰ κηρύγματα μίσους, διχασμοῦ καὶ ἀνθελληνισμοῦ τοῦ Ἰησοῦ βλέπετε «Δ», τ. 272-273.)

Τὰ λόγια τοῦ ἴδιου τοῦ Ἰησοῦ εἶχαν ἀποδειχθῇ ἀσυνεπῇ. Ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ ἐπέστρεφε καὶ δὲν τὸ ἐπραξε. Συνῆλθε λοιπὸν ἡ Ἀ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος τὸ 325 μ.Χ. στὴ Νίκαια καὶ στὴν προσπάθειά της νὰ διορθώσῃ τὴν κατάστασι συνέταξε τὸ «Σύμβολον τῆς Πίστεως», στὸ ὁποῖο ἀναφέρεται, ὅτι ὁ Ἰησοῦς θὰ ἐπανέλθῃ κάποτε, σὲ ἀπροσδιόριστο ὅμως χρόνο στὸ μέλλον («πάλιν ἐρχόμενος μετὰ δόξης»).

Οἱ ἀποφάσεις τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων ἔχουν ληφθῇ –σύμφωνα μὲ τοὺς χριστιανούς– μὲ τὴν ἐπιφοίτησι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Στὴ συγκεκριμένη περίπτωσι ὅμως ὁ Γιαχβέ, ὁ ὁποῖος συνίσταται ἀπὸ τὸν Πατέρα, τὸν Υἱὸ καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, παρουσιάζεται μὲ διχασμένη προσωπικότητα, καθ' ὅσον ἄλλα λέει ὡς Υἱὸς καὶ ἄλλα ὡς Ἅγιο Πνεῦμα.

Ἡ συνεχὴς, ἐπὶ 17 αἰῶνες, χριστιανικὴ προπαγάνδα ἀποπροσανατολίζει τοὺς Ἑλληνες ἔτσι, ὥστε νὰ μὴν διαπιστώνουν πολλοί, ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ θεῖες πράξεις καὶ διδάγματα, ἢ νὰ ὑφίστανται μία «πλύσι ἐγκεφάλου» μὲ στόχο τὴν καπήλευσι τῶν μεταφυσικῶν τους ἀνησυχιῶν.

Κίμων Ἐλευθερίου

Η ΠΑΡΩΔΙΑ «ΘΕΙΟΝ ΔΡΑΜΑ»

Τὰ πρότυπα τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς

ἑβδομάδα ποὺ προηγεῖται τοῦ Πάσχα ὠνομάσθηκε Ἑβδομάδα τῶν Παθῶν. Πρόκειται γιὰ τὸ «θεῖον δράμα» τῶν χριστιανῶν θεολόγων. Κατὰ τὴ διάρκειά του ὁ Ἰησοῦς ὑφίσταται (κατὰ τοὺς χριστιανούς) ὅσα πάνδεινα προκύπτουν ἐξ αἰτίας τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν. Ὦντας ἀμέτοχος σ' αὐτὰ ἐπωμίζεται (χωρὶς νὰ τοῦ τὸ ζητήσῃ κανεὶς) τὴν εὐθύνη γιὰ τὴ διάπραξή τους, τιμωρεῖται ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη δικαιοσύνη (Πιλάτος, Ἄννας-Καϊάφας) μὲ θάνατο, καὶ ἡ ὅλη ἡ διαδικασία ἀντανεκλᾷ ἓνα «happy end» (τὴν «ἀνάστασι») χολλυγουντιανοῦ τύπου. Τὸ τέλος εἶναι «κομμένο καὶ ραμμένο» στὶς ἀπαιτήσεις ἑνὸς παραμυθιοῦ, ποὺ δὲν στερεῖται προλόγου, κυρίως μέρους κι ἐπιλόγου, τῶν «κατὰ ποσὸν μερῶν» ἑνὸς ἀρχαιοελληνικοῦ δράματος, ἀλλὰ ποὺ ἐλάχιστα σχετίζεται μὲ τὸ Λόγο καὶ τὴ λογική, μὲ ὅλη τὴν ἀληθοφάνεια ποὺ ἐπιχειρεῖται νὰ ἐκπέμπῃ. ►

ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ...

Ὅπως ἀνέγραψε ἡ ἐφημερίδα «St. Betes Times» τῆς Βοστώνης (16.02.05), ὁ ἱερέας Πῶλ Σάνλεϋ καταδικάσθηκε σὲ κάθειρξη 15 ἐτῶν γιὰ βιασμὸ νεαροῦ ἀγοριοῦ 10 ἐτῶν, γιὰ βιασμὸ ἄλλων 2 παιδιῶν καὶ ἀσέλγεια εἰς βάρος ἀνηλίκου. Τὴν ἀπόφαση τοῦ δικαστηρίου δέχτηκαν μὲ ἱκανοποίηση ὅσοι παρακολούθησαν τὴν δίκη, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ (τοὐλάχιστον 25) ἄτομα, τὰ ὁποῖα κατηγοροῦσαν τὸν Σάνλεϋ γιὰ ἀσέλγεια εἰς βάρος τους. (Σημειωτέον ὅτι κανεὶς ἀπὸ αὐτοὺς δὲν προσέφυγε στὴ Δικαιοσύνη.)

Ὁ Σάνλεϋ ἐστάλη στὴν φυλακή, παρὰ τὸ ὅτι, ὅπως πιστεύουν κάποιοι, ἐνδέχεται ἐκεῖ ἡ ποινὴ του νὰ μετατραπῇ σὲ θανατική (ἐκ μέρους τῶν συγκρατομένων του), ὅπως συνέβη στὸν παιδόφιλο ἱερέα Τζὼν Γκόγκα, τὸν ὁποῖο στραγγάλισαν τὸ 2003 στὶς φυλακὲς τῆς Μασσαχουσέτης οἱ συγκρατούμενοί του (σημ. «Δ»:ὅπως καὶ μὲ τὸν «δικό μας» Γ. Δουρῆ, ὁ ὁποῖος πρὸ ἐτῶν βίασε καὶ σκότωσε τὸ δχρονο ἀγοράκι του.)

Ὁ δικαστὴς Στέφεν Νήλ μίλησε μὲ ἀηδία γιὰ τὸν ἱερωμένο, ὁ ὁποῖος ἐκμεταλλεύτηκε τὴν ἐξουσία ποὺ εἶχε καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη ποὺ τοῦ ἔδειξαν τὰ παιδιά, προ- ►

Τὸ «θεῖον δρᾶμα» τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι κακέκτυπο τοῦ δράματος τῆς ἐλληνικῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος ἀλλὰ καὶ ἀντίγραφο ἐορτασμῶν ἄλλων θεοτήτων (Ὀσίριδος, Ἀδωνίδος κ.λπ.) λαῶν τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Ἀνατολῆς. Ὡς δραστηριότητα συλλογικὴ ἐπελέγη, γιατί ἐπιχειρεῖται νὰ ἀγγίξῃ τὶς εὐαίσθητες χορδὲς τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὸ συλλογικὸ ἀσυνείδητο στὴ σχέση του μὲ τὴ φύση καὶ τὴν κοινωνικὴ, πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ ὀργάνωση. Ἡ ἁλλοτρίωση τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν κοινωνιῶν μεθοδεύεται συστηματικὰ καὶ στηρίζεται στὴ λατρεία τοῦ ἀ-λόγου, δηλαδὴ τοῦ παραλογισμοῦ, ὅπως αὐτὸς προσμείγνυται μὲ στοιχεῖα λογικά, προκειμένου τὰ τελευταῖα νὰ ἐκτροχιαστοῦν. Αὐτὸ ποὺ τελικὰ συμβαίνει εἶναι ἡ συκοφάντηση τοῦ Λόγου, μὲ ὅ,τι αὐτὸ σημαίνει.

Ἡ ἐνστάλαξη τοῦ παραλόγου στὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ, συνείδηση καὶ νόηση ἀποτελεῖ πάγια τακτικὴ, στόχο καὶ προοπτικὴ μιᾶς θρησκείας, ποὺ εἶδε τὸ φῶς τοῦ κόσμου «ἐν φάτνῃ τῶν ἀ-λόγων», ποὺ στηρίζεται στὸ πλῆθος τῶν «μακαρίων», «μωρῶν», «νηπίων», «πτωχῶν τῷ πνεύματι», ποὺ ἡ ἴδια παράγει, αὐξάνει καὶ πληθύνει, ὑποσχόμενη κάποια φανταστικὴ «βασίλειά τῶν οὐρανῶν».

Φανταστικὸ ἢ πραγματικὸ, ἱστορικὸ ἢ ἀνύπαρκτο, τὸ πρόσωπο Ἰησοῦς δὲν εἶναι πρότυπο. Τί περιμένει κανεὶς ἀπὸ ἓνα πρότυπο ἀνθρώπου; Νὰ εἶναι τίμιος, κοινωνικός- φιλικός, οἰκογενειάρχης, ἀξιοπρεπής. Εἶναι τέτοιος ὁ Ἰησοῦς; Κάθε ἄλλο. Καὶ εἶναι πασίγνωστα τὰ χωρία τῶν Γραφῶν, ποὺ καταδείχνουν πόσο ἀπέχει ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τὴν ἀξιοπρέπεια, τὴν ἀνθρώπινη καὶ ἀνθρωπιστικὴ. (Βλ. «Δ», τ. 272-273· «Ἰησοῦς: Κήρυκας Μίσους, Διχασμοῦ καὶ Ἀνθελληνισμοῦ», «Παλαιὰ Διαθήκη καὶ Εὐαγγέλια, οἱ δύο Πηγὲς τοῦ Ἱεροῦ Βόθρου» καὶ «Εἰκλήματα τῶν Ράσεων διὰ μέσου τῶν Αἰώνων», τ. 278.) Δὲν ἀπασχολεῖ μόνον τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν εἶναι πρότυπο ἀνθρώπου ἢ ἡγέτης. Ὑποδύεται τὸν ὑπερηγέτη-θεὸ (ὄντας στερημένος ἀπὸ ἡγετικά προσόντα, ὅπως ἀγω-

κειμένου νὰ ἱκανοποιήσῃ τὶς ἀνώμαλες ὁρέξεις του. Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς δίκης πολλοὶ ἔκλαψαν. Ὁ κατήγορος τοῦ Σάνλεϋ, ἓνας 27χρονος πυροσβέστης, ὁ ὁποῖος θέλησε νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀνωθυμία του, δήλωσε: «**Ἦρθα ἐδῶ γιὰ νὰ ἀκούσω ὅτι ὁ Σάνλεϋ πρόκειται νὰ πεθάνῃ στὴν φυλακὴ ἀργὰ καὶ βασανιστικά.**» Ὁ Σάνλεϋ τὸν βίαζε ἀπὸ τὴν ἡλικία τῶν 6 ἐτῶν καὶ γιὰ 6 ὁλόκληρα χρόνια. Ὅπως δήλωσε, εἶχε ἀπωθήσει αὐτὰ τὰ 6 χρόνια ἀπὸ τὴν μνήμη του καὶ ὅλα ἄρχισαν νὰ ξανάρχωνται στὸ μυαλὸ του πρὶν 3 χρόνια. Ὅποιος ἔχει τὴν ἐλάχιστη γνώση τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου ξέρεῖ ὅτι, ὅσα χρόνια κι ἂν καταδικαστῇ ὁ Σάνλεϋ δὲν θὰ εἶναι ἀρκετά. Ἐκεῖνος καταδίκασε τὸν νεαρὸ πυροσβέστη σὲ ἀργὸ καὶ βασανιστικὸ ψυχικὸ θάνατο.

«Σημειωτέον-καταλήγει ἡ ἀμερικανικὴ ἐφημερίδα- ὅτι οἱ ἀξιωματοῦχοι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Βοστώνης ἦσαν ἐνήμεροι γιὰ καταγγελίες περὶ σεξουαλικῆς κακοποίησης παιδιῶν ἀπὸ τὸν Σάνλεϋ καὶ ἀπλᾶ τὸν μετακινοῦσαν ἀπὸ ἐνορία σὲ ἐνορία. Τὸν περασμένο χρόνο ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ τῆς Βοστώνης κατέβαλε 85 ἑκατομμύρια δολλάρια γιὰ ἀποζημιώσεις σὲ 500 (!) θύματα βιασμοῦ ἀπὸ ἱερεῖς. Ὁ κατήγορος τοῦ Σάνλεϋ ἔλαβε ἀποζημίωση 500.000 δολλ.»

[Μετάφραση: Α.Γ.]

Ἦχος α΄. Τὸν τάφον σου, Σωτήρ.

Η πόρνη ἐν κλαυθμῷ, ἀνεθόα οἰκτίρμον, ἐκμάσσοις θερμῶς, τοὺς ἀχράντους σου πόδας, θριξί τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ ἐκ βάθους στενάζουσα· Μὴ ἀπώσῃ με, μηδὲ βδελύξῃ Θεέ μου, ἀλλὰ δέξαι με, μετανοοῦσαν καὶ σῶσον, ὡς ὁ μόνος φιλόανθρωπος.

Ω μακαρίων χειρῶν, ὦ τριχῶν καὶ χειλέων, τῶν τῆς σώφρονος Πόρνης! αἷς ἐπέχεε Σωτήρ, τὸ μύρον πρὸς σοὺς πόδας, ἐκμάσσομένη αὐτοῦς, πυκνῶς καταφιλοῦσα.

Ἀπόδειπνο Μεγάλης Τρίτης καὶ Ὁρθρος Μεγάλης Τετάρτης: Ἀπὸ τὰ κατὰβαθα τῆς ψυχῆς τοῦ ὑμνογράφου ...ὁ ἐγκωμισμὸς τῆς πόρνης καὶ τὸ σκούπισμα τῶν ποδιῶν τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τὴν τριχὴς τῆς κεφαλῆς τῆς.

Ὁ νυμφίος Χριστὸς κράτησε στὸ νυμφῶνα του μόνο τὴν πέντε ἀπὸ τὴν δέκα Ἑβραιοπούλες παρθένες, γιατί οἱ ἄλλες πῆγαν νὰ ἀγοράσουν λάδι γιὰ τὴν λαμπάδα τους καὶ ἀργοπόρησαν.

Ὁ Ἰησοῦς φέρεται ὡς: «**Ἅγιος**» (Πράξ. γ' 14), «**Αἴρων τὴν Ἀμαρτίαν τοῦ Κόσμου**» (Ἰωάν. α' 29), «**Α καὶ Ω**» (Ἀποκάλ. α' 8, κβ' 13), «**Ἀμνὸς Ἄμωμος**» (Α' Πέτρ. α' 19), «**Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ**» (Ἰωάν. α' 29 καὶ α' 36), «**Ἀμνὸς Ἐσφαγμένος**» (Ἀποκάλ. ε' 6), «**Ἀμπελος ἡ Ἀληθινή**» (Ἰωάν. ιε' 1), «**Ἀρχὴ καὶ Τέλος**» (Ἀποκάλ. κβ' 13), «**Ἀρχηγὸς τῆς Ζωῆς**» (Πράξ. γ' 15), «**Ἀρχιποιμὴν**» (Α' Πέτρ. ε' 4), «**Ἄσπιλος**» (Α' Πέτρ. α' 19), «**Ἀστὴρ Λαμπρὸς Πρωινός**» (Ἀποκάλ. κβ' 16), «**Βασιλεὺς Βασιλέων**» (Ἀποκάλ. ιθ' 16), «**Διδάσκαλος**» (Λουκ. ιβ' 13, Ἰωάν. α' 39), «**Δίκαιος**» (Πράξ. γ' 14), «**Ἐμμανουήλ**» (Ματθ. α' 23), «**Ἐρχόμενος**» (Ἀποκάλ. ε' 8), «**Ἰὴν**» (Ἀποκάλ. α' 8), «**Θύρα**» (Ἰωάν. ι' 9), «**Ἰησοῦς Χριστός**» (Μάρκ. α' 1 καὶ Πράξ. ι' 36), «**Καλὸς Ποιμὴν**» (Ἰωάν. ι' 14), «**Κύριος Ἰησοῦς**» (Ἑβρ. ιγ' 20), «**Κύριος Κυρίων**» (Ἀποκάλ. ιθ' 16), «**Κύριος πάντων**» (Πράξ. ι' 36), «**Λέων ὁ ἐκ τῆς Φυλῆς Ἰούδα**» (Ἀποκάλ. ε' 5), «**Λόγος**» (Ἰωάν. α' 1), «**Λόγος τοῦ Θεοῦ**» (Ἀποκάλ. ιθ' 13), «**Μονογενὴς Υἱός**» (Ἰωάν. α' 18), «**Ναζωραῖος**» (Ματθ. β' 23), «**Ὁ Πρῶτος καὶ ὁ Ἐσχατος**» (Ἀποκάλ. κβ' 13), «**Παντοκράτωρ**» (Ἀποκάλ. ε' 8), «**Ποιμὴν ὁ Καλός**» (Ἰωάν. ι' 11), «**Ποιμὴν Προβάτων Μέγας**» (Ἑβρ. ιγ' 20), «**Ραββί**» (Ἰωάν. α' 39), «**Ρίζα Δαβίδ**» (Ἀποκάλ. ε' 5), «**Ρίζα καὶ Γένος Δαβίδ**» (Ἀποκάλ. κβ' 16), «**Υἱός**» (Ἰωάν. ε' 19), «**Υἱὸς ὁ Ἀγαπητός**» (Λουκ. θ' 35), «**Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου**» (Ματθ. ν' 20), «**Υἱὸς τοῦ Δαβίδ**» (Ματθ. ιε' 22), «**Υἱὸς Ὑψίστου**» (Λουκ. α' 32), «**Φωσφόρος**» (Β' Πέτρ. α' 19), «**Χριστὸς ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ**» (Μάρκ. ιε' 32), «**ἽΩν**» (Ἀποκάλ. α' 8).

Με πολλὰ ὀνόματα παρουσιάζεται στὴν Ἁγία γραφὴ ὁ Υἱὸς τοῦ Γαβριέ, ὁ Ἰησοῦς.

νιστικότητα, πνεῦμα συντροφικότητας, ἐπιδίωξη ἀνθρώπινης εὐτυχίας), προκειμένου νὰ πλασάρῃ ὡς «νέα τάξη πραγμάτων» ἐκείνη τὴν «παλαιά», στὴν ὁποίαν ὅμως ἡ ἀκολασία (ἄφεις ἀμαρτιῶν) βασιλεύει, οἱ «κακοί» ἐξαγνίζονται (μὲ τὴν μετάνοια) μὲ τὸ φτηνότερο ἀντίτιμο, ἡ ἀτιμωρησία τῶν παρανόμων, τῶν ἀσεβῶν καὶ τῶν τιποτένων δικαιώνεται («ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν»).

Συντάγματα καὶ νόμοι, λατρεία καὶ παιδεία, κατήχησι καὶ ὑποβολὴ (σ' ὁλόκληρο τὸν Χριστιανικὸ κόσμο εἶναι ἄμεση ἡ ἐπίδρασι τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς στὸ Δίκαιο) συμπλέκονται ἀλληλοαναιρούμενα πρὸς ὄφελος τῆς διαπλοκῆς ὁποιασδήποτε μορφῆς: Ἡ χρῆσις, ἡ πρόσληψις καὶ ὁ πλουτισμὸς μεσαζόντων (ιερέων, ἀτζέντηδων, δανειστῶν κ.λπ.) ἀποτελεῖ κοινωνικὴ, πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ παραφωνία ἀλλὰ καὶ «πεπατημένη». Σὲ ποιὲς περιστάσεις; Τόσο σὲ περιστάσεις ἐπικοινωνίας μεταξὺ πιστοῦ καὶ θεοῦ (κλῆρος – προσευχή, εὐχέλαιο, τρισάγιο κ.λπ.) ὅσο καὶ ἀτόμων μεταξὺ τους (γάμος, διαζύγιο, οἰκονομικὲς δοσοληψίες, προῖκα, γονεῖς-παιδιά, κληρονομιά, δωρεὰ κ.λπ.) ἀναφορικὰ μὲ τὴ ζωὴ σὲ ὅλες τὶς ἐκφάνσεις, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ θάνατο – στὸ πρῖν, τὸ κατὰ καὶ τὸ μετὰ.

Ἄς ἀναλογιστῇ κανεὶς τὴ σημασίαν τοῦ «τριχόλουτρου» τῆς Μεγάλης Τετάρτης: Πόρνη-ἐπαγγελματίας καὶ πάμπλουτη ἐξασφαλίζει τὴ σωτηρίαν τὴ δική της, τῶν ὁμοίων

Τὰ Εὐαγγέλια δὲν συμφωνοῦν μεταξὺ τους στὴν περιγραφή τοῦ συμβάντος(;) μὲ τὴ γυναῖκα, ποὺ ἄλειψε μύρο τὸν Ἰησοῦ:

- «Μία γυναῖκα ἔχυσε τὸ μύρο στὸ κεφάλι του» (Ματθ. κστ' 7).
- «Μία γυναῖκα ... ἔσπασε τὸ δοχεῖο κι ἔχυσε τὸ μύρο στὸ κεφάλι του» (Μάρκ. ιδ' 3).
- «Ἦταν κάποια ἁμαρτωλὴ γυναῖκα... ἔφερε ἓνα ἀλαβάστρινο δοχεῖο μὲ μύρο, στάθηκε πίσω, κοντὰ στὰ πόδια του, κλαίγοντας ἄρχισε νὰ βρέχει μὲ τὰ δάκρυνά της τὰ πόδια του καὶ τὰ σκούπιζε μὲ τὰ μαλλιά της· τὰ φιλοῦσε καὶ τὰ ἄλειψε μὲ μύρο» (Λουκ. ζ' 37-38).
- «Τότε ἡ Μαρία πήρε μία φιάλη ἀπὸ τὸ πιδ ἄκριβδ ἄρωμα νάρδου κι ἄλειψε τὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ. Ἐπειτα σκούπισε μὲ τὰ μαλλιά της τὰ πόδια του, κι ὅλο τὸ σπίτι γέμισε μὲ τὴν ὁσμὴ τοῦ μύρου» (Ἰωάν. ιβ' 3).

της, τῶν συνεργατῶν της καὶ τῶν πελατῶν της στὸ «νῦν καὶ αἰεὶ» μὲ τὸ... μαλλὶ της (κυριολεκτικὰ καὶ μεταφορικὰ).

Ἄν ἡ ὑπόθεση «σηκῶνῃ πολὺν νερό», δάκρυ καὶ λάδι, ἃς ἀναλογιστῇ κανεὶς καὶ τοὺς κρουνοὺς δακρύων τῆς Κασσιανῆς (τῶν ὁμοίων της μοναχῶν, καλογραιῶν, κληρικῶν, μὲ τὶς τεράστιες περιουσίες καὶ ιδιοκτησίες, ποὺ τὶς ἐξαγνίζουν «ἐν Χριστῷ», γιατί ἐρωτεύτηκαν μονάχα ἓναν ...βασιλέα -ποὺ ἦτανε γιὰ ὅλες καὶ ὅλους καὶ τὸν θέλησαν δικό τους - αὐτὲς καὶ τὸ ...προσωπικό τους. (Βλ. «Κασσιανὴ καὶ Σαμφώ: Τὸ Ἀβυσσαλέο Χάος μεταξὺ δύο Βιοθεωριῶν», «Δ», τ. 271).

«Τὸν νυμφῶνα σου βλέπω,
Σωτήρ μου, κεκοσμημένον
καὶ ἑνδυμα οὐκ ἔχω,
ἵνα εἰσέλθω ἐν αὐτῷ...»,

παραπονιοῦνται τὰ φτωχοκόριτσα. Ὁ «Νυμφίος» ὅμως «εἶναι μεγάλος»... «Ἐχει ὁ Θεός.» Ἐμεῖς δὲν ἔχοιμε.

Ἀριάδνη Ἐλευθερίου

Ο Σ. ΧΑΝΤΙΝΓΚΤΟΝ, Ο Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

λλάζοντας ξαφνικά πλήρη ένα μέρος του Τύπου έγινε υπέρμαχος του κ. Χριστόδουλου, επειδή «είναι η ισχυρή φωνή της Ελλάδας που προσπαθούν οι έχθροί της να σιγάσουν». Έδω παρουσιάζεται μία άλλη έκδοχή, που καταλήγει στο αντίθετο συμπέρασμα.

Η έκδοχή μας αναπτύσσεται υπό το πρίσμα της γνωστής θεωρίας του Χάντινγκτον «Περί σύγκρουσης των πολιτισμών»*. Η θεωρία αυτή δεν είναι ουσιαστικά θεωρία αλλά σενάριο (ό Χάντινγκτον αποτελεί προωθημένο θεωρητικό εκπρόσωπο των κύκλων του Άμερικανο-σιωνισμού, και οι απόψεις του αποτελούν θεωρητικό υπόστρωμα της γεωστρατηγικής που εφαρμόζει η ομάδα που κυριαρχεί σήμερα στις ΗΠΑ).

Κατά την «θεωρία» λοιπόν αυτή στον πλανήτη υπάρχουν πολιτισμικές ενότητες, που πέφτουν να συγκρουστούν. Ο πολυπράγμων μάλιστα Χάντινγκτον όριοθετεί αυτές τις πολιτισμικές ενότητες, χρησιμοποιώντας σαν κύριο κριτήριο την θρησκεία. Αναφέρει την Δυτική ενότητα, την Μουσουλμανική, την Ινδουϊστική, την Κομφουκιανή κ.λπ., διατυπώνει δε την άποψη ότι όλες οι άλλες ενότητες είναι υποδεέστερες της Δυτικής (Ευρωπαϊκής). Το ενδιαφέρον (αλλά και δυσόιωνο και επικίνδυνο) για μας τους Έλληνες είναι, ότι δεν μας εντάσσει στην ενότητα του Δυτικού Πολιτισμού αλλά στην ενότητα των Ορθοδόξων και των Σλάβων, που βρίσκεται μεταξύ της Δυτικής και της Μουσουλμανικής ενότητας. Δεν μπορούμε δηλαδή να ανήκουμε στον χώρο, που το Έλληνικό Πνεύμα γαλούχησε και η Ελλάδα απέτελεσε το λίκνο του. Όσοι βρίσκονται πίσω από την άποψη αυτή (και έδω μιλάμε για κέντρα Παγκόσμιας Έξουσίας πέραν του Ατλαντικού και παρά την Ιουδαία) έχουν σίγουρα κάθε λόγο να θεωρούν ότι όσοι απομακρύνουν την Ελλάδα από τον Δυτικό Πολιτισμό (την Ευρώπη) και την φέρνουν στην πολιτισμική ενότητα που προαναφέραμε εξυπηρετούν τα συμφέροντά τους.

Ο επίδοξος εθνάρχης κ. Χριστόδουλος μπορεί να είναι ένας απ' αυτούς. Έχει κατ' επανάληψη παρέμβει μεταξύ άλλων στην εξωτερική πολιτική της χώρας, όπως αυτή εκφράζεται από τα υπεύθυνα όργανα της Πολιτείας, προσπαθώντας να παρασαλεύσει τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της. Δεν έχουν λοιπόν τα κέντρα αυτά κανένα λόγο να έχθρευονται αυτόν που θα οδηγήσει το ποίμνιό του στην μάντρα που επιγράφεται «Σλαβο-ορθόδοξοι» και ούτε να τον εξοντώσουν, όπως ο ίδιος διατείνεται ψευδόμενος, στην προσπάθειά του να δραματοποιήσει και να κερδίσει συμπάθεια.

Αυτό που ακολουθεί είναι το άνοιγμα ενός χώρου από την πίεση των αερίων που παράγει ο ίδιος ο χώρος αυτός, από την δυσοσμία ενός βυζαντινισμού, από τον οποίο πρέπει οι Έλληνες κάποτε επί τέλους να απαλλαγούν.

* S. Huntington, *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*, Touchstone Books, Λονδίνο 1998.

** Β. Λεντάκης, *Ανθρώπινη άγνοια - θεϊκή γνώση - ή ατη στην Ιλιάδα*, περιοδικό «Εκρηβόλος», τεύχος 18.

ΚΑΙ Ο... ΠΡΟΣΗΛΥΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

λληνισμός προσήλυτος: Αὐτὸς εἶναι ὁ τίτλος τοῦ τελευταίου βιβλίου τοῦ ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστόδουλου. Φέρει τὸν ἐπεξηγηματικὸν ὑπότιτλο «*Ἡ μετάβαση ἀπὸ τὴν Ἀρχαιότητα στὸ Χριστιανισμό*». Ἐκδόθηκε ἀπὸ τὸν οἶκο (μὲ τὴν ...ἐλληνοπρεπῆ ὀνομασίαν) «*Media Ecclesiastica*» (πρώην «*Χρυσοπηγή*») καὶ προβάλλεται διαρκῶς στὴν ἐπίσημη ἱστοσελίδα τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας.

Παρὰ τὸν γρακλισμὸ τοῦ τίτλου του καὶ γνωρίζοντας ἐκ τῶν προτέρων τί ἐπρόκειτο περὶπου νὰ διαβάσω, θέλησα νὰ ἀγοράσω τὸ ἐν λόγῳ βιβλίον ἴσως γι' αὐτοὺς ἀκριβῶς τοὺς λόγους. Τὸ ἀναζήτησα στὰ μεγάλα βιβλιοπωλεῖα τοῦ κέντρου τῶν Ἀθηνῶν, ὅμως κανένα δὲν τὸ διέθετε. Μὲ ἐνημέρωσαν πὼς ἴσως τὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλιοπωλεῖα νὰ τὸ πωλοῦν. Πράγματι σὲ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ τελικῶς ἔμαθα πὼς τὸ βιβλίον ἐξαντλήθηκε καὶ πὼς ἡ τιμὴ του (φιλική...χριστιανική) ἦταν 60 εὐρώ!

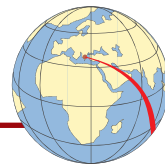
Ἔτσι καὶ ὥσπου νὰ ἐπανεκδοθῇ τὸ ἀκριβὸν αὐτὸ πόνημα, κατέφυγα στὴν κριτικὴ (βαρεῖα ἢ λέξι) παρουσιάσῃ του, ποὺ ὑπάρχει στὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστοσελίδα. Ἐκεῖ λοιπὸν μαθαίνει κανεὶς, πὼς κατ' ἀρχὴν ὁ ἀρχιεπίσκοπος κάνει χάρι καὶ «δὲν ἐπιτίθεται μὲ φανατισμὸ ἀντιπάλῳ στὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ θρησκεία»(!), ἐκδηλώνοντας ἔτσι γιὰ μίαν ἀκόμη φορὰ τὰ ...χριστιανικά του αἰσθήματα ἔναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Βέβαια ἡ κεντρικὴ ἰδέα τοῦ ἔργου, ὅπως ὁ τίτλος δηλώνει, εἶναι ὁ «*Προσήλυτος* (στὸν Ἰουδαϊσμὸ, ἐννοεῖται) Ἑλληνισμός». Ὁ Ἑλληνισμός, ποὺ διακατέχεται ἀπὸ ἓνα μεγάλο «ὑπαρξιακὸ κενό»: «*τὸ ὑπαρξιακὸ κενὸ τοῦ ἀρχαίου Ἑλλήνα, ὅπως αὐτὸ ἀποτυπώνεται κυρίως στὴν ποίησι καὶ τὴν τραγωδίαν*»...

Φυσικὰ ἀντὶ τοῦ ὑπαρξιακοῦ κενοῦ ὁ Ἕλληνας πέτυχε πληρότητα ὑπάρξεως, γι' αὐτὸ ἄλλωστε γέννησε τὰ πάντα (μαζὶ μὲ τὴν ποίησι καὶ τὴν τραγωδίαν), δημιουργώντας τὸν Πολιτισμὸ. Ἡ ψυχικὴ πληρότητα τοῦ Ἑλλήνα ἔρχεται ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμὸ του γιὰ τὴ ζωὴ. Ἡ στηριγμένη στὴν διαχρονικὴ ἀξία-ἀλήθεια φύσις του καταταφάσκει στὴ ζωὴ, καταφάσκει καὶ στὸν θάνατο. Ἀντίθετα ὁ «κενός» ἄνθρωπος (τὴ λέξι «κενός» οἱ ἱερωμένοι ἀρέσκονται νὰ τὴ χρησιμοποιοῦν ἰδιαιτέρως, διόλου τυχαῖα) δὲν εἶναι σὲ θέσι νὰ γεννήσῃ, νὰ δημιουργήσῃ ἀπολύτως τίποτα. Καὶ ἀρνεῖται τὸ θάνατο, γιατί προηγουμένως ἔχει ἀρνηθῇ τὴ ζωὴ. Εἶναι αὐτὸς ποὺ στέκεται ἀρχικὰ ἀμήχανος μπροστὰ στὸν Ἕλληνα ἄνθρωπο, ἀδυνατώντας νὰ τὸν καταλάβῃ. Ἐπειτα ζηλεῖ τὴν ζωντάνια του, τὴν ἐλευθερίαν του. Στὸ τέλος αὐτοανακηρύσσεται ἀντίπαλός του, ἐχθρός του, ἐπιδιώκοντας νὰ τὸν ἐξαφανίσῃ.

Ἀρκετὸς ἀπὸ αὐτὰς τὶς κενές, χριστιανικές, ὑπάρξεις, μὴ μπορῶντας νὰ ἀντέξουν τὴν ψυχικὴ τους κενότητα, τυλίγονται ἀπὸ πολὺ νωρὶς, ἀπὸ τὴν νεότητά τους, ψυχὴ τε καὶ σῶματι σὲ ἓνα μαῦρο πανί, ἀρνούμενοι καὶ τὴ ζωὴ καὶ τὸ θάνατο. Καὶ ἀπὸ τὸ ἄθλιο αὐτὸ μετερίζι γίνονται σκληροὶ ἐξουσιαστές, πολεμῶντας τὴν ζωὴ καὶ τὶς χαρὲς τῆς, τὸ θάνατο καὶ τὴ λύπη του, τὸν ἐνθουσιασμὸ καὶ τὴ δημιουργίαν. Πολεμοῦν τὴν Ἑλλάδα, διότι αὐτὴ ἐνσάρκωσε τὰ παραπάνω. Μὰ πάνω ἀπ' τὴν Ἑλλάδα πολεμοῦν τὸν ἴδιον τους τὸν ἑαυτό. Κάθε στρεβλὸς ἢ κενὸς χριστιανὸς ἄνθρωπος εἶναι καταδικασμένος νὰ πολεμᾷ τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἂν γνωρίζῃ ἔστω καὶ λίγη ἱστορίαν, μαζὶ μὲ τὴν ἐλευθερίαν πολεμᾷ μὲ ἀνελέγητη σκληρότητα καὶ τὴν Ἑλλάδα.

Παναγιώτης Κουβαλάκης

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

Β. ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, *Μυθιστορία Αρχαίας Έλληνικής Μουσικής*

Ὁ Βασίλης Χατζηβασιλείου στὸ καλαίσθητο, συνοπτικὸ καὶ ἀπλογραμμὲνὸ ἐκπόνημά του παρουσιάζει τὴν ἱστορία τῆς Μουσικῆς καὶ τὴν Μουσικὴ ὡς Καλὴ Τέχνη καὶ ὡς Ἐπιστῆμη ἀπὸ τὰ ὀμιχλώδη χρόνια τῆς συμβολικῆς καταγραφῆς τοῦ μύθου ἕως τὰ περισσότερο προσιτὰ χρονικὰ τοπία τῆς πραγματιστικῆς ἱστοριογραφίας. Ἄν καὶ ἡ «Μυθιστορία» εἶναι ἀπλογραμμμένη καὶ κυλᾷ σὰν μία κατανοητὴ διήγηση ἀπευθυνόμενη σὲ παιδιὰ καὶ μεγάλους ὅλων τῶν ἡλικιῶν, ὥστόσο ἡ ἐπιστημονικὴ τεκμηρίωση εἶναι ἐπαρκὴς καὶ γίνεται ἀντιληπτὴ ἡ ἐκτεταμένη ἔρευνα ποὺ ὠδήγησε στὴ συγκεκριμένη συγγραφὴ. Ὁ συγγραφέας στέκεται ἀμερόληπτα ἀπέναντι στὸ ἀντικείμενό του καὶ δὲν ἀποκρύπτει ὅτι «ἡ μουσικὴ, ὁ χορὸς, τὰ τραγούδια, οἱ ὕμνοι καὶ τὰ λαϊκὰ δρώμενα ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι τὸ ἴδιο ἀναπόσπαστα ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων ὅπως καὶ αἰῶνες πρὶν, γιατί οἱ Ἕλληνες συνέδεσαν τὴν Μουσικὴ ὄχι μόνο μὲ τὴ λατρεία τῶν θεῶν τοὺς ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἴδια τοὺς τὴν ὑπαρξὴν» (σελ. 76).

Ἐκεῖ ὅμως ποὺ θὰ σταθῶ ἐπικριτικὰ ἀπέναντι στὸ ἐν λόγῳ βιβλίῳ, εἶναι ἡ χρῆση τοῦ ὅρου «εἰδωλολατρία», πρῶγμα παρωχημένο καὶ ἄτοπο, εἰδικὰ γιὰ νέους καὶ προοδευτικὸς συγγραφεῖς ὅπως ὁ Χατζηβασιλείου. Γιὰ νὰ τελειώνουμε πλέον μὲ αὐτὴν τὴν ἀδικαιολόγητη «ρετσινιά», θὰ ὑπενθυμίσω στοὺς ἀναγνώστες τὴ σχετικὴ ἐπιχειρηματολογία τοῦ φιλοσόφου αὐτοκράτορος Ἰουλιανοῦ: «Τὰ ἀγάλματα, οἱ βωμοὶ καὶ οἱ ἐστίες καὶ ὅλα αὐτὰ γενικῶς εἶναι σύμβολα τῆς παρουσίας τῶν θεῶν, τὰ ὁποῖα οἱ πρόγονοί μας καθιέρωσαν, ὄχι γιὰ νὰ θεωρήσουμε τὰ ἴδια θεοὺς, ἀλλὰ γιὰ νὰ λατρεύσουμε μέσῳ αὐτῶν τοὺς θεοὺς μας. Καὶ αὐτὸ συμβαίνει, ἐπειδὴ εἴμαστε ἐνσώματοι καὶ ἔχουμε τὴν ἀνάγκη νὰ λατρεύσουμε μέσῳ τοῦ σώματός μας τοὺς θεοὺς, ἂν καὶ ἐκεῖνοι εἶναι ἀσώματοι.» Καί: «Ἀντικρύζοντας λοιπὸν τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν, ἂς μὴν τὰ θεωροῦμε ὡς λίθους καὶ ξύλα, ἀλλὰ οὔτε σὰν νὰ εἶναι τὰ ἴδια θεοί. Διότι βεβαίως οὔτε τίς βα-

«Ο ΑΙΩΝΑΣ ΤΟΥ ΣΚΟΤΟΥΣ»

Δὲν εἶναι μόνον αὐτὸς ποὺ ζοῦμε ἐμεῖς... Ὑπῆρξαν κι ἄλλοι, πολλοί, αἰῶνες σκότους. Στὸν αἰῶνα τοῦ σκότους, ποὺ εἶναι καὶ τίτλος τῆς κινηματογραφικῆς ταινίας, στὴν ὁποία ἀναφερόμαστε, ἔζησε καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀρθούρος (Ἀρτόριους Κάστους) σύμφωνα μὲ τὴν ἱστορίαν ἢ τὸν θρύλο (λίγη σημασία ἔχει).

Ὁ πατέρας του ἦταν Ρωμαῖος καὶ ἡ μητέρα του Βρεταννίδα, ποὺ δολοφονήθηκε ἀπὸ Βρεταννοὺς. Ἦταν ἐκατόνταρχος καὶ διοικητὴς τῶν Σαρματῶν ἱπποτῶν στὸ τεῖχος τοῦ Ἀδριανοῦ, ποὺ ὑποχρεώθηκαν ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους νὰ πολεμήσουν μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα τους, στὴν Βρεταννίαν, μὲ ἀντάλλαγμα τὴν ἐλευθερίαν τους. **«Εἶσαι ἀπὸ τὴν Ρώμην;»**, ρώτησαν κάποιον ἀπ' αὐτοὺς. **«Εἶμαι ἀπὸ τὴν κόλαση»**, ἀπάντησε ἐκεῖνος. Στὴν Βρεταννίαν βρέθηκαν ἐκτελώντας διαταγὰς τῆς Ρώμης, ἀρχικὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν ντόπιους (τοὺς «εἰδωλολάτρες» Γουόντ), ποὺ ἀντιστέκονταν στὴν ρωμαϊκὴ ἐξουσία καὶ στὴν συνέχεια νὰ προστατεύσουν μία ρωμαϊκὴ οἰκογένεια ἀπὸ τὶς ἐπιθέσεις τῶν Σαξόνων καὶ νὰ φέρουν τὸν νεαρὸ Ἀλεκτο, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ Πάπας, σὺο στὴν Ρώμην. **Ἐ! «κι ἂν εἶναι θελημα Θεοῦ, κάποιον ἀπ' αὐτοὺς νὰ ζήσουν»**, ὅπως εἶπε ὁ ἐντολοδόχης τους Ρωμαῖος ἐπίσκοπος Νάιους Γερμάνιος.

Γιατί πολεμοῦν; Γιὰ τὴν ἐλευθερίαν, εἴτε αὐτὴ λέγεται **«ἄδεια ἀσφαλοῦς διέλευσης ἀπὸ τὰ ἐδάφη τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας»** εἴτε γιὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι κάποτε θὰ μπορέσουν νὰ δώσουν τὴν μάχη ποὺ αὐτοὶ θὰ ἐπιλέξουν. **«Θὰ πεθάνω σὲ μία μάχη»**, εἶπε ὁ Σαρμάτης ἱπ-

σιλικές εικόνες τις θεωρούμε ως ξύλα, λίθους και χαλκό, οὔτε σὰν νὰ εἶναι οἱ ἴδιες βασιλεῖς, ἀλλὰ ὡς εἰκόνες τῶν βασιλέων.»

Ἴδου λοιπὸν ἡ θεολογικὴ τεκμηρίωση τῆς λατρευτικῆς ἀντιλήψεως τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἡ ὁποία πρέπει νὰ λαμβάνεται σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν ἀπὸ κάθε σοβαρὸ μελετητὴ καὶ νὰ σταματήσῃ ἐπιτέλους ἡ προπαγανδιστικὴ, ἀνιστόρητη καὶ ἀφιλοσόφητη χρῆσις τοῦ ὅρου «εἰδωλολατρία». Ἐπίσης τονίζω τὸ γεγονὸς πὺς ὁ Ἰουλιανὸς εἶναι, πέρα ἀπὸ θεολόγος/φιλόσοφος, ὁ θρησκευτικὸς ἀρχηγὸς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους ὡς Ποντίφικας –Μέγιστος Ἀρχιερεὺς αὐτοῦ καὶ βαθὺς γνώστης τῶν λατρευτικῶν παραδόσεων καὶ τῶν θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων (ἐθνικῶν καὶ ἐβραιογενῶν) τῆς ἐπικρατείας του· πρόκειται γιὰ ιδιότητες, ποὺ καθιστοῦν ἰδιαιτέρως βαρύνουσα τὴ γνώμη καὶ τὴ θεώρησίν του· καὶ γι' αὐτὸ κάποτε στιγματίστηκε καὶ τὰ βιβλία του ἀπεκρύνθησαν, ὥστε νὰ μὴν τὸν διαβάζουμε.

Ἀλέξανδρος Χ. Μήτσιου

JOHN HENDERSON, Φόβος, Πίστη, Πραγματικότητα, Ψευδαισθήσεις

Το βιβλίο τοῦ Τζὼν Χέντερσον «Φόβος, Πίστη, Πραγματικότητα, Ψευδαισθήσεις» καταδεικνύει ὅτι τὸ ἐνδεχόμενο ὑπαρξὸς ἐνὸς παντοδύναμου καὶ πανάγαθου Θεοῦ εἶναι ἐξαιρετικὰ ἀπίθανο. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους θεοὺς. Δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ἔλλογο στὴν πίστιν περὶ ὑπαρξὸς Θεοῦ. Ὁ Χέντερσον ἀπευθύνεται στοὺς ἀπλοὺς ἀνθρώπους καὶ στὴν προσπάθειά του νὰ ἀνατρέψῃ παράλογες πεποιθήσεις περὶ ὑπαρξὸς Θεοῦ καὶ νὰ κτυπήσῃ τὴν θρησκοληψία δὲν χρησιμοποιεῖ τὰ ἐπιτηδευμένα ἐπιχειρήματα ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ θεολόγοι καὶ οἱ φιλόσοφοι.

Οἱ περισσότερες ἄξιες λόγου θρησκευτικῆς διδασχῆς προϋπάρχουν τῆς Θρησκείας καὶ ἀποτελοῦν κοινὲς πανανθρώπινες ἄξιες. Δὲν χρειαζόμαστε τὸν Θεὸ νὰ μᾶς πῇ νὰ μὴν κλέψουμε, νὰ μὴν ψευδώμεθα, νὰ μὴν ἐξαπατοῦμε. Ἡ στάσις τῶν διαφόρων κοινωνιῶν ἀπέναντι σὲ ζητήματα ὅπως εἶναι ἡ ἀντισύλληψη, ἡ ἔκτρωση, ἡ πολυγαμία, ἡ δουλεία ἀλλάζει μὲ τὸν χρόνον καὶ τὴν ἀλλαγὴ τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ ἐρμηνεία τῶν «ιερῶν βιβλίων». Ὁ Θεὸς δὲν

πότῃς Λάνσελοτ στὸν Ἀρθούρο. «Ἐλπίζω νὰ εἶναι σ' αὐτὴν ποὺ διάλεξα. Τότε, Ἀρθούρε, μὴ μὲ θάψῃς σὲ κάποιο μίζερο νεκροταφεῖο. Κάψε με καὶ σκόρπισε τὶς στάχτες μου στὸν ἀνατολικὸ ἄνεμο». «Πολεμάμε γιὰ τὸ δικαίωμα νὰ διαλέγουμε τὴν μοῖρα μας», εἶπε ἡ εἰδωλολάτρισσα καὶ ἀνυπάκοη στὸν «ἀληθινό» Θεὸ Γκουνέβριρ. Καὶ ὅταν ὁ βασιλεὺς τῶν Σαξόνων ρώτησε τὸν Ἀρθούρο, ποὺ στάθηκε ἔμπρός του γιὰ νὰ τοὺς ἀντιμετωπίσῃ μόνος του, μὴ θέλοντας νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς ἄνδρες του στὸν θάνατο γιὰ μίᾶ μάχη ποὺ δὲν διάλεξαν, «Γιατί πολεμᾷς; Οἱ Ρωμαῖοι σὲ ἐγκατέλειψαν», ἐκεῖνος ἀπάντησε: «Γιὰ ἓνα ἰδανικὸ πέραν τῆς Ρώμης καὶ πέραν τῆς δικῆς σου ἀντίληψης.»

Σ' αὐτὴ τὴν μεγαλειώδη ταινία θίγεται (πράγμα καθόλου συνηθισμένο στὸν σύγχρονον κινηματογράφο) καὶ τὸ βαρὺ καὶ ἀνομολόγητο θέμα τῆς καταδυνάστευσης ἀλλὰ καὶ ἐξόντωσης τῶν ἀπανταχοῦ «εἰδωλολατρῶν» ἀπὸ τοὺς θεοφοβούμενους χριστιανούς. Στὴν ἔπαυλὴ τοῦ Ρωμαίου ἀρχοντα Μάριου, πατέρα τοῦ μελλοντικοῦ πάπα τῆς Ρώμης, ὁ Ἀρθούρος ἀντιλαμβάνεται ὅτι χριστιανοὶ ἔχουν βασανίσει καὶ ἐντοίχισαι ντόπιους, πού, ὅπως λέει ὁ Μάριος, «εἶναι εἰδωλολάτρες καὶ ἀγνοοῦνται νὰ ἐκτελέσουν τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ».

- *Αὐτὸ εἶναι τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ σου; Ἔτσι εἰσακούει τὶς προσευχῆς σου;* ρωτᾷ ὁ Λάνσελοτ.

- *Εἶναι ἁμαρτωλοί. Εἶναι θέλημα Θεοῦ νὰ πεθάνουν, λέει ὁ δεσμοφύλακας. Ἦμουν πρόθυμος νὰ πεθάνω μαζί τους. Ναί, νὰ τοὺς καθοδηγήσω στὸν Δημιουργό. Μόνον ἔτσι θὰ σωθοῦν οἱ ψυχές τους.*

μᾶς ἔδωσε σαφεῖς ὁδηγίες.

Ὁ Χέντερσον ἐξετάζει τὰ μειονεκτήματα τῆς πίστεως. Ἡ Θρησκεία ἔχει δώσει ἀλληλοσπαραγμὸν καὶ πολέμους. Ἐξέθρεψε τὴν τυφλὴ βία. Ὁ «φόβος τοῦ Κυρίου» λέγεται ὅτι εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς σοφίας. Ὁ φόβος τοῦ Κυρίου εἶναι στὴν πραγματικότητα ἡ ἐνστάλαξη τῆς ἐνοχῆς στὶς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ μετατροπὴ τους σὲ ἄλογα ἄτομα, κατάλληλα πρὸς ἐκμετάλλευσιν. Πολλοὶ ἄνθρωποι δὲν ξεπερνοῦν ποτὲ τὸν φόβο τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Κόλασης, ποὺ τοὺς ἐμφύσησαν ὅταν ἦταν παιδιὰ, ὅτι καὶ ἂν λένε στὸν ἑαυτὸ τους ὅταν ἐνηλικιωθοῦν.

Τὰ τελευταῖα διακόσια χρόνια μάθαμε, γιατί τὰ δένδρα πέφτουν, γιατί ξεσποῦν καταιγίδες, μὲ ποῖο τρόπο τὰ βακτηρίδια καὶ οἱ ἰοὶ προκαλοῦν ἀσθένειες, πῶς γίνεται ἡ ἔκλειψη καὶ ποιά εἶναι ἡ σύσταση τῆς Σελήνης. Ἡ ἄγνοια τῶν φυσικῶν νόμων καὶ φαινομένων προκαλοῦσε τρόμο στοὺς προγόνους μας, οἱ ὁποῖοι στρέφονταν στὸν Θεὸ καὶ συχνὰ ἡ προσευχὴ ἦταν ἡ μόνη τους ἐπιλογὴ. Ἀναφορὲς περὶ θαυμάτων ἢ περιστατικά, ποὺ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἱεροκλήρυκες ἐρμήνευαν ὡς θαύματα, δὲν ἦταν παρὰ ἀπλᾶ φυσικὰ φαινόμενα. Ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα ἑκατομμύρια εἰλικρινεῖς προσευχὰς ἔχουν γίνῃ, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει καμμία ἐνδειξὴ ὅτι ἔχουν τὸ παραμικρότερο ἀποτέλεσμα.

Σὲ εἴκοσι ἑπτὰ σύντομα κεφάλαια αὐτὸ τὸ βιβλίον ἐξετάζει πολλὰ ζητήματα σχετικὰ μὲ τὸν Θεὸ καὶ τὶς ὑποτιθέμενες παρεμβάσεις του στὴν ἀνθρώπινη ζωὴ. Ὁ Χέντερσον παραδέχεται ὅτι ἡ συντροφικότητα καὶ ἡ ἀλληλεγγύη, ποὺ ἀναπτύσσονται σὲ μία κοινότητα πιστῶν, ἴσως νὰ ἔχῃ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα. Ὡστόσο καταλήγει ὅτι ἡ πίστις στὸν Θεὸ εἶναι στὴν καλύτερη περίπτωση ἐντελὼς μάταιη καὶ στὴν χειρότερη καταστρεπτικὴ τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς καλῆς ζωῆς.

Δὲν πρόκειται γιὰ ἐπιστημονικὸ βιβλίον. Εἶναι ὅμως πολὺ χρήσιμο γιὰ ἀνθρώπους, ποὺ ἔχουν τὶς πρῶτες τους ἀμφιβολίες σχετικὰ μὲ ζητήματα πίστεως. Εἶναι ἓνα καλὸ βιβλίον γιὰ ἐφήβους, ποὺ προβληματίζονται γιὰ τὸν Θεὸ τῶν πατεράδων τους.

[Μετάφραση : Α. Γ.]

Γουόλφ Ρόντερ (Περιοδικὸ «Free Inquiry»)

* (Σημ. μτφρ.: Αὐτὰ ποὺ ὁ κ. Χέντερσον λέει ὅτι κατέκτησε ἡ ἀνθρωπότητα τὰ τελευταῖα διακόσια χρόνια, «κάποιοι» τὰ ἤξεραν χιλιάδες χρόνια πρὶν.)

- **Ἄς γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ σου**, ἀποφασίζει ὁ Ἀρθοῦρος. **Ἐντοιχίστε τον.**
«Ἐντοιχίστε τον...». Δὲν ξέρω γιατί, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ φράση τοῦ Ἀρθοῦρου ἀντιχεῖ διαρκῶς στ' αὐτιά μου.

- **Μᾶς ἔχουν εὐλογήσει καὶ καταραστῇ οἱ καιροὶ ποὺ ζοῦμε**, λέει ἡ Γκουϊνέβιρ.

- **Ἡ κατάρα εἶναι δικό μας ἔργο καὶ ἡ εὐλογία**, τῆς ἀπαντᾷ ὁ Ἀρθοῦρος. **Μιὰ μέρα πρέπει νὰ βγάλῃς τὸ σπαθὶ ἀπ' τὸν βράχο.** Ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ τὸ ἀντιμετωπίσῃς. **Ὅποιαδήποτε κι ἂν εἶναι ἡ μάχη σου.**

Ὅλα τὰ παραπάνω δὲν εἶναι παρὰ σκόρπιες σκέψεις, ποὺ ἤρθαν στὸ μυαλό μου, ἀφοῦ εἶδα καὶ ἀπόλαυσα (γιὰ δεύτερη φορὰ) τὴν γεμάτη ὑψηλὰς ἀξίες ἐπικὴ ταινία «Βασιλεῖς Ἀρθοῦρος» τοῦ Τζέρι Μπρουκχάιμερ. Βέβαια ἔχουν περάσει ἀρκετοὶ μῆνες, ἀπὸ τότε ποὺ ἡ ταινία προεβάλλετο στὶς κινηματογραφικὰς αἰθουσες. Ἴσως καὶ νὰ ἄργησα νὰ ἀναφερθῶ σ' αὐτήν. Ἀπλᾶ ἐνῶσα τὴν ἐπιθυμία νὰ τὴν ξαναδῶ καὶ νὰ μιλήσω μετὰ τὰ τελευταῖα συμβάντα στὴν χώρα μας.

Κάτι ἀλλάζει στὴν Εὐρώπη. Κανένα **«Πολικὸ Ἐξπρές»** ἀπὸ τὴν ἀντίπερα ὄχθη τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ὅσο πολυτελὲς κι ἂν εἶναι, δὲν μπορεῖ νὰ ἀποτρέψῃ τὸν ροῦ τῶν ἐξελίξεων.

Ἀρτεμὶς Γεωργιάδου

• **ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΟ:** Στὴ σελ. 18599 τοῦ προηγούμενου τεύχους Μαρτίου καὶ στὴν ἀρχὴ τῆς περίληψης τῶν πρακτικῶν τοῦ Δημ. Συμβουλίου Θεσπιέων ἡ ἡμερομηνία 31.02.03 νὰ διορθωθῇ σὲ 21.02.03.